Erle Stanley Gardner

Případ zdráhavé modelky

PŘELOŽILA
HELENA NEBELOVÁ

Copyright (C) 1961 by Erle Stanley Gardner

PŘEDMLUVA

Jeho Ctihodnost James M. Carter, soudce Zemského soudu Spojených států v San Diegu, patří k nejznamenitějším a zároveň nejhumánnějším soudcům, s nimiž jsem se kdy setkal.

Váží si ho nejen policie a paenologisté, ale cítí k němu úctu dokonce i lidé, které poslal do vězení. Alespoň většina z nich.

Soudce Carter totiž nemyslí pouze v kategoriích pěti, deseti či patnácti let, jako mnozí jiní soudci, když vynášejí rozsudek. Pro něho je rok dlouhou dobou dvanácti měsíců. Dále je o soudci Carterovi známo, že si po každém vynesení rozsudku dá zavolat odsouzence do své kanceláře. Tam, už bez taláru si s ním pohovoří jako muž s mužem. Vysvětlí mu, proč vyměřil právě takovou výši trestu. Apeluje na odsouzence, aby se ve vězení dobře choval, a vybídne ho, aby mu dal zprávu, kdyby se dostal do nějakého maléru. Soudce Carter chce, aby s ním odsouzenec zůstal v kontaktu.

Proto se mezi lidmi proslýchá, že soudce Carter je soudce lidumil.

A právě tato jeho pověst přiměla americkou Indiánku, matku mladíka usvědčeného vojenským soudem ze zabití a odpykávajícího si trest dvaceti roků žaláře, aby soudci Carterovi napsala, že je přesvědčena, že byl její syn odsouzen nevinně.

Soudce Carter ví, že se o podobné případy zajímám, a proto indiánskou matku odkázal na mne. Sám pak se mnou zůstal ve styku, aby se průběžně informoval, co jsem o případu zjistil.

Vyzval jsem vězňovu matku, aby mi poslala opis celého důkazního materiálu. Hned jak jsem začal spisy studovat, mi bylo jasné, že otázka, zda vůbec došlo k zabití, závisí od zajímavého závěru lékařského dobrozdání. Patolog, který svědčil u vojenského soudu, sám mrtvého neviděl, nýbrž založil své svědectví na nálezech lékaře, který provedl pitvu. A zřejmě šel ve svých závěrech dál, než byl ochoten jít lékař, který mrtvého pitval.

Už řadu let se velice obdivuji výsledkům, jichž dosahuje soudní lékařství, a plně doceňuji jeho místo při provádění spravedlnosti. Uvědomuji si též potřebu lepšího pochopení ze strany veřejnosti, co soudní lékařství představuje a jak funguje.

Význačným pracovníkům tohoto odvětví medicíny připisuji čas od času některou ze svých knih.

Z těchto lidí jsem nyní namátkou několik vybral, a když mi sekretářky opsaly celou lékařskou expertizu z procesu s indiánským mladíkem, poslal jsem každému po jedné kopii zároveň se žádostí, aby posoudili soudně lékařský aspekt tohoto případu. (A protože patolog svědčící pro prokuraturu vycházel výlučně z pitevních protokolů, měli mnou vybraní znalci k dispozici přesně týž materiál, na jehož podkladě došel přizvaný patolog ke svým závěrům.)

Musel jsem omezit výběr znalců jen na tolik lidí, kolik mi sekretářky při přepisu materiálů na elektrickém psacím stroji udělaly čitelných průklepů. Opisovali jsme soudní materiály totiž jen jednou. Šlo o takové stohy listin, že i tak to byl úctyhodný písařský výkon.

Tito znalci, elita ve svém oboru a zároveň lidé přetížení vlastními povinnostmi, mi všichni znalecký posudek poslali. Jak mi jednotlivě docházely, dával jsem je ihned opsat a rozesílal ostatním.

Někteří byli tak úzkostlivě svědomití, že posudky svých kolegů ani nečetli, dokud si sami neudělali vlastní názor, aby nebyli ničím ovlivněni.

Byla to vskutku náročná práce prokousat se horou lékařských nálezů a dobrozdání a dojít k vlastním závěrům. Tím spíše, že všem bylo jasno, že jejich mínění budou zveřejněna při žádosti o revizi soudního procesu.

Jsem hrdý na to, jak ochotně se tito mužové podjali úkolu prostudovat materiály ze soudního procesů s chudým americkým Indiánem usvědčeným z vraždy, k níž, jak se ukazovalo, patrně nikdy nedošlo. Všichni znalci do jednoho upozornili na podivný rozpor: přizvaný patolog totiž vycházel z mylného předpokladu, že mrtvola vykazovala určité signifikantní podkožní krevní výrony, zatímco patolog provádějící pitvu žádné takové krevní výrony neshledal, naopak pokládal jejich neexistenci za důležitý bod při vyvození závěrečného stanoviska.

Několik měsíců mi docházely znalecké posudky. Bedlivě promyšlené, logicky zdůvodněné a přiklánějící se velkou většinou k názoru, že zvláštní souhrn průvodních zjevů nasvědčuje, že oběť mohla zemřít přirozenou smrtí.

Obětí byl zde starší muž, známý vesnický ochlasta, který v opilosti napadal lidi a začínal hádky. Při pitvě bylo v jeho krvi zjištěno vysoké procento alkoholu. Protože se o něm všeobecně vědělo, že je v opilém stavu svárlivý a agresivní, dalo se z toho usuzovat, že on sám pravděpodobně napadl mladého Indiána a že mohl zemřít nikoliv následkem rvačky, ale o něco později z přirozených příčin.

Mladý Indián byl na tahu se svou společnicí, ale ani když vystřízlivěl, nebyl schopen si vybavit, jak to vlastně bylo.

Uvedu nyní v abecedním pořadí jména znalců soudního lékařství, kteří mi poslali podrobné posudky. Mnozí z nich nejsou jen lékaři, ale i advokáty.

LESTER ADELSON, M. D.
patolog a vrchní náměstek koronera okresu Cuyahoga
Cleveland, Ohio
FRANCIS CAMPS, M. D.
Londýn, Anglie
DANIEL J. CONDON, M. D.
soudní prosektor okresu Maricopa, Phoenix, Arizona
RUSSELL S. FISHER
přednosta prosektury v Baltimoru, Maryland
RICHARD FORD, M. D.
profesor soudního lékařství na Harvardské univerzitě, Boston, Massachusetts
S. R. GERBER. M. D.
koroner okresu Cuyahoga Cleveland, Ohio
MILION HELPERN, M. D.
z hlavní prosektury města New Yorku, New York, New York
JOSEPH A. JACHIMCZYK, M. D.
z prosektury okresu Harris, Court House, Houston, Texas
ALVIN V. MAJOSKA, M. D.,
patolog, Honolulu, Hawai
LEMOYNE SNYDER, M. D.
San Francisco, Kalifornie

Nový vojenský revidovaný zákoník, který by podle názoru odborníků mohl sloužit jako vzor pro občanský trestní zákoník, přináší zásadní změny na poli kriminální justice. Chrání práva obžalovaného a jeho procedurální pravidla mají usnadnit důkazní řízení a zajistit naprostou poctivost postupů.

I po odsouzení a po vypršení odvolací lhůty provádí zvláštní komise pro přezkoumání rozsudků jakési roční prověrky vězňů. Její směrnice jsou natolik pružné, že mnohé záležitosti týkající se odsouzených mohou být přezkoumány na základě jejího rozhodnutí.

Této komisi jsme předali znalecké posudky našich odborníků.

Pozornost, kterou jim komise věnovala, a zdvořilý zájem, který projevovala o všechny fáze případu, v nás vyvolaly nejlepší dojem.

Soudce Carter několikrát zajel ze své rezidence na můj ranč v Temecule, přerušil svůj nabitý pracovní program a prostudoval důkladně všechny materiály, a dokonce zašel za indiánským mladíkem do věznice, aby si s ním o věci pohovořil.

Spisy týkající se tohoto případu zatím narůstaly do obrovských rozměrů. Na vyšetřování a projednávaní bylo vynaloženo ohromující množství času. I boháč by si jen stěží mohl dovolit konzultovat takový sbor lékařských kapacit. Leč tito mužové s nevšední ochotou věnovali své služby na to, aby byl přešetřen případ justičního omylu na zcela nemajetném indiánském chlapci. Osvědčili tím svou oddanost věci práva a spravedlnosti, a proto jim všem připisuji tuto knihu.

ERLE STANLEY GARDNER

1. KAPITOLA

Perry Mason otevřel dveře své kanceláře, zazubil se na sekretářku Dellu Streetovou a řekl: „Pozdě, ale přece!“

Della Streetová pohlédla na náramkové hodinky, chlácholivě se usmála a odpověděla: „Že o tom, šéfe, vůbec mluvíte. Jestli jste si trochu přispal, kdo už by na to měl mít větší nárok než vy. Jenom se obávám, že si budeme muset koupit do čekárny nový koberec.“

Mason zdvihl tázavě obočí. „Říkáte nový koberec?“

„Tenhle bude samá díra.“

„Co mi tím naznačujete, Dello?“

„Že tu máte klienta. Přihnal si to za minutu devět, hned jak Gertie otevřela hlavní vchod. Ale máme s ním trápení, protože ten člověk nevydrží chvilku posedět. Pobíhá sem tam po čekárně, pořád se kouká na hodinky a chce vědět, kde jste.“

„Kdo je to?“ zeptal se Perry Mason.

„Pan Lattimer Rankin.“

Mason svraštil čelo. „Rankin. Rankin,“ opakoval. „Nedělá něco s obrazy?“

„Je to významný obchodník s obrazy,“ potvrdila Della Streetová.

„Správně,“ řekl Mason. „Už jsem doma. Lattimer Rankin nám prováděl odhad ceny obrazu v jednom civilním procesu a při té příležitosti nám věnoval obraz. Kam se sakra poděl, Dello?“

„Zapadá prachem v komoře vedle právnické knihovny. Přesněji řečeno prášilo se na něj do devíti hodin pěti minut dnešního rána.“

„Načež?“

„Načež jsem ho z komory vyndala a pověsila ho támhle vpravo ode dveří, aby ho měl pan Rankin pěkně na očích, až si sedne do klientského křesla.“

A Della ukázala rukou na obraz.

„Hodná,“ pochválil ji Mason. „Jenom bych rád věděl, jestli jste ho nepověsila vzhůru nohama.“

„Podle mě je vzhůru nohama, ať se na něj díváte z té nebo z oné strany,“ odpověděla. „Ale aspoň tu visí. Na zadní straně má štítek se jménem pana Rankina a s adresou jeho obchodu. Podle toho štítku jsem se řídila, takže jestli je správně nalepený, visí správně i obraz. A kdyby se pan Rankin začal čertit, že obraz visí obráceně, řekněte mu prostě: ‚A co ten štítek s vaším jménem? To jsem nevěděl, že je lepíte hlavou dolů.“

„Dobrý argument,“ řekl Mason. „Ale nenapínejme pana Rankina déle na skřipec, Dello. Skočte pro něj, prosím vás. Neměl jsem na dnešní ráno nikoho objednaného, tak jsem si mírně poupravil úřední hodiny.“

„Ale já mu tvrdila, že už jedete,“ namítla Della. „Že jste jenom uvízl v hustém provozu.“

„A jak jste se to dověděla?“ zasmál se Mason.

„Telepatií.“

„Naplánovala jste si, že budete pořád číst v mých myšlenkách?“

„Kdepak pořád,“ odpověděla rozmarně, „toho bych se předem děsila. Ale teď už běžím pro Rankina, nebo nám zatím udělá z tépichu cupaninu.“

Za chvilenku otevřela dveře a do kanceláře se vřítil jako maratónský běžec vysoký tmavovlasý pán se zakaboněnou tváří a s šedýma pronikavýma očima. Zarazil se u Masonova psacího stolu, velkou kostnatou rukou popadl advokátovu pravici, pak přejel zkoumavým pohledem po místnosti a řekl: „Vida, visí vám tu obraz, který jsem vám daroval. Tohoto malíře spousta lidí podceňovala, ale opravdu jsem rád, že vám mohu oznámit, že se začíná dobře prodávat. Já to čekal. Je v něm síla a cit pro harmonii… Masone, chci podat na jednoho chlapa žalobu pro urážku na cti a pro pomluvu.“

„Nedělejte to,“ řekl Mason.

Rankin se hned celý naježil. „Mám pocit, že jste mi neporozuměl,“ pravil odměřeně. „Byl jsem záměrně a zlovolně pošpiněn. Proto vás chci pověřit, abyste jako můj právní zástupce okamžitě podal žalobu na Collina M. Duranta o náhradu škody ve výši půl miliónu dolarů.“

„Posaďte se,“ vybídl ho Mason;

Rankin se spustil do klientského křesla s toporností skládacího metru. Jako by byl kromě kloubů úplně ztuhlý.

„Dále si přeji, abychom na procesu maximálně zainteresovali novináře," pokračoval Rankin. „Rozhodl jsem se vypudit Collina M. Duranta z tohoto města. Jako obchodník s obrazy nestojí za zlámanou grešli, zato je to hochštapler prvního řádu, honí se jen a jen za popularitou a jako konkurent nemá ty nejmenší morální zábrany. Není v něm prostě špetka džentlmenství."

„A vy ho chcete zažalovat o půl miliónu dolarů," řekl Mason.

„Ano."

„A přejete si co nejširší novinářskou publicitu."

„Přesně tak."

„A chcete ho obvinit, že poškodil vaši profesionální pověst."

„Správně to říkáte, pane Masone."

„V hodnotě půl miliónu dolarů."

„Tak jest."

„Budete ale muset specifikovat, jakým způsobem to Durant udělal," upozornil ho Mason.

„Dělal to narážkami na mou profesionální neschopnost, na to, že nesprávně posuzuji a hodnotím obrazy a že jsem tím poškodil jednoho zákazníka."

„Před kým se tak vyjadřoval? Před kolika osobami?" zeptal se Mason.

„Měl jsem ho už delší dobu v podezření, že mě zlehčuje před každým, kdo projeví ochotu ho vyslechnout, ale teď konečně na to mám svědka, mladou ženu jménem Maxine Lindsayová."

„Co jí řekl?"

„Řekl jí, že obraz, který jsem prodal Ottovi Olneymu, je prachsprostý padělek a že každý obchodník s obrazy, hodný toho titulu, by to musel poznat na první pohled."

„Prohlásil to pouze před Maxine Lindsayovou?"

„Ano."

„V přítomnosti dalších svědků?"

„Jiní svědci u toho nebyli. V podobné situaci nemůžete ani žádné svědky čekat."

„Jaká to byla situace?" zeptal se Mason.

„Chtěl tu mladou dámu ohromit, protože po ní jel tak se tomu teď myslím říká lidově."

„Opakovala jeho prohlášení?" otázal se Mason. „To jest rozhlásila to dál?"

„Co vás napadá! Maxine Lindsayová studuje malířství. Několikrát jsem měl možnost jí trochu vypomoci. Sehnal jsem jí výhodně nějaký malířský materiál a cítí se mi zavázána. Hned za mnou přiběhla, prý abych věděl, co o mně Durant vykládá. Já to stejně tušil už dávno, ale teď mám poprvé příležitost to dokázat."

„Chápu vás," řekl Mason. „Přesto opakuji svou předchozí radu, nežalujte ho."

„Já vám při nejlepší vůli nerozumím," řekl Rankin škrobeně. „Má finanční situace je velmi dobrá. Mám s sebou šekovou knížku a jsem ochoten dát vám zálohu na palmáre. Ale žádám vás, abyste okamžitě podal žalobu o náhradu škody ve výši půl miliónu dolarů. Jestli mě nechcete zastupovat, jsou tu ještě jiní advokáti."

„Sneste se už z těch oblak k zemi," napomenul ho Mason. „Proberme to teď spolu reálně."

„Prosím, pusťte se do toho."

Mason řekl: „Tak předně slečna Lindsayová slyšela Collina Duranta tvrdit, že jste prodal Ottovi Olneymu padělaný obraz. Mimochodem, kolik jste za ten obraz dostal?"

„Tři tisíce pět set dolarů."

„Dobrá," řekl Mason. „Takže slečna Lindsayová ví, co o vás Durant říkal. Dejme tomu, že podáte žalobu o náhradu škody ve výši půl miliónu dolarů. Noviny o tom poreferují a zítra ráno se milión čtenářů doví, že nějaký pan Lattimer Rankin, obchodník s obrazy, byl nařčen z prodeje podvrženého obrazu. To si totiž lidé z toho celého jedině zapamatují."

„Nesmysl," zahřměl Rankin. „Doví se, že jsem na Duranta podal žalobu. Že konečně našel někdo odvahu popohnat toho darebáka k odpovědnosti."

„Ne, mýlíte se,“ odporoval Mason. „Oni si to o té vaší žalobě sice přečtou, ale pustí to z hlavy a v paměti jim utkví jen to, že o vás nějaký znalec prohlásil, že jste podstrčil váženému zákazníkovi za tři tisíce pět set dolarů bezcenný brak.“

Rankin svraštil čelo, několikrát prudce zamžikal a pak se do Masona zavrtal tvrdým pohledem.

„Chcete říct, že mám nečinně sedět a přihlížet, jak o mně ten bezectný pacholek trousí pomluvy, které by žádný solidní obchodník nevypustil z úst? Tak to teda ne, pane Masone. Zaprvé není Durant žádný znalec umění, je to obchodník, a jestli chcete co vědět, obchodník prachmizerný.“

„Nechci nic vědět,“ řekl Mason, „a vy jste nic podobného vůbec nevyřkl, protože by se snadno mohlo stát, že by najednou Durant zažaloval pro pomluvu vás. Nuže, pane Rankine, přišel jste se se mnou poradit a já vám dám nanejvýš užitečnou radu, i když pravděpodobně bude docela jiná, než jakou byste rád slyšel. Když na někoho podáte žalobu pro urážku na cti a pomluvu, nesete do jisté míry na trh i vlastní kůži. Musíte vypovídat pod přísahou a právní zástupce druhé strany vám může položit všelijaké nepříjemné otázky. Začněme teď tím, že vám několik otázek položím já první. Prodal jste panu Olneymu podvržený obraz?“

„Rozhodně ne.“

„Jak to víte?“

„Protože ten obraz znám. Znám toho malíře. Znám jeho díla. Jeho styl. Já obrazům rozumím, Masone. Neudržel bych se v obchodě ani deset minut, kdybych jim nerozuměl. Ten obraz je zaručeně pravý.“

„Dobrá,“ řekl Mason. „Tak poslouchejte: nebudeme žalovat Duranta o náhradu škody ve výši půl miliónu dolarů za pošpinění vaší profesionální pověsti, nepůjdete na stanoviště svědků, nebudeme pracně dokazovat, že Durantovo prohlášení bylo vyřčeno záměrně a zlovolně a že podkopalo důvěru vašich zákazníků, nynějších i budoucích. Místo toho se podíváme na Ottu Olneyho.“

„K čemu to, prosím vás?“ zavrčel Rankin.

„Přimějeme pana Olneyho, aby jako majitel obrazu podal na Duranta žalobu on a aby v ní uvedl, že jmenovaný znehodnotil kupní cenu jeho obrazu tím, že ho označil za podvrh. Olney prohlásí, že za ten obraz zaplatil tři tisíce pět set dolarů, ale že už tenkrát měl jistě dvojnásobnou cenu, to jest sedm tisíc dolarů, a že mu tedy Collin M. Durant svým lživým tvrzením způsobil škodu sedmi tisíc dolarů. A lidé se z novin dovědí,“ pokračoval Perry Mason, „že sám finanční magnát Otto Olney obvinil Duranta, že je zlovolný, potměšilý kramář a že je buď naprosto neschopný odhadce, nebo nestoudný lhář. Podnítíme zájem novinářů, dáme jim fotku obrazu a Olneymu poradíme, aby si přizval odborného odhadce, který by potvrdil pravost díla. Pak dáme vás, odborného odhadce a Olneyho vyfotit, jak stojíte společně před obrazem a se zářícími úsměvy si podáváte ruce. A každý, kdo si přečte příslušný článek v novinách, bude přesvědčen, že Collin M. Durant je člověk nízkého charakteru, zato vy že jste seriózní obchodník, za vašimi posudky obrazů že stojí odborníci a zákazníci že jsou s vámi spokojeni. Spornou otázkou bude tedy jen a jen pravost obrazu, nikoliv vaše pověst ani výše odškodného za úhonu, kterou utrpěla. A z vaší minulosti se nebude vytahovat na světlo nic, co byste třeba nerad viděl na stránkách novin.“

Rankin zase několikrát rychle zamžikal, pak strčil ruku do náprsní kapsy, vytáhl šekovou knížku a řekl: „Je to pro mě velká radost spolupracovat s někým, kdo rozumí své věci, pane Masone. Bude tisíc dolarů přiměřená záloha?“

„Stačila by polovička,“ odpověděl Mason, „celková výše palmáre bude ovšem záviset na tom, co po mně budete žádat a jak je celá věc závažná.“

„Je krajně závažná,“ řekl Rankin. „Collin M. Durant je drzý slídil, jeden z těch elegantních floutků, kteří si o sobě myslí, že spolkli všechnu moudrost světa a že dokážou každého umluvit. Jemu nestačí navazovat styky s umělci a poctivou prací si zvolna získávat dobré jméno. On si chce vybudovat pozici tím, že špiní dobré jméno svých kolegů. Já nejsem jediný, kdo se stal terčem jeho škodolibých narážek a výsměšných poznámek, ale pravděpodobně jen já mám svědka ochotného odpřísáhnout, že Durant jednoznačně a bez výhrad označil mnou prodaný umělecký předmět za podvrh.“

„Jak si stojíte s Olneym?“ zeptal se Mason. „Prodal jste mu ten obraz. Nebo jich bylo víc?“

„Ne, jen ten jeden. Ale mám všechny důvody předpokládat, že je mi přátelsky nakloněn.“

„Proč jen jeden obraz?“ zeptal se Mason. „Když s někým uzavřete obchod, nesnažíte se udržet si toho kupce jako stálého zákazníka?“

„Olney je zvláštní člověk a má velmi vyhraněný vkus. Měl tenkrát zájem jen o tento obraz. On mě vlastně pověřil, abych ho pro něj koupil, jestli ho někde objevím, a není vyloučeno, že tím pověřil i jiné obchodníky.“

„Od koho je ten obraz?“ zeptal se Perry Mason.

„Od Phellipa Feteeta.“

„Asi mě budete muset poučit trochu důkladněji,“ řekl Mason.

„Phellipe Feteet je, přesněji řečeno byl, Francouz, který se usadil na Filípínách a věnoval se tam malování. Jeho rané práce jsou dost průměrné. Ale pak začal malovat něco docela nového a dosáhl v tom pravého mistrovství byly to obrazy domorodců, kteří sami byli ve stínu, ale za nimi zářilo prosluněné pozadí. Možná že jste si dosud neuvědomil, pane Masone, jak málo malířů dokáže namalovat krajinu prozářenou sluncem. Má to více příčin, ale jednou z nich je okolnost, že plátno nepropouští světlo. To na něm musí být naznačeno barvou. Proto bývá kontrast mezi sluneční září a stínem jen málokdy na obrazech podtržen. Zato obrazy Phellipa Feteeta, to jest díla z jeho posledního tvůrčího období jsou tak jasné, že vás přímo ohromí. Iluze žhavých slunečních paprsků je oslňující. Bezděky saháte po slunečních brýlích. Ani po důkladném studiu Feteetových obrazů nepřišel ještě nikdo přesně na to, jak to dělal. Měl pro tento druh malby zřejmě zvláštní talent. Řekl bych, že Feteetových pozdních obrazů existuje sotva víc než dva tucty, a doposud jen pár lidí je si plně vědomo hodnoty malířova díla. Ale zájem o ně začíná vzrůstat. Zmínil jste se o tom, že jsem Olneymu prodal Feteeta za tři a půl tisíce dolarů, ale že má hodnotu sedmi tisíc. Můžete tu částku ještě podstatně zvýšit. Prodal jsem mu ho za tři a půl tisíce, ale s radostí bych ho od něho za deset odkoupil. Myslím, že bych ho za patnáct prodal. Ode dneška za pět let bude stát padesát.“

Mason se usmíval. „Dobrá,“ řekl, „tady máte mou odpověď. Navštivte Ottu Olneyho. Všechno s ním sjednejte. Najděte si nějakého na případu nezainteresovaného znalce moderního malířství a dejte obraz ocenit. Přimějte Olneyho, aby Duranta zažaloval pro úmyslné snižování kupní ceny jeho obrazu. Vybídněte znalce, aby Olneymu za ten obraz nabídl deset tisíc dolarů. To bude pro novináře pravá lahůdka. Olney podá žalobu proti Durantovi sám. Vy v tom procesu budete figurovat jen nepřímo, jako obchodník, který obraz prodal. A čtenáři budou spokojeni, že obraz, který jste prodal za tři a půl tisíce, má cenu deset tisíc, to jest trojnásobek částky, kterou jste před několika málo roky za něj požadoval.

Novináře bude zajímat, kdo je ti Phellipe Feteet, a vy je poučíte o jeho životě a díle a řeknete jim, že Feteetovy obrazy stoupají den ze dne v ceně. To vyžene hodnotu Olneyho obrazu ještě výš, Feteet přijde najednou do módy a Durant bude v pěkné bryndě. Jestli ho budou novináři chtít interviewovat, nezbude mu než trvat na tom, že obraz je padělek. Tím se dostane do přímého rozporu s názorem oficiálního znalce a poskytne Olneymu další důvod pro soudní žalobu. O vaší poškozené reputaci nepadne ani slovo, ale tou novinářskou kampaní bude de facto postavena do nejlepšího světla. Jak rychle jste schopen dojednat s Olneym, co je třeba?“

„Hned se za ním rozjedu,“ odpověděl Rankin, „a taky se domluvím s Georgem Lathanem Howellem, to je jeden z našich význačných uměleckých expertů, aby obraz ocenil a…“

„Počkejte, pane Rankine,“ přerušil ho Mason. „Prozatím nic s žádným expertem nesjednávejte, dokud nebudeme připraveni rozjet novinářskou kampaň. Proto jsem se vás předtím zeptal, jestli jste si jist pravostí obrazu. Kdybyste o tom měl sebemenší pochybnosti, museli bychom zvolit jiný postup. V případech, jako je tento, je nutné přizpůsobit strategii faktům.“

„Nedělejte si žádné starosti, pane Masone, ten obraz je zaručeně pravý Feteet,“ ujistil ho Rankin.

„A pak je tu ještě jedna věc,“ pokračoval Mason. „Budeme muset dokázat, že Durant o tom obrazu tvrdil, že je to podvrh.“

„Ale to už jsem vám přece taky říkal. Maxine s tím ke mně sama přišla. Mám to přímo z jejích úst.“

„Pošlete ji za mnou,“ požádal ho Mason. „Zajistím si ji písemným místopřísežným prohlášením. Umíte si představit tu melu, kdybychom to rozběhli v tisku, a pak shořeli na důkazech? Durant by vás měl úplně v hrsti. Slečna Lindsayová je zatím naším jediným svědkem. Musíme mít jistotu, že se na ni můžeme spolehnout.“

„Vzal bych na to jed, že můžeme,“ řekl Rankin.

„Mohl byste zařídit, aby přišla za mnou sem do kanceláře a podepsala nám písemné prohlášení?“ zeptal se Mason.

„O tom vůbec nepochybuji.“

„Jak rychle?“

„Kdy se vám to bude hodit.“

„Během hodiny?“

„Dobře, hned po obědě. Stačí to?“

„Ano,“ souhlasil Mason. „A vy si teď promluvte s Ottou Olneym. Zjistěte, jak se na celou věc dívá, navrhněte mu, aby podal žalobu, a…“

„A vzal si vás jako svého právního zástupce?“ zeptal se Rankin.

„Propánakrále, to ne,“ zvolal Mason. „Olney má přece své právníky. Jen ať je tím pověří. Já si vezmu na starost zákulisní strategii, nic víc. Vy mi zaplatíte za moje právní porady, Olney zaplatí svým právníkům za podání žaloby a Durant zaplatí odškodné za pokus o znehodnocení ceny obrazu a ohlas procesu v tisku ověnčí vavřínem vaše dobré jméno a pověst seriózního obchodníka s obrazy.“

Rankin řekl: „Pane Masone, já na tom trvám, abyste ode mě přijal šek na tisíc dolarů. A děkuji své šťastné hvězdě, že mě přivedla k vám, a ne k nějakému jinému advokátovi, kterému bych musel sám dávat rozumy, místo aby poradil on mně.“

Rankin pak vypsal šek, podal ho Delle Streetové, potřásl Masonovi rukou a odešel.

Mason se zazubil na Dellu Streetovou a řekl: „A teď, Dello, sundejte tu zatracenou mazanici a strčte ji zpátky do komory.“

2. KAPITOLA

V půl druhé odpoledne ohlásila Della Streetová Masonovi: „Šéfe, v druhé kanceláři čeká ta vaše svědkyně.“

„Jaká svědkyně?“ zeptal se .Mason.

„Ve věci padělaného obrazu.“

„Správně,“ řekl Mason, „ta mladá žena, před níž se Durant chtěl vytahovat a řekl jí, že Olneyho obraz je padělek. Zajímá mě, jestli nás v soudní síni nenechá na holičkách, takže si ji musíme dobře očíhnout, Dello.“

„To už jsem udělala.“

„Co říkáte, vypadá to slibně?“

Delle zajiskřily čertovsky oči. „Vypadá náramně slibně.“

„Věk?“

„Osmadvacet, devětadvacet, možná třicet.“

„Blondýnka, bruneta, rezavá?“

„Blondýnka.“

„Tak mi ji sem přihrajte, Dello.“

„Jsme tu cobydup,“ řekla Della a odešla do druhé kanceláře, odkud se za chvilečku vrátila s výrazně modrookou blondýnkou, usmívající se poněkud ostýchavě.

„Slečna Maxine Lindsayová,“ představila ji Della Masonovi, „a to je pan doktor Mason.“

„Dobrý den,“ pozdravila návštěvnice, přistoupila k Masonovi a rychlým, impulzivním pohybem mu podala ruku. „Tolik jsem už o vás slyšela, pane Masone. Když mi pan Rankin řekl, že vás mám navštívit, nemohla jsem tomu ani věřit.“

„Velice mě těší, že vás poznávám,“ řekl Mason zdvořile. „Jestlipak víte, proč jsem si vás pozval, slečno Lindsayová?“

„Kvůli panu Durantovi?“

„Tak jest,“ přitakal Mason. „Budete tak hodná a povíte mi o tom něco?“

„Myslíte o tom podvrženém Feteetovi?“

„Je to podvrh?“

„Pan Durant to tvrdil.“

„Dobrá,“ řekl Mason. „Sedněte si prosím tady do křesla a opakujte mi laskavě celý váš rozhovor.“

Sedla si, usmála se na Dellu Streetovou, uhladila si šaty a řekla: „Nevím, z kterého konce bych měla začít.“

„Kdy to bylo?“

„Před týdnem.“

„Kde?“

„Na jachtě pana Olneyho.“

„Jste jeho přítelkyně?“

„Svým způsobem snad ano.“

„A co Durant?“

„Ten tam byl také.“

„Je taky Olneyho přítel?“

„Asi bych vám to měla blíže vysvětlit,“ řekla. „Pan Olney pořádal na jachtě večírek pro malíře.“

„Pan Olney je sám malíř?“

„Není, ale má rád umělce. Miluje umění. Rád o něm hovoří. Rád debatuje o obrazech.“

„A taky je kupuje.“

„Občas.“

„Ale sám nemaluje?“

„Ne. Rád by, ale nemá na to. Sice má nápady, ale chybí mu talent.“

„A vy jste malířka ?“

„Chtěla bych se jí stát. Některé mé obrazy měly dost slušný úspěch.“

„A při té příležitosti jste poznala pana Olneyho?“

Podívala se Masonovi zpříma do očí. „Ne,“ odpověděla, „nepozval mě kvůli mým obrazům.“

„A proč vás tedy pozval?“ naléhal Mason. „Má o vás osobní zájem?“

„To snad ani ne,“ odpověděla. „Jeden čas jsem pracovala jako modelka. Viděl mě, když jsem seděla modelem malíři. Byla jsem velmi vyhledávaná modelka, dokud… dokud… mi nezesílila ňadra. Takže jsem se potom rozhodla, že začnu sama dělat do kumštu.“

„Plnější ňadra vás diskvalifikovala jako modelku?“ divil se Mason. „Ve své nevědomosti jsem se domníval, že je to spíš obráceně.“

Usmála se. „Fotografové mají rádi plná ňadra. Malíři dávají zpravidla přednost delikátnějším tvarům. Měla jsem čím dál méně práce, protože prvotřídní malíři o mě ztráceli jako o modelku zájem a pózovat pro laciné fotografy jsem nechtěla zase já. Umělečtí fotografové jsou totiž ještě vybíravější než malíři.“

„A tak jste se pustila sama do malování?“ zeptal se jí Mason.

„Svým způsobem ano.“

„Uživí vás to?“

„Víceméně ano.“

„Nikdy předtím jste nemalovala? Nemáte žádnou výtvarnou školu?“

„Já nemaluju obvyklým způsobem,“ vysvětlovala. „Já dělám portréty.“

„Měl jsem vždycky za to, že portrétování chce obzvlášť důkladnou průpravu,“ namítl Mason.

„Při mé pracovní metodě ani ne. Udělám si kontrastní fotografický záběr té osoby, negativ zvětším na pětapadesát krát šedesát centimetrů a z něho si pořídím docela obyčejný neretušovaný pozitiv. Tím dostanu hrubý portrét, který mi slouží jako vodítko. Překryji ho transparentními barvami a mám hotový podklad, který pak dokončím v oleji. Mám s tím docela slušný úspěch.“

„Ale Olneyho jste víc zajímala jako modelka.“

Usmála se. „Myslím, že ho na mně zaujal můj postoj k umění i… k pózování.“

„A jaký k tomu máte postoj?“

„Když už se musím živit jako modelka,“ řekla, „proč s tím dělat nějaké tajnosti? Já jsem se v osobních věcech nikdy nepřetvarovala a… jednou. když jsem seděla modelem… jsme s panem Olneym probírali jeho názory na život, i moje názory na život. Zaskočil si totiž ten den náhodou do ateliéru za mým malířem… a nedlouho nato mi poslal pozvánku na večírek.“

„Na ten, kde se mluvilo o podvrženém obraze?“

„Ne. To bylo až později, před týdnem.“

„Dobrá. A teď nám o tom večírku něco povězte. Hovořila jste tam s Durantem?“

„Ano.“

„Říkal vám něco o Olneyho obrazech?“

„Ne, o obrazech pana Olneyho nemluvil. Hovořil o obchodnících s obrazy.“

„O panu Lattimerovi Rankinovi?“

„Především o něm.“

„Můžete mi říct, jak k té rozmluvě došlo?“

„Myslím, že se Durant snažil udělat na mě dojem, ale byl… seděli jsme venku na palubě a… počínal si trochu moc důvěrně. Víte, já jsem panu Rankinovi opravdu velice vděčná. Durant to zřejmě vycítil a podrážděno ho to.“ „Pokračujte.“

„Rozhovořil se o panu Rankinovi a udělal o něm několik nepěkných poznámek, které mi připadly spíš jako… spíš jako zlomyslné ženské klepy.“

„On ale není žena,“ prohodil Mason.

„To rozhodně ne,“ řekla s důrazem.

„Tak se mi zdá, že vás obtěžoval, či ne?“ zeptal se Mason.

„Všichni muži to zkoušejí,“ řekla lhostejně. „Ale on byl neodbytný.“

„A co se stalo pak?“ ptal se Mason.

„Řekla jsem mu, že je mi pan Rankin sympatický, že je mi přátelsky nakloněn a že ho mám prostě ráda. A Durant prohlásil: ‚Pro mě za mě si ho mějte ráda, když chcete, ale nekupujte od něho žádný obraz, nebo spláčete nad výdělkem. „

„A co jste mu na to řekla?“

„Zeptala jsem se ho, jak to myslí.“

„A co vám na to odpověděl?“

„Řekl, že buď Rankin neumí posuzovat obrazy, nebo vědomě okrádá zákazníky, protože jeden z obrazů na jachtě, který Olneymu prodal právě Rankin, je falsum.“

„Zeptala jste se ho, který je to obraz?“

„Ano.“

„A co vám řekl?“

„Že je to Phellipe Feteet, pověšený v hlavním salónu.“

„Ona to asi bude pořádná jachta, že?“

„Je velká,“ odpověděla. „Byla postavena tak, aby se s ní její majitel mohl vydat kamkoliv, třeba i na cestu kolem světa.“

„Cestuje Olney kolem světa?“

„Myslím, že ne. Občas někam vypluje, ale především pořádá na jachtě večírky, na které zve… na které zve své přátele umělce. Velmi často na ní i přespává.“

„On si nezve své přátele domů?“ podivil se Mason.

„Ani ne.“

„Proč ne?“

„Asi s tím nesouhlasí jeho manželka.“

„Už jste se s ní setkala?“

„Kdepak.“

„Ale Olneyho znáte?“

„Znám.“

„Dobrá,“ pokračoval Mason. „Musím se vás vyptávat trochu surově, Maxine. Budete koneckonců svědčit u soudu.“

„Já nechci svědčit.“

„Nic jiného vám nezbyde,“ řekl Mason. „Durant před vámi učinil jakési prohlášení a vy ho budete muset před soudem opakovat. Mě teď zajímá, jestli by při křížovém výslechu nemohly vyjít najevo nějaké věci, které by vás přivedly do trapné situace.“

„To by záleželo na tom, čeho by se křížový výslech týkal,“ odpověděla a zase mu pohlédla tak zpříma do očí. „Je mi dvacet devět roků. Pochybuji, že by kterékoliv děvče v mém věku mohlo být podrobeno křížovému výslechu, aniž…“

„Počkejte,“ přerušil ji Mason, „asi jsme si dobře nerozuměli. Hned přejdu ke konkrétním otázkám. Je mezi vámi a Lattimerem Rankinem nějaké milostné pouto?“

Její smích zněl upřímně. „Proboha, jak jste na to přišel! Lattimer Rankin myslí jen na obrazy, v noci o nich sní, a kdyby to šlo, tak by je i jedl. Já ho zajímám jen jako malířka. Obstaral mi několik zákazníků na portréty. Je to skutečný přítel. Ale že by se pan Rankin někdy zabýval myšlenkami na lásku, ne, pane doktore, to tedy zaručeně ne.“

„Dobrá,“ řekl Mason. „Mám přichystané další otázky. Jak jste na tom s Ottou Olneym?“

Maličko zúžila oči. „Já vlastně sama nevím.“

„Přece musíte vědět, jestli jste s ním něco měla nebo ne?“

„Nic jsem s ním neměla,“ řekla, „ale on si všímá u žen dobrých figur, a tu já mám.“

„Byla jste s ním někdy o samotě?“

„Nebyla.“

„Žádné milostné rozhovory?“

„Žádné. Až na to, že… no… kdybych s ním byla o samotě, asi by mi dělal návrhy.“

„Jak to víte?“

„Přece nejsem dnešní, pane Masone.“

„Ale nikdy jste s ním sama nebyla?“

„Ne „

„A milostné návrhy vám žádné nedělal?“

„Ne.“

„Rozumíme si docela jasně, že ano?“ zeptal se Mason důrazně. „V těchhle věcech si totiž nemůžeme dovolit ani sebemenší nedorozumění. Já toho Duranta neznám, ale není vyloučeno, že si na vás najme detektivy, až se s vámi pustí do křížku, A bude šťourat ve vaší minulosti i přítomnosti.“

„Ale nemýlím-li se,“ řekla a pohlédla mu do očí, „nic z toho, co vypátrá, nemůže použít, pokud by se to nevztahovalo k Rankinovi nebo k Olneymu.“

„Nebo ke znalci z oboru malířství Georgeovi Lathanovi Howellovi,“ odpověděl Mason, pohlédnuv do svých poznámek.

„Pan Howell je strašně, strašně milý,“ vypípla.

„Hmm,“ řekl Mason, „zůstaňme tedy rovnou u něho. Je strašně milý. Znáte ho? Zná on vás?“

„Ano.“

„Je mezi vámi milostný vztah?“

„Mohla bych ho zamlčet,“ navrhla.

„Tady nebo při svědecké výpovědi?“

„Tady i tam.“

„To bych vám neradil,“ řekl Mason.

Na chvíli se odmlčela, pak se znovu pevně a zpříma podívala svýma modrýma očima do jeho očí.

„Ano,“ řekla.

„Ano? Co ano?“

„Milostný vztah.“

„Dobrá,“ řekl Mason. „Vynasnažím se vás chránit, pokud to jen půjde. Musím hned teď v té věci telefonovat.“

Obrátil se k Delle Streetové. „Spojte mě s Lattimerem Rankinem,“ požádal ji.

Za chvíli na něj Della kývla, Mason zvedl sluchátko na svém psacím stole a řekl: „Tady Perry Mason. Navrhl jste jako znalce George Lathana Howella. Ale pověřte tím, pane Rankine, raději někoho jiného. Bude to vhodnější.“

„Co se děje?“ vyjel na něho Rankin. „Co proti němu máte? Je to největší machr, jakého znám.“

„Tady vůbec nejde o jeho odbornou kvalifikaci,“ přerušil ho Mason, „ale blíže vám to zdůvodnit nemohu. Prostě vám to radím jako váš právní zástupce. Znáte jiného experta, který by taky vyhovoval?“

„No, mohla by to být i Corliss Kennerová,“ odpověděl Rankin po chvíli.

„Kdo je to?“

„Jedinečná odbornice. Sice trochu mladá, ale obrazům rozumí a mám k jejím posudkům stejnou důvěru jako k posudkům jiných expertů.“

„No výborně,“ zaradoval se Mason. „A jak vypadá? Typická kompetentní intelektuálka s ostrými rysy a s krákoravým…“

„Vůbec ne,“ přerušil ho Rankin, „je to náhodou moc pěkná ženská. Elegantní, načesaná, urostlá.“

„Kolik je jí let?“

„To se mě moc ptáte. Tak něco přes třicet.“

„Pětatřicet? Či blíže ke čtyřicítce?“

„To ne, spíš něco málo přes třicet.“

„Tak ji navrhněte,“ řekl Mason.

„Což o to, byla by výborná. Ale uvědomil jsem si, Masone, že to musíme nechat na Olneym. Pravděpodobně bude chtít navrhnout svého vlastního znalce, ale stejně mám pocit, že by dal přednost jí před každým jiným.“

„Dobrá,“ řekl Mason, „počkejte okamžik, prosím.“

Přikryl mluvítko dlaní a s úsměvem pohlédl na Maxine Lindsayovou. „Kdyby přizvali jako znalkyni Corliss Kennerovou, pak by snad křížový výslech nemohl být pro vás nijak ožehavý, že ne?“

Oči se jí smály. „Nebyl by ožehavý v žádném případě. Není pro to nejmenší důvod,“ řekla.

„Tak dobře,“ řekl Mason do telefonu, „dejte Howella k ledu a navrhněte Corliss Kennerovou. Slečna Lindsayová nám teď tady podepíše místopřísežné prohlášení. Ne že by byla zrovna nadšená, že se do toho zapletla, ale půjde s námi.“

„Je to hodné děvče,“ pochválil ji Rankin. „To její malování je sice trochu mechanické, ale mohu pro ni leccos udělat. Vyřídil byste jí, že pro ni mám další zakázku na dva dětské portréty?“

„Vyřídím jí to,“ slíbil Mason a zavěsil.

„Mohu se zeptat, k čemu bude sloužit to písemné prohlášení?“ otázala se Maxine.

„Místopřísežné prohlášení,“ řekl Mason, „je pro nás jakousi zárukou, že s námi nebudete hrát betla. Podívejte se. Vy mi sdělíte určité informace. Já na základě vašeho sdělení poradím klientovi určitý právní postup za předpokladu, že budete-li předvolána k soudu jako svědkyně, potvrdíte svou svědeckou výpovědí informace, které jste mi sdělila. Kdybyste to neudělala, můj klient by se dostal do velkých nesnází.“

Přikývla.

„Proto,“ pokračoval Mason, „jsem rád, když mi osoba, která má být klíčovým svědkem, podepíše místopřísežné prohlášení, které se rovná výpovědi pod přísahou. Kdybyste ho později chtěla odvolat, dopustila byste se právě tak křivé výpovědi, jako kdybyste při svědeckém výslechu vědomě odpřísáhla nějakou lež.“

Zřejmě ji to uklidnilo. „Jestli nejde o nic víc,“ řekla s úlevou, „pak vám to prohlášení mileráda podepíšu.“

Mason kývl na Dellu Streetovou. „Naklepejte to, Dello, a dejte to slečně podepsat. A nezapomeňte na přísahu. Pravou rukou!“

Maxine Lindsayová řekla: „Já vás nezklamu, pane doktore, nedělejte si starosti. Sice mě nijak netěší, že jsem se do toho případu zamíchala, ale jestli svědčit musím, pak budu. Nezradím vás. Ještě jsem nikdy nikoho nezradila. Takové věci já nedělám.“

„To rád slyším," řekl Mason a stiskl jí ruku, kterou k němu vztáhla. „A teď běžte se slečnou Streetovou vyřídit to prohlášení."

Zaváhala. „Kdyby se něco přihodilo, co by souviselo s tímto případem, jak bych vás telefonicky zastihla?"

„Tak, že zavoláte slečnu Streetovou," odpověděl. „Máte předtuchu, že se něco přihodí?"

„Mohlo by se to stát."

„V tom případě zavolejte sem do kanceláře a žádejte k telefonu slečnu Streetovou."

„A kdyby to bylo něco naléhavého po úředních hodinách nebo o víkendu?"

Mason ji zamyšleně pozoroval. „Pak volejte Drakeovu detektivní agenturu. Mají kanceláře tady v domě ve stejném patře jako já. A je tam stálá služba sedm dní v týdnu čtyřiadvacet hodin denně. A obvykle vědí, kde mě zastihnout."

„Děkuji vám," řekla a obrátila se k Delle Streetové.

Mason se za nimi díval, když odcházely z kanceláře. Čelo měl samou vrásku.

Najednou rychle zvedl sluchátko a požádal telefonistku: „Spojte mě s panem Drakem, Gertie, buďte tak hodná."

Za okamžik měl už soukromého detektiva na drátě a říkal mu: „Tak to bude Maxine Lindsayová, bývalá modelka z povolání. Musela s tím praštit, protože jí zbujnělo poprsí a malíři, o které stála ona, nestáli zas pro změnu o ni. Dala se pak sama na malování a vyrábí jakési rádoby portréty. Lattimer Rankin, ten obchodník s obrazy, je její mecenáš. Dej pozor, aby nepřišel na to, že si ji prošetřujeme. Potřebuji o ní všeobecnou informaci."

„Kolik jí je?" zeptal se Drake.

„Devětadvacet, je to modrooká blondýnka, má pěknou postavu, je upřímná a klidná."

„Hned na to jdu," slíbil Drake.

„To jsem předpokládal," řekl Mason suše. „Kdyby tě volala a chtěla se mnou mluvit po úředních hodinách, zjisti, oč jde, a jestli ti to bude připadat důležité, tak mi dej vědět."

„Platí. To je všechno?"

„Všechno," řekl Mason a zavěsil.

3. KAPITOLA

Krátce po čtvrté oznámila Della Streetová Masonovi: „Šéfe, máte na drátě advokáta pana Olneyho. Chce s vámi mluvit." Mason přikývl, zvedl sluchátko a řekl: „Mason."

„Tady Roy Hollister od firmy Warton, Warton, Cosgrove a Hollister. Jsme právní zástupci pana Otty Olneyho. Jeden váš klient sdělil panu Olneymu, že jakýsi obchodník s obrazy jménem Durant veřejně označil jeden z oblíbených obrazů pana Olneyho za falsum. Víte o tom něco?"

„Vím," odpověděl Mason. „Dokonce tu mám místopřísežné prohlášení svědkyně, která je ochotna odpřísáhnout, co jí Durant řekl, že totiž obraz připisovaný Phellipu Feteetovi, o němž se domnívám, že ho panu Olneymu prodal můj klient Lattimer Rankin, že ten obraz je falsum."

„Copak to neposkytuje velmi dobrý právní důvod k tomu, aby pan Rankin podal na Duranta žalobu?" zeptal se Hollister.

„Ale ano," souhlasil Mason, „podle mého názoru by zcela určitě mohl Duranta žalovat pro urážku na cti, ba i pro pomluvu."

„Takže co, pane kolego?" naléhal Hollister.

Mason odpověděl: „Taková akce by poškodila jeho dobré jméno, neboť spornou otázkou by sice byla pravost obrazu, ale současně i Rankinova profesionální čest. Rovněž by bylo nutno dokázat, že Durant svůj výrok pronesl ve zlém úmyslu, že nešlo o pouhý mylný názor. Jestli jste se už někdy setkal s případem pomluvy, pak budete jistě znát ta četná úskalí a obtíže s důkazy. Veřejnost by si jednou provždy zapamatovala Lattimera Rankina jako obchodníka s obrazy, o jehož poctivosti měl jiný obchodník s obrazy pochyby. Do takové léčky svého klienta vlézt nenechám."

„A co chcete dělat?"

„Nic," odpověděl Mason.

„Rankin si podle všeho myslí, že by měl Duranta zažalovat Otto Olney."

„Nepochybně."

„Ale my si myslíme, že by si měl pan Rankin vyprat své špinavé prádlo sám,“ vyštěkl Hollister. „Nechceme, aby náš klient tahal kaštany z ohně za pana Rankina ani za nikoho jiného.

„Ani já to nechci,“ řekl Mason docela lhostejně. „Ale jestli chce pan Olney zacpat Durantovi hubu, stačí, aby na něj podal žalobu, která by prokázala pravost obrazu. Předmětem sporu při této žalobě by byla jen a jen pravost obrazu.“

„To nevím, jestli bude mít zájem se pouštět do něčeho takového jen proto, aby chránil Rankinovu reputaci,“ řekl Hollister.

„To by rozhodně neměl dělat,“ souhlasil Mason. „Kdyby byl mým klientem, neradil bych mu to.“

„Tak oč vlastně jde?“ zeptal se Hollister.

„Avšak kdyby byl mým klientem, upozornil bych ho na to, že jeho obraz bude považován za podvrh a hodně lidí se na něj bude dívat jako na hlupáka, jestli těm Durantovým pomluvám neudělá přítrž. Neznám natolik obchodní pozici vašeho klienta, abych mohl posoudit, jestli by mu to mohlo uškodit nebo ne. Mám pocit, že by mohlo.“

Nastalo ticho.

„Haló,“ zavolal Mason.

„Přemýšlím o tom, co jste právě říkal,“ ozval se Hollister.

„Jen si to v klidu promyslete,“ řekl Mason.

„Vy tedy nemáte v úmyslu přimět Lattimera Rankina k. podání žaloby?“

„Pokud bude mým klientem, tak žalobu nepodá. Mohlo by to být pro něj riskantní. Chcete, abych vám poslal kopii místopřísežného prohlášení Maxine Lindsayové?“

„Kdo je to?“

„Žena, před níž Durant prohlásil, že Olneyho obraz je falsum.“

„O tu kopii bych velice stál,“ pravil Hollister, „a pak se na to do zítřka vyspím. Zavolám vás zítra hned po ránu.“

„Dobrá,“ souhlasil Mason, „kopii toho prohlášení vám okamžitě posílám.“ Vzhlédl od telefonu, aby se přesvědčil, že Della Streetová poslouchá na přípojce a dělá si poznámky.

„Má sekretářka si to vezme na starost,“ dodal a zavěsil.

„Tedy to vám řeknu, tohle byla otočka o sto osmdesát stupňů,“ zasmála se Della Streetová. „Nejdřív se kasá, že nebude za vás tahat kaštany z ohně, a teď chce honem honem kopii pod hlavu místo polštáře.“

Mason se jen uculoval.

„Ale řekněte mi, šéfe,“ zeptala se, „vy sám se přitom nemůžete popálit?“

„Já ne. Ale mému klientovi by to mohlo hrozit.“

„Vaše strategické plány se začínají rozvíjet,“ pokračovala Della Streetová. „A co Olney? Nedoplatí na to on?“

Mason se zachechtal. „Takový bohatý podnikatel se smečkou advokátů jak by mohl? A Duranta popoženeme k odpovědnosti v soudním procesu, při němž nebude mít žádný jiný důkazní prostředek kromě toho obrazu. A Rankina ten špás nebude stát ani vindru, kromě palmáre, na které už nám dal tučný závdavek. Je to pro Rankina výhodný kšeftík. Ostatně proto si mě taky najal, nemyslíte? A nezapomínejte, že Olney má své vlastní, velmi schopné právní zástupce.“

4. KAPITOLA

V úterý o půl jedenácté dopoledne zavolal Hollister. „Zvu vás,“ řekl Masonovi, „na tiskovou konferenci na palubě jachty pana Otty Olneyho v Penguinském jachtařském klubu. Začátek je dnes ve dvě hodiny odpoledne a potrvá to do pěti. Přijďte, jste zván na koktajl.“

„A co bude s žalobou?“ zeptal se Mason.

„Podáváme ji dnes v jednu hodinu,“ odvětil Hollister. „Náš klient je výrokem pana Duranta víc než znechucen a písemné prohlášení Maxine Lindsayové kryje perfektně celou situaci. Budeme uplatňovat nárok na náhradu škody ve výši dvaceti pěti tisíc dolarů. Pan Olney si právě tohoto obrazu neobyčejně cení a je přesvědčen, že Durantovo prohlášení se nejen nepříznivě dotýká hodnoty obrazu, ale i jeho obchodní prozíravosti. Proto náš klient dále v žalobě uvádí, že Durantovo

prohlášení bylo vyřčeno záměrně, s úmyslem ho poškodit, a uplatňuje nárok na dalších pětadvacet tisíc dolarů jako odškodné za trest i pro výstrahu.“

„Přijdu velmi rád,“ řekl Mason. „Doufám, že mohu vzít s sebou svou sekretářku Dellu Streetovou.“

„Samozřejmě.“

„Tak ve dvě přijdeme. To je dobře, že rozjedete tu žalobu.“

„Neradi si pálíme prsty za někoho jiného,“ neodpustil si Hollister kousavou poznámku. „Je nám jasné, že skutečnou pohnutkou celé akce jsou Rankinovy nevyřízené účty s Durantem.“

„Předpokládám, že pan Olney vám za vaše služby poskytne plnou finanční úhradu.“

„O tom nemůže být pochyb.“

„Tak prosím,“ ohradil se Mason. „Kdo si tedy pálí prsty za někoho jiného? Předali jsme vám jeden naprosto legální právní případ. Tak ve dvě se uvidíme, že ano?“

„Ano. Na shledanou,“ řekl Hollister.

„Bude mě těšit,“ řekl zdvořile Mason. „Na shledanou.“

Zavěsil a obrátil se k Delle Streetové, která hovor odposlouchávala. „A teď, milá Dello, dáme vale téhle zatuchlé staré úřadovně i zažloutlým foliantům. Dnes už se v nich nebudeme přehrabovat a hledat právní argumenty, které kdysi dokázaly přimět soudce k příznivým rozhodnutím. V jednu odtud vystřelíme, zajedem si klidně a pohodlně k Penguinskému jachtařskému klubu, nalodíme se na luxusní jachtu pana Otty Olneyho, prohlédneme si dotyčný obraz, obrátíme do sebe několik koktajlů. A pak si zajdeme někam na večeři a trochu si zatancujeme pro udržení kondice.“

„A mě chcete mít po ruce z pracovních důvodů, jestli dobře hádám?“

„S vámi to celé stojí a padá, Dello,“ řekl Mason přesvědčivě. „Bez vás nikam nejdu.“

„V tom případě,“ podotkla se strojenou vážností, „by bylo jistě vhodné, abych zavolala klienta, kterého jste si objednal na třetí hodinu, a oznámila mu, že naléhavá obchodní záležitost vás bohužel nutí schůzku přeložit na jiný den.“

„O koho jde, Dello?“

„Ale o toho pána, co se chce s vámi poradit ohledně odvolacího řízení v procesu svého bratra jak ten obhájce jeho bráchy neuplatnil námitky proti nesprávnému postupu státního zástupce.“

„Aha,“ řekl Mason, „už si vzpomínám. To je zajímavý případ, ale nehoří to. Zavolejte ho a zeptejte se, jestli by mohl přijít o půl jedné místo ve tři, anebo ho objednejte na zítřek. Podívejte se do diáře, jestli by se tam nedal někam vmáčknout, protože si v žádném případě nesmíme nechat ujít příležitost pokochat se uměleckým dílem Phellipa Feteeta. Popis jeho malířské techniky mě totiž opravdu zaujal.“

Della Streetová se pobaveně usmívala, když Mason popadl kupu naléhavých dopisů, které mu narovnala na roh psacího stolu. „Nikdy se nepustíte do vyřizování běžné pošty s větším elánem a energií, než když vám kyne možnost vypadnout z kanceláře a střemhlav se vrhnout do dobrodružství,“ podotkla poněkud kousavě.

Mason o té výčitce sice zauvažoval, ale nakonec uznal přesnost Dellina postřehu. „Trochu dobrodružství není nikdy na škodu, Dello. Já se teď rychle prokoušu touhle papírovou horou a jdeme na to.“

A pohroužil se do práce.

Za deset minut jedna nasedli do Masonova auta, zastavili se na rychlé občerstvení u silničního bufetu, pak se pustili dolů k Penguinskému jachtařskému klubu, zeptali se, kde kotví Olneyho jachta, a za chvíli už je jakýsi zřízenec odváděl na palubu naleštěné jachty, která vypadala jako miniaturní zaoceánský parník.

Přivítal je vysoký muž v jachtařské čapce, modrém saku a bílých kalhotách. Mohl být na prahu padesátky a vypadal unaveně. „Já jsem Olney,“ řekl a podíval se zkoumavě na Masona a zálibně po Delle.

„Perry Mason,“ představil se advokát a dodal: „A tohle je moje sekretářka Della Streetová.“

„Vítám vás, vítám vás,“ řekl Olney a podal jim ruku. „Jste velmi časní. Račte dál a udělejte si pohodlí. Něco k pití?“

„Právě jsme poobědvali. Na drink je ještě trochu brzo, ale rád bych si prohlédl ten váš obraz. Hovořil jsem o tom případu s vaším advokátem.“

„Já vím. Pojďte se na něj podívat.“

Zavedl je do přepychově zařízeného salónu, jemuž umělecky vévodil obraz představující skupinu do půl těla nahých žen, sedících ve stínu stromu, za nimiž si v oslňujícím slunečním žáru hrálo několik dětí před hýřivě barevným pozadím.

„Jak může někdo říct, že tenhle obraz je podvrh!“ rozhořčil se Olney. „Je to scénka ze země lovců lebek za Baguiem a nikdo jiný než Phellipe Feteet by nedokázal tak jedinečně vystihnout duši toho kraje. Jen se podívejte, jakou má ten obraz hloubku! Všimněte si textury pleti těch žen. Výrazu jejich tváří, a pak se zadívejte do toho slunečního světla. Přímo cítíte, jak slunce žhavě sálá. Nejradši byste se schoval pod strom a seděl s ženami v jeho stínu.“

Mason užasle řekl: „Opravdu, je to jeden z nejpodivuhodnějších obrazů, jaké jsem kdy viděl.“

„Děkuji vám, děkuji, děkuji,“ vzrušil se Olney. „Já se Feteetovi nesmírně obdivuji. Má v sobě něco, co nenajdete u žádného jiného malíře. Hrozně rád bych koupil víc jeho obrazů, jen kdybych je mohl dostat za trochu přijatelnou cenu. Nepochybuji o tom, že jednou budou představovat celé jmění.“

„To věřím,“ přitakal Mason. „Ty ženy, ty barvy, to pozadí, ta hloubka obrazu.“

„Tu hloubku vám udělá zastíněné popředí s prosvětleným pozadím,“ rozhovořil se Olney, „jenomže kolik malířů to umí! Místo oslňující sluneční záře jim vyleze vyšisovaná, vybledlá žluť a většina obrazů vypadá jako barevná fotografie, braná za mlhavého dne. Feteet věděl, jak na to, aby stín působil příjemně a chladivě a aby dominoval popředí, takže jasný kolor pozadí pak vyvolává velkolepou iluzi slunečního žáru, který… Á už tu máme slečnu Kennerovou. Dovolte, abych vás představil.“

Olney pokročil vstříc velmi hezké, asi pětatřicetileté ženě s vážnýma očima. Podala mu nenuceně ruku a řekla: „Nazdar, Otto. Tak copak se tu bude dnes dít?“

„Dnes,“ odpověděl Olney, „tu zažiješ překvapení. Ale víc o tom neřeknu, dokud nepřijdou ostatní pozvaní. Vida právě přichází doktor Hollister.“

Hollister, lidské dynamo na rychlých nohou s aktovkou pod paždí, byl představen Masonovi a Delle Streetové. A už se přihrnula i skupinka novinářů a fotoreportérů a nakonec přešel majestátním krokem přes lodní můstek pan Lattimer Rankin.

„Kde je Maxine?“ zeptal se Olney.

„Pokládal jsem za taktičtější, aby sem nechodila,“ vysvětlil mu Hollister. „Máme její místopřísežné prohlášení a není třeba, aby ji novináři zahrnovali otázkami, když můžeme použít jejího prohlášení, v němž je všechno jasně řečeno.“

Po Olneyho tváři přelétl stín zklamání. Pak odměřeně řekl: „Prosím, vy jste právní zástupce.“

Načež se Olney pozdravil s novináři a fotoreportéry, a když se ujistil, že se všichni pozvaní už dostavili, řekl: „Dámy a pánové, nejdřív si dáme koktajl a potom vám vysvětlím důvod našeho shromáždění.“

Jeden z novinářů zahlaholil: „Koukejte, pane Olney, my víme, proč jsme sem přišli. Váš advokát podal žalobu stran toho obrazu od Phellipa Feteeta. Nic proti koktajlům, ale především potřebujeme zprávičku pro noviny, koktajly můžou počkat až po ní.“

A jeden fotoreportér se měl hned k činu. „Kdybyste si stoupl tuhle před ten obraz, pane Olney.“ řekl.

Kupředu se prodral Lattimer Rankin: „Okamžik, pánové, chci, aby bylo v této věci jasno. Chci…“

„Počkat, počkat! Kdo vlastně jste, pane?“ přerušil ho jeden z novinářů.

Druhý mu to hned vysvětlil: „To je přece obchodník, co prodal Olneymu ten obraz.“

„V pořádku, stoupněte si sem taky. Tady, vedle pana Olneyho.“

„Ještě okamžíček, prosím,“ ozvala se Corliss Kennerová. „Já tu rozhodně nehodlám figurovat jako jediný expert interviewovaný ve věci tohoto obrazu. Přizvala jsem si sem ještě jednoho odborníka. Nechápu, proč vlastně nebyl pozván raději on. Je to náš nejlepší specialista na tento druh

malby. Byla jsem velmi překvapena, když jsem zjistila, že nebyl požádán o znalecký posudek už dříve.“

Obrátila se na Olneyho. „Jde o George Lathana Howella. Dovolila jsem si ho sem pozvat na vlastní odpovědnost, Otto. Doufám, že nemáš tak dalece nic proti tomu. Vedly mě k tomu závažné důvody. Měl by tu být každou chvilku.“

Do debaty se teď vmísil Hollister. „Vážení přítomní, prosím vás o chvilku pozornosti. Jde o soudní proces a musím vám k tomu něco říci. Svědkyně…“

„Dobré odpoledne všichni vespolek,“ zazněl do toho čísi zvučný hlas. „Vypadá to, že jsem se trochu opozdil.“

„Tak Howell už je tady,“ řekla Corliss Kennerová s úlevou ve hlase.

Mason se pozorně zadíval na asi pětatřicetiletého hnědookého, do bronzova opáleného mladého muže, který vešel do salónů lehkým, pružným krokem a s přívětivou nenuceností člověka, který ví, že je všude rád viděn.

„Můžeme začít,“ řekla Corliss Kennerová.

A Otto Olney se ujal slova: „Jak je pánům novinářům už známo a vám ostatním se právě chystám sdělit, byl tento obraz označen za podvrh.“

„Slyším dobře?“ zvolal Howell.

A do toho zahřímal Rankin: „Pravost tohohle obrazu je mimo jakoukoliv pochybnost. Žádný jiný malíř by nenamaloval tak intenzívní zář, tak dokonalou pigmentaci, tak.“

„Počkat, počkat,“ uťal mu řeč Olney. „Teď jsou na řadě koktajly. Ale vy si nejdřív, hoši, cvakněte ty obrázky. Potřebujete je pro noviny, máte je mít. Pojďte, panstvo, stoupneme si před obraz. Hollistře, vy stůjte tady, vás, Rankine, postavíme támhle, a tebe, Corliss, taky chceme mít mezi sebou. Samozřejmě i vás, Howelle.“

„Mě vynechte,“ prohlásil rezolutně Hollister. „Vypadalo by to, jako bych chtěl vést soudní proces na stránkách novin. Určitě bude lepší, když na té fotografii nebudu, a pokud jde o pana Howella.“

„Howell je náš největší znalec tohoto druhu umění,“ připomněl Olney. „Jsem moc rád, že ho tu máme.“

Jednomu z reportérů už došla trpělivost. „Všichni sem k obrazu,“ zavelel. „A netvařte se jako u fotografa. Nekoukejte do aparátu. Dívejte se na obraz. Musíte si stoupnout až k němu. Nechceme mít na snímku zezadu vaše hlavy. Natočte se k obrazu bokem.“

Fotoreportéři rychle naaranžovali skupinku před obrazem. Zazářila blesková světla, zacvakaly uzávěry fotoaparátů, jak do nich fotografové vkládali cívky filmu nebo je vyndávali.

„Hotovo,“ zahalekal jeden z novinářů, „obrázky máme, teď nám dopovězte ten příběh.“

A Olney pokračoval: „Pan Collin M. Durant, který se vydává za znalce malířského umění a tvrdí o sobě, že je obchodníkem s obrazy, si osobuje právo popírat autenticitu tohoto obrazu. Prohlásil, že to není pravý Feteet.“

„To mě podržte,“ řekla Corliss Kennerová. „Je to vůbec možné, že někdo, kdo nemá o malířství ani ponětí, si dovolí něco takového tvrdit?“

Olney řekl: „A teď prosím pana Howella, aby se vyjádřil k…“

Ale Hollister ho nenechal domluvit. „Máme tu teď znalce dva,“ řekl. „Jestli se octne jejich fotografie v novinách, budeme nuceni je poslat svědčit oba. Jinak vzbudíme dojem, jako by jeden z nich změnil názor.“

„Ale vůbec ne,“ zasmál se Howell. „Tenhle obraz nepotřebujete ani příliš důkladně prohlížet, abyste poznal, kdo ho maloval. Jsem přesvědčen, že každý náš opravdový znalec a odhadce moderního malířství by už při pouhém pohledu na tento obraz na stěně výstavní síně jmenoval malíře a přibližně určil i dobu vzniku malby. Tenhle obraz vznikl mezi rokem třicet tři až třicet pět, v období, kdy Feteet začínal pracovat novou technikou. Kdyby nebyl tak záhy zemřel, byl by možná zavedl moderní malířství na docela jinou cestu. Jediným důvodem, proč nezaložil vlastní školu, je to, že nikdo druhý není schopen dosáhnout podobných efektů.“

„Bude to něco v pigmentaci,“ prohodila Corliss Kennerová.

Howell přikývl. „O tom není sporu. Jistě měl i svůj zvláštní způsob míchání barev. Výsledky tomu nasvědčují. Prohlédněte si třeba pokožku na ramenou těch žen. Tu hladkost a lesk pleti kdosi tvrdil, že Feteet přidával do barev trochu kokosového oleje.“

„Ba ne,“ ozvala se Corliss Kennerová, „tím to není.“

„Zkoušela jste to?“ zeptal se jí Howell.

Zaváhala, potom se usmála a řekla: „Trošku jsem si v tom zaexperimentovala. Ráda bych přišla na to, jak to dělal. Jistě by to zajímalo nás všechny.“

Do salónu vešli husím pochodem číšníci v bílých sakách, nesoucí stříbrné podnosy se sklenicemi, ledem a lahvemi.

Otto Olney řekl: „Tak tu máme skotskou se sodou. Dále bourbon a běžné přísady. Pak tu je manhattan a old fashioned s martinim, už smixované. Na druhém konci jachty je otevřen bar…“

Jeden z reportérů ho přerušil: „Kolik jste už do té jachty investoval, pane Olney?“

„Mám v ní víc než tři sta tisíc,“ odpověděl Olney klidně.

„A co provozní výlohy? Můžete si je odepsat?“

„Užívám ji k obchodně společenským účelům.“

„Je pravda, že tu máte všechny své obrazy?“

„Mám jich tu dost,“ připustil Olney.

„Proč?“

Rozhostilo se ticho. Potom Olney škrobeně odpověděl: „Vyhovuje mi to tak, mám je rád kolem sebe. Trávím na jachtě velkou část volného času.“

Hollister se naklonil k Masonovi: „Nemají se ženou stejné záliby. Ona nemá ráda obrazy ani malíře. On na jachtě prakticky bydlí.“

„Rozvod?“

„K tomu nedojde.“

K Masonovi se přiblížil z boku číšník: „Pan Olney prosí o vaše příkazy.“

Mason pohlédl na Dellu Streetovou.

„Skotskou se sodou,“ řekla.

Mason přikývl. „Dvakrát.“

„Prosím, pane.“

Hollister pokračoval: „On by to byl skoro zázrak, kdyby se takováhle situace nevymkla člověku tak trochu z ruky. Byl to dobrý nápad dát to do novin, ale nerad bych byl obviněn, že zneužívám tisku k vytvoření jednostranné atmosféry ještě před soudním líčením. Nepokládám to totiž za etické.“

„A nedělá to ani dobrý dojem,“ odpověděl Mason suše.

Howell přistoupil k obrazu, vytáhl z kapsy lupu a bedlivě si obraz prohlížel.

Mason si vzal od číšníka sklenici skotské se sodou a postavil se vedle Howella.

„Copak, copak?“ zeptal se ho.

„Nic se neděje,“ řekl Howell, „tuhle kontrolu dělám, jen abych byl krytý, kdyby se mě při křížovém výslechu nějaký mazaný advokát…“ a honem se omlouval, „promiňte, promiňte, nemyslel jsem to na vás, pane Masone. Sám víte nejlíp, že není advokát jako advokát.“

„Ani obchodník s obrazy jako obchodník s obrazy,“ řekl Mason se smíchem.

„To určitě ne,“ souhlasil Howell. „Neměl jsem ani tušení, co se děje, dokud mě nezavolala Corliss Kennerová. A za nic na světě nepochopím, jak může nějaký obchodník s obrazy vůbec přijít na myšlenku, že by tenhle obraz byl podvrh. Ale něco vám řeknu, pane Masone. Feteetovy obrazy to vynese nahoru. Jsou jich všeho všudy jen asi dva tucty. A každý z nich zaručeně vyletí touhle novinářskou reklamou o tři až pět tisíc dolarů cenově nahoru. A to je velmi opatrný odhad. Jestli byste někde na nějakého Feteeta narazil a nestál by víc než patnáct tisíc, kupte ho jako výhodnou investici.“

„Myslíte opravdu, že tak stoupne v ceně?“ zeptal se Mason.

„Já si to nemyslím, já to vím,“ ujistil ho Howell. „Co vlastně předcházelo téhle maškarádě? Jak to celé vůbec začalo?“

„Co já vím,“ odpověděl Mason, „ačkoliv nejsem právním zástupcem žalující strany, konala se tady na téhle jachtě nějaká sešlost, při níž obchodník s obrazy jménem Durant.“

„Toho znám,“ přerušil ho Howell, „to je známý podrazník a playboy. Ale pokračujte, prosím vás.“

„…prohlásil během konverzace, že obraz je falsum.“

„Řekl to přímo Olneymu?“

„Ne,“ pravil Mason, „mladé malířce Maxine Lindsayové.“

Howellova tvář se protáhla a ztuhla. „Aha,“ řekl mdle.

„A slečna Lindsayová,“ pokračoval Mason, „to tuším opakovala panu Rankinovi, obchodníkovi, který Olneymu ten obraz prodal. Rankin se s tím svěřil Olneymu a ten se pochopitelně děsně namíchl. Má pocit, že kdyby si to nechal líbit a neohradil se proti Durantovým pomluvám, že by hodnota jeho nejmilejšího obrazu značný klesla.“

„Pane Masone,“ řekl Howell, „nikdo, kdo má všech pět pohromadě, nemůže popírat pravost tohoto obrazu, to mi můžete věřit.“

Mason se pak vrátil k Delle Streetové a přiťukl si s ní. „Tak na vaše zdraví, Dello,“ řekl.

„Ať vám slouží,“ odpověděla. „Budeme tu ještě dlouho, šéfe? Moc bych za to nedala, že se tu nakonec ještě poperou.“

„Zůstaneme tu tak dlouho, dokud nám nebude jasné, co se z toho vyklube,“ řekl Mason.

Vzplálo bleskové světlo. A jeden fotoreportér na ně zavolal: „Doufám, že vám to moc nevadí, pane Masone, že jsem to zmáčkl. Ale stáli jste s vaší sekretářkou tak svorně bok po boku a dívali jste se jeden druhému tak vřele do očí, že jsem neodolal. A pro naše čtenáře to bude určitě chutnější sousto než celá ta historie kolem obrazu. Jaký vy máte na tom případu zájem?“

„Přivedla mě sem zvědavost,“ řekl lhostejně Mason. „Byl jsem pozván, tak jsem se šel podívat, jak žije horních deset tisíc.“

„Ach tak, ach tak,“ zasmál se reportér. „Jakýsi sociální průzkum, že ano?“

Mason se obrátil k Delle Streetové a usmál se na ni.

„Pojďme dát sbohem našemu hostiteli a půjdem.“

„Do kanceláře pracovat?“ zeptala se.

„Vy máte někdy nápady, Dello,“ řekl. „Copak nejsou mnohem zajímavější možnosti? Co kdybychom si zajeli do Marinelandu a vy odtamtud můžete zavolat Gertii a říct jí, že se už do kanceláře nevrátíme. Taky jí řekněte, aby byla ve spojení s Paulem Drakem, kdyby se něco semlelo, k čemu by nás bylo zapotřebí. Jo a ještě jí řekněte, že Paula zavolám někdy před veceří. A pak se půjdem najíst a zatancovat si do restaurace Robbers Roost.“

Della Streetová rozpřáhla ruce v tanečním gestu. „Zatančíme si twist,“ vydechla.

5. KAPITOLA

Mason a Della Streetová zrovna dopíjeli po večeři kávu, když číšník položil před advokáta novinový výstřižek.

„Už jste to asi četl, pane Masone,“ řekl. „Jsme na to velmi hrdí.“

Mason si výstřižek prohlédl a viděl, že je to běžná syndikátní zpráva ze společenské rubriky Co nového ve městě.

„Ne, nečetl jsem to,“ odpověděl.

Della Streetová natáhla krk a Mason podržel výstřižek tak, aby ho mohli číst společně.

Známý advokát Perry Mason, proslavený svými obhajobami u soudu pravými to ohňostroji právnické erudice a pohotovosti se stal v poslední době častým návštěvníkem restaurantu Robbers Roost, kam chodívá na večeři spojenou s tancem. Podnik výborně prosperuje, neboť je bohatě vyhledáván lidmi toužícími spatřit na vlastní oči proslulého obhájce a jeho sličnou sekretářku, která prý je jeho pravou rukou při práci i při rekreaci.

Mason vrátil s úsměvem číšníkovi výstřižek. „Díky, vidím to poprvé.“

„Ach jo,“ zabědovala Della Streetová, když se číšník vzdálil. „Další hospoda, kde umějí vařit, je v čudu.“

„Máte docela pravdu, že se málokde dá tak dobře povečeřet a zatančit si jako tady," připustil advokát, „jenže jak se jednou rozkřikne, že sem chodím, budou nás tu otravovat všelijací chytráci."

„Jestli se nepletu," řekla Della Streetová, „a v těchle věcech se jako zkušená sekretářka pletu málokdy, už si to k nám jeden takový chytrák hasí. Sálá z něho na sto honů rozhodnutí, že z nás zadarmo vytáhne právní poradu, anebo mu jde o to, aby se mohl nenápadně chlubit: ‚Když jsem včera večer popíjel s Perrym Masonem v restaurantu Robbers Roost, povídal mi…"

Odmlčela se, protože se zmíněný muž mezitím přiblížil na doslech. Byl to menší, svalnatý chlapík, sotva čtyřicetiletý, nervózní, napjatý, rychlý.

„Pan Mason?" zeptal se.

Mason na muže chladně pohlédl. „Prosím?"

„Neznáte mě a já se vám omlouvám, že mě okolnosti nutí oslovit vás právě tady, ale jde o záležitost mimořádně naléhavou."

„Pro vás či pro mě?" zeptal se Mason.

Muž otázku přeslechl. „Jsem Collin Durant," představil se. „Obchodník s obrazy a umělecký kritik. Běhají za mnou novináři kvůli nějaké lumpárně, s kterou dnes odpoledne vyrukoval Otto Olney. Pokud je mi známo, jedete v tom i vy."

„Pak je vám to známo nesprávně," odbyl ho Mason. „Nejedu v žádné lumpárně, s kterou by vyrukoval Otto Olney."

„Podal na mě soudní žalobu, že jsem znehodnotil kupní cenu jeho obrazu, zlehčil jeho úsudek a označil jeden jeho obraz za falsum."

„V této věci se budete muset obrátit na pana Olneyho. Nejsem jeho právním zástupcem v tomto soudním sporu a ani ho zastupovat nehodlám."

„Ale odpoledne jste při tom byl. Jste na fotografii v novinách, vy a vaše sekretářka mám za to, že tato dívka je slečna Streetová."

Mason řekl: „Zúčastnil jsem se tiskové konference, kterou pořádal dnes odpoledne Otto Olney na své jachtě. Neposkytl jsem žádný interview novinám a tím méně mám v úmyslu poskytnout ho vám."

Durant se naklonil k sousednímu stolu, přitáhl si obloukem židli, sedl si na ni a řekl: „Já ale chci, abyste si vyslechl mou verzi té události."

Mason zavrčel: „Nemám o to nejmenší zájem. Nejsem vůči vám v takovém postavení, abych mohl pokládat to, co mi třeba řeknete, za důvěrnou informaci, ani spolu nemáme žádné obchodní jednání, o němž bych si s vámi přál hovořit."

„O téhle záležitosti budu ale hovořit s vámi já," řekl Durant důrazně a pokračoval: „Předně vůbec nevím, o čem Olney mluví. Nikdy si mě nezavolal, abych mu posoudil kterýkoliv z jeho obrazů. Byl jsem pozván na jeho jachtu před týdnem jako host. Jsem obchodníkem s obrazy, proto jsem si jeho sbírku pochopitelně prohlížel okem odhadce, ale nešlo o žádnou zevrubnější prohlídku, k tomu jsem neměl důvod. Olney má jednoho Phellipa Feteeta, nebo obraz, který za Feteeta pokládá. Nezkoumal jsem ho. Prý za něj dal tři tisíce pět set dolarů a moc si na něm zakládá. Neřekl jsem nikdy a nikde, že ten obraz je falsum. Abych mohl něco takového s určitostí prohlásit, musel bych ten obraz podrobit velmi důkladné prohlídce. Nicméně jsem si vědom, že tu jsou určité známky, které bych musel prostudovat velmi důkladně, kdybych byl vyzván, abych obraz odborně posoudil."

Mason řekl popuzeně: „Nežádám od vás žádné prohlášení. Nezajímá mě vaše verze případu ani jsem vás nevybídl, abyste si k nám přisedl."

„Nevadí," pravil Durant, „začnu tedy z jiného konce. Pozval jsem se sám k vašemu stolu, protože noviny uvedly vás a vaši sekretářku mezi osobami přítomnými na té tiskové konferenci. A proto vám taky říkám, že si to nedám líbit. Pokud vím, jediná osoba, která tvrdí, že jsem něco takového prohlásil, je bývalá modelka, která zřejmě touží po tom, aby se o ní psalo v novinách. Chce si dělat reklamu na můj účet. Moc by mě zajímalo, jestli tohle celé pozdvižení spískala jen ona sama. Nikdy jsem jí ani nikomu jinému o tom obraze nic neříkal. Jedině jsem se právě před ní zmínil o tom, že bych ten obraz musel velmi důkladně prohlédnout a prozkoumat, kdyby po mně někdo žádal, abych mu ho ocenil. Ale to musím dělat při každém odhadu a u každého obrazu. A

znovu opakuji, že nestrpím, aby ta slavomanka si na mě podobným způsobem přisazovala jen proto, že chce vidět své jméno na stránkách novin.“

„Já vám k tomu nemám co říct,“ zabručel Mason, „a nemám ani nejmenší chuť se o tom s vámi bavit.“

„Nebavte se se mnou, když nechcete, ale poslouchejte,“ navrhl neomaleně Durant.

„A nemám ani chuť vás poslouchat,“ řekl nevrle Mason a odsunul se i s židlí od stolu. „Přišel jsem si sem odpočinout po denní práci. Navečeřet se a pobavit se. Nechci tu projednávat nic obchodního, tím méně s vámi.“

A advokát vstal od stolu.

„Já vám jenom říkám, že jestli si nějaká děvka myslí, že bude vrtět zadkem a házet po mně špínu, aby si tím pomohla, tak jí uchystám překvapení, že na to bude mrkat.“

Mason už syčel vzteky: „Durante, snažil jsem se zachovávat společenskou formu. Opakovaně jsem vás upozorňoval, že s vámi nechci o ničem diskutovat, ale teď už se zvedněte s té židle a vypadněte, nebo vám já uchystám překvapení, že na to budete1 mrkat.“

Durant pohlédl na rozhněvaného advokáta, pokrčil rameny, vstal od stolu a řekl: „A platí to i pro vás, pane Masone. Já si nenechám svou obchodní pověst špinit od vás ani od nikoho jiného.“

Mason popošel k židli, na níž předtím Durant seděl, přistavil ji zpátky k sousednímu stolu, otočil se k Durantovi zády a znovu se posadil proti Delle Streetové.

Durant ještě chvíli postával a pak odešel.

Della Streetová se naklonila přes stůl a položila dlaň na Masonovu ruku. Silnými, pevnými, zdatnými prsty mu ji konejšivě stiskla.

„Nedívejte se takhle za ním, šéfe,“ řekla. „Kdyby bylo možné usmrtit pohledem, měl byste co dělat, abyste se vysekal z vraždy.“

Mason odvrátil rychle oči k Delle. Obličej mu zjihl úsměvem. „Díky, Dello,“ řekl, „víte, že jsem snad opravdu v duchu probíral případy beztrestného zabití? A čím vlastně mě ten chlap tak dožral? Samozřejmě že nesnáším lidi, kteří na mě číhají večer po práci a chtějí ze mě zadarmo vypumpovat nějaké právní porady. A že nemám rád vyžírky. Ani vejtahy.“

„A taky nemáte rád obchodníky s obrazy a umělecké kritiky, kteří se jmenují Collin Durant,“ doplnila Della.

„Konec souvětí. Tečka,“ uzavřel Mason.

„Něco mi říká, že se užuž chystáte opustit tenhle útulný lokálek a nevrátit se sem, dokud tu na nás nezapomenou. Pročež navrhuju, že bych ještě honem zavolala Drakeovu agenturu a zjistila, jestli se děje něco či nic.“

„To je přímo výtečný nápad, Dello, běžte jim brnknout.“

A advokát už sahal do kapsy pro drobné.

„Nic nelovte, mám portmonku plnou drobných,“ řekla Della. „Dopijte si kafe a oddáchněte si. Za chvíli jsem tu s Drakeovými úlovky.“

A odběhla k telefonu. Mason si nalil další šálek kávy, pohodlně se opřel o opěradlo a pozoroval tančící páry i přežvykující hladovce a cítil, jak napětí v jeho svalech pomalu povoluje.

Della se vrátila.

„Tak copak?“ zeptal se jí Mason. „Nic nehoří?“

„Nehoří, ale už to doutná,“ odpověděla.

„Copak,copak?“

„Maxine Lindsayová.“

„Co je s ní?“

„Před několika minutami volala Paulovi a naléhala na něj, že s vámi musí dnes večer nutně mluvit.“

„Co jí na to řekl?“

„Že neví, kde jste, ale že se pravděpodobně během večera ozvete. Ona mu pak oznámila, že by s vámi sice ráda mluvila, ale ví, že toho máte moc a že snad by vás ani nemusela obtěžovat, kdyby mohla mluvit s vaší sekretářkou Dellou Streetovou.“

„Dal jí Paul vaše číslo?“

„Dal.“

„Tak můžete čekat, že vás pozdě večer nebo i v noci zavolá.“

„To mi nevadí. Ale co jí mám říct?“

„Jenom zjistěte, co má na srdci, a řekněte jí, že musí být pevná. Připomeňte jí, že mám od ní místopřísežné prohlášení, takže nemůže na svědectví nic měnit.“

Della Streetová přikývla.

A Mason se rozhovořil: „Ono je to tak, Dello. Právnické fakulty učí mladé adepty práv zákonům. Ale nikdo jim nic neřekne o faktech, na něž se právo aplikuje, árii nic o tom, jak s těmito fakty zacházet. A když pak mladý koncipient začne provozovat právnickou praxi, zjistí, že jeho největším problémem nejsou zákony, ale důkazy. Jinak řečeno fakta.

Vezměme třeba tenhle případ. Rankin přímo hořel nedočkavostí podat žalobu. Chtěl, aby se o tom psalo v novinách. Byl připraven dát v sázku svou profesionální reputaci a měl k tomu velmi dobrý právní důvod. Kdybych mu nebyl zabránil vlézt do té léčky, bylo by to s ním dopadlo bledě. Jako Kainovo znamení by na něm ulpělo obvinění, že podstrčil kupci podvržený obraz. Tomu jsme zabránili, Duranta jsme zahnali do defenzívy, Rankin je v bezpečí. Jeho pověst seriózního obchodníka s obrazy procesem jen získá ale dosud jsme se nevypořádali s fakty.“

„Jako například s čím?“ zeptala se Della Streetová.

„Předně,“ pokračoval Mason, „musíme dokázat, že Feteet, kterého Rankin prodal Olneymu, je pravý.“

„Řekla bych, že o to už je postaráno,“ odpověděla.

Mason přikývl.

„Za druhé,“ pravil, „musíme dokázat, že Durant ten obraz opravdu prohlásil za padělek. Sice na to máme svědkyni a dobře jsme si ji zajistili, ale právě přes ni s námi bude Durant pravděpodobně bojovat.“

„Maxinino prohlášení je tak jasné a jednoznačné, že na něm nemůže nic měnit. Dávala jsem si na to obzvlášť pozor. Omotala jsem ji křižem krážem a zavázala na uzel, z toho se tak snadno nevyvleče,“ řekla Della Streetová.

„Jenomže,“ prohlásil Mason ustaraně, „kdyby se s Maxine něco stalo, my to její písemné prohlášení stejně nemůžeme použít jako svědectví. Jeho jediným účelem bylo udržet ji pevnou a zamávat jí s ním před nosem, kdyby začala uhýbat a měnit svou výpověď.“

„To by ona neudělala,“ pokoušela se ho Della chlácholit.

„Pak je tu ještě jedno nebezpečí,“ chmurně připomněl Mason.

„Jaké?“

„Aby se za Duranta neprovdala.“

„Nemalujte čerta na zeď.“

„A co kdyby to udělala?“

„Na to radši vůbec nemyslete,“ mávla rukou Della Streetová.

„Nevím, nevím,“ řekl Mason zadumaně, „nějak se mi to začíná nelíbit. Mé právnické já už mává červeným výstražným praporkem po celé štrece.“

„Vaše právnické já z vás dělá příšerného skeptika,“ řekla. „Věčně jen čekáte nějaký podraz.“

„To je pravda,“ připustil Mason, „ale ta scéna, kterou nám tu Durant sehrál, mi je něčím podezřelá a moc mě to znepokojuje.“

„Čím je vám podezřelá?“

„To sám přesně nevím,“ odpověděl. „Tím, jak vystupoval, jak se naparoval, jak se k nám drze přitřel. Jestlipak jste někdy slyšela o tom proslulém klenotnickém švindlu, na který tak ošklivě doplatilo několik klenotníků?“

„Neslyšela, povídejte!“ řekla Della zvědavě.

A Mason začal: „Do klenotnického obchodu v jednom menším městě vstoupil v pátek odpoledne o půl páté, kdy už mají banky zavřeno, mladý, seriózně vypadající muž. Vysvětlil klenotníkovi docela věrohodně, že chce koupit zásnubní prsten s pěkným čistým diamantem, protože má v úmyslu ještě týž večer požádat o ruku dívku svého srdce. Mladý muž vypadal šťastně

a rozdychtěně a vykázal se i nejlepšími obchodními referencemi, takže mu klenotník nakonec prodal prsten v ceně tisíc pět set dolarů a vzal od mladého muže šek vystavený na městskou banku.“

„A ten šek nebyl krytý?“ zeptala se Della Streetová.

„Kdepak,“ řekl Mason, „ten šek byl v nejlepším pořádku. V tom právě byl ten háček.“

„Hmm,“ zabručela Della, „tomu nerozumím.“

„Druhý den,“ pokračoval Mason, „zašel ten mladý muž do zastavárny a chtěl prsten zastavit za dvě stě dolarů. Velkoobchodní cena prstenu byla sedm set. Úředníkovi zastavárny se to zdálo podezřelé a zavolal policii. Policajti okamžitě přijeli, mladíka vyslechli a zeptali se ho, odkud má ten prsten. Řekl, že ho koupil u toho a toho klenotníka v městě. Klenotník to potvrdil: ‚Ano, ten prsten koupil ode mě a zaplatil mi ho šekem. A byl teď skálopevně přesvědčen, že naletěl podvodníkovi, a požádal policii, aby mladého muže zadrželi pro podezření z podvodu.

Mladý muž zůstal v policejní vazbě až do pondělka, aby mohl klenotník zajít ráno do banky a předložit šek. K jeho úžasu se ukázalo, že šek je krytý a platný.

Mladý muž při výslechu vypověděl, že ten prsten koupil a že požádal o ruku svou vyvolenou, ale ta ho briskně odmítla, takže už prsten nepotřeboval. Naopak, jen na něj pohlédl, udělalo se mu nanic, jak mu připomínal to jeho milostné zklamání. Řekl dále, že by mu to bylo děsně trapné jít znovu ke klenotníkovi a přiznat, že dostal košem. Ale toho prstenu se chtěl zbavit co nejdřív, proto ho napadlo jít do zastavárny a nabídnout ho za dvě stovky. A aby byla jeho výpověď úplná tutovka, uvedl mladík i jméno dívky, kterou marně žádal o ruku. Policie ji vyslechla a dívka potvrdila všechno, co mladík říkal, do nejmenších podrobností. Dvořil se jí a měla ho docela ráda, ale netušila, že on ji tak miluje. Myslela si, že ji občas někam zve jen z přátelství. A když ji přišel požádat o ruku s tím brilantovým prstenem a byl navíc trochu opilý, řekla si, že to není typ muže, jakého by si přála dostat za manžela, a odmítla ho.

Mladý muž rozezlený pobytem ve vězení zašel k advokátovi a podal na klenotníka, který ho dal uvěznit, žalobu o náhradu škody ve výši sto padesáti tisíc dolarů. Odůvodnil ji tím, že se cítí poškozen na své dobré pověsti a že trvá na tom, aby byl odškodněn za neoprávněné uvěznění.“

„A vyhrál to?“ zeptala se Della Streetová zaujatě.

„Ne, ono mu totiž o to vůbec nešlo,“ pokračoval Mason, „byla to jen pohrůžka. Nabídl potom klenotníkovi, že vezme žalobu zpět, když mu klenotník ponechá ten prsten a vyplatí na hotovosti plus mínus patnáct tisíc dolarů.

Dohodli se na finančním narovnání a mládenec pak neměl nic na práci až do příštího pátku, kdy použil téhož triku na jiného klenotníka v jiném menším městě. Vybíral si poměrně prosperující klenotníky, kteří by se jednak hrozili soudního procesu, jednak by si nemohli dovolit platit tak obrovskou náhradu škody.“

„Ale náš případ je přece docela jiný,“ řekla Della Streetová poněkud stísněně.

„Já si tím nejsem tak jist,“ odpověděl Mason. „Některé věci mě na tom zarážejí. Po celou dobu, co se mnou ten chlap Durant mluvil, jsem se nemohl ubránit pocitu, že něco hraje. Vůbec se přece nesnažil něčeho ode mě dosáhnout a byl záměrně drzý a sprostý. Připravoval si prostě půdu pro nějaký podtrh. Nebyl upřímný.“

„Proč si to myslíte?“ zeptala se Della Streetová.

„To se mě moc ptáte, vážená dámo,“ odpověděl, „ale pozná to každý právník, který má dostatečně zkušeností s výslechy svědků. Posloucháte, co vám takový svědek povídá, pozorujete, jak se chová, vědomě i mimovolně, naslouchátе modulaci jeho hlasu, sledujete výrazy tváře, a najednou je vám to jasné.

Je to něco, co se těžko vysvětluje. Podívejte se, Dello, někdy vidíte film a přímo z něho cítíte, jak se režisér namáhal vytěžit maximum z každé situace, jak herci, třebas nepatrně, přehrávají, a najednou je vám jasné, že je to podfuk, nic jiného než hrstka herců pitvořících se před kamerou. A naopak někdy zas vidíte film, jehož režisér věděl, čeho chce dosáhnout, herci věděli, jak co zahrát, a film ve vás vyvolá iluzi skutečnosti. Jako byste se dívala oknem na události, které se před vámi skutečně odehrávají.“

„To jsem samozřejmě prožila nejednou,“ řekla Della Streetová, „bohužel ale ne tak často, jak bych si přála.“

„Jistě,“ souhlasil Mason. „To zase závisí od stupně důvěřivosti, který není u všech lidí stejný. Průměrný divák pozoruje filmovou scénu a má pocit, že jde o realitu. Advokát, nebo osoba pracující s advokátem jako vy, je už skeptičtější a stačí docela malé přehrávání, nejslabší náznak, že režisér těžil ze situace nad únosnou míru a všechno se ve vás vzbouří. Vaše podvědomí odmítne příběhu uvěřit, vaše vědomá mysl ho ohodnotí jako brak. Místo iluze skutečnosti náhle vidíte jen herce deklamující své role v kulisách, postavených v ateliéru a jste podrážděná a nevrla z toho, že jste promarnila drahocenný čas koukáním na nějakou nejapnou frašku.“

„A vy si myslíte, že Durant taky hrál nejapnou frašku?“ zeptala se.

Mason řekl: „Nezapůsobil na mě pravdivě. Něco sledoval, když se mnou mluvil. Něco na mě hrál, a hrál to špatně.“

„Ale Maxine přece nemůže svědectví odvolat, když nám podepsala to prohlášení,“ ujišťovala spíš samu sebe Della Streetová.

„Mohla by ovšem zmizet,“ řekl Mason. „Mohlo by se docela dobře stát, že až začne soudní jednání, já nenajdu Maxine. A Durant rozhořčeně popře, že by kdy Feteeta označil za falsum. Pak prohlásí, že ho Olney svou žalobou zdiskreditoval jako uměleckého poradce a ohlas procesu v novinách že ho trvale a nenapravitelně poškodil aby to kat spral, Dello, já už to jasně cítím, má intuice mi říká, že jsem vlezl oběma nohama do pěkného svinstva.“

„Ale ne, nevlezl,“ ujišťovala ho Della.

„Nevlezl, nevlezl,“ čertil se Mason, „to se ví, že vlezl. Já jsem navrhl Rankinovi, aby přiměl Olneyho podat žalobu. Já radil Olneyho právníkům, jak mají postupovat. Olney je zranitelný do té míry jako každý boháč. Přijde to před porotu. Durant, mladý, ambiciózní obchodník s obrazy, snažící se prorazit, vzbudí u poroty sympatie. Magnát Olney ho zažaloval, aniž ho předem vyhledal a poskytl mu možnost celou věc vysvětlit. Nic netušící Durant byl najednou vláčen tiskem jako podvodník, který označil cenný obraz za padělek. ‚Nikdy jsem nic podobného neřekl, prohlásí Durant, ‚a kdyby si byl pan Olney dal trochu práce a přešetřil si to, místo aby s tím hned vyrukoval na titulních stránkách novin, byl by se dověděl, že celá věc je omyl zaviněný ženou, na jejíž svědectví se Olney spolehl. „

„Tak vy si myslíte, že ona je s ním spolčená?“ zeptala se Della Streetová.

„To nevím,“ odpověděl Mason, „ale zjistím si to. Víte, Dello, na těch případech několika klenotníků, soudně stíhaných proto, že dali přes víkend zajistit gaunera, je jedna věc tragická. Že nikdo z nich neměl odvahu se rvát, posvítit si na minulost toho chlápka, přešetřit si, co je to za děvče. Dello, my teď půjdeme za Paulem Drakem a pořádně ho zapřáhnem. Stráví sice noc u telefonu místo v posteli, ale my budeme zítra touhle dobou už vědět, na čem jsme s Maxine Lindsayovou a s Collinem Durantem.“

„A to všechno jenom proto, že vám je Durant protivný?“ zeptala se.

„To všechno jen proto, že mi Durant připadal jako šejdíř,“ odpověděl Mason. „Jestli lapil Ottu Olneyho i s jeho majetkem do takovéhle pasti, budu kolem sebe mlátit hlava nehlava. Ale musím si opatřit potřebnou munici, abych mohl nechat promluvit i své kolty.“

„A jestli se ukáže, že to byl falešný poplach?“ zeptala se.

„Tak aspoň dáme Paulovi něco vydělat,“ řekl Mason, „a já si nebudu kazit spaní starostmi. Ale říkám vám, Dello, že jsem během své praxe vyslýchal příliš mnoho svědků, než abych naletěl na tak špinavou komedii, jakou se na mě pokoušel hrát pan Durant. A že se o to pokoušel, na to bych vzal jed. Pospěšte si, Dello, jedeme za Drakem a dáme věci do pohybu.“

6. KAPITOLA

Mason a Della Streetová zrovna vyběhli z výtahu, když se otevřely dveře Drakeovy detektivní agentury a v nich se objevil Paul Drake.

„Nazdárek, panstvo,“ řekl vesele. „Kam tak spěcháte? Do kanceláře na noční šichtu? Už jsem vás tu ani nečekal.“

„Spěcháme do tvé kanceláře,“ odpověděl Mason, „a noční šichta čeká na tebe. Máme tu pro tebe jednu kvaltovku.“

„Neblbni, člověče,“ zasténal Paul Drake. „Já jdu do divadla. Už se na tohle představení chystám nevím jak dlouho. Mám lístek do první brázdy.“

„Tak ho vrátíš,“ skočil mu do řeči Mason. „Čelem vzad, Paule, jdeme k tobě.“

„Něco se stalo?“ zeptal se Drake. „Snad ne nějaká vražda?“

„To ne,“ řekl Mason. „Ale skoro bych byl radši. To bývá jednodušší. Jde o něco, do čeho jsem se zamotal já sám.“

Paul vrhl tázavý pohled na Dellu.

„Přišil vestičku ke knoflíčku místo naopak,“ zavtipkovala Della Streetová. „Jak mně se to jeví, tak to představení, Paule, neuvidíte ani dnes.“

„Co se dá dělat,“ řekl rezignovaně Paul Drake, „tak pojďte dál. Stejně tu mám pro vás vzkaz. Jak už jsem říkal Delle do telefonu, ozvala se ta vaše Maxinka. Nechala mi tu pro vás telefonní číslo. Řekl jsem jí, že už se sem dneska asi nevrátíte. Tady je to číslo. Chceš ji, Perry, zavolat? Dal jsem jí Dellin telefon do bytu. Když ji zavoláš teď, nebude aspoň rušit Dellu ze spaní.“

Mason zavrtěl hlavou. „Zavolám ji až za chvíli. Musím si nejdřív promyslet celou situaci a poradit se s vámi.“

Drake jim držel dveře a přitom říkal telefonistce: „Tady vám dávám ten lístek do divadla. Pošlete někoho z detektivů, ať ho bud“ vrátí, nebo prodá, nebo ať se na to představení podívá sám.“

Potom Drake otevřel dveře vedoucí do dlouhého úzkého koridoru s malinkými kancelářskými chlívky po obou stranách a s Dellou v čele kráčeli známou cestou do Drakeovy pracovny.

Tam Drake vyzval Dellu, aby se posadila, Masonovi ukázal rukou na židli a sám si sedl k psacímu stolu, na němž stálo několik telefonních přístrojů.

Mason zaklel: „Hergot, Paule, to nemůžeš mít větší kancelář? Nedá se tu udělat krok a já nejsem schopen přemýšlet, když nemůžu chodit.“

Drake se zašklebil: „Svěř se mi, Perríčku, co tě trápí, a pak si jdi pěkně k sobě do kanclíku a choď a přemejšlej. Hlavně o tom, jak vydoluješ z klienta prachy na zaplacení mého účtu. Protože, to si piš, že ti k dnešním výlohám přirazím i tu divadelní vstupenku. A byla mastná, protože jsem ji koupil od překupníka.“

„Nejhorší na tom všem je, Paule,“ řekl Mason, „že Della má pravdu. Já jsem přišíval vestu ke knoflíku. Ale ta zatracená vesta k tomu knoflíku padla jako ulitá.“

„Z čehož plyne co?“ otázal se Drake.

„Knoflík je správný,“ řekl Mason, „a nevidím jinou možnost, jak ho dostat do kontextu, leda s vestou. Nemohu si pomoct.“

„No dobře,“ řekl Drake. „Tak mi něco pověz o té vestě.“

„Je to obdobný případ, jako byl ten slavný švindl s klenotníky, kteří sedli na lep gaunerovi a dali ho přes víkend zašít do basy.“

„Kdo je obětí?“

„Otto Olney.“

„Ale nejde o ten obraz, že ne?“ zeptal se Drake. „Četl jsem o tom ve večerníku.“

„Jde o ten obraz,“ řekl Mason.

„Jak tomu mám rozumět, Perry? Je ten obraz opravdu podvrh?“

„Není. Je to zaručeně originál.“

„Tak jaképak strachy?“

„Nejsem si jist, že se Olneymu podaří dokázat, že Durant skutečně ten obraz prohlásil za podvrh,“ řekl nervózně Perry Mason.

„Copak si to Olney důkladně nezajistil, než podal žalobu?“ zeptal se Drake. „Pracuje přece s dobrou advokátní firmou. Náhodou ji znám, Warton, Warton, Cosgrove a Hollister.“

„Jsou to určitě dobří advokáti,“ souhlasil Mason, „jenomže já jsem pro jejich udice připravoval vnadidlo. Řekl jsem Delle, aby sepsala místopřísežné prohlášení s tím děvčetem Maxine Lindsayovou, před níž to Durant vykládal.“

„A máš to prohlášení?“

„Mám.“

„Co se ti tedy na tom nezdá?“

„Mám pocit, že nám chce Maxine upláchnout.“

„Tak proč si s ní hned teď nepohovoříš?“ zeptal se Drake. „Můžeme ji přece volat na to číslo, co nám dala.“

„Jistě, ale ne hned teď,“ řekl Mason. „Chci s ní jednat osobně a rád bych si ještě předtím pár věcí o ní ujasnil.“

„A co kdybys mi konečně řekl, co se vlastně stalo,“ vybídl ho Drake.

„Dobře, povím ti to. Dnes večer si mě Durant vyhledal v Robbers Roots a sehrál mi tam divadelní výstup. Jsem o tom stoprocentně přesvědčen, že to byla jen komedie. Že mu šlo o něco jiného, než říkal.“

„Z čeho tak usuzuješ?“

Mason neodpověděl.

Drake se obrátil na Dellu Streetovou. „Přistihl toho chlapa, když si v něčem odporoval?“

Zavrtěla hlavou a řekla: „Našeptává mu to intuice.“

Drake se zachechtal.

„Nesměj se, Paule,“ řekl Mason, „Vyslýchal jsem už dost svědků, abych poznal, když někdo lže. Durant si mě dnes vyhledal a pokoušel se mě oblafnout. Pečlivě se na to připravil. Byl to nějaký důležitý krok v lumpárně, kterou si na nás vymyslil. A jestli je mé tušení správné, tak mě Maxine volala jen proto, aby mi oznámila, že se něco stalo, co mi nemůže vysvětlit po telefonu, a že musí odjet. Že jde o mimořádně naléhavou osobní záležitost, ale že se mi ozve, abych jí mohl poslat svědeckou obsílku. A pak zmizí.“

„A tobě se nepodaří ji najít?“

„A mně se nepodaří ji najít,“ přitakal Mason. „Nikomu se to nepodaří. Durant začne děsně vyvádět, že byla pošpiněna jeho pověst, podkopána důvěra jeho zákazníků, že byly vzbuzeny pochybnosti o jeho erudici jako odhadce uměleckých děl a tak dále a tak dále a bude žádat okamžité zahájení soudního procesu. A Olney zjistí, že jeho svědkyně se vypařila do neznáma. Olney může dokázat, že jeho obraz je pravý, to ano. Jenže o to vůbec nepůjde. Půjde o to, aby dokázal, že Durant tvrdil, že obraz je falsum a na tom shoří.“

„A Durantův advokát pak Olneymu navrhne, aby vysolil majlant, jinak že ho čeká žaloba o náhradu škody?“ řekl tázavě Drake.

Advokát jen přikývl.

„Tak co uděláme?“ zeptal se Drake.

Mason řekl: „Maxine chce se mnou mluvit. Zařídím to tak, aby se mnou mohla mluvit jen na určitém místě. Tím místem bude Dellin byt. To bude vhodný začátek, protože tam bude muset přijet buď taxíkem, nebo autem. Přijede buď sama, nebo s doprovodem. Předpokládám, že přijede svým autem a sama. Rozmísti v okolí asi půl tuctu svých lidí, a jakmile chytí její stopu, už ji nesmí ztratit.

Dále potřebuji, abys ještě důkladněji pátral v její minulosti. Zjisti mi všechno, co se vůbec dá zjistit. A přitom si posviť i na Collina Duranta. Ten nebude mít na svém kontu nic moc křiklavého, protože by si nemohl dovolit vystavit svou pověst na veřejnost, ledaže by měl skvrny na svém jméně výborně zaretušované. Slabým článkem řetězu bude Maxine.“

„Bude to ale stát fůru peněz,“ připomněl Drake.

„S tím počítám,“ řekl Mason. „On to totiž bude drahý špás v každém případě. Jestli je to celé nějaká bouda, dovedeš si představit, v jaké bych se ocitl situaci, kdyby se rozkřiklo, že Perry Mason se dal vodit za nos podvodníkem?“

„A co s tím máš ty vlastně společného?“

„Mám s tím společného to, že Lattimer Rankin, obchodník, který prodal Olneymu ten obraz, byl Durantovým výsměšným tvrzením poškozen na prvním místě.“

„A jak se to dověděl?“

„Od Maxine Lindsayové.“

„A proč mu to říkala?“

„Protože je to její přítel. Maxine se snaží uplatnit jako malířka fotografických portrétů a Rankin jí dohazuje kšefty. Cítí se mu zavázána a…“

„Hmm,“ pokyvoval hlavou Paul Drake, „už tomu začínám rozumět. Vypadá to trochu podezřele.“

„Všecko, každý detail,“ pravil Mason. „Mezi námi, Paule, Rankin za mnou přišel, protože chtěl podat na Duranta žalobu. Řekl jsem mu, že by to byla úplná pitomost, a aby se radši pokusil přimět k podání žaloby Olneyho. To že přivede Duranta do tak nemožné pozice, že bude nucen zanechat obchodu.“

„Rankin ho chtěl vystrnadit z obchodování s obrazy?“

„Já mu nevidím do duše, a i kdybych viděl, neříkal bych to. Durant je prázdná tlama a nedělá svému řemeslu žádnou čest. Řekl jsem Rankinovi, aby svou obchodní reputaci do žádného procesu s ním radši nezatahoval a aby to navlékl tak, jako by šlo jen a jen o otázku pravosti obrazu. A tak šel Rankin za Olneym, Olney si zavolal své právníky, ti se obrátili na mě, a tohle je výsledek.“

„A tys jim poradil, z kterého konce na to mají jít, že jo?“ řekl Drake.

„Já jsem jim nepotřeboval radit,“ řekl Mason. „Jsou to právníci. Vědí, jak mají postupovat. Přizvali znalce, aby obraz odhadl. Na mě se spolehli jen v tom, že zajistím místopřísežné prohlášení, z kterého by jasně vyplynulo, že Durant obraz označil za falsum.“

„Musím říct,“ prohodil Drake rozvážně, „že je to zatraceně pevný knoflík a že se k té vestě přece jen hodí. S čím začneme?“

„Především,“ řekl Mason, „rozmísti své lidi. Já potom zavolám Maxine na číslo, které ti tu nechala. Podívejte se na to číslo, Dello, a pak skočte do kanceláře a mrkněte na její kartu, jestli je to číslo do bytu.“

„Není,“ řekla promptně Della Streetová, „tohle není číslo do jejího bytu, určitě ne. Je to jiná ústředna.“

„Nevadí,“ řekl Mason. „Zavoláme jí.“

„Teď hned?“ zeptal se Drake.

„Hned teď,“ řekl Mason „Jestli ji přemluvím, aby se se mnou sešla na místě, kde na ni můžeš nasadit sledovače, bude problém myslím vyřešen. Skoro bych se vsadil, že se hned od nás rozjede za Durantem. Paule, ty poslouchej na jednom aparátu, Dello, vy na druhém, až s ní budu mluvit, a dělejte si poznámky.“

„Já udělám něco lepšího,“ řekl Drake, „natočím to na pásek.“

Mason se zazubil a řekl: „Jen abys nebyl kór moc legální a nepípal ti do toho nahrávací signál.“

Drake se ušklíbl: „Já se držím etických zásad, Perry, ale nepřeháním to.“

„Budiž,“ řekl Mason, „natoč naši rozmluvu na pásek. Dello, vy vytočíte číslo, Paul spustí ten magneťák. Z kterého aparátu mám mluvit já?“

„Della použije tohoto aparátu,“ řekl Drake, „já budu odposlouchávat tadyhle z toho, a až dostane Della spojení, budeš ty, Perry, mluvit z třetího telefonu. A nezapomeňte, Dello, že nechceme, aby ji napadlo, že tu máme přípojky, takže musíte říct: ‚Okamžik, slečno Lindsayová, hned vám dám pana Masona, a pak něco zašveholte do sluchátka, aby to vypadalo, že mluvíte s Perrym. Řekněte třeba, už je na drátě, šéfe, nebo tak něco.“

Della Streetová přikývla a zvedla sluchátko. „Všechno připraveno?“ zeptala se.

Drake stiskl pod stolem spínač a řekl Delle: „Přes tohle tlačítko dostanete venkovní linku. Já jsem připraven. „A ještě naposled jim připomněl: „Ať nikdo z vás nekašle ani nedýchá tak, aby to mohla slyšet. Kdyby uslyšela dýchat tři lidi, hned by věděla, oč kráčí. Každý musí být absolutně zticha, kromě toho, kdo s ní bude zrovna mluvit. Tak začněte, Dello.“

Delliny hbité sekretářské prsty vytočily číslo. Chvíli bylo slyšet vyzvánění, pak se ozval tichý, ustrašený hlas. „Haló?“

„Je to slečna Lindsayová?“ zeptala se Della.

„Ano,“ odpověděl hlásek. „Kdo volá? Slečna Streetová?“

„Ano, to jsem já,“ řekla Della. „Přála jste si mluvit s panem Masonem, že ano? Je tady vedle mě a hned vám ho dám.“

„Děkuji vám, děkuji.“ Della Streetová natočila hlavu a tiše řekla: „Je na drátě, šéfe. Vezměte si ji.“

Mason počkal asi půl vteřiny a pak řekl: „Haló! Slečna Lindsayová? Tady Perry Mason.“

„Och, pane Masone! Já jsem tak ráda, že voláte. Potřebovala jsem nutně s vámi mluvit a nevěděla jsem, jak to zařídit.“

„Copak? Máte nějaké potíže?“ zeptal se Mason. „Já jsem v strašlivé situaci, pane Masone. Je to něco soukromého. Něco, s čím se nemohu nikomu svěřit, ale budu nucena. prostě musím odjet. Nechci ale, aby tím pan Rankin trpěl, protože víte, jak to je, tak jsem si myslela, že vám to musím oznámit.“

Mason řekl: „Počkejte, Maxine, jak si to vlastně představujete? Přece nám nemůžete jen tak odjet?“

„Já se vrátím,“ ujišťovala ho. „Zůstanu s vámi ve spojení, ale právě teď mě potkalo něco děsného a já. já tady prostě nemohu zůstat. Nemohu.“

Mason zachytil Drakeův pohled a významně zamrkal. „Odkud voláte, Maxine?“ zeptal se.

„Já vás nevolám. Voláte přece vy mě.“

„Já vím,“ řekl Mason. „Ale kde jste? Zavolal jsem vás na číslo, které jste mi udala. Jste ve svém bytě?“

„Je to… nesmíte se mě snažit vypátrat, pane Masone. Nikdo nesmí vědět, kam jedu.“

Mason trpělivě řekl: „Já se jenom ptám, kde právě jste, protože bych rád věděl, jestli by nebylo možné, abychom se sešli.“

„Jsem v telefonní budce na autobusovém nádraží. Čekám tu už hrozně dlouho.“

„Vy nejste ve svém bytě?“

„Ne, ne, ne.“

„Mohl bych se s vámi později setkat u vás v bytě?“

„Ne, ne. Já se do svého bytu už nevrátím, pane Masone. Prostě to nejde. Nemohu vám to vysvětlit. Je tam… ne, tam se už rozhodně nevrátím.“

„Jak si přejete, Maxine,“ řekl Mason. „Ale něco byste přece jen měla pro mě udělat. Přesněji řečeno pro pana Rankina. Sama nejlíp víte, jak nezištně vám pomáhal, a předpokládám, že k němu cítíte aspoň trochu vděčnosti.“

„To jistě.“

„To je od vás hezké,“ řekl Mason. „Dávejte teď pozor. Byl jsem kdesi se slečnou Streetovou. Pracovali jsme na jednom případu a pak jsme šli na večeři a trochu si zatančit a teď ji povezu domů. Máte tam auto?“

„Mám, hned tady vedle.“

„To je dobře,“ řekl Mason. „Chci, abyste se s námi sešla u domu slečny Streetové. Je to dostatečně stranou, takže vás tam nikdo nebude hledat, jestli si přejete zůstat z dohledu. Můžete tam zaparkovat a nechte rozsvícená přední světla, abychom vás snadno našli, až tam se slečnou Streetovou přijedeme. Aspoň tím jste panu Rankinovi povinna.“

Chvíli si to rozmýšlela, potom řekla tichým, jednotvárným hlasem: „Ano, myslím, že jsem.“

„Přijedete tam určitě?“ naléhal Mason.

„Kde je to?“

„Je to domovní blok Crittmore Apartments na West Selig Avenue. Budeme tam asi za… moment, moment, odtud tam jedu asi pětačtyřicet minut. Počkáte tam na nás za tři čtvrtě hodiny?“

„No… ano, nejspíš ano.“

„Podívejte, Maxine,“ domlouval jí Mason. „Je to hrozně důležité. Přijedete tam, viďte?“

„Ano,“ řekla, „přijedu.“

„Nešlápnete na plyn a neutečete nám, že ne?“

„Ne, pane Masone, když něco slíbím, tak držím slovo.“

„Výborně,“ řekl Mason. „Jste správné děvče. Nezapomeňte, co všechno pro vás pan Rankin udělal, takže opravdu nemůžete zmizet a nechat ho na holičkách.“

„Ach, já… já bych tak ráda. Přijedu tam, pane Masone, a pokusím se vám to vysvětlit.“

„Dobře,“ řekl Mason. „Za tři čtvrtě hodiny.“

„Za tři čtvrtě hodiny,“ opakovala a zavěsila.

Tři sluchátka v Drakeově pracovně současně cvakla o vidlici.

„Tak co si myslíš o tom knoflíku a vestě teď, Paule?“ zeptal se Mason.

„Jak ty to děláš, ty chlape,“ řekl uznale Paul Drake. „V tom musí být nějaká černá magie, že ti tak zobala z ruky.“

A Della Streetová se taky připojila: „Já už jsem vás, šéfe, viděla tolikrát čarovat, že bych to byla měla vlastně čekat. Ale přiznám se, že tentokrát jsem byla trošku skeptická.“

„Trošku? Byla jste pořádně skeptická,“ prohodil Mason a zaklel: „Zatracená práce, já musím chodit. Chop se telefonu, Paule, sežeň lidi a pošli je tam!“

„Nebudou potřebovat podrobnější popis, než jsi mi dal?“ zeptal se Drake.

Della Streetová ochotně spustila: „Je to blondýnka s modrýma očima, lepých tvarů.“

„Třesky plesky,“ přerušil ji Mason. „Nač potřebuješ vědět, jak vypadá, Paule? Jestli tam přijede, bude mít rozsvícená přední světla, my s Dellou se k ní připojíme a budeme s ní hovořit. Tvoji lidé nás uvidí, a až bude odjíždět, tak se na ni přilepí. A jestli tam nepřijede, je to stejně všecko pro kočku.“

„To je fakt,“ připustil Drake. „Ale teď už vypadni, ať můžu začít organizovat svým lidem práci. Kolem Dellina domu se to musí detektivy jen hemžit.“

„Popožeň je, ať si pospíší,“ připomněl Mason. „K vašemu domu, Dello, pojedeme pětadvacet minut. Paulovi musíme poskytnout trochu času, aby měli jeho lidé předstih. Takže mi zbývá pár minut na přemýšlení.“

Mason podržel Delle dveře Drakeovy pracovny a ona rychle vyšla ven do koridoru, usmála se na noční telefonistku a otevřela Masonovi hlavní dveře do domovní chodby. Mason už vytahoval z kapsy klíč a utíkal ke své kanceláři.

Tam rozsvítil a začal přecházet sem a tam po koberci. Della Streetová s očima na náramkových hodinkách řekla: „Necháte ji odjet, šéfe?“

„Samozřejmě,“ odpověděl. „Proto chci, aby ji sledovali Drakeovi lidé. Zajímá mě, kam pojede a co tam bude dělat.“

„Jestli je to podvodnice, mohl byste ji nechat sbalit…“

„A dostat se do stejné kaše jako ti klenotníci?“ zeptal se s úsměvem Mason. „Ne, Dello, já ji chci mít nějakou chvíli na očích, abych viděl, oč vlastně jde.“

„Já mám stejně dojem, že to už víte,“ řekla.

„Musím ale postupovat krok za krokem,“ pravil Mason. „Zatím vím bezpečně jen to, že na mě Durant něco hrál. Teď má karty v ruce Maxine a hraje se mnou betla, tak, jak jsem to čekal. Proto si myslím, že je podezřívám oprávněně. V dané chvíli ale nechci tvrdit nic víc.“

A advokát začal přecházet pravidelnými kroky po kanceláři, s palci zaklesnutými za pásek, s hlavou lehce nakloněnou kupředu. Della Streetová věděla ze zkušenosti, že v takových chvílích advokát přemýšlí nejsoustředěněji, proto tiše seděla, mlčky ho pozorovala a jen čas od času se mrkla na hodinky.

„Všechno do sebe perfektně zapadá,“ řekl konečně Mason, „tak perfektně, že je to téměř klasický případ.“

Protože ji neoslovil a zřejmě ani odpověď nečekal, Della Streetová na to nic neřekla.

Advokát dál chodil křížem krážem po místnosti. .

„Umíte si představit, v jaké bych se ocitl bryndě?“ řekl. „Jako bych už viděl ty titulky v novinách. Obchodník s obrazy žaluje milionáře o náhradu škody ve výši půl miliónu dolarů. Olneyho advokáti by se z toho vykroutili. Hollister by prohlásil, že jsem je k podání žaloby podnítil já. Celá aféra by se rychle roznesla v právnických kruzích a každý by se náramně bavil, jak Perry Mason, ten mazaný advokát, sedl na lep dvěma vykutáleným podvodníkům.“

„A co hodláte podniknout?“ zeptala se. „Jistě máte možnost se proti tomu nějak bránit.“

Mason se odmlčel a pak řekl: „Nejlepší obrana je útok, Dello. Počkám, až se budou chystat k první ráně, a pak je předejdu a dostanou to hákem pod bradu. Kolik máme hodin?“

„Ještě vám zbývá pět minut,“ řekla.

„Nepotřebuju je už,“ zazubil se na ni Mason. „Už jsem na to kápl. Pojďte, Dello, pojedem!“

„To jsem ráda, že se cítíte líp,“ řekla a zhasla.

Mason se spokojeně uchechtl. „Opravdu, Dello, mám dojem, že je bezvadně převezu.“

Della Streetová mu povzbudivě stiskla paži. „Však vy už si s nimi poradíte,“ řekla.

Mason ji chytil kolem ramen a poplácával ji, jak tak kráčeli bok po boku chodbou.

„Neměla bych zaskočit k Paulovi a oznámit mu, že už jdem?“ zeptala se.

Mason se zamyslel a pak řekl. „Ne, není to třeba, Paul má teď plno práce, aby rozmístil své lidi, a je uvázaný u telefonu. Přece s tím počítá, že tam přijedeme.“

„Až s ní budete jednat, budete se snažit jí ten odjezd rozmluvit?“ zeptala se.

„Uvidíme, jaká bude situace. Tak honem, Dello, nasedat!“

A Mason opatrně ujížděl ulicemi města až k West Selig Avenue, pak zabočil a snížil rychlost.

„Mějte oči otevřené, Dello. Hledejte auto s rozsvícenými předními světly.“

„Nevíte náhodou, jaké má auto?“ zeptala se Della.

„Nevím. Nejspíš něco menšího a starší model.“

„Támhle v tom voze někdo sedí,“ ukázala Della Streetová rukou.

„To je muž,“ řekl Mason. „Nekoukejte se tam, to bude jeden z detektivů. Hledejte auto s rozsvícenými světly.“

„Už ho vidím,“ zvolala. „Vpředu vlevo.“

„Dobrá,“ řekl Mason. „Pokusím se parkovat chvíli vedle ní. To bude pro Drakeovy lidi velice výhodná situace. Tu nemůžou propást.“

Mason pomalu projel těsně vedle auta, v němž seděla Maxine Lindsayová, a zastavil vedle ní.

„Dobrý večer, Maxine,“ řekl.

Truchlivě se pousmála. „Dobrý večer.“

Mason pošeptal Delle: „Posuňte se k volantu, Dello, abyste lépe slyšela. Otevřte si okno. Nechám dvířka jejího vozu dokořán.“

Vylezl z auta a Della se rychle přesunula na uprázdněné místo za volantem.

Advokát otevřel dvířka Maxinina auta a řekl: „Děkuji vám mnohokrát, Maxine, že jste sem přijela. Obával jsem se, že jste tak nervózní a rozrušená, že se už třeba neukážete.“

Uvědomila si, že má sukni vykasanou vysoko nad kolena, a honem se ji pokusila stáhnout o pár centimetrů níž. „Čekám tu už přes deset minut. Nějaký pán projel kolem a připadalo mi… projel kolem dvakrát.“

„Asi hledal místo na zaparkování anebo měl schůzku s nějakou slečnou tady z domu. Ale teď mi, Maxine, řekněte, co se vám vlastně

stalo?“

Odpověděla: „Já, pane Masone… já vám o tom nemohu říct nic bližšího. Ale je to něco hrozného a musím pryč.“

„Dobrá,“ řekl Mason, „tak odjedete. Ale kam?“

„Já… já ještě nevím… a nemohu to říct… ani vám.“

„Nesmíte zapomínat, že jste svědkyní v soudním procesu,“ připomněl jí.

„Já vím. Plně to chápu. Podepsala jsem vám místopřísežné prohlášení. Můžete ho přece u soudu použít.“

„Místopřísežné prohlášení samo nestačí,“ řekl Mason. „Zákon stanoví, že žalovaný má právo na kontrolní výslech svědka druhé strany. Budete-li svědčit proti Durantovi, jeho právní zástupci mají právo podrobit vás křížovému výslechu.“

„To znamená. to znamená, že…“

„Co to znamená?“ zeptal se Mason.

„Nic,“ řekla.

„Takže sama vidíte,“ dodal Mason, „že se musíte k soudu dostavit.“

„Já ale… nebudu moci… aspoň nějaký čas ne.“

„Aspoň mi vysvětlete proč!“ naléhal Mason.

„Nemůžu vám to říct… protože… ne, pane Masone, je to až příliš hrozné. A teď prosím vás pochopte, že se tu už nemůžu déle zdržovat. Mám velké soužení… a… Slečno Streetová,“ zavolala na Dellu, „mohla byste pro mě něco udělat?“

Della Streetová se vyklonila z auta a zeptala se: „Oč jde, Maxine?“

„O můj byt,“ odpověděla Maxine. „Musela jsem tam nechat svého kanárka. A protože se tam nevrátím… asi dost dlouho… a neměla jsem nikoho, komu bych ho svěřila, vzala byste si klíč od

mého bytu, zítra ke mně zajela a odvezla ho do nějakého dobrého obchodu se zvířátky, kde by mi o něj pečovali? Dala jsem mu dost zobu a vody, aby s tím přes zítřek vydržel.“

„Mohla bych se vám o něj taky starat sama,“ řekla Della a zamrkala na Masona.

„Opravdu? Opravdu byste to udělala? To bych byla ráda. Kdybych věděla, že to mé ptáčátko bude mít domov a že by ho opatroval někdo, kdo by ho…“

„Jak myslíte, že budete dlouho pryč?“ zeptal se Mason.

„Nevím. Já se zase vrátím, ale nevím kdy. Sama bych to ráda věděla. Já už ale opravdu musím vyrazit, pane Masone. Copak to nedokážete pochopit? Přece bych vás nebyla volala, kdybych vám chtěla prostě utéct. Mohla jsem se nenápadně ztratit a vy byste vůbec nic nevěděl, dokud byste mě nezačal hledat, abych šla svědčit.“

„To mě právě mate,“ řekl Mason.

„Co vás mate?“

„Nehraje to dohromady.“

„S čím to nehraje dohromady?“

„Nevadí,“ řekl Mason, „však my si s tím už nějak poradíme. Jak vám dám vědět, že vás potřebuji?“

„Dejte oznámení do novin, pane Masone. Docela stručné. Případ přichází před soud. Potřebuji svědky. A podepište se jen zkrácené M. A já se vám ozvu. Ale budete to muset nějak zařídit, abych proklouzla do soudní síně, odsvědčila si své svědectví a hned zas mohla nepozorovaně vytratit. Abyste mi dobře rozuměl, pane Masone, dosvědčím všechno, co jsem podepsala v prohlášení, ale nic víc. Nechci být dotazována na nic jiného.“ „Co myslíte tím nic jiného?“ zeptal se jí.

„To, co říkám,“ odpověděla. „Nic jiného. Ale teď už musím odjet. Opravdu musím. Stejně vám víc nemohu říct a zdržela jsem se tu až příliš dlouho.“

Podala mu klíč od svého bytu. „Předal byste ho laskavě slečně Streetové?“ požádala ho. „Děkuji vám oběma upřímně vám děkuji. Mrzí mě, že to takhle dopadlo, ale nemohu tu už zůstat ani o chvilku déle.“

Podala Masonovi ruku. „Sbohem, pane Masone.“ Advokát chvíli otálel, pak jí ruku stiskl, řekl sbohem a vysoukal se z auta. Zabouchl dvířka a Maxine téměř okamžitě spustila motor. Ve chvíli, kdy se kužely světla z jejích reflektorů začaly odsouvat od obrubníku, půl domovního bloku před nimi vyrazilo auto a zůstalo stát uprostřed vozovky. Jiné auto právě zahýbalo od rohu příčné ulice a plazilo se jako hlemýžď. Řidič zřejmě hledal místo, kde by mohl zaparkovat. Zablokoval jízdní dráhu a Maxine na něj netrpělivě zahoukala.

Zezadu se přihnalo další auto, obsazené pouze jedním mužem, postavilo se za Maxine a řidič začal houkat jako na lesy.

Vůz, který blokoval provoz, zajel konečně ke straně a všechna ta auta pak vyrazila kupředu a bylo vidět jen roj červených zadních světel hustě za sebou.

„Jsou to Drakeovi hoši ? zeptala se Della Streetová. „Jsou,“ odpověděl Mason.

„Tak co si o tom myslíte?“ zeptala se Della Streetová. Mason odpověděl: „Já nevím, Dello. Mé právnické já mi říká, že Durant je lotr. Ale mé právnické já mi taky říká, že to děvče je férové, že se opravdu dostala do nějakého maléru, že se hrozí toho, že by měla někoho podtrhnout, a že v tuto chvíli je rozhodnuta přijít k soudu, až bude případ projednáván.“

„Jinak řečeno, vaše intuice běží dvěma různými směry,“ řekla Della Streetová s úsměvem.

„A dosahuje dvou diametrálně rozdílných závěrů,“ doplnil Mason. „Teď bude hodně záležet na tom, kam Maxine pojede a co udělá.“

„Myslíte, že se Drakeovým chlapcům podaří ji sledovat?“

„Takováhle skupina detektivů to dokáže hravě,“ řekl Mason. „Jediná potíž by mohla být v tom, že je Maxine odhalí.“

„A co teď provedeme my?“ zeptala se Della Streetová. „Prohlédneme si ten její kvartýr ještě dnes?“

Mason zavrtěl hlavou. „Ten klíč by mohla být nějaká nástraha,“ pravil, „i když se mi nechce věřit, že by to děvče nejednalo poctivě. Nicméně, slečno Streetová, stojíme před vaším domem a já vás teď dovedu až domů, abych se ujistil, že jste v bezpečí.“

„To je od vás hrozně hezké," řekla, „ale co bude s mým bourákem zaparkovaným na parkovišti vedle kanceláře?"

„Za těchto okolností," žertoval Mason, „nemám téměř žádné pochybnosti o tom, že berňák bude pokládat zítřejší ranní jízdu do kanceláře taxíkem za naprosto oprávněný a daňově odpočitatelný výdaj."

„A ráno už budete vědět, kde Maxine strávila dnešní noc?" zeptala se Della Streetová.

„Jestli jsou ti Drakeovi hoši aspoň z poloviny tak chytří, jak by se na ně slušelo, dovíme se čas od času naprosto přesně, kde je. A navíc bychom se měli zítra ráno taky něco dovědět o její minulosti a odpoledne bychom už o naší vyděšené slečně Lindsayové měli mít pohromadě důkladnou informaci."

„Vezmete si ten její klíč od bytu?" zeptala se Della Streetová.

„Chraňbůh, to rozhodně ne. Proč bych měl já mít klíč od Maxinina bytu? Dala ho vám, Dello, abyste se postarala o kanárka. To je naprosto v pořádku. Kdybych ho měl já, mohly by z toho vzniknout různé komplikace."

„Tomu nerozumím," řekla Della Streetová.

„Představte si Maxine na svědeckém stanovišti, jestli tedy vůbec přijde k soudu, jak ji vyslýchá nějaký advokát a nakonec se jí jakoby mimochodem zeptá: ‚Četla jste v novinách o žalobě, kterou podal pan Otto Olney na Collina Duranta? A ona odpoví: ‚Ano, četla. Advokát se jí pak zeptá: ‚Viděla jste onen večer Perryho Masona, který byl přítomen na tiskové konferenci na jachtě pana Olneyho? A ona odpoví: ‚Ano, viděla. A advokát se ušklíbne a řekne: ‚A je vám známo, slečno Lindsayová, že od toho dne má pan Perry Mason klíče od vašeho bytu? Potom se advokát významně usměje na porotu, ukloní se a řekne: ‚Děkuj i vám, slečno Lindsayová, to je všechno. Už nemám žádné další otázky."

„Aha," řekla Della Streetová, „takže ten klíč si mám radši nechat já."

„To tedy určitě," řekl Mason. „Zítra ráno přijeďte do práce taxíkem. A teď jestli dovolíte, zajedu k chodníku, na místo, které nám tu uprázdnila Maxine Lindsayová, a pak vás dovedu domů."

„Tomu říkám služba veřejnosti," řekla Della Streetová. „Vítám vřele váš návrh, ale přesto bych ráda věděla, jestli je pracovního či společenského rázu."

„Do této chvíle jsme pracovali," pravil Mason. „Závěrečný bod programu doprovod dámy ke dveřím jejího bytu bude už záležitostí po výtce společenskou."

„Tudíž?" zeptala se Della.

„Jestli se nemýlím," dodal Mason, „je téměř obecnou normou vyinkasovat za to od dívky hubičku na dobrou noc. Nemyslíte?"

„O tom nic nevím, pane Masone," řekla Della Streetová cudně.

7. KAPITOLA

Druhý den ráno vystoupil Perry Mason z výtahu a zamířil rovnou do kanceláře Drakeovy detektivní agentury. Zeptal se telefonistky: „Je Paul u sebe?"

Přikývla a řekla: „Je. Právě telefonuje."

„Zajdu k němu," řekl Mason. „Je sám?"

„Je sám, ale neví, které sluchátko popadnout dřív."

Mason se zasmál. „A to všecko kvůli mně. Ten mi to zas vytmaví!"

Advokát prošel úzkým koridorem kolem kancelářských kamrlíků do místnůstky Paula Drakea. Otevřel dveře.

Drake zrovna říkal do telefonu: „Dobře, Bille, tak jen v tom pokračuj. Zjistil mi všechno, co se dá. Nevzdávej se. Hele, víš určitě, že nebudeš potřebovat posilu?. Aha. To zní trošku naivně, ale… Dobrá, jestli je pohroužená do myšlenek, tím líp pro nás."

Zavěsil a řekl: „Ahoj, Perry," sáhl po cigaretě a posteskl si: „Celou noc jsem byl vzhůru."

„To rád slyším," odpověděl Mason. „Přece bys nechtěl brát prachy za to, že spíš."

„Je ti doufám jasné, že za tuhle fušku jich budu brát pořádný kopec," připomněl Drake. „No, snad je tvůj klient v balíku."

„Tím klientem je v dané chvíli pan Perry Mason osobně," řekl advokát. „Dělám to na vlastní pěst."

„Ty?" zvolal Drake nevěřícně a ruka s hořící zápalkou, kterou si právě chtěl zapálit cigaretu, mu uvízla na chvíli ve vzduchu.

„Tak, tak," potvrdil Mason. „Pojišťuji se, aby ze mě někdo nedělal hlupáka. Co víš o Maxine?"

„Maxine," pravil Drake, „po sobě nechává kilometr širokou stopu. Nasadil jsem na ni čtyři mládence."

„Já jich viděl pořádnou kolonu," přisvědčil Mason.

„Byli tak nápadní?"

„Kdyby je někdo vyhlížel, tak určitě. Ale Maxine mi připadala příliš rozrušená, aby si všímala, co se kolem ní děje."

„Tos odhadl správně, pokud ovšem to děvče není dokonalá herečka," souhlasil Drake. „Jede někam na sever a zřejmě jí je všechno putna kromě toho, aby tam dorazila co nejdřív. Vyjela včera večer hned po rozmluvě s tebou a s Dellou, zastavila u jednoho dragstóru s noční službou a koupila si pár kelímků smetany, kartáč na vlasy, kartáček na zuby, hřeben a pyžamo. Potom natankovala u pumpy plnou nádrž a zas jela dál. Dostala se až do Bakersfieldu, šest hodin spala v jednom motelu a zas honem za volant. Právě projela Mercedem."

„Zastavila tam?" zeptal se Mason.

„Na malou chvilku. Jen co do sebe naházela nějakou snídani a natankovala benzín a zas frčí dál."

„Kolik lidí ji sleduje?" zeptal se Mason.

„Momentálně jenom dva," řekl Drake. „Ale úplně to stačí. Ostatní jsem odvolal. Jeden jede před ní, druhý za ní. Občas si to spolu prohodí, aby nenabyla dojmu, že ji někdo sleduje, ale jak to vypadá, o tom ona vůbec nepřemýšlí."

„A co jsi zjistil o jejím životě?"

„Pracovala v New Yorku jako modelka, pak odjela do Hollywoodu a zřejmě doufala, že tam udělá díru do světa, ale nakonec se i v Hollywoodu zase živila jako modelka, pak prý trochu ztloustla a vrhla se na dělání portrétů nějakou fotografickou technikou. A to by tak bylo asi všechno."

„Žádní milenci?"

„Zatím jsme neobjevili nikoho, o koho by nějak víc stála. Řekl bych, že je zamilovaná do své práce. Bude asi dost ctižádostivá a většinu času tráví nad těmi portréty. Obchodník s obrazy Lattimer Rankin jí občas dohodí nějaký kšeftík a snad na ní má i trochu osobní zájem. Maxine Lindsayová se zná s několika modelkami a malíři. Víc toho zatím nevím. Ještě na ní pracujeme. Nějakou tu lásku jistě taky měla."

„A co víš o Durantovi?"

„Durant je typický hochštapler," prohlásil Drake. „Z nějakých záhadných zdravotních důvodů byl propuštěn z armády. Pak absolvoval kurs oceňování obrazů, začal si říkat obchodník s obrazy a uspořádal sérii přednášek o umění. Hovoří rádoby zasvěceně, ale hlubší znalosti nemá, umí si se vším poradit, potrpí si na výstřední auťáky, které kupuje z druhé i třetí ruky. Pár jich už musel vrátit, protože neplatil splátky. Dluží za dva měsíce činži a myslím, že dnes v noci nespal doma. A jestli i byl doma, tak si ráno dlouho přileže l. Uklízečky pustí mého detektiva do bytu, až budou ve službě, ale včera večer to nešlo. Detektiv si myslí, že byl Durant mimo domov. Auto nestálo v garáži…"

Zazvonil telefon. Drake vyndal z úst cigaretu, zvedl sluchátko a ohlásil se jménem. Chvilku poslouchal, pak řekl: „Ano, to je ono. Pracujte na tom dál, dokud vás neodvolám."

Zavěsil a oznámil Masonovi: „To byl detektiv z Durantova baráku. Durant nebyl v noci doma. V posteli nikdo nespal."

„Člověk jeho typu byl jistě nejméně jednou ženatý, nemyslíš?" řekl Mason.

„Co my víme, tak byl dvakrát," odpověděl Drake. „Než vstoupil do armády, oženil se s mladou dívkou. Čtyři měsíce po svatbě se jí narodilo dítě. Pracuje, aby je uživila. A když odešel z armády, přiženil se do bohaté rodiny, ale zapomněl počítat se starým pánem. A ten mu nasadil za zadek

detektivy, shromáždil proti němu fůru důkazů, počkal, až dcera vystřízliví, a pak ho společně vyhodili na dlažbu bez nejmenšího finančního narovnání.“

„Kdy to bylo?“ zeptal se Mason.

„Před čtyřmi roky.“

„A jak to s ním vypadalo potom tedy jako co se týče krásného pohlaví?“

„Pak to rozjel na široké frontě,“ řekl Drake. „Umí to se ženskými a je blázen do modelek, hlavně do těch, co pózují pro akty, do mladých, slávychtivých umělkyň zkrátka rád loví v bohémských vodách. Nemohl jsem toho o něm víc zjistit, protože jsme na něm začali pracovat tak pozdě večer. A co už to stálo peněz, Perry! Jestli to půjde z tvé kapsy, tak tě budou muset omejvat, až ti předložím účet. Ale chtěl jsi výsledky. a já myslel, že to zacvakne Otto Olney, tak jsem nešetřil na výlohách, abych ti sehnal co nejvíc materiálu.“

„Nešetři,“ nabádal ho Mason. „Chci výsledky. Protože je nutně potřebuju. Máš popis Durantova auta?“

„Samozřejmě,“ řekl Drake. Vytáhl kartičku a podal ji Masonovi. „Tady máš výrobce, typ, poznávací značku, barvu prostě všecko.“

Mason si údaje pozorně pročetl.

„A co ta Maxinina minulost? Nenašel by se v ní nějaký klíč k tomu, kam jede a proč tam jede?“

„To je to, že zatím nevíme, kam vlastně jede. Mohlo by to být Sacramento nebo Eugene, mohl by to být Portland nebo Seattle, mohla by jet i do Kanady. Dopřej jí času. Jedna věc je ale jistá. Jede někam daleko, nemá moc peněz a chce tam být co nejdřív.“

„Proč myslíš, že má málo peněz?“

„Protože by tak neškudlila na ceně pokoje. V Bakersfieldu hledala půl hodiny ten nejlevnější motel. Pije kávu, ale skoro nejí. Nejdřív si kupovala super benzín, pak ho míchala se standardem, teď už jede jenom na standard.“

„Ona nemá šekovou knížku?“ zeptal se Mason.

„Nemá. Platí hotovými.“

„No dobře,“ řekl Mason. „Pracuj na ní dál. Já zas k tobě zaskočím.“

Opustil detektiva, prošel koridorem, pak domovní chodbou, otevřel dveře své pracovny a řekl Delle:

„Tak jak se vám jelo?“

„Bezvadně,“ odpověděla.

„Hezky jste se vyspala?“

„Moc hezky.“

„Přijela jste doufám taxíkem.“

Usmála se. „Ne, šéfe, nepřijela. Vím, že byste ho platil ze své kapsy, že byste ho nezaúčtoval Olneymu, tak jsem jela nejdřív jedním autobusem, pak jsem přesedla na druhý, a byla jsem tu přesně na minutu.“

Mason se zakabonil. „Měla jste jet taxíkem.“

„Takhle jsem vám ušetřila čtyři dolary a devadesát centíků,“ pravila, „plus diškereci.“

Mason se zamyšleně odmlčel a potom utrousil:

„Ta vaše loajálnost mě…“

„Co vás?“ uculovala se Della.

„Zahanbuje,“ dopověděl Mason. „Doufám, že si ji zasloužím.“

„A copak jste se dověděl od Drakea,“ honem převedla řeč, „já mu řekla, že se u něj cestou sem asi zastavíte.“

„Ano, zaskočil jsem k němu. Durant se někam ulil a není po něm ani vidu, ani slechu.“

„A Maxine?“

„Maxine uhání jak o závod k severu. A docházejí jí peníze.“

Zazvonil telefon.

Della Streetová ho zvedla a oznámila: „Volá vás Paul, Perry.“

Mason si vzal hovor z aparátu na svém psacím stole. „Co je, Paule?“

„Dostal jsem další zprávu o té tvé kámošce Maxine Lindsayové.“

„Jakou?“

„Poslala telegram nějaké paní Phoebe Stinglerové do Eugene, stát Oregon, aby jí telegraficky poukázala pětadvacet dolarů na její jméno do Western Union v Reddingu.“

„Jak jste to zjistili?“

„Telegrafovala z Mercedu,“ řekl Drake. „Můj detektiv na to šel tak, že trval na tom, že úřednice u přepážky ztratila jeho vyplněný formulář. Byla sice celá vzteklá, ale začala hledat v kupě ostatních formulářů a jemu se přitom povedlo přelousknout Maxininu zprávičku.“

„Dobře, Paule,“ řekl Mason. „Přešetři mi paní Stinglerovou z Eugene. Všecko mi o ní zjisti.“

Telefon zadrnčel podruhé. Della ho zvedla. „Ano, Gertie… kdo? Okamžik, předám.“

Kývla na Perry Masona a oznámila: „Volá vás pan Hollister od firmy Warton, Warton, Cosgrove a Hollister.“

Masonovy oči se zúžily. „Díky, Dello, už si ho beru.“ Zvedl sluchátko a řekl: „Dobré jitro, pane kolego. Tak jakpak to vypadá dnes ráno?“

„Nijak skvěle,“ odvětil Hollister. „Copak, copak?“

„Jde o tu svědkyni, Maxine Lindsayovou.“

„Co s ní má být?“

„Když si rozeberete celou situaci,“ začal Hollister zeširoka, „vyplyne vám, že celý náš případ závisí na ní, na použitelnosti jejího svědectví.“

„A dále?“

„Zpočátku jsem byl pochopitelně toho názoru, že právní podstatou celého sporu bude otázka, jestli obraz, který Rankin prodal našemu klientovi Ottovi Olneymu, je pravý Phellipe Feteet či nikoliv. Vzhledem k tomu, že byla napadena Rankinova obchodní seriózност a důvěryhodnost, jsem se domníval, že půjde především o dokázání pravosti obrazu, který Rankin prodal panu Olneymu.“

„Přesně tak,“ souhlasil Mason.

„Ale ukazuje se, že o pravosti obrazu nemůže být nejmenší pochyby. A jak se situace utváří nyní, stává se právní podstatou sporu otázka, zda Durant skutečně obraz označil za falsum. Dnes ráno jsme si uvědomili, že jsme v této věci naprosto závislí na svědectví jediné svědkyně. Snad bych vám měl předem vysvětlit, pane Masone, že každé ráno o půl deváté konáme v kanceláři poradu, na níž probíráme problémy související s našimi procesy. A náš starší společník pan Warton poukázal při té příležitosti na to, že celá procesní situace bude v tomto případě záviset na provedení důkazu, že Durant onu poznámku učinil, a to že bude zase záviset na svědectví jediné svědkyně.“

„Jedno svědectví stačí k provedení důkazu,“ řekl Mason.

„Vy nemáte žádné pochybnosti o tom, že tato svědkyně s námi jedná na rovinu?“ zeptal se Hollister.

„Proč bych je měl mít?“ odpověděl Mason.

„Dejme tomu,“ pokračoval Hollister, „že by se tato svědkyně ještě před soudním projednáváním případu provdala za Collina Duranta. Pak by nemohla svědčit proti svému manželovi a můj klient by se octl ve velmi riskantním postavení.“

„Máte nějaké čerstvé informace, které by tyto vaše obavy opravňovaly?“ zeptal se Mason.

„Nemáme žádné takové informace avšak jeden z našich partnerů nadhodil tuto eventualitu.“

„Já nemám společníky, pane kolego,“ řekl Mason, „a nekonají se u mě žádné porady, při nichž by si moji partneři vymýšleli nejrůznější strašáky.“

„Pokládal jsem za svou povinnost vás informovat, jak se na věc díváme,“ řekl Hollister ledově.

„Prosím,“ odpověděl Mason. „Proč tedy nerozetnete ten gordický uzel hned a bez váhání? Proč nevyrozumíte Duranta, že jste ochotni přijmout jeho místopřísežné prohlášení? Proč se ho rovnou nezeptáte, jestli prohlásil či neprohlásil před slečnou Lindsayovou, že Feteet, který visí v salónu jachty Otty Olneyho, je padělek?“

„Už jsem o tom taky uvažoval,“ pravil Hollister.

„Co se vám na tom nezdá?“

„Snad by to šlo. poradím se o tom se svými společníky.“

„Jen se poraďte,“ řekl Mason. „Jestli vám Durant bude tvrdit, že nikdy nic podobného neprohlásil, budete aspoň vědět, čím se chce hájit. Jestli se k tomu bude znát, budete vědět, oč při procesu půjde. Proč myslíte, že se Lindsayová provdá za Duranta?“

„Probírali jsme prostě při dnešní poradě všechny možné komplikace. Co by se eventuálně mohlo stát. Kdyby něco podobného mělo ohrozit našeho klienta, to by nám bylo velice nemilé, pane Masone.“

„Mně rovněž, pane kolego,“ ujistil ho Mason.

„Nuže,“ řekl Hollister, „jsem rád, že jsem o tom s vámi mohl pohovořit. Čím víc o tom přemýšlím, tím víc jsem přesvědčen, že bychom si měli zjistit, na čem jsme, a zdá se mi, že požádat Duranta o místopřísežné prohlášení by byl v dané chvíli nejlepší krok, jaký bychom mohli učinit. Připravím potřebné podklady a okamžitě k tomu přistoupíme.“

„Ano, udělejte to,“ řekl Mason.

Zavěsil, obrátil se k Delle Streetové a řekl: „Mám pocit, jako bychom stáli na koberečku, který se nám právě někdo chystá podtrhnout pod nohama.“

„Co proti tomu podnikneme?“ zeptala se Della Streetová ustaraně. Mason se zašklebil. „Přitlučeme ten koberečeк k podlaze dlouhými hřeby, a běda každému, kdo by se pokusil ho vytrhnout! Nechá na něm všech deset nehtů.“

„Ale co podnikneme teď?“ zeptala se znovu Della Streetová.

„Teď,“ řekl Mason spiklenecky, „se nenápadně vytratíme z kanceláře, nikomu ani muk, a zajedeme do bytu slečny Lindsayové podívat se, co se tam dá najít.“

„Pojedeme pro toho kanára?“

„Ano, odvezeme kanárka, ale nejdřív svědomitě proslídíme celý byt,“ řekl. „Třeba tam najdeme něco, co nám napoví, oč jí vlastně jde.“

„A co potom?“

„Potom navrhneme Hollisterovi, aby si přibral externího právního poradce speciálně pro tento případ.“

„A tím by byl kdo?

„Tím bych byl já. Už je nejvyšší čas, aby se do toho někdo energicky obul. Sepíšeme s Collinem Durantem místopřísežné prohlášení. Položíme mu ty nejnepříjemnější otázky, jaké si dokážeme vymyslet. Zeptáme se ho, jestli už byl někdy soudně stíhán pro označení nějakého obrazu za falsum. Zeptáme se ho, jestli prohlásil za falsum Olneyho Feteeta. Zeptáme se ho, jak dlouho zná Maxine Lindsayovou. A jestli už byl ženatý. A jak se jmenovaly jeho manželky. A zeptáme se ho, kde se rozváděl.“

„Budou se ty otázky týkat podstaty věci?“ zeptala se Della Streetová.

„Jak by ne,“ řekl Mason. „Jestli si ten ničema myslí, že vyklouzne do Oregonu, ožení se tam s Maxine a pak se sem vrátí a bude na nás dělat dlouhý nos, tak mu v tom musíme zabránit. Zjistíme si, jestli byla obě jeho předchozí manželství právoplatně rozvedena, nebo jestli některé před zákonem ještě trvá. Jeli dosud legálně ženatý, dáme ho sbalit pro bigamii v ten moment, kdy se ožení s Maxine. A ji pak přinutíme svědčit, protože nebude zákonnou manželkou obžalovaného. Zdá se mi, že se ten frajer rád žení, a jestli provádí tyhle švindle na běžícím pásu, pak není vyloučeno, že se oženil i s ostatními svědkyněmi, aby proti němu nemohly svědčit.“

„Proč myslíte, že si dali v Oregonu svatební rande?“ zeptala se Della Streetová.

„A nevypadá to tak? Kde je Collin Durant? Doma nespal, auto nemá v garáži a Maxine tak strašně spěchala. Musela bezpodmínečně odjet včera večer. Byli nejspíš dohodnuti, kde se sejdou.“

„Máte pravdu,“ řekla Della Streetová. „Začíná to tak vypadat.“

„Tak už pojďte,“ pobídl ji Mason. „Vyrazíme.“

„Neřekneme ani Paulovi, kam jedeme?“

„Neřekneme to nikomu,“ odpověděl.

Když nasedli do Masonova auta, Della poznamenala: „Svěřila mi klíč. Takže naše exkurze bude docela legální, že?“

„Svěřila vám klíč, abyste odnesla kanára,“ připomněl jí Mason. „Ale nijak by mě nepřekvapilo, kdybyste nemohla najít ptačí zob a musela se po něm poohlédnout.“

„V kuchyni?“ zeptala se Della Streetová.

„Těžko říct u člověka Maxinina typu,“ odpověděl Mason. „Mohla by ho strčit i někam do ložnice nebo do některé šatny. Nebo do jednoho z kufrů či do zásuvky psacího stolu. Krabičku s ptačím zobem můžete uschovávat prakticky kdekoliv. A nezapomeňte, Dello, na sépiovou kost. Tu kanárek nutně potřebuje, má-li se těšit plnému zdraví. Takový ptáček musí mít spoustu věcí a ty mohou být rozstrkány po nejrůznějších místech.“

„A nám nezbude než ta nejrůznější místa prošťourat,“ řekla Della Streetová.

„Omyl, Dello, my prohlédneme úplně všechno.“

Mlčky jeli dál. Della zřejmě uvažovala o nejrůznějších skrýších.

Mason znovu začal: „Myslím si, že už nebudeme dlouho tápat v nejistotě, Dello. Stopa září příliš jasně. A že si pánové Warton, Warton, Cosgrove a Hollister začínají připouštět starosti, to už samo o sobě leccos napovídá. Jestli jde o švindl, pak se už co nevidět přihlásí nějaký advokát, řekne, že zastupuje Duranta a že je ochoten začít jednat o finančním narovnání.“

„Myslíte, že by na to Olney přistoupil?“

Mason odpověděl: „Jeho advokáti zastupují výlučně podniky, obchodní společnosti a tak. Nejsou zvyklí na ostrý zápas. A začínají si teď uvědomovat, v jaké zoufalé situaci by se mohl octnout jejich klient, a pochopitelně se hrozí toho, že by se po celém soudu vykládalo, do jaké kaše dostali Olneyho. Já bych taky nechtěl, aby se o mně něco podobného povídalo. Jediný rozdíl je v tom, že když půjde do tuhého, já se budu bít, ať se mi to líbí nebo ne. Olneyho advokáti se bít nebudou.“

„Šéfe, támhle je ten barák, co bydlí Maxine,“ upozornila Della Streetová Masona. „Místo na parkování najdeme teď po ránu určitě snadno. Tady je hned jedno.“

Mason namítl: „Je to moc daleko od domu, Dello. Snad najdeme něco blíž.“

Najednou prudce zabrzdil.

„Co se stalo?“ zeptala se Della.

„Vidíte to auto?“ řekl Mason a ukázal na procovský bourák, zaparkovaný u chodníku.

„Vidím, co je s ním?“

„Mohlo by to být Durantovo auto. Paul mi dal dnes ráno jeho přesný popis. Myslím, že to je stejná poznávací značka. Běžte se, Dello, podívat na registrační číslo na palubní desce, buďte tak hodná.

Della Streetová otevřela dvířka Masonova vozu, vyskočila ven, rychle pohlédla na registrační číslo a pospíšila zpátky k Masonovi. „Opravdu, je to Durantovo auto,“ řekla.

„Zatracená práce,“ zaklel Mason, „zas další komplikace! Co myslíte, že tu ten chlap dělá?“

„Třeba hledá Maxine,“ řekla Della Streetová.

„To by tu musel být už hodně dlouho, anebo mu nezáleží na nějakém tom kroku. Když sem to auto stavěl, musela být všechna parkovací místa poblíž domu obsazená, z čehož plyne, že sem přijel buď ráno, když ještě lidi neodjeli do práce, nebo večer, kdy se už zase vrátili z kanceláří domů a obsadili nejvýhodnější místa.“

„A protože víme, že Maxine nebyla dnes v noci doma,“ uvažovala Della, „můžeme předpokládat, že sem Durant přijel dnes ráno, ještě před námi…

„Anebo že tu na ni čekal celou noc,“ řekl Mason, „a nějak se mu podařilo dostat se do bytu.“

„Třeba má klíč.“

„Je to možné,“ řekl Mason. „Ani by mě to moc nepřekvapilo.“

A advokát se zvolna rozjel k volnému parkovacímu místu poblíž hlavního vchodu do Maxinina domu.

„Jaké je to číslo bytu, Dello?“

„Tři sta třicet osm B.“

„Dobrá,“ řekl Mason. „Vyjedeme nahoru a uvidíme.“

„Co jestli Durant čeká v bytě? Co pak?“ zeptala se.

„To nám napoví situace,“ odpověděl Mason. „Mazlit se s ním nebudeme. Jestli se chce bít, ukážeme mu, že všecko má své meze.“

Vyjeli nahoru výtahem, orientovali se podle čísel bytů, až došli před byt číslo tři sta třicet osm B. Della podala Masonovi mlčky klíč.

Mason klíč opatrně vsunul do zámku, aby nezpůsobil ani nejmenší šramot, a jemně jím otočil. Nic se nestalo. „Dala nám špatný klíč?“ zašeptala Della.

Mason vzal za kulatou kliku. „Ne, asi není zamčeno.“ Otočil klikou a otevřel.

Místnost byla vzorně uklizená a nikdo v ní nebyl.

Mason zůstal stát ve dveřích a rozhlížel se kolem. Della za jeho zády se ho chytla za rukáv.

„Nikdo tu není,“ zašeptala.

„Tamhle bude bud kuchyň, nebo ložnice,“ řekl Mason. „Pravděpodobně malá kuchyňka.“

Mason tiše zavřel dveře bytu, pak několika kroky přešel k létacím dveřím a rozevřel je. Za nimi byla maličká kuchyňka s miniaturní ledničkou.

„Někde tu bude ve stěně sklápěcí postel,“ poznamenal Mason. „Protože to je zřejmě celý byt. Ovšem kromě koupelny.“

Advokát udělal pár kroků ke koupelnovým dveřím, otevřel je a uskočil. Della Streetová zdusila výkřik.

V koupelně ležela tváří k zemi mrtvola muže. Roztažené nohy spočívaly na kachlíkové podlaze, horní část těla byla zhroucena na dně sprchovací kabiny.

Mason se sklonil nad mrtvým.

„Je to… ?“ Delle Streetové selhal hlas.

Mason řekl: „Je to Collin Max Durant, náš drzý přítel z včerejšího večera, a je mrtvý jak leklá treska. Tady ty díry na zádech jsou zřejmě od střel.“

Mason se sehnul a dotkl se ztuhlého těla.

„Jak dlouho může být mrtvý?“ zeptala se Della Streetová.

„To bude kardinální otázka,“ řekl Mason. „Uvědomte si, Dello, že se v bytě svítí.“

„Pak sem musel přijít už včera večer. Někdy potom, co jste ho vyhodil od našeho stolu v Robbers Roots. Všude je rozsvíceno. Maxine by přece zhasla… a nespal doma.“

„Jenže přišel sem, než Maxine odešla z bytu, nebo potom?“ uvažoval Mason nahlas. „Bude Maxine moci dokázat, že čekala u telefonu na autobusovém nádraží? Musíme ihned vyrozumět kriminálku, Dello, aby se mohli pustit do práce. Každá minuta je drahocenná. Musí určit dobu smrti a my jim v tom nesmíme v nejmenším překážet. A co je to tady?“

„Kde?“ řekla Della Streetová.

Mason poodhrnul cíp saka zabitého. „Koukněte se, Dello, na tu vnitřní kapsu!“ zvolal, „je nabitá stodolarovými bankovkami. A tenhle člověk přišel o několik aut, protože neměl na splátky, a dlužil za dva měsíce činži, tenhle vykutálený floutek, který neměl ani floka.“

„Kolik to asi dělá?“ zeptala se Della Streetová. „Těžko říct,“ odpověděl Mason. „Počítat to nebudu. Víte přece, že nesmíme na nic sahat.“ Advokát se napřímil.

„Za jak dlouho nastává rigor mortis zeptala se Della.

„Není to vždycky stejné,“ řekl. „Záleží na tělesné teplotě, na aktivitě těsně před smrtí, na stupni rozrušení. Většinou se vyvine za osm až dvanáct hodin a může trvat až osmnáct. Všimněte si, že rigor mortis je už plně vyvinut a ještě se nezačíná vytrácet.

Della Streetová řekla: „Páni! Teď bude ten případ vypadat docela jinak!“

„Nejen to,“ řekl Mason zvolna a zamyšleně, „on to teď bude i zbrusu nový případ. Pojďte, Dello, zavoláme kriminálku, aby se nás mohl náš drahý přítel poručík Tragg začít vyptávat, jak to přijde, že jsme už zase objevili mrtvolu.“

Vykročili ke dveřím. Mason najednou řekl: „Dello, budu vás muset postavit do první linie.“

„Co tím myslíte?“

„Že zavoláte kriminálku vy a ohlásíte jim to sama.“

„Ale jak jim to mám ohlásit?“

„Povíte jim, že Maxine Lindsayová je svědkyní v jednom soudním procesu, o nějž se zajímám, ačkoliv oficiálně pověřeným právním zástupcem nejsem, a že vám včera oznámila, že odjíždí, a dala vám klíč od bytu s prosbou, abyste se postarala o jejího kanára.“

„Propánakrále, ten kanár!“ vykřikla Della Streetová. „Na toho bych málem zapomněla. Kde je?“

„To je věcná otázka,“ pravil Mason, rozhlížeje se po pokoji. „Nevidím tu klec, ani žádného ptáka, zhola nic, co by nasvědčovalo, že tu nějaký kanár vůbec kdy byl.“

Della Streetová pohlédla zaraženě na advokáta. „Co by to mohlo znamenat?“ zeptala se.

„Ledacos,“ odpověděl Mason. „Dello, musíte být velice ve střehu. Oznamte policii podle pravdy, v kolik hodin jsme se s Maxine setkali, ale neříkejte, v kolik nám volala, neudávejte jim číslo, na něž jsme jí telefonovali, a nezmiňujte se o tom autobusovém nádraží.“

Della Streetová zaúpěla: „Jejda, jejda, já jsem si to číslo sice poznamenala, ale pak jsem ho zahodila do koše na papír, když řekla, že to není k ní do bytu, ale do budky.“

Mason na ni upřel zamyšleně oči. „Povězte jim, že vám dala klíč od bytu, ale že máte pocit, že jim nemůžete vysvětlit proč, dokud vám k tomu já nedám souhlas. Svěřila vám prostě klíč od bytu a basta, tečka. Vzala jste si ten klíč a šla jste k ní do bytu se mnou. Nic víc o tom nemůžete nikomu říct, dokud ode mě nedostanete svolení. Musíte jim ale říct všecko, co souvisí s nálezem mrtvoly, kolik bylo hodin, jak jsme se dostali do bytu a že dveře nebyly zamčené.“

„Mám jim říct, že jste tu byl se mnou?“

„Samozřejmě.“

„A kde mám říct, že jste? Budou se mě na to jistě ptát.“

„Řekněte, že jsem se nemohl zdržet, protože mám důležité obchodní jednání. Budou mít vztek na mě, ne na vás.“

„Nejste povinen ohlásit nález mrtvoly okamžitě? Nejste povinen být policii k dispozici…“

„Vždyť to ohlásím,“ namítl Mason, „totiž ohlásíte to vy, ale jste přece můj zaměstnanec. Co udělají z mého pověření moji zaměstnanci, jako bych udělal já sám. V tuhle chvíli si nemohu dovolit tady trčet a čekat na policejní výslech. Musím bezpodmínečně odjet.“

„Kam?“ zeptala se Della Streetová. Ale než měl Mason čas odpovědět, vyhrkla: „Já už vím. Poletíte letadlem na sever.“

„Tak, tak,“ potvrdil Mason. „Ale vy neřeknete nikomu, kam jedu, ani že pro nás na tom případu pracuje Paul Drake a že Maxine sledují dva fešáci. To jim povíme později.“

„A stihnete to?“ řekla starostlivě.

„Myslím, že ano,“ řekl. „Poletím do San Franciska, a jestli to bude nutné, najmu si tam letadlo. Možná že se mi poštěstí letět přímo až do Sacramenta a chytit nějaké letadlo od Pacific Airlines nebo si nějaké najmout tam. Nějak se za ní každopádně dostat musím.“

„A já nemám nikomu prozradit, kde jste.“

„Za nic na světě,“ řekl. „Prostě to nevíte.“

„A teď mám zavolat policii?“

„Teď hned,“ přitakal Mason. „Žádejte k telefonu poručíka Tragga ale radši to tady zavřete a použijte telefonu ve vestibulu. Na tomhle aparátu by mohly být otisky prstů, tak ať zůstanou radši neporušené.“

Mason lehce otočil kulatou klikou a podržel Delle dveře.

„Sjeďte dolů výtahem,“ řekl, „já budu dole po schodech dřív než výtah. Do kanceláře se vraťte taxíkem.“

A advokát běžel ke schodišti a bral to dolů po dvou schodech najednou.

8. KAPITOLA

V půl čtvrté odpoledne vystoupil Perry Mason u telegrafního úřadu Western Union z taxíku, který si najal na reddingském letišti.

S nejnevinnějším úsměvem řekl úřednici: „Mé jméno je Stigler. Poukázal jsem telegraficky z Eugene své švagrové Maxine Lindsayové pětadvacet dolarů. Vyzvedla si je tu už, prosím vás?“

Úřednice se po krátkém zaváhání prohrábla lejstry a řekla: „Ne, pane Stiglere, dosud ne.“

„Děkuji vám,“ řekl Mason. „To jsem rád, že jsem ji předešel. Bude možná potřebovat víc peněz, víte? Počkám na ni venku. Musí tu být každou chvilku.“

Mason vyšel na ulici a z telefonní budky před autoservisem, odkud mohl dobře vidět na budovu telegrafního úřadu, zavolal meziměstsky Paula Drakea.

„Haló, Paule," řekl. „Volám tě z Reddingu. Ty peníze si z Western Union ještě nevyzvedla. Víš, kde teď je?"

„Měla by tam dorazit co nevidět," prohlásil Drake. „Poslední hlášku tu mám z Chika. Zastavila tam, něco pojedla, dala si přezkoušet pneumatiky a koupila benzín. Ale ne plnou nádrž, jen tolik, aby s tím dojela do Reddingu. Zřejmě už je docela dutá, ale určitě tam přijede."

„Díky," pravil Mason. „Počkám tu na ni."

„A co mí lidé?" zeptal se Drake. „Budeš je ještě potřebovat, když jsi to teď převzal sám?"

„Já ti dám vědět," prohlásil Mason. „Zatím je neodvolávej, dokud ti neřeknu. A ať mi neházejí poklony, jestli mě poznají."

„Jdi do háje," řekl Drake dotčeně, „jsou to profesionálové. Děláš si zbytečné starosti. Třeba je ani sám nepoznáš."

Mason zavěsil a šel se zas postavit na kraj chodníku. Čekal asi dvacet minut, když se konečně objevila. Oči měla zarudlé, tvář popelavou od únavy. Zvolnila jízdu a hledala místo na zaparkování.

Nakonec se rozhodla pro autoservis, odkud Mason telefonoval, vjela dovnitř a řekla: „Mohla bych tu nechat stát auto, než si dojdu naproti do telegrafního úřadu pro peníze? Pak mi natankujete plnou nádrž."

„Naplním vám ji hned, madam, a zaplatíte mi, až se vrátíte," řekl zřízenec.

„Ne, já… radši ne, prosím vás. Mají mi přijít nějaké peníze, ale co kdyby tu ještě nebyly a já vám nemohla zaplatit?"

Zřízenec na ni útrpně pohlédl: „Postavím vám to tady vedle, madam. Ty peníze tam na vás už jistě čekají, nebojte se."

„Doufám," řekla, znaveně se na něj usmála, vylezla z vozu a nejistým krokem zamířila k chodníku.

Byla tak naprosto vyčerpaná, že ani nepostřehla, že se k ní Mason připojil. Když si konečně uvědomila, že někdo kráčí vedle ní, zvedla podrážděně oči a řekla: „Prosím vás, nechtě mě."

Zalapala po dechu, zapotácela se a zůstala stát jako přibitá.

„Nezlobte se, Maxine, ale nešlo to jinak," řekl Mason omluvně. „Musíme si o něčem pohovořit."

„Já… vy… jak jste se sem proboha dostal?"

„Měl jsem ze Sacramenta dobré spojení letadlem Pacific Airlines," odpověděl. „Jste unavená, Maxine?"

„Na padnutí."

„Máte hlad?"

„Snědla jsem něco v Chiku. Nebyla bych už mohla jet dál. Živila jsem se jen kávou. Utratila jsem tam poslední cent."

„To nevadí," pravil Mason, „v telegrafní kanceláři máte připraveno pětadvacet dolarů. Půjdeme pro ně?"

„Jak… jak to proboha všechno víte?"

„To už patří k mému řemeslu," odpověděl. „Pětadvacet dolarů, které vám poslala Phoebe Stiglerová z Eugenu, stát Oregon."

„Když už víte i tohle," poznamenala Maxine, „pak předpokládám, že víte všechno."

Mason se významně usmál. „Skočte si nejdřív pro ty peníze, Maxine, a pak si někde sedneme, dáme si kávu a budeme hovořit."

„Já nemám čas," řekla. „Musím jet dál. Musím se dál kodrcat po téhle prokleté silnici a jsem tak hrozně unavená."

„Pojďte," naléhal Mason, „nejdřív pro ty peníze a pak to všechno spolu proberem. Třeba už nebudete muset tak moc spěchat."

Advokát vešel do telegrafní úřadovny, kývl na úřednici, usmál se na ni a postrčil Maxine k přepážce.

„Máte tu pro mě telegrafickou poukázku? Na jméno Maxine Lindsayová?" zeptala se.

„Ano, máme, slečno Lindsayová. Čekáte nějaké peníze?“

„Ano, čekám.“

„Kolik?“

„Pětadvacet dolarů.“

„Od koho?“

„Od paní Phoebe Stiglerové z Eugene, Oregon.“

„Tady mi to prosím vás podepište.“

Maxine se podepsala, úřednice jí podala dvě desetidolarové a jednu pětidolarovou bankovku a usmála se na Masona.

Mason vzal Maxine za loket a řekl: „Pojďte, natankujeme benzín a pak si někam zajdeme na kafíčko.“

Vrátili se k autoservisu. Maxine dala zřízenci pokyny ohledně auta a potom šli naproti přes ulici do restaurace. Tam Maxine ztěžka dopadla na křesílko v boxu a opřela si bradu o dlaň.

„Ujela jste lán světa,“ začal Mason, „ale neměla byste pokračovat v cestě, dokud se aspoň trochu neprospíte.“

„Já se musím někam dostat. Prostě musím.“

Mason požádal číšnici: „Přineste nám dvakrát kávu a konvici kávy navíc.“

„Smetanu? Cukr?“ zeptal se Maxine.

Zavrtěla hlavou a dodala: „Ne, ne. Po tom se moc tloustne.“

Číšnice pohlédla tázavě na Masona.

„Mně taky jen černou bez.“

Číšnice se vzdálila a za chvilku byla zpátky se dvěma šálky kávy. Pak přinesla ještě dva kovové džbánečky plné kávy.

„Používáme je většinou na horkou vodu,“ vysvětlila, „ale nalila jsem vám do nich kávu.“

„Děkuji vám,“ řekl Mason a podal jí pětidolarovou bankovku. „Prosím vás, vyrovnejte za nás účet a zbytek si nechtě. Nechceme být rušeni.“

Číšnice zazářila. „Ó, děkuji vám,“ řekla. „Moc vám děkuji. Mohu pro vás ještě něco udělat?“

„Ne, to je všechno.“

„Kdybyste si cokoliv přáli, zvedněte jenom ruku. Budu dávat pozor.“

Maxine zamíchala kávu, pak zvedla lžičku ke rtům a opatrně usrkla, aby vyzkoušela, zda není moc horká. A znova se zhroutila na sedadle.

„Chtěla jste od nás, abychom se postarali o vašeho kanára,“ začal Mason.

Stočila k němu oči a slabě přikývla.

„Jenomže,“ pokračoval Mason, „ve vašem bytě žádný kanárek nebyl.“

Zrovna nesla k ústům šálek, hledíc na Masona znaveným pohledem. Vtom zpozorněla a ruka se šálkem jí ustrnula v půli cesty.

„Cože tam nebylo?“

„Žádný kanárek.“

„Jak to že ne? Samozřejmě že tam byl! V kleci! Kanárek Dicky. Dělám si o něj tolik starostí.“

„Říkám vám jasně, že tam nebyl,“ obořil se na ni Mason.

„Ale pane Masone. To není možné… musel tam být. Dicky tam přece musel být. Dicky, můj kanárek.“

„Nebyl tam,“ prohlásil Mason důrazně, „ale zato tam bylo něco jiného.“

„Něco jiného?“ opakovala tázavě.

„Byla tam mrtvola,“ odpověděl, „ve vaší sprše.“

Hrníček s kávou se jí rozkmital v ruce, když ho odkládala na talířek.

„Mrtvola Collina Duranta. Ležel na zemi ve vaší koupelně, střelený do zad, mrtvý, dokonce už ztuhlý. Byl…“

Šálek jí vyklouzl z bezvládných prstů. Horká káva se rozlila po stole. Teprve když jí skápla do klína a opařila ji skrz šaty, Maxine vykřikla.

Mason zvedl ruku.

Bdělá číšnice okamžitě přiběhla.

„Stal se nám malér,“ oznámil Mason.

Číšnice po něm sjela zkušeným, pátravým pohledem, pak s tváří už bezvýraznou jako maska řekla: „Hned přinesu utěrku. Chcete si přesednout?“

Maxine si stoupla do uličky, zatřepala sukní, vzala ubrousek a začala ze sukně vysávat kávovou skvrnu. Tvář měla bílou jako stěna.

„Pojďte sem vedle a sedněte si,“ přikázal Mason.

Číšnice přiklusala s hadrem, vytřela rozlitou kávu, odběhla pro další porci a úslužně jim ji postavila do vedlejšího boxu.

Mason řekl: „Musíte se vzchopit, Maxine. Chcete snad tvrdit, že jste nevěděla, že ve vašem bytě leží mrtvý Durant, když jste dávala slečně Streetové klíč od bytu a žádala ji, aby k vám zašla?“

„Přísahám, pane Masone, že jsem to nevěděla… a… je to vůbec pravda, co mi říkáte?“

„Já vám říkám pravdu,“ ujistil ji.

„To ovšem,“ řekla po chvilce, „mění celou situaci.“

„Myslel jsem si to,“ řekl Mason, „ale měla byste mi říct, v jakém smyslu.“

„Není to… není to nějaká léčka, pane Masone?“

„Jak to myslíte?“

„Collin Durant… je opravdu mrtvý?“

„Opravdu,“ potvrdil znovu Mason. „Dostal dvě, možná tři střelné rány do zad a padl dopředu ve vaší koupelně. S naprostou určitostí vám zatím nemohu říct, co se stalo, jsou to jenom mé dohady. Ale domnívám se, že vám prohlížel byt, vešel do koupelny, rozhrnul záclonu sprchové kabiny, a v tu chvíli že mu někdo přiložil zezadu na sako malorážní revolver a dvakrát nebo třikrát stiskl spoušť. Tak co o tom víte?“

„Já to neudělala,“ odpověděla, „jestli se mě ptáte na to.“

„A co kdybyste mi řekla něco víc o Durantovi,“ navrhl Mason. „Durant byl. zloduch,“ vyhrkla. „Pokračujte,“ vybídl ji Mason.

„Měl strašně nebezpečné uši,“ řekla. „Všechno slyšel a nikdy z toho nic nezapomněl. Dovedl lidi přimět, aby se rozpovídali o svých soukromých záležitostech, o své minulosti. Nikdo by jim nemohl naslouchat pozorněji a s větším porozuměním. A všechno, co řekli, si zapamatoval. Často mě napadlo, že si to doma možná namlouvá na pásek nebo že si vede diář. Sbíral kdejaký, i sebenepatrnější klep od všech možných lidí a pak je uváděl do souvislostí a skládal dohromady, až mu do sebe zapadly, a během času toho o vás věděl víc, než byste pokládal za možné.“

„A pak lidi vydíral?“ zeptal se Mason.

„Ono to nebylo ani tak vyděračství,“ odpověděla váhavě, „chtěl se tím způsobem dostat nahoru, získat vliv a opatřit si to, oč stál. Nemyslím, že si tím dopomáhal k penězům, ačkoliv… vlastně… vlastně nevím.“

„Jak dlouho jste ho znala?“

„Skoro tři roky.“

„Co na vás věděl?“

Zvedla k Masonovi oči, pak je sklopila, užuž chtěla něco říct, ale zarazila se.

„No tak,“ pobídl ji Mason. „Já si to stejně zjistím. Můžete mi to zrovna tak dobře říct sama.“

Po chvilce odpověděla: „Věděl o mně určité věci.“

„To předpokládám,“ řekl Mason suše a vyčkávavě se na ni zadíval.

Ale ona už nic víc neřekla a s unavenou rezignováno stí začala srkat kávu.

„Dobrá,“ řekl Mason. „Začneme z jiného konce. Kdo je Phoebe Stiglerová?“

„Má sestra.“

„Vdaná?“

„Ó ano.“

„Šťastně vdaná?“

„Velmi šťastně.“

„Jak se jmenuje její manžel?“

„Homer Harding Stigler. Je to významný obchodník realitami a finančník v Eugene.“

„Co na vás Durant věděl?“ zeptal se jí znovu.

„To vám nemohu říct. Neřeknu vám to.“

„Proč ne?“ zeptal se Mason.

„Protože je to… je to něco, co bych neřekla nikomu.“

„Ale, ale,“ chlácholil ji Mason, „ty doby už dávno minuly, kdy nějaký ten flíček na dívčině minulosti hrál…“

Nenechala ho domluvit. „Ale prosím vás,“ řekla, „o nic takového vůbec nejde. Já přece, pane Masone, nejsem dnešní. Živila jsem se jako modelka. Nejsem žádná stydlivá naivka.“

Mason ji chvíli pozoroval, pak vystřelil zchytrale naslepo: „Já vím,“ řekl soucitně, „že se to netýká vás, ale vaší sestry.“

Ztuhla, jako by dostala ránu elektrickým proudem. „Co jste to řekl? Co o tom víte?“

„Vím toho dost,“ řekl, „a bude-li třeba, zjistím si i to, co zatím nevím.“

„Ale jak jste na to mohl vůbec přijít?“

„Tak jako přijdu na všechno ostatní,“ odpověděl Mason. „Stojí to peníze, ale jsem o všem informován. Jak jsem mohl vědět, že budete tady? Jak jsem se dověděl, že jste telegrafovala sestře, aby vám poslala pětadvacet dolarů na vaše jméno? Jak jsem si zjistil, kudy jste jela? Jak jsem přišel na to, že vám včera večer dalo zatracenou práci sehnat v Bakersfieldu motel, který by odpovídal vašim financím?“

„Jak to jen můžete vědět?“ zeptala se.

„Patří to k mé práci,“ řekl Mason. „Musím to dělat. Jestli mi sama řeknete, jak je to s vaší sestrou, budu se snažit být vám co možná nápomocen. Jestli mi to odmítnete říct, zjistím si to stejně, ale nebudu vůči vám cítit žádné morální závazky.“

„Nesmíte… nesmíte se mě ptát na nic… co souvisí s Eugene. To by…“

Zarazila se, jako by ji už pouhá představa toho, co by mohlo následovat, naplnila přímo panickou hrůzou.

„Tak mi to radši řekněte sama,“ přemlouval ji Mason, „abych věděl, co mám a co nemám dělat.“

Maxine zaváhala, pak si dolila z konvičky do šálku kávu, zavřela utrápeně oči a řekla: „Já už prostě nemám sílu bojovat, pane Masone. Já… ne, přece jen vám to neřeknu. Není to možné. Ale Durant mě měl v hrsti.“

„A měl v plánu výnosný švindl,“ dodal Mason. „Označil obraz za padělek a vy jste jeho výrok, jak si to přál, donesla dál. A když bylo na Duranta podáno trestní oznámení, vytratila jste se, abyste nebyla k dispozici. Kolikrát už něco takového provedl?“

„Nikdy nic takového nedělal. Já aspoň o ničem podobném nevím,“ řekla.

„Obraz, který prodal Lattimer Rankin Ottovi Olneymu, měl podle něho být padělek, či ne?“

Řekla: „Já té celé věci vůbec nerozumím. Je v tom něco hrozně podivného.“

„Jen mluvte,“ řekl Mason. „Povězte mi, jak to vlastně bylo.“

„No, byli jsme na tom večírku,“ rozhovořila se, „a Durant mi tam, jak jsem vám už říkala, začal vykládat, že ten obraz je padělaný. Rozčililo mě to, protože jsem věděla, že ten obraz Olneymu prodal pan Rankin, a ten že rozumí své věci. A už vůbec se mi nelíbilo, jak o tom Durant mluví, a taky jsem mu to hned řekla. A on mě začal popichovat, abych to panu Rankinovi donesla, jestli si troufnu. Pak řekl, že si přeje, abych mu to oznámila.“

„A co jste tedy udělala?“

„Nějaký čas jsem o tom uvažovala a pak jsem za panem Rankinem skutečně zašla. Neměla jsem v úmyslu mu to říct, jen jsem nadhodila, jestli by nemohly vzniknout nějaké pochybnosti o autenticitě toho obrazu. Rankin řekl: ‚Co vás to napadá, ale chtěl vědět, proč se ptám. Nakonec to ze mě vymámil a začal zuřit jako nepříčetný. Polekala jsem se, protože jsem si nemohla dovolit Collina rozhněvat. A tak jsem Collina o rozhovoru s panem Rankinem informovala.“

„Rozhněval se na vás?“ zeptal se Mason.

„Vůbec ne, měl z toho naopak radost. Prý jsem udělala zrovna to, co si přál. Řekl mi, abych se toho držela, a jestli Rankin půjde k advokátovi a budou po mně chtít místopřísežné prohlášení, abych to přesně opakovala a klidně odpřísáhla. Prý bude jen rád, když se Rankin obrátí na nějakého advokáta. Měl ohromnou radost aspoň zpočátku.“

„Jen pokračujte,“ vybídl ji Mason.

„Můj rozhovor s Rankinem pochopitelně uvedl věci do pohybu. Vy jste si mě pozval, vyptával jste se mě na to a chtěl jste, abych vám podepsala místopřísežné prohlášení.“

„A co se dělo pak?“

„Vaše sekretářka Della Streetová si na to možná už nevzpomene, ale zatímco připravovala text prohlášení, poprosila jsem ji, jestli bych si mohla zavolat. A brnkla jsem Collinu Durantovi. Řekla jsem mu, že jsem právě ve vaší kanceláři a že sekretářka pracuje na mém místopřísežném prohlášení, které mám potom podepsat.“

„A co on?“

„Smál se a říkal, že to je přesně to, co chtěl, a jen abych prý to podepsala, že chce, abych svědčila.“

„A co bylo potom?“

„Pak bylo podáno trestní oznámení a o případ se začal zajímat tisk. A Durant přišel za mnou a poručil mi, že musím odjet ze Států.“

„Moment, moment. To se stalo včera večer?“

„Ano. Všechno šlo tak rychle za sebou, že mi to připadá jako před týdnem. Ale bylo to včera večer.“

„A teď dávejte dobrý pozor! Tohle bude důležitá otázka. Velice důležitá,“ řekl Mason. „V kolik hodin k vám přišel?“

„Kolem šesté večer.“

„Takže vás navštívil asi hodinu nebo půldruhé hodiny předtím, než mě vyhledal,“ řekl Mason.

„On s vámi včera mluvil?“

„Ano. Přišel za mnou do restaurace a řekl o vás, že jste slavomamka, že ráda vyvoláváte skandály, abyste z toho těžila, a že nestrpí, aby nějaká děvka, promiňte, ale tak se vyjádřil, vrtěla zadkem a házela na něj špínu jen proto, aby se dostala do novin.“

„V kolik hodin jste s ním mluvil?“

„Nebylo víc než půl osmé,“ řekl Mason.

„Já to nemohu pochopit,“ řekla stísněně, „vždyť ode mě sám chtěl, abych to oznámila Rankinovi.“

Mason pravil: „Neodbíhejte od věci. Říkala jste, že k vám včera přišel a poručil vám, že musíte odjet ze Států?“

„Ano, řekl mi, že musím zmizet. Že musím opustit město, aby mě nikdo nenašel a aby mi nemohla být doručena soudní obsílka. Řekl, že nesmím svědčit u soudu a musím odjet někam, kde mě nenajdete.“

„A vydala jste se na cestu hned?“

„Ne. Měl se ještě vrátit.“

„Proč se měl vrátit?“

„Aby mi dal peníze.“

„Aby vám dal peníze?“

„Ano.“

„Úplatek?“

„Ne, to ne. Peníze na cestovní výlohy. Přál si, abych odjela do Mexika, a tam prostě nějak zmizela.“

„A on vám měl hradit cestovní výlohy?“

„Ano.“

„Kdy vám ty peníze měl dát?“

„Přišel ke mně kolem šesté a slíbil, že se vrátí během hodiny, jestli se mu podaří ty peníze sehnat. Kdyby nepřišel, že mám odejít z bytu, jet na autobusové nádraží a tam na něj počkat. Řekl, že přijede tam, kdybychom se nesešli u mě.“

„Do vašeho bytu se nevrátil?“

„Ne, už nepřišel.“

„A co jste tedy udělala?“

„Hodinu jsem na něj doma čekala, a pak jsem opustila byt a jela na autobusové nádraží, jak mi poručil. Byla jsem zoufalá. Neměla jsem dost peněz na cestu, ale Collin mi přikázal odjet a s ním nebyly žádné žerty.“

„Řekl vám, že musíte odjet někam, kde bych vás nenašel?“

„Ano. Řekl, že se budete snažit mě dostat do svědeckého křesla, a to že on nemůže potřebovat.“

„A přesto jste mi dala zprávu?“

„Ano.“

„Tomu už vůbec nerozumím,“ řekl Mason. „Pochopte, že jsem vás nemohla zavolat z bytu ani odnikud, kde by věděl, že volám. Ale byl jste ke mně tak milý. Nechtěla jsem vás zradit. A tak jsem odjela na autobusové nádraží, kde jsme se měli sejít s Durantem, kdyby nepřišel během hodiny ke mně. Řekl mi, abych tam čekala do osmi hodin.“

„A vy jste se odvážila mě zavolat?“

„Ano. Chtěla jsem vám oznámit, že odjíždím měla jsem pocit, že aspoň na to máte právo. Řekl jste mi, že po úředních hodinách je možné vám nechat vzkaz u Drakeovy detektivní agentury. Tak jsem tam zavolala a vyložila jim, že s vámi musím mluvit. Cítila jsem, že vám mohu plně důvěřovat, že se to Durant od vás nikdy nedoví. A pak už byla osmá pryč a Durant nepřišel, jak mi to slíbil. Byla jsem úplně bezradná. Vzkázala jsem vám číslo telefonní budky, a pak jste zavolal. Chtěla jsem vám jen povědět, že odjíždím, ale přál jste si mě vidět, a to už mi bylo docela jasné, že Durant nepřijde a peníze mi nedá, a že se budu muset nějak protlouci sama. A tak jsem se rozhodla, že se s vámi sejdu a vysvětlím vám aspoň tolik, kolik se odvážím, a pak pojedu k sestře. Tam by mě Durant našel, kdyby na tom měl zájem, a mohl mi dát peníze na cestu do Mexika.“

Mason řekl: „Maxine, já sice nejsem váš právní zástupce, ale mám pocit, že bych vás měl na něco upozornit.“

„Na co?“

„Že se na to policie bude dívat docela jinak než vy.“

„To je možné,“ řekla sklíčeně.

„Dávejte teď dobrý pozor!“ nabádal ji Mason. „Policajti si budou myslet, že vás měl Durant z nějakého důvodu v hrsti a že vás chtěl přinutit k něčemu, co jste nechtěla udělat.“

„Ano, to je pravda. To jsem vám přece sama řekla, pane Masone. To také přiznám.“

„A budou si myslet,“ pokračoval Mason, „že vám Durant slíbil, že se vrátí do vašeho bytu nikoliv v půl sedmé, ani v půl osmé, ale kolem osmé. A v osm že opravdu přišel a že jste se pohádali, protože jste odmítla udělat, co od vás chtěl. A že to byl vykutálený darebák, který na vás něco věděl, a že ho napadlo, jestli jste někam neukryla detektiva, takže se chtěl ujistit, že ne, než vás začne vydírat. Že se podíval do kuchyně, potom do koupelny, že odhrnul záclonu u sprchy, jestli jste někoho nenasadila tam, a jak tam tak stál, zády k vám, že jste vytáhla z kabelky revolver a střelila ho do zad. Pak že jste rychle vyběhla z bytu a snažila se se mnou sejít, vymyslela jste si tu historku o schůzce na nádraží a melodrama o opuštěném kanárkovi a dala jste Delle Streetové klíč od bytu s prosbou, aby se o něj postarala. A že jste to udělala proto, abyste se dostala co nejdřív pryč. A že až Della Streetová zajde k vám do bytu a najde zastřeleného Duranta a uvědomí o tom policajty, vy budete mít připravené vysvětlení i jakési alibi.“

„Já vás zapřísahám při všem, co je mi nejdražší, pane Masone, že jsem ho nezabila.“

„Já vám jen říkám, co si o tom bude myslet policie,“ odpověděl klidně Mason, „a z čeho budou vycházet, až se pustí do vyšetřování.“

„Ale nemůžou mi nic dokázat,“ namítla, „protože nic z toho není pravda. Já ho nezabila.“

„Ale jak jim to dokážete vy?“ zeptal se Mason. V jejím pohledu se už začínaly zračit obavy.

„Koneckonců,“ pokračoval Mason, „byl zastřelen ve vašem bytě, a jestli dosud nenašli vražednou zbraň, mohou ji…“

Zarazil se, když spatřil její vyděšené oči.

„Konečně vám to dochází,“ poznamenal.

„Ten revolver, z kterého byl zastřelen. jaký to byl typ?“ zašeptala.

„Asi nějaká malorážka,“ odpověděl.

„Já… já…“ koktala.

„No tak, ven s tím," osopil se na ni.

„Já… mám… takový revolver. v zásuvce toaletky… mám ho na osobní obranu."

Mason se skepticky ušklíbl.

„Pane Masone, věřte mi, věřte mi, prosím vás," naléhala. „Rád bych vám věřil," pravil. „Děláte na mě dobrý dojem. Jenže, Maxine, tohle je váš první pokus splácat dohromady nějakou přijatelnou historku, a já jich už slyšel stovky."

„Já ale neplácám dohromady žádnou historku! Říkám vám čistou pravdu."

Mason řekl: „Dobrá, Maxine. Jednejte dál, jak sama chcete. Já jsem jenom pokládal za svou povinnost vás upozornit, že vás policie obviní z vraždy."

„Co mám tedy dělat?"

„Nevím," řekl. „Nejsem vaším právním zástupcem. Mohu vám poradit jen to, abyste se okamžitě obrátila na nejlepšího advokáta v Reddingu, dala mu těch pětadvacet dolarů od vaší sestry jako zálohu a řekla mu, že jste se právě dověděla, že ve vašem bytě byl nalezen zavražděný muž. Požádejte ho, aby ihned navázal kontakt s policií a zjistil, jestli si vás nechtějí vyslechnout."

Řekla: „Collin Durant hrál temnou a záhadnou hru. Označil Olneyho obraz za falsum, a potom chtěl, abych to řekla Rankinovi. A měl radost, když jsem to udělala."

„Vysvětlil vám, proč chce, abyste to oznámila Rankinovi?"

„Řekl, že chce Rankina žalovat."

„Neříkal, že chce, aby Rankin žaloval jeho?" zeptal se Mason.

„Ne, ne tak obšírně. Řekl jen, že chce žalovat Rankina."

„Neříkal Olneyho?"

„Ne, Rankina. A pak ke mně přišel a řekl mi, že musím rychle odjet. Za hodinu že musím opustit byt, docela nenápadně, takže si s sebou nesmím vzít vůbec nic, ani kartáček na zuby. Jestli se během té hodiny nevrátí, že se sejdeme na autobusovém nádraží. Řekl, že mám odjet do Mexika, a budu-li chtít, že mohu zůstat nějaký čas v Acapulku, ale odtamtud že mám jet autobusem do El Pasa a pak dál do Mexiko City."

„Měl klíč od vašeho bytu?"

„Neměl. Vyžádal si ho ode mě včera večer."

„Včera večer?"

„Ano. Měla jsem dva klíče. Jeden jsem musela dát jemu, druhý jsem později svěřila slečně Streetové."

„K čemu potřeboval klíč od vašeho bytu, když jste odjížděla?"

„Řekl mi, že prohlédne celý byt, aby se ujistil, že tam nezůstaly žádné poznámky ani nic jiného, co by nasvědčovalo, že jsem zmizela záměrně. Přál si, abych odjížděla v šatech, které běžně nosím, bez sebemenšího kufříku, prostě s holýma rukama. Jako bych si jen na chvíli odběhla. Bál se, aby mě nikdo neviděl odcházet s kufrem. Myslel si, že mě možná hlídají detektivové."

Mason zavrtěl hlavou: „Ne, ne, Maxine, tohle povídání vás nespasí. Najděte si tu advokáta. Pak zavolejte sestře a zjistěte si, jestli se ona a váš švagr za vás postaví."

Opět se zarazil, když viděl výraz její tváře.

„Myslíte, že to pro vás neudělají?" zeptal se.

„O můj bože," vydechla, „to nejde. To opravdu není možné."

„Co není možné?"

„Abych je do toho namočila."

„Abyste je do toho namočila?" opakoval Mason. „Jsou to vaši příbuzní a zrovna k nim jedete, takže už jsou do toho tak jako tak do určité míry zataženi."

„Já k nim… já k nim v pravém slova smyslu nejedu. Chtěla jsem jim pouze něco vysvětlit a požádat je o peníze na cestu do Kanady nebo někam, kde by mě nikdo nenašel. A chtěla jsem jim sdělit, že s nimi zůstanu ve spojení, a že kdyby se Collin Durant zajímal, kde jsem, že mu dám vědět, jak by se se mnou mohl dorozumět. Nechci je přivést do nepříjemností, to rozhodně ne."

„Nepokoušejte se mě obelhávat," napomenul ji Mason, „a když už, tak trochu šikovněji. Hnala jste se nahoru po pobřeží jako divá, abyste byla co nejdřív u nich. Požádala jste sestru telegraficky o peníze. Právě jen o tolik, abyste měla na jídlo a benzín, než k nim dorazíte."

Maxine se stáhla do kouta, opřela si hlavu o stěnu boxu a zmučeně zavřela oči.

„Já se vzdávám," řekla konečně. „Beztak vás nepřesvědčím, a říkám vám pravdu. Jsem už tak strašně vyčerpaná."

„Chcete učinit přiznání?" zeptal se jí Mason. „Mějte ale na paměti, Maxine, že nejsem vaším právním zástupcem. Nic z toho, co mi řeknete, nebude důvěrné."

„Prosím vás, pane Masone, pomozte mi!"

„Nemohu, Maxine."

„Proč ne?"

„Mám už klienta."

„Myslíte… pana Rankina?"

„Ano."

Zavrtěla hlavou a řekla: „S Rankinem to vůbec nesouvisí."

„Ale já vám stejně nemohu pomoci," opakoval Mason, „alespoň ne bez jeho souhlasu."

Oči měla dál zavřené, hlavu opřenou v rohu boxu. „Kapituluji, pane Masone. Řeknu vám, co na mě Durant věděl. Má sestra se před lety provdala za Homera Stiglera. Když odjel jako voják do zámoří, seznámila se s člověkem, který jí dokonale popletl hlavu. Sestřino manželství bylo tenkrát téměř v troskách, protože Homer jí byl v zámoří nevěrný a ona se o tom dověděla. Rozhodla se, že se s ním rozvede, ale nenapsala mu to. Tolikrát slýchala, jak zhoubně působí na morálku vojáků dopisy manželek, začínající ‚Drahý Johne a končící návrhem na rozvod. Proto si řekla, že to zatím nechá při starém a oznámí mu to, až se vrátí domů. Nebo že přenechá jemu, aby udělal první krok. Jenže pak poznala, že je těhotná, a nevěděla kudy kam, až krátce předtím, než se mělo dítě narodit, dostala od Homera kajícný dopis. Přiznal se jí, že dělal hlouposti a zapletl se s jedním tamním děvčetem, ale že to byla jen fyzická záležitost, jak to bývá, když je muž mimo domov a hladoví po ženské společnosti. Prosil ji, aby mu odpustila. Má se prý za půl roku vrátit domů a rád by s ní začal od začátku nový život, protože poznal, že ona je jediná žena, kterou kdy doopravdy miloval. V té době se už Phoebe přesvědčila, že muž, o něhož měla takový zájem, je prázdný žvanil a darebák. Jen se dověděl, že je v jiném stavu, utekl od ní jako uličník. Phoebe by teď byla ráda zachránila své manželství, kdyby to bylo možné, a tak se to svedlo na mě."

„Jakpak to?" zeptal se Mason.

„Napsala Homerovi, že jsem já měla s někým poměr a čekám dítě a že mě pozvala, abych u ní bydlela. A že se mnou odjede do Kalifornie, aby se dítě narodilo tam, a nabídneme ho k adopci."

„A jak to dopadlo?"

„Odjely jsme do Kalifornie. Phoebe porodila dítě, ale vydávala se za mě, a pak jsme jejího chlapečka umístily v dětském domově. Phoebe se zas vrátila do Eugene, Homer přijel ze zámoří a byli spolu velmi šťastni. Zanedlouho Homer navrhl, aby mé dítě adoptovali. To se také stalo, švagr se sestrou přijali dítě za vlastní, já jsem podepsala všechny papíry a Homer mě považuje za zbloudilou ovci, která měla nemanželské dítě. A žijí spolu v dokonalé shodě a lásce."

„Co by se bylo stalo, kdyby mu byla tenkrát Phoebe nalila čistého vína?" otázal se Mason.

„Těžko říct. Homer je někdy nevypočitatelný. Je prudký, panovačný a… je zkrátka jako všichni muži."

„A co by se stalo, kdyby se k tomu přiznala teď?"

„Určitě by ji zabil. Nejdřív ji a pak sebe. Příšerně by řádil. On je temperamentní a… Ne, to by byla taková hrůza, kdyby na to přišel…"

„Ale řekněte mi, jak na to přišel Durant?"

„To je právě to," odpověděla. „Nevím jak, ale jistě pátral, až to vypátral. A tímhle tajemstvím mě držel v šachu. Někdy bych ho byla s chutí zabila, když…."

„No, no," přerušil ji Mason. „Dávejte si pozor na. A jéje!"

Maxine zvedla hlavu. „Co se stalo?"

„Dovolte, abych vám představil dva džentlmeny, kteří stojí právě za vámi," řekl Mason. „Ten první je poručík Tragg z losangeleské kriminálky, a jestli se nemýlím, je ten druhý pán příslušníkem reddingského policejního sboru."

„Seržant Cole Arlington z šerifovy kanceláře Shasta County," řekl Tragg potěšené.

„Slečno Lindsayová, copak jste to povídala panu Masonovi? Že byste někoho s chutí zabila? Netýkalo se to náhodou pana Collina Maxe Duranta?“

„Moment, Maxine,“ zasáhl Mason. „Půjdu teď hned brnknout Rankinovi a vyžádám si od něho souhlas, abych vás mohl zastupovat. Nevím proč, ale já tomu, co jste mi říkala, věřím.“

„To je dobře, že to uděláte,“ pravil Tragg. „Už to tak vypadá, že tahle mladá dáma bude potřebovat právního zástupce. A teď bychom jí chtěli položit pár otázek.“

„Dále,“ pokračoval Mason, „vás musím, Maxine, požádat, abyste na žádné otázky neodpovídala, ani policii sama nic nevykládala, dokud nebudu mít možnost si několik věcí ověřit. Sdělím potom policii sám, co jste mi o případu řekla.“ Mason se obrátil k Traggovi a dodal: „Zároveň vám, poručíku, oznamuji, že se slečna Lindsayová právě chystala zajít k některému reddingskému advokátovi a požádat ho, aby se spojil s losangeleskou policií a oznámil jim, že se slečna před chvílí dověděla, že byl v jejím bytě nalezen mrtvý muž, a že je policii k dispozici pro výslech.“

„To je od ní hezké,“ pravil Tragg. „Takže když je slečna ochotna být policii k dispozici pro výslech, nebude mít jistě nic proti tomu, aby s námi zašla na policejní ředitelství a udělala tam prohlášení.“

„Chystala se sice oznámit, že bude policii k dispozici pro výslech,“ vysvětlil Mason, „ale se zřetelem k tomu, co mi právě sdělila, jí nyní žádnou výpověď před policií nedovolím. Zjistím si některá fakta a výpověď udělám za ni sám.“

„To myslíte, že je tak provinilá?“ zavtipkoval Tragg.

„Vůbec si nemyslím, že je vinna,“ pronesl Mason. „Kdybych si to myslel, nezastupoval bych ji. Mám pocit, že je nevinná, ale jde tu ještě o některé další osoby, jejichž zájem vyžaduje, aby výpověď, kterou slečna policii poskytne, zůstala omezena pouze na fakta týkající se přímo Durantova případu.“

„No jestli se k tomu stavíte takhle,“ řekl Tragg trucovitě, „pak nám nezbude než ji obvinit z vraždy prvního stupně.“

„V tom případě,“ opáčil Mason, „my budeme žádat, aby byla ihned předvedena před nejbližšího smírčího soudce. Takže máte-li zatykač a chcete.li nám ho předložit…“

„Nemám zatykač,“ zabručel Tragg. „Chtěl jsem ji jenom vyslechnout.“

„Prosím, co vám v tom brání?“ vyzval ho Mason. „Jaký by to mělo smysl ji vyslýchat, když nebude odpovídat,“ zavrčel Tragg.

„Já budu odpovídat za ni,“ řekl Mason.

„O vaši výpověď nestojím,“ řekl Tragg. „Chci, aby odpovídala ona.“

„Tak neváhejte a zatkněte ji a pojedeme k nejbližšímu smírčímu soudu. Jenom mi poskytněte chvilku času, abych se tu poohlédl po nějakém šikovném a rázném advokátovi, který zná místní poměry a bude mi šlapat měchy, až rozehraju ty své píšťaly.“

„Ne tak zhurta, Masone, ne tak zhurta,“ zamračil se Tragg. „Zas mi v tom děláte samé zmatky. Takhle bychom to celé jen zhudlařili. Snad se dohodneme jako rozumní lidé, ne?“

„Jak jste se sem dostal?“ zeptal se Mason. „Najatým letadlem?“

„Policejním letadlem, které máme pro podobné případy k dispozici,“ odpověděl Tragg.

„Jak je velké?“

„Dvoumotorové pětimístné letadlo.“

„Víte co,“ řekl Mason, „udělám vám návrh. Vraťme se vaším letadlem do Los Angeles. Během letu vás seznámím se všemi mně známými aspekty případu, o který se z úřední moci zajímáte. Až budeme v Los Angeles, čiňte, jak sám uznáte za vhodné. Můžete slečnu předhodit porotě nebo s ní naložit jak uznáte za vhodné, ale ona nebude cestou mluvit. Mluvení obstarám já.“

„A co bude dělat?“ zeptal se Tragg.

Mason se ušklíbl: „To ubohé dítě bude spát. Má co dohánět.“

Tragg zahýbal rty jako králík. „Zavoláte tedy tomu Rankinovi a požádáte ho o souhlas ji právně zastupovat?“

„Ano,“ řekl Mason. „Chci se ujistit, že nevzniknou žádné konfliktní zájmy.“

„Dobře,“ souhlasil Tragg. „A já zavolám státnímu návladnímu v Los Angeles Hamiltonovi Burgerovi a zjistím si, jak se staví k tomuhle vašemu návrhu. Mám dojem, že si nepřeje, abychom ji už teď zatkli, nechce ji totiž ještě definitivně obžalovat z vraždy. A jsem si zatraceně jist, že by byl proti tomu, abychom ji přivedli před smírčí soud v Reddingu.“

„Tím líp,“ řekl Mason. „Uzavřeme dočasné příměří a necháme ji v péči Cola Arlingtona, pod podmínkou, že se ji nebude pokoušet vyslýchat. A my dva si půjdeme zavolat.“

„Tak jdem,“ řekl Tragg.

A odešli k telefonní budce. Mason zavolal Lattimera Rankina v Los Angeles. „Pane Rankine,“ řekl, „volám vás jako váš právní zástupce ve věci obrazu Otty Olneyho. Durant byl zavražděn. Myslím, že tu vraždu budou chtít přišít Maxine Lindsayové, a rád bych ji zastupoval, pokud ovšem nemáte dojem, že by mohlo dojít ke kolizi vašich vzájemných zájmů. Ale jestli ji budu zastupovat, budu se za ni bít jako lev.“

„No ano, jen se za ni bijte jako lev,“ souhlasil Rankin. „Maxine je hodné stvoření. Tak říkáte, že byl Durant zavražděn?“

„Ano, byl.“

„Doufám, že najdou toho člověka, který to udělal,“ zahlaholil Rankin, „protože bych mu rád potřásl rukou. Zasloužil by…“

„Buďte zticha!“ okřikl ho Mason. „Někdo by se vás mohl při svědeckém výslechu zeptat, co jste říkal, když jste se to dověděl.“

„Žádné strachy, milý Masone,“ pravil Rankin, „odpřísáhnu, že jsem řekl: ‚To je hrozné, doufám, že pachatele brzo dopadnou. Nic víc bych neodpřísáhl. Ale co si o tom myslím, je vám doufám jasné. A rozhodně Maxine zastupujte.“

Mason zavěsil, otevřel dveře budky, zazubil se na Tragga a řekl: „Můžete volat, poručíku. Setkáme se u stolu v restauraci. Radši se tam vrátím, abych viděl, jestli šerifův náměstek dodržuje dohodu a na nic se Maxine neptá.“

9. KAPITOLA

Bylo už skoro deset večer, když Perry Mason usedl proti Lattimerovi Rankinovi v jeho domě.

Vysoký, těžkopádný Rankin jako by byl něčím zneklidněn.

„Chci vám poděkovat, že jste mi dal dnes odpoledne po telefonu tak ochotně souhlas k zastupování Maxine Lindsayové,“ začal Mason.

„Nevidím vůbec žádný důvod, proč bych vám měl stát v cestě, jestli ji chcete hájit,“ odpověděl Rankin. „Hrozně mě ale překvapilo, že je Durant po smrti. Úplně mě to vyvedlo z míry.“

„Ale ne z dobré nálady,“ konstatoval věcně Mason.

„Víte, Masone, já jsem pak o tom přemýšlel a trochu jsem se sám za sebe styděl. O mrtvých se nemá mluvit špatně, když se už nemůžou bránit. Ale pacholek to byl stejně.“

„Rád bych od vás slyšel všechno, co o něm víte,“ řekl Mason.

„Moc toho o něm vlastně nevím. Začal kupovat a prodávat obrazy, respektive je bral do komise, a postupně se víc a víc prosazoval jako umělecký expert. Jedno se mu ale přiznat musí. Byl to pracant. Studoval a sledoval, co se kde šustne. A nikdy nezapomněl, co jednou slyšel. Ten chlap vám měl paměť, Masone, přímo fantastickou. S něčím takovým se hned tak nesetkáte.“

„Kde a jak si sháněl zákazníky?“ zeptal se Mason.

„On ani moc zákazníků neměl, ale dovedl se strefovat. Viděl obraz, a hned mu bylo jasné, kdo by měl přesně o takový obraz zájem. Už předem uměl odhadnout, kdo by se mohl stát jeho zákazníkem.“

„Takže v téhle obchodní fázi se vyznal?“ otázal se Mason.

Rankin dlouho otálel, než poněkud závistivě připustil: „Ano, vyznal. Dokonce výborně.“

„Jste si naprosto jist, že nemáte nejmenší námitky proti tomu, abych zastupoval Maxine Lindsayovou?“

„Bude obviněna z vraždy?“ zeptal se Rankin.

„Nejspíš ano.“

„Jaké mají proti ní důkazy?“

„Bohužel se mi nesvěřují,“ odpověděl Mason. „Vím ale určitě, že proti ní něco mají, co ještě nepustili do novin. Nejspíš našli vražednou zbraň a zjistili, že patřila Maxine.“

Rankin zkřížil své dlouhé nohy a zakabonil se.

„Jistě chápete, že budu hájit jen a jen Maxininy zájmy, jestliže ji budu zastupovat,“ řekl Mason. „Kdyby se během této hrdelní pře například v něčem střetly vaše zájmy s jejími, budu loajální k jejím zájmům. Udělám absolutně všechno pro to, abych dosáhl, že bude zproštěna viny.“

„Samozřejmě,“ souhlasil Rankin, „nic jiného bych od vás ani nečekal.“

„Takže,“ vyvozoval Mason dále, „kdybych například zjistil, že jste Collina Duranta zavraždil vy, neváhal bych ani vteřinu. Předložil bych soudu všechny důkazy a označil bych vás za vraha. Musel bych to udělat v zájmu své klientky.“

„Jen do toho, Masone,“ chichotal se Rankin, „jestli dokážete, že jsem toho hejska zastřelil já, tak vám poklepu na rameno.“

Chvíli se ještě natřásal smíchy, pak znovu zkřížil nohy a zaklesl do sebe své dlouhé kostnaté prsty.

„A ještě něco,“ pokračoval Mason, „Durant měl u sebe velký obnos, když policie našla jeho mrtvolu. Nevíte, pane Rankine, něco bližšího o těch penězích?“

„Bližšího o tom nevím nic,“ odpověděl Rankin, „ale je mi to moc divné. Náhodou jsem se dozvěděl, že včera odpoledne byl Durant úplně plonk. Zavolal totiž jednu mou dobrou známou a řekl jí, že okamžitě potřebuje tisíc dolarů. Požádal ji, aby mu je buď půjčila, nebo mu je dala jako zálohu na obraz, který mu patří a o němž předpokládá, že je dílem dobrého mistra.“

„Co mu ta dotyčná na to řekla?“ zeptal se Mason.

„Řekla mu, že ne. Dala mu jasně najevo, že od ní nemůže čekat ani vindru.“

„Víte, kolik měl u sebe, když zemřel?“

„Prý rovných deset tisíc dolarů, všechno ve stodolarových bankovkách.“

„A jen několik hodin před smrtí se snažil vyrazit tisícovku z vaší známé?“ otázal se znovu Mason.

„Ano,“ potvrdil Rankin.

„V kolik ji volal?“

„Kolem páté odpoledne.“

„A někdy kolem osmé měl deset tisíc ve stodolarových bankovkách,“ řekl Mason.

„Ano, to prý u něho policie našla a dobu smrti stanovili na plus mínus osmou hodinu,“ řekl zamyšleně Rankin.

„Z čehož vyplývá,“ pronesl Mason, „že si Durant někde namazal kapsu. Někdo ho musel financovat a on zvýšil své požadavky a místo jedné tisícovky požádal hned o deset.

Rankin mlčky přikyvoval.

„Nemáte tušení, od koho dostal ty peníze?“

Rankin zavrtěl hlavou.

„V jedné věci musí být mezi námi úplně jasno,“ řekl Mason, „že přede mnou nezatajujete nic, co by se týkalo tohoto případu.“

Rozhostilo se dlouhé, až tísnivé ticho, pak Rankin znovu pomalu zavrtěl hlavou. „Nezatajuji před vámi nic,“ řekl posléze.

„Dobrá,“ pronesl Mason. „A teď mi řekněte jméno vaší známé, z níž se Durant pokoušel vymámit ty peníze.“

„Nerad bych ji jmenoval.“

„Je to moc důležité.“

„Pro koho?“

„Pro Maxine Lindsayovou i pro vás.“

„Proč pro mě?“

„Abych věděl, nakolik jste do případu namočen.“

„Nejsem do něj vůbec namočen.“

„Ale budete, když mi nesdělíte jméno té osoby.“

Rankin se zamyslel a pak pravil: „Nebyl bych nikdy čekal, že se s takovou žádostí obrátí zrovna na ni. Byla to Corliss Kennerová. Řekl jí, že ji navštíví a že potřebuje tisíc dolarů. Hned mě zavolala a pověděla mi to.“

„A co řekla jemu?“

„Chcete to vědět?“

„Chci.“

„Poslala ho někam.“

Mason přimhouřil oči a rychle se zvedl ze židle.

„Prověřuji si to ze všech úhlů,“ dodal na vysvětlenou, „protože chci mít naprostou jistotu, že mezi námi není žádná nejasnost.“

„Není, není,“ ujistil ho Rankin. „Chápu vaši pozici a respektuji ji. Ať se děje cokoliv, nikoho nešetřte!“

„Nebojte se,“„prohlásil Mason. „Nemám to ve zvyku.“

10. KAPITOLA

Bylo už po jedenácté, když Mason zastrčil klíč do patentního zámku zadního vchodu své pracovny, otevřel a viděl, že se svítí.

„Ahoj, Dello,“ řekl, „co tu děláte v tak pozdní hodinu?“

„Cekám na vás,“ odpověděla s úsměvem. „Jak se vám vydařil vejlet?“

„Jako byste už dávno nevěděla všechno, co vím já,“ poznamenal. „Čapl jsem Maxine, pak ji čapli policajti a Rankin svolil, abych ji obhajoval, takže ji mám teď na krku.“

„Proč jste se rozhodl, že ji budete zastupovat, šéfe?“

„To bych sám rád věděl,“ řekl Mason, „nejspíš proto, že věřím, že to děvče mluví pravdu a že přináší velkou oběť někomu, koho má ráda. A jestli je opravdu taková, pak si přece zaslouží, aby se jí trochu pomohlo, ne?“

„Chudinka Paul už půlhodinu šílí netrpělivostí. Chce s vámi mluvit, hned jak přijdete. Nestavil jste se cestou u něj?“

„Ne,“ usmíval se Mason, „napadlo mě, že byste tu mohla být, tak jsem si řekl, že nejdřív půjdu za vámi. Brnkněte Paulovi, že už jsem doma.“

Della Streetová vytočila číslo a řekla: „Ahoj, Paule. Už je tady. Fajn, přijďte.“

Zavěsila a řekla: „Už běží. Vyhrabal někde pro vás pěknou kost, tak vám ji nese v zubech.“

A Della zmizela v předsíni, kde se postavila ke dveřím, takže vpustila Paula dovnitř v tu chvíli, kdy se ozvalo smluvené zaklepání. S tváří popelavou od únavy, s opuchlými váčky pod očima, Paul Drake spustil: „Ahoj, přítomní, to jsem rád, že už jsi zpátky! Perry, krucinál, jestli se ani dneska nevychrápu, tak padnu a odvezeš mě k zpopelnění. Ale mám pro tebe žúžo soustíčko a myslel jsem si, že by nebylo radno ho odkládat.“

„Jaké soustíčko?“

„Durant kšeftoval s padělanými obrazy. Byl v obchodním spojení s úžasně šikovným padělatelem, který dokáže namalovat přesnou kopii jakéhokoliv obrazu, který před něj postavíš. Jako malíř nemá ten chlap dost originality, ale obrazy kopíruje jako démon,“

„Kdes to vyšťoural?“

„Vím dokonce, kdo to je.“

„A jak ses s tím člověkem dostal do spojení, Paule?“

„To je dlouhá historie,“ řekl Drake. „Prověřoval jsem všecko, co jakkoliv souviselo s Durantem, a zjistil jsem, že v jednom kšeftě s potřebami pro malíře mu poskytli dost vysoký úvěr, ale že jim Durant větší část účtu zůstal viset. Přirozeně mi začalo vrtat hlavou, nač Durant kupuje plátna a barvy a štětce a různé malířské potřeby, a tak jsem do toho kšeftu zašel a promluvil si s majitelem. Naznačil jsem mu, že bych mu třeba mohl opatřit nějaké informace, jak by z Duranta vyrazil dlužné prachy, a dozvěděl jsem se, že všechny ty věci byly doručeny na stejnou adresu, na jakýsi beatnický ateliér, a že převzetí podepsal chlapík jménem Goring Gilbert. A pak najednou Durant dluh zaplatil.“

„Mluvil jsi s tím Gilbertem?“ otázal se Mason.

„Ne, ještě ne, ale zjistil jsem si o něm, že umí dokonale kopírovat obrazy, že má k tomu obrovský talent. Některá jeho plátna jsou prý pokládána za originály. On ten chlapík totiž umí napodobit styl kteréhokoliv malíře. Když mu dáš jakýkoliv obraz, řekněme velkou barevnou fotografii nebo barevnou stránku z kalendáře a řekneš mu, aby napodobil styl toho kterého slavného malíře, udělá to tak dobře, že občas poplete i znalce, aspoň to o sobě tvrdí. Je to typický beatník, až na to, že je v balíku, což je u nich dost vzácné. Přesněji řečeno, má na to, aby si mohl leccos dopřát. A teď ti povím něco děsně zvláštního, Perry. Před čtrnácti dny zaplatil Durant dlužnou částku za malířské potřeby a to ve stodolarových bankovkách. A Durant měl přece při sobě, když byl zabitej, deset táců ve stodolarových bankovkách a asi pětadvacet dolarů v drobných.“

Mason řekl: „Co uděláme s tím Gilbertem, Paule? Mohli bychom s ním ještě dnes mluvit? Je už ale pozdě.“

Drake odpověděl: „To víš, že s ním můžeš ještě dnes mluvit, když myslíš, že to tak spěchá. Jeden z mých lidí ho má v merku, tak vím, že pro něj a jeho kumpány začíná večer teprve půlnocí.“

„Pojďme tedy,“ řekl Mason. „Ať zas jednou vypálíme policajtům rybník.“

„A co já?“ ozvala se Della.

„Vy půjdete domů,“ řekl přísně Mason, „a do postele.“

„Bude to nějaký hanbinec, nic pro slušné dívenky,“ dodal Drake.

„Ježkovy zraky, teď teprve hořím zvědavostí, Paule,“ řekla. „Hartbinec nehanbinec, nemyslete si, že tady odřu všechnu otravnou práci, a když konečně kyne naděje na nějakou pikantku, že mě pošlete do postele.“

„Jsou to samí bohémové,“ domlouval Delle Drake. „Ty ženské jsou malířky nebo modelky, kterým vůbec nevadí sedět nahé modelem.“

„Já už viděla nahých ženských,“ namítla Della a pak nesměle pípla: „Vy taky, pane Drake?“

Mason se zazubil: „Tak pojďte s námi, Dello, když o to tak stojíte. Vezměte si blok a jedeme.“

„Tvým nebo mým vozem?“ zeptal se Drake.

„Tvým,“ odpověděl Mason, „já si budu hovět a ty se starej o světla a o pokuty.“

„Kdepak pokuty,“ řekl Drake. „Ze mě se stal vzorný řidič. Před dvěma týdny jsem vyšetřoval jednu automobilovou nehodu, a jestli ti to ušlo, tak tě upozorňuju, že máš před sebou kompletně a absolutně změněnou bytost. Když vidíš ruce a nohy rozházené po silnici, jako jsem to viděl já, tak to s tebou přece jen pořádně zatřepe.“

„To ti schvaluju,“ prohlásil Mason, „já jsem se dal už před časem na novou lepší dráhu. Mě vyléčil z vášně pro rychlou jízdu redaktor rubriky Bezpečnost provozu, když si mě podal v časopise Desert News and Telegram v Salt Lake City. Takže mě těší, že jsi vzorným řidičem, a smíš mě ode dneška vozit, dokud ti to vydrží. Pojďte, Dello.“

A všichni tři opustili Masonovu kancelář, pospíšili si na parkoviště a Drake je zavezl k roztodivné rozlehlé barabizně, v níž byly jednak ateliéry, jednak byty. Budova kdysi zřejmě sloužila za obchodní skladiště. Výtah byl veliká, pomalá bedna, která centimetr po centimetru rachotivě vytáhla Masona, Drakea a Dellu do třetího patra.

Drake našel byt Goringa Gilberta a zaklepal na dveře. Když se nikdo neozval, zabouchal klouby prstů, pak se obrátil k Masonovi, pokrčil rameny a řekl: „Nejsou doma.“

„Je vůbec zamčeno?“ otázala se Della.

Drake zaváhal a pak šeptem řekl: „Mám tu někde svého člověka, Perry. Ten už bude vědět, kde je náš ptáček. Musíme.“

Vtom se otevřely protější dveře v chodbě a v nich stanula kyprá čtyřicátnice ve vzdušné róbě, na dolním svěšeném rtu se jí kývala přilepená cigareta.

„Koho hledáte?“ zeptala se a zvědavýma očima si nedůvěřivě změřila Drakea i ostatní.

„Pana Gilberta.“

„Zkuste to v čtyřiatřicítce,“ poradila jim. „Tam je dnes nějaká sešlost.“

„Kterým směrem to je?“ zeptal se Mason.

Žena ukázala palcem směr.

Když se trojice pustila dál chodbou, žena je pozorovala od prahu dveří.

Z ateliéru číslo dveří třicet čtyři prosakovala do chodby hifi muzika.

Drake hlasitě zabouchal na dveře.

Otevřela štíhlá lepá mladice v bikini plavečkách a řekla: „Pojďte dál.“

Zarazila se uprostřed věty, když přejela návštěvníky pohledem, a pak zavolala přes rameno: „Goringu, to bude asi pro tebe. Někdo cizí.“

Muž v pěkné sportovní košili s rozepjatými knoflíčky, v širokých kalhotách a zřejmě už v ničem jiném se tiše přiblížil na bosých nohou ke dveřím a pohlédl na příchozí.

„Jste pan Goring Gilbert?“ zeptal se Mason.

„Jsem.“

„Rádi bychom si s vámi pohovořili.“

„O čem?“

„Obchodně.“

„O jaký obchod vám jde?“

„O obraz.“

„O podvržený obraz,“ doplnil Drake.

Gilbert zavolal do místnosti. „Vrátím se za chvíli, rodinko.“

Ozval se mužský hlas: „Jen klid, bratře.“

Gilbert vyšel do chodby. „Mám ať as na druhé straně,“ řekl.

„Já vím,“ poznamenal Mason.

Gilbert se na něj podíval. „Abyste nevěděl. Tak pojďte.“

Kráčel před nimi chodbou dlouhými, lehkými kroky. Bylo vidět, že je zvyklý chodit bos.

Vytáhl z kapsy klíč, vsunul ho do zámku, otočil kulatou klikou a řekl: „Tak běžte dál.“

V místnosti byly hromady pláten, kupy štětců, několik malířských stojanů a pach barev.

„Dílna pracujícího muže,“ řekl Gilbert.

„Vidím, vidím,“ utrousil Mason.

„Tak co máte na srdci, lidičky?“

„Znáte Collina Duranta?“ zeptal se Drake.

„Znal jsem ho,“ odpověděl Gilbert. „Už je mrtvý. Doufám, že na mně teď nezačnete zkoušet ten otřepaný, nechutný trik: ‚Jak to víte, že je mrtvý? Vy jste ho tedy zabil! Nezabil jsem ho, slyšel jsem to v rádiu, vlastně já ne, ale moje kotě, a od ní to vím. A teď, co ode mě chcete?“

„Vy jste pracoval pro Duranta,“ řekl Drake.

„No a?“

„Některé z těch obrazů byly padělky, ale on je prodával jako originály.“

„Tak to zas ne,“ ohradil se Gilbert. „Co je podle vás padělek? Já se o další osudy svých obrazů nezajímám, jakmile je jednou prodám. Ale tenhle člověk mé obrazy za originály určitě nevydával. Vždycky zákazníkovi řekl: ‚Vím o obraze, který by téměř každý znalec pokládal za pravého XYpsilona. Já sám si nemyslím, že to XYpsilon je, ale je to bezvadná kuriozita a mohu ho pro vás koupit za babku. Co je na tom špatného? Hned jak jsem se dověděl o té vraždě, napadlo mě, že sem za mnou možná přijdou nějací takoví čmuchalové, jako jste vy. Takže jsem vám řekl, co vím, a víc nevím nic.“

Mason, který Gilberta soustředěně pozoroval, teď řekl: „Zajímá nás jeden obraz, který jste namaloval. Byla to kopie. Neříkám podvrh, říkám, že to byla zdařilá kopie.“

„To už zní lepší,“ prohodil Gilbert.

„Byla to kopie obrazu Phellipa Feteeta,“ pokračoval Mason. „Ženy ve stínu stromu s oslnivě prosluněným pozadím.“

„Jistě,“ řekl Gilbert, „všechny Feteetovy obrazy takhle nějak vypadají.“

„Povězte nám, kdy jste tu kopii dělal, co se s ní stalo a kolik jste za ni dostal,“ řekl Mason.

Na Drakeově tváři bylo vidět, jak ho Masonovy otázky překvapily.

„Máte právo se mě na to vyptávat?“ otázal se Gilbert.

„Mám právo se vás na to vyptávat,“ prohlásil Mason suverénně.

„Máte nějaké pověření?“

Mason odpověděl: „Tady pan Drake je soukromý detektiv. Já jsem právní zástupce.“

„Soukromý detektiv není úřední osoba a s nějakým právníkem nejsem povinen mluvit.“

„Ale ano,“ řekl Mason s vlídným úsměvem. „Třeba ne teď hned, ale budete se mnou muset mluvit pod přísahou na stanovišti svědků.“

„Takže radši chcete, abych vám odpověděl teď?“

„Ano, chci, abyste mi odpověděl teď.“

Gilbert se zamyslil, pak měkce přešel po podlaze k hromadě pláten, vybral to nejspodnější a vytáhl je.

„Je to odpověď na vaši otázku?“ zeptal se Masona. Mason a Della Streetová zůstali jako oněmělí, jak je ohromila zářivá krása a umělecká dokonalost obrazu. Vypadal přesně tak jako obraz, kterému se tolik obdivovali na Olneyho jachtě, byl stejně uchvacující, měl stejně svítivé barvy. Sluneční paprsky stejně laskaly sametovou hebkost šíjí a ramen žen a odhalovaly hebkou strukturu kůže.

„To je on,“ řekl Mason.

„Kde jste to kopíroval?“

„Tady v ateliéru.“

„Podle originálu?“

„Koukejte, vážený, do toho vám nic není, jakou metodou jsem pracovali Namaloval jsem to a to vám musí stačit. Je to opravdu dobrá věc a jsem na ni hrdý. Je to Phellipe Feteet se vším všudy. Tak zněla i objednávka udělat tak věrnou kopii, aby nebyla k rozeznání od originálu.“

„Jak jste mohl něco takového vůbec dokázat?“ řekla obdivně Della Streetová.

„To je mé výrobní tajemství,“ odpověděl Gilbert. Znovu se obrátil na Masona. „Tak co?“

„Kdy jste to dělal?“ otázal se Mason.

„Před několika týdny a dost jsem si s tím pohrál, jak já už pracuju.“

„Pracujete pomalu?“ zeptal se ho Mason.

„Nesoustavně,“ odpověděl Gilbert.

„Kolik jste za to dostal?“

„Na to odpovím až u soudu, jestli budu muset.“

„Budete muset,“ řekl Mason. „Kdybyste mi odpověděl teď,ušetřil byste sám sobě spoustu nepříjemností. Nejvíc mě zajímá, jestli vám Durant zaplatil šekem.“

„Kdepak šekem,“ zasmál se Gilbert. „Durant, říkáte? Ten švorcák! A koukejte, vážený, už jste se dověděl všecko, co jste se mohl dovědět, tak já zas půjdu zpátky ke svým lidem a vy si jděte taky po svých.“

Ale Della Streetová zašvitořila: „A mně byste na jednu otázku odpověděl, pane Gilberte?“

Gilbert se obrátil a sjel po ní pohledem od hlavy k patě. S uznalým výrazem ve tváři pak řekl: „Vám, pusinko, vám ano. Vám na jednu otázku odpovím.“

„Dostal jste honorář za tenhle obraz ve stodolarových bankovkách?“ zeptala se ho nevinně.

Gilbert se zarazil, ale pak řekl: „Na to jste se mě radši neměla ptát. Ale slíbil jsem, že vám odpovím, tak odpovím. Ano, dostal jsem za něj zaplaceno ve stodolarových bankovkách. A protože se mi líbíte, řeknu vám to už celé. Honorář dělal dva tisíce dolarů a byl mi vyplacen ve dvaceti stodolarových bankovkách, ale vůbec nijak to nesouvisí s tím, za čím jdete.“

„Bylo to před čtrnácti dny?“ zeptal se Mason.

„Tak nějak. Asi před deseti dny.“

„A jak se dostal ten obraz zase zpátky k vám?“ tázal se Mason.

„Nikdo si ho neodnesl. Je u mě pořád.“

„Udělal jste si na něm nějaké značky, abyste ho poznal, kdyby došlo ke sporu, jestli je to kopie, nebo originál?“

„Já si ho poznám,“ ujistil Gilbert Masona, „ale vsadím se, že už nikdo jiný.“

„A určitě víte, že je tohle ta vaše kopie?“

„Tohle je moje kopie.

„Za kolik byste ji prodal?“ zeptal se Mason.

„Vy byste ji chtěl koupit?“

„Možná.“ :

Gilbert řekl: „Nespěchejte s tím. Já si to rozmyslím a dám vám vědět.“

„Kdy?“

„Až si to rozmyslím.“

Mason řekl: „Tady je má vizitka. Já jsem advokát Perry Mason.“

„Jako bych to nevěděl,“ řekl Gilbert přezíravě. „Poznal jsem vás, hned jak jsem vás viděl tam u dveří. Moc často vás fotografujou. A kdo je tahle kočka?“

„Má sekretářka Della Streetová,“ řekl Mason. Gilbert znovu sjel očima po Delle.

„Pěkná.“

„Děkuji,“ řekla Della Streetová.

„Máte teď čas?“ zeptal se jí Gilbert. „Jste tu služebně, nebo jen tak?“

„Služebně.“

„A kdy končíte?“

Della Streetová se na něj dlouze podívala a odpověděla: „Kdykoliv.“

„Co kdybyste poslala tyhle dva hokynáře k vodě a šla mezi nás,“ vybídl ji Gilbert. „Poznala byste senzační lidi. U nás nenajdete žádné pokrytce ani falešníky, žádné jalové žvanily. Co mámena srdci, to máme na jazyku.“

„Až někdy jindy, když to bude možné,“ vymluvila se Della Streetová. „Máte vůbec právo ten obraz prodat?“

„Jak to mám vědět?“ řekl. „Jestli ho prodám advokátovi, ať si s tím poradí on.“

Mason řekl: „Pokládám za krajně důležité, aby se s tím obrazem nic nestalo. Kolik byste za něj chtěl, abych si ho mohl hned teď odnést?“

Gilbert se rozlítil. „Peníze, peníze a zas jen peníze! Už mám toho hokynaření plný zuby. Něco vám teď řeknu. Víte, co je má největší zkáza? Že mám talent, za který mi hokynáři cpou prachy, a že já jsem taková kurva, že od nich ty prachy beru. A ještě vám něco povím, vážený pane Perry Masone. Já už žádné peníze nechci, já mám peněz dost. Mám na činži, mám na žrádlo, mám na džusy. Všechno ostatní dostanu zadarmo. Už jsem chtěl tenhle obraz věnovat vaší sekretářce, aby měla ode mě něco na památku, ale teď jsem si to rozmyslel a nechám si ho tu dál. A ještě vám řeknu jednu věc. Nechoďte sem už nikdy za mnou a nenabízejte mi peníze! Nechci už o penězích ani slyšet! Pomalu by se ze mě stal taky takový hokynář. Peníze vám neusnadní život. Přinesou vám jen kupu scestných cílů. Spokojenost si za ně nemůžete stejně koupit. K té musíte dojít sám, vlastním životem.

Tahle vaše kočka je zatím oke, jale vy dva jste už vyřízení. Škoda, oba máte na to, abyste se dokázali vymanit z konvencí. Ale chybí vám kuráž. Radši jedete ve vyježděných kolejích, tak jděte do háje. Já se teď vrátím ke svým lidem. Ti hovoří stejnou řečí jako já. Dobrou noc vespolek. Končíme, zavírá se!“

„Rád bych měl jistotu, že se s tím obrazem nic nestane,“ opakoval Mason. „Bude možná velmi důležitý.“

„Zarazila se vám jehla,“ řekl Gilbert. „Zničíte si desku a docela zbytečně, protože jsme to už slyšeli.“

„Já jen abych měl jistotu, že vysílám na vaší vlnové délce,“ poznamenal Mason.

„Slyšel jsem vás hlasitě a jasně podruhé i poprvé. A teď už mi sakra dejte pokoj a hlavně mi sem víckrát nelezte a nesnažte se mi nabízet prachy. Protože se mi hnusí.“

Znovu přejel Dellu pohledem. „Vy za mnou přijďte kdykoliv, zlato.“ A k Masonovi a Drakeovi: „Rozuměli jste, doufám. Tak já odcházím. Laskavě vypadněte!“

Vyšli do chodby. Gilbert přibouchl dveře. Patentní zámek zaklapl.

„Dobrou zábavu!“ popřála mu Della Streetová.

Otočil se k ní a řekl: „My se bavíme vždycky dobře. A vy byste se mohla bavit s námi.“

Postál s nimi vyčkávavě půl vteřiny u výtahu a pak se bosýma nohama pustil dál chodbou.

„To je opravdu mimořádně nadaný člověk,“ řekl Mason. „Ale jak jste na to přišla, že dostal za tu kopii zaplaceno ve stodolarových bankovkách?“

„Já nevím,“ řekla. „Střelila jsem naslepo.“

„A trefila do černého,“ pochválil ji Mason.

„Co myslíš, Perry," zeptal se Drake, „už ty obrazy prohodili? Visí Olneymu v salóně jachty duplikát?"

„Ne," řekl Mason. „Chystali se ty obrazy prohodit, teprve až by se Olney zakousl do vnadidla. Předpokládali, že jim buď Olney, nebo Rankin naletí a jeden z nich že podá trestní oznámení. A když Olney skutečně žalobu podal a zařídil, že jeho umělečtí znalci obraz prohlédli a byli ochotni dosvědčit jeho pravost, teprve pak by byl Durant, kdyby byl zůstal naživu, obrazy zaměnil. Soudu by byla už předložena Gilbertova kopie a znalci, ukolébáni předcházející prohlídkou obrazu do falešné jistoty, by byli odpřisáhli, že je to pravý Feteet. Durantův právní zástupce by je pak vyzval, aby se na obraz znovu dobře podívali, a vzal by je pod křížový výslech. A znalci by najednou ztráceli jistotu a začali by obraz odborně zkoumat a hledat důkazy pravosti. A třeba by je nenašli. Bud by potom dál trvali na tom, že obraz je originál, nebo by začali couvat a propadat panice. Ať tak či tak, Durant by v každém případě vyhrál."

„Ty myslíš, že by byl mohl nezvratně dokázat, že jde o kopii?" řekl Drake.

„Určitě mají nějaké skryté značky, něco, co právě by umožnilo s jistotou prokázat, že to je kopie. A existují i metody, jak určit dobu vzniku obrazu, takže by snadno mohli dokázat, že byl namalován až řadu let po Feteetově smrti."

„Takže kdyby Durant žil, mohl by Olneymu pěkně pustit žilou," pronesl Drake.

„Kdyby žil," opakoval lakonicky Mason.

„A jaké máš další plány?" zeptal se Paul Drake.

„Nech své lidi dál pracovat na případu a ty se běž pořádně vyspat. Vypadáš unaveně."

„Vypadám unaveně," poznamenal Drake, „protože jsem unavený. Jen pro tvou informaci nejdřív si dám parní lázeň a vypotím ze sebe toxiny únavy, a pak zalehnu někam, kam mě nebudeš moct volat. Zítra ráno jsem zase k maní, ale dnes už nepracuju. Jsem vyplivnutej, vycucnutej, utýranej, uondanej a nikdo mě nedostane k práci, kdyby se měl zbořit celej svět."

„Zato zítra," chlácholil ho Mason, „budeš zas čerstvý jako rybička."

„Už aby to bylo," povzdychl si Drake.

„Vrhneš se zítra na ty banky?"

„Na jaké banky?"

„Kde sebere člověk stodolarové bankovky?" zeptal se Mason.

„To nevím," řekl Drake. „Kdybych to věděl, chodil bych si tam na ně taky."

„V bance!" odpověděl Mason. „Kde jinde? Nevlezeš přece do obchodu a neřekneš: .Proplatili byste mi laskavě tenhle šek ve stodolarových bankovkách, prosím? Ani nepůjdeš do kina, nestrčíš slečně pod sklo tisícovku a nepožádáš ji: ‚Dala byste mi prosím vás nazpět ve stodolarových bankovkách?"

Drake soustředěně zamrkal.

„Durantovo bankovní konto nestálo za řeč," pokračoval Mason. „Neměl na činži. Byl samý dluh. Nakoupil malířské potřeby a zůstal za ně viset. A pak je zaplatil stodolarovými bankovkami. To se stalo před dvěma týdny. Ty malířské potřeby nechal poslat beatnickému kumštýři. A jemu taky zaplatil stodolarovými bankovkami. A zas byl na mizině. Chtěl dostat Maxine z Los Angeles, ale nemohl jí dát na cestu peníze, protože žádné neměl. Někam šel. Vrátil se. A měl stodolarové bankovky."

„Myslíš, že měl třeba další bankovní konto pod cizím jménem?" mínil Drake…

„Banky už měly zavřeno," připomněl Mason.

„Mně už to nemyslí," zabědoval Drake, „dej mi s tím teď pokoj!"

„Běž do té páry a zítra se do toho pusť," pravil Mason. Obrátil se k Delle Streetové: „Odvezu vás teď domů, Dello, a zítra ráno o půl deváté budeme mít v kanceláři poradu."

„A což takhle v půl desáté?" navrhl Paul Drake.

„V půl deváté," opakoval Mason.

„Tak v devět."

„V osm třicet," řekl znovu Mason.

„Tak jo," rezignoval Drake, „ta hodina mě už nespasí."

11. KAPITOLA

Přesně o půl deváté otevřel Mason dveře své pracovny.

Della Streetová si dnes zřejmě přispíšila. Elektrický kávovar už provoněl místnost libou vůní kávy.

Když Mason vešel, Della se usmála na pozdrav, otočila kohoutkem a naplnila šálek kouřící kávou.

„Kde je Paul?“ zeptal se Mason.

Zavrtěla hlavou. „U sebe ještě není a tady se také neukázal.“

Mason pohlédl na své náramkové hodinky a zamračil se.

V tu chvíli se na dveřích ozvalo Drakeovo smluvené zaklepání.

Mason ukázal na kávovar a řekl: „Já mu otevřu sám.“ Otevřel, Drake vstoupil, téměř mechanicky natáhl ruku a vzal si od Delly talířek se šálkem kávy.

„To je obsluha de luxe,“ pochvaloval si.

„Jen si dej, Paule,“ řekl Mason, „dnes tě čeká důležitý úkol.“

„Co zas?“ zeptal se Drake.

„Policajti,“ řekl Mason. „Potřebujeme vědět, jaké mají proti Maxine důkazy. Něco vědí, co si nechávají pro sebe. Musíme taky přijít na kloub Durantovým stodolarovým bankovkám. Když potřeboval prachy opravdu nezbytně, dostal je ve stodolarových bankovkách. Ale jen když je potřeboval na nějakou špinavou obchodní transakci. Na osobní výdaje, jako je činže, na to neměl.“

„Třeba měl,“ mínil Drake, „ale bylo mu je na to líto vydat. Někde je musel mít ulité. Kde by jinde sehnal stodolarové bankovky tak pozdě večer, kdy už mají banky dávno zavřeno, kdyby je neměl někde schované?“

„Deset tisíc?“ řekl Mason nevěřícně. .

Drake srkal kávu a neodpovídal. Až po chvíli řekl: „Chystal se odjet. Vybral ze skrýše všechnu hotovost.“

„Možná,“ řekl Mason, „pokus se ji najít.“

„S těmi policajty ti můžu píchnout hned,“ řekl Drake po chvilce přemýšlení.

„Jakto?“

„Zastavil jsem se nejdřív u sebe v kanceláři a jeden z mých lidí měl zrovna pro mě čerstvou hlášku. Mluvil s jedním novinářem. Měli Maxine na identifikační přehlídce a nějaká ženská ji naprosto jednoznačně označila. Policajti řičí radostí.“

Mason odložil hrníček a začal přecházet po pracovně.

Paul Drake natáhl k Delle prázdný šálek. Znova mu ho naplnila.

„Nepostaví ji prý před porotu,“ pokračoval Drake. „Podají na ni trestní oznámení, vezmou ji do vazby a odsoudí ji na základě výsledků vyšetřování.“

„Kde ses to všecko dověděl?“ zeptal se Mason.

„Moji hoši makali celou noc,“ odpověděl Drake. „Zatím jsem jejich hlášení jen zběžně prolistoval, na víc jsem neměl čas, protože jsem musel běžet sem.“

Mason popadl aktovku. „Jdu si promluvit s Maxine,“ řekl.

„Mám jít s vámi? nabídla se Della Streetová.

Mason zavrtěl hlavou. „Musím s ní mluvit, abych poznal, od kterého momentu začne lhát. Kdyby u toho byla ještě jiná žena, byla by víc ve střehu. Chci, aby se spolehla na svůj šarm a snažila se mě přesvědčit.“

„To už se stalo, jinak bys byl ten případ vůbec nevzal,“ připomněl

Drake.

„Já vím,“ řekl Mason, „včera jsem jí uvěřil. Dnes tu svou důvěru potřebuju zas trochu přikrmit.“

„A zas tě lapí jako pstruha na mušku,“ zažertoval Paul Drake.

„V to taky doufám,“ přitakal Mason, „jestli dokáže přesvědčit mě, dokáže přesvědčit i porotu.“

„Nebuďte hokynář, Paule,“ řekla Della Streetová, „jen proto přece za tou dívkou jde.“

„Matičko skákavá,“ zabědoval Drake, „ona tam včera už pochytila ten žargon. Tak já jsem prosím hokynář!“

Zazvonil telefon. Della ho vzala a řekla telefonistce: „No copak, Gertie?“

Rychle hmátla po tužce, napsala několik těsnopisných znaků, zeptala se: „To je všechno?“ a zavěsila.

Obrátila se k Masonovi.

„Telegram od George Lathana Howella, uměleckého poradce.

Prosí vás, abyste ujistil Maxine jeho nehynoucí náklonností, a zároveň vám posílá šek na dva tisíce dolarů jako příspěvek na osvobozovací kampaň.“

Drake si hvízdl mezi zuby. „Sakra,“ řekl, „co na té holce je? Kdypak mě s ní seznámíš, Perry?“

Mason se zazubil. „Jestli přispěješ dvěma tisícovkami na její osvobození, tak kdykoliv, kamaráde.“

12. KAPITOLA

Maxine řekla v slzách: „Poslechla jsem vás, pane Masone, a nemluvila jsem. Ale bylo to velmi, velmi nesnadné.“

„Netrýznili vás nějak při výslechu?“ zeptal se Mason. „Nevyslýchali vás celou noc?“

„Ne, to ani ne. Od půlnoci jsem už mohla spát. Nejhorší byli novináři.“

„To věřím,“ řekl Mason. „Říkali vám, že jste sama proti sobě, když mlčíte, že kdybyste se uvolila poskytnout jim interview, že by váš případ vylíčili veřejnosti tak, aby v ní vzbudili vůči vám sympatie. A jestli jim nic neřeknete, že se těžko budou moci vyhnout tomu, aby o vás nereferovali způsobem, který proti vám veřejnost popudí.“

„Jak to víte?“ zeptala se.

„To je běžný postup,“ odpověděl Mason. „Ale já si nepřeju, abyste vypovídala, dokud se mi nepodaří zjistit, do jaké míry je policie informována.“

„A záleží na tom?“

„Záleží,“ odpověděl Mason. „Mnoho lidí mohlo být zproštěno obvinění, kdyby se nezapletli do lží o naprosto nepodstatných věcech. Policie sice neměla proti nim žádné důkazy o vině ze zločinu, ale mohla jim dokázat, že lhali, a tím je docela vyvedla z konceptu.“

„Já lhát nebudu.“

„A co ten kanár?“ zeptal se Mason.

„Měla jsem kanárka,“ řekla. „Chtěla bych vědět, co se s ním stalo. Opravdu jsem ho měla.“

„Už chápete, co mám na mysli?“ zeptal se.

„Ne, nechápu,“ odpověděla dotčeně.

„Tady bude moc záležet na tom,“ pokračoval Mason, „na kterou dobu určí patolog dobu vraždy. Budou se ho snažit ovlivňovat, aby ji stanovil na co možná nejdříve. A teď potřebuji vaši pomoc, Maxine. Říkala jste, že jste jela na autobusové nádraží, zavolala Drakeovu kancelář, nechala u něho pro mě vzkaz a pak že jste tam čekala.“

Přikývla.

„Pokuste se vzpomenout si na některé lidi, které jste tam viděla. Jste půvabné děvče. Chodila jste kolem telefonu a čekala na zazvonění. Byla jste nervózní. Lidé si vás jistě všimli. Třeba byl mezi nimi i nějaký záletník, kterého napadlo, že by vám mohl projevit trochu účasti a pak se na vás přilepit. Třeba tam čekala nějaká soucitná matróna a měla sto chutí jít k vám a mateřsky vás poplácat po rameni.“

„K čemu by to bylo dobré, i kdyby mě nějací lidé viděli?“ zeptala se.

„Jestli si vás nějací lidé všimli a vy mi je budete moci popsat, zajdeme do pokladny a zeptáme se pokladních, jestli by nám podle vašeho popisu nemohli říct, kam ti lidé jeli, do kterých měst. Tam potom dáme do místních novin oznámení. Zjistíme si, které autobusy odjížděly v tu dobu, kdy jste ty lidi viděla, a pohovoříme s řidiči. Možná že přece jen někoho z těch lidí najdeme.“

Maxine řekla: „Nikoho jsem si nevšimla. Byla jsem strašlivě rozrušená.“

„Nevšimla jste si vůbec nikoho?“ zeptal se Mason.

„Ne.“

„Jak dlouho jste tam čekala, než jsem zavolal?“

„Asi hodinu.“

„V kolik jste tam přijela?“

„Asi ve čtvrt na osm. Přesněji vám to říct nemohu.“

„A vůbec nikoho jste si nevšimla?“

Zavrtěla hlavou.

Mason se náhle zeptal: „Jak dobře znáte pana Howella?“

„Na tuto otázku jsem vám už jednou odpověděla.

„Kdy?“

„Když jste se mě ptal na. na milostné epizody, u vás v kanceláři.“

„Tentokrát mám ale na mysli něco trochu jiného,“ řekl. „Teď mě zajímá, jestli je možné, že by byl do případu nějak sám zapleten.“

„O ničem podobném nevím,“ odpověděla. „Upřímně řečeno, požádal mě o ruku.“

Mason řekl: „Oznámil mi telegraficky, že posílá dva tisíce dolarů jako příspěvek na výlohy s vaším osvobozením.“

„Dva tisíce dolarů?“ zvolala.

Mason přikývl.

„To znamená, že musel prodat auto a ještě si vypůjčit.“

„Tolik vás miluje?“

„Zdá se,“ řekla zamyšleně.

„Dobrá, Maxine, a teď se vás na něco zeptám a musíte mi odpovědět naprosto pravdivě. Měl klíč od vašeho bytu?“

Pohlédla Masonovi do očí. „Neměl.“

„Ale Durant ho měl, viďte?“

„Dala jsem mu ho protože si ho ode mě ten večer vyžádal.“

Mason se na ni pozorně zadíval. „Jste si jista, že ho neměl už nějaký čas předtím? Neříkáte mi to jen proto, abyste vysvětlila, jak se dostal váš klíč do jeho svazku klíčů, který u něho policie jistě našla?“

„Pane Masone, říkám vám čistou pravdu.“

„Doufejme,“ povzdychl si.

„Skutečně.“

„Dobrá. Spolehnu se na to. Jestli jste mi neřekla celou pravdu, tak jste ztracená. Udělají s vámi předběžné přelíčení. Při něm podrobím jejich svědky křížovému výslechu. My nemůžeme nabídnout žádné důkazy. Oni budou mít dosti důkazních prostředků na to, aby na vás uvalili vyšetřovací vazbu jestliže se nestane něco, co by mi pomohlo jim to zhatit. Nějaké důkazy proti vám mají, ale já nevím jaké a co všechno. Nechci, abyste jim přihrála ještě pár dalších. A pamatujte si, jestli budou moci dokázat, že jste nečekala u telefonní budky na autobusovém nádraží, jestli budou moci dokázat, že jste opustila svůj byt později než v sedm patnáct, pak to s vámi bude vypadat moc bledě.“

Pokyvovala hlavou.

„Řekla jste jim, v kolik hodin jste odešla z bytu?“ zeptal se jí.

„Řekla,“ odpověděla. „To ano. Řekla jsem jim, že jsem opustila byt v sedm hodin, že jsem se tam už nevrátila a že jsem vám volala z autobusového nádraží. A že jsem se setkala s vámi a se slečnou Streetovou a že jim bez vašeho svolení nemůžu už nic víc říct. A ještě jsem jim samozřejmě řekla, že jsem nebyla na útěku, že jsem jenom jela navštívit příbuzné. A když se dověděli, že mám sestru, připustila jsem, že jsem jela na návštěvu k ní. Ale neřekla jsem jim nic o tom případu, víte, o tom obrazu, ani o tom, čím mě měl Durant v hrsti.“

„Dobře,“ řekl Mason. „Tahle předběžná přelíčení jsou beztak víceméně formální záležitostí. Soudce na vás uvalí vyšetřovací vazbu, protože celý důkazní materiál bude namířen proti vám. Vy sama nemůžete jít na stanoviště svědků a vypovědět, co se stalo.“

„Nemohu?“ zeptala se nevěřícně. „Myslela jsem, že na to mám právo.“

Mason zavrtěl hlavou.

„Ale já to budu muset udělat, pane Masone. Budu muset jít na stanoviště svědků. Já vím, že mě podrobí křížovému výslechu. Vím, že to budou muka. Vím, že budou vytahovat na světlo věci z mé minulosti. Že udělají všechno, aby mě zdiskreditovali. Ale já jim budu muset říct, jak to bylo.“

„Jenže ne při předběžném přelíčení,“ řekl Mason. „Tam budete mlčet jako ryba.“

„Ale proč?“

„Především proto,“ jal se vysvětlovat Mason, „že si tím v nejmenším nepomůžete. Tenhle případ můžeme vyhrát, jen když se mi podaří dokázat, že státní zastupitelství nemá dostačující právní důvody k žalobě proti vám. Nijak by nám neprospělo; kdybychom se snažili vnést do důkazního řízení rozpor. Až na vás soudce uvalí vyšetřovací vazbu a půjdete k nejvyššímu soudu před porotu, pak si porotci poslechnou vaši výpověď i výpovědi svědků státního zastupitelství a budou se snažit dospět k závěru, kdo mluví pravdu. Ale při předběžném přelíčení se soudce nenamáhá s řešením rozporů ve výpovědích. To přenechá porotě a jinému soudu. Když státní zástupce vypracuje proti někomu obžalobu, pak to vypadá zhruba tak, jak vám říkám.“

„Budiž,“ řekla Maxine konečně, je-li to nutné, jsem s tím srozuměna. Je na vás, abyste určoval, co mám dělat.“

Mason na ni zamyšleně hleděl. „Mám pocit,“ řekl po chvilce, „že jste ho nezabila. Taky mám ale pocit, že si stále něco necháváte pro sebe. Než skončí předběžné přelíčení, budu toho zaručeně vědět mnohem víc o celém případě i o vás.“

„A kdy to předběžné přelíčení skončí?“ zeptala se.

„V několika příštích dnech,“ odpověděl. „Potřebuji si zjistit, jaké mají důkazy. Pak budu vědět víc o celém případě.“

„Předloží všechny své důkazy?“

Mason řekl: „Budou se snažit ponechat si co nejvíc v záloze, ale mým úkolem bude nedat jim tak dlouho pokoj, dokud se vším nevyrukují. Buďte pevná. Řekněte novinářům, že jim všechno povíte, jen co vám k tomu dám souhlas. Ale zatím neříkejte nikomu nic. Nic nedělejte, abyste nedala státnímu zastupitelství proti sobě žádné zbraně.“

13. KAPITOLA

Paul Drake si sedl na zaoblené opěradlo vypolštářovaného křesla pro klienty a řekl: „Proč toho prevíta už nevyhodíš, Perry?“

„Kterého?“

„Tohle křeslo.“

„Co se ti na něm nelíbí?“

„Je staromódní. Nestylové. V moderních advokátních kancelářích už nic podobného nenajdeš.“

„U mě ho najdeš,“ pronesl Mason suše.

„Proč?“

„Klientovi se v něm sedí pohodlně. Uvolní se. Připadá si skoro jako doma. Má víc chuti ti povědět, jak to vlastně bylo. Od klienta, který nesedí pohodlně, se toho moc nedovíš i když chce mluvit pravdu.

A když mám klienta, který mi lže, nechám ho, aby si chvíli hověl v křesle, a pak ho požádám, aby si laskavě přesedl na židli s rovným opěradlem z druhé strany psacího stolu, že ho lépe uslyším. A to je snad ta nejnepohodlnější sesle v celé Americe.“

„Ta židle,“ souhlasil Paul Drake „je dílem samého ďábla.“

„Když chceš, aby ti klienti říkali pravdu,“ pokračoval Mason, „musíš je uvelebit do pohodlného křesla a zahrnout je pocitem jistoty, pochopení a pohody za předpokladu ovšem, že jsou ochotni s tebou spolupracovat.“

„A když nejsou, posadíš je na tohle děsné monstrum?“

„Přesně tak. Čím nepříjemněji se cítí, tím víc sebou na židli vrtí, aby si našli vhodnější posez. A já jim pak dám najevo, že se sami prozrazují tím, že nejsou schopni klidně sedět. Jak sebou začne klient moc šít a dávat nohy křížem a hned zas rovně, podívám se na něj káravým pohledem, jako bych chtěl říci: ‚Aha, chlapče, není ti samotnému nejlíp z těch báchorek, které se mi tu snažíš věšet na nos.“

„Já ti něco poradím, Perry,“ řekl Drake. „Koukej na to monstrum co nejdřív posadit slečnu Maxinku.“

„Co se stalo?“

„Taky ti lhala.“

„V čem?“

„Já sice přesně nevím, co ti říkala, ale mám dojem, že ti lhala.“

„A dál?“

„Řekla ti, že měla údajně nemanželské dítě, ale že to ve skutečnosti bylo dítě její sestry, která zanášela manželovi, když sloužil v armádě za mořem?“

„Pokračuj,“ vybídl ho Mason, když se Drake odmlčel. „Jenže ono to zřejmě bylo obráceně. To dítě se opravdu narodilo Maxine a sestry se mezi sebou dohodly na té historce o nevěrné manželce. Manžel o tom všem věděl a byl ochoten hrát to divadýlko s sebou kvůli Maxine. Dítě se narodilo, když byl manžel za mořem, to je sice fakt, ale matkou dítěte byla Maxine, nikoliv její sestra Phoebe Stiglerová. Opravdu spolu odjely na venkov, aby pak mohly tvrdit, že si prohodily totožnost. U porodu asistovala jen porodní asistentka a později, po delších úředních tahanicích Homer a Phoebe Stiglerovi dítě adoptovali.“

„Ví o tom policie?“

„Ty se ještě ptáš?“ vykřikl Paul Drake. „Člověče, ty nic nevíš! Otcem toho dítěte byl Collin Max Durant.“ „Cože?“ zvolal Mason.

„To si aspoň myslí policie. Dělají, co můžou, aby pro to našli důkazy. A ještě mám pro tebe jednu jobovku. Mají ženskou, která tvrdí, že Maxine byla ve svém bytě ještě v osm večer.“

„Nemohla tam být,“ odporoval Mason, „protože tě ve čtvrt na osm volala z autobusového nádraží.“

„To tvrdí ona,“ řekl Drake. „A je to velmi laciný způsob, jak si opatřit alibi. Obstaráš si číslo nějaké vzdálené telefonní budky, zaběhneš k nejbližšímu telefonnímu automatu, zavoláš někoho, o kom víš, že nebude doma, a necháš mu vzkaz:‚Jsem na tom a tom čísle. Je to veřejná telefonní budka. Prosím vás, ať mi tam zavolá. Pak si odbydeš tu vraždičku a odklidíš po sobě stopy, rychle odjedeš k té budce a čekáš na zavolání. Maxine věděla, že bude muset pryč. Odstranila z bytu všechno, co nechtěla, aby přišlo policajtům do rukou. Postarala se i o kanárka, kterého svěřila jedné své dobré přítelkyni. Pak se sešla s tebou, zahrála ti svůj výstup, dala Delle klíč od bytu a odjela. Chce použít nás dvou, abychom jí pomohli vybudovat alibi a abychom potvrdili, že opravdu volala z autobusového nádraží.“

„Jak na to přišla policie, že byl Durant otcem jejího dítěte?“

„Na základě indicií. Durant se v té době kolem Maxine hodně točil, byli velcí kamarádi a vypadá to, že má policie i nějaké motelové přihlášky vyplněné Durantovou rukou.“

„Až se jednoho krásného dne stane zázrak,“ pronesl Mason, „a já budu mít klienta, který mi v ničem nezalže, tak mě budete muset omývat, protože budu knokaut. No, vyjádřím se radši méně pesimisticky. Snad budu mít jednoho dne klienta, kterému budu moci důvěřovat.“

„Já ti, Perry, hrozně nerad uštědřuju tyhle rány pod pás,“ řekl Drake, „ale za ně mě přece platíš.“

„A co ty stodolarovky?“ zeptal se Mason.

„Zatím jsem nezjistil, kam na ně Durant chodil. A nic nenasvědčuje, že by měl víc bankovních kont než to jedno, anebo že by byl ve spojení s některou jinou bankou v městě. Moji hoši obešli s jeho fotografií všechny zdejší banky, ale nikde ho nepoznali. Jenom v té jedné malé pobočce, kde měl konto na své jméno. V den smrti na něm měl třiatřicet dolarů a dvanáct centů.“

„A deset tisíc dolarů v kapse,“ dodal Mason.

Drake pokyvoval hlavou.

„A deset dní předtím měl taky stodolarové bankovky a zaplatil jimi barvy a honorář malíři. Platil ještě něco stodolarovými bankovkami, Paule?“

„O ničem jiném nevím.“

„Pokračuj v pátrání,“ řekl Mason. „Vždyť jsi to vlastně teprve rozjel.“

14. KAPITOLA

Náměstek státního zástupce Thomas Albert Dexter povstal a oznámil: „Jestliže slavný soud dovolí, na programu jednání bude teď předběžné přelíčení v procesu Stát Kalifornie proti Maxine Lindsayové. Obžaloba je připravena.“

„Obhajoba je připravena,“ řekl Mason.

„Výborně,“ řekl soudce Clowley Madison a vrhl zvědavý, téměř soucitný pohled na Maxine. „Zavolejte své svědky, pane žalobce.“

„Mým prvním svědkem je poručík Tragg,“ řekl Dexter.

Poručík Tragg stanul na stanovišti svědků a vypověděl, že dopoledne čtrnáctého tohoto měsíce ho telefonicky zavolala slečna Della Streetová, nebo osoba, která se za ni prohlásila. Že šel ihned do bytu číslo 338 B, jehož nájemnicí je Maxine Lindsayová, obžalovaná v tomto procesu, a že v bytě našel slečnu Streetovou a mrtvolu muže. Ta byla později identifikována jako Collin Max Durant, obchodník s obrazy. Mrtvola ležela trupem ve sprchové kabině.

„Máte fotografie?“ zeptal se ho Dexter.

Tragg se vytasil s kupou fotografií. Byly jedna po druhé přijaty jako důkazní materiál.

Tragg předložil i plánek bytu, který sám načrtl. I ten byl přijat mezi důkazní prostředky.

„Co měl zesnulý v kapsách v době, kdy jste ho našel, poručíku?“ „Několik klíčů včetně klíče od bytu obžalované, kapesník, nožík, krabičku cigaret, zapalovač, dvě plnicí pera, sto stodolarových bankovek a asi pětadvacet dolarů v menších bankovkách a mincích, celkem to dělalo deset tisíc a pětadvacet dolarů.“

„Udělala slečna Streetová hned na místě výpověď?“

„Ano.“

„Co vám řekla?“

Ale soudce Madison zasáhl: „Tohle není nejlepší způsob vedení výslechu, to by bylo svědectví z druhé ruky.“

„Jsem si toho vědom,“ pravil Dexter, „ale jelikož je slečna Streetová sekretářkou pana Masona, obhájce obžalované, pokládal jsem za vhodné předložit soudu její výpověď1 touto formou, jestliže obhajoba proti tomu nemá námitek.“

„Je to podstatné svědectví?“ zeptal se soudce Madison.

„Velmi podstatné.“

„Je pro posouzení věci důležité?“

„Podle našeho názoru dokonce velmi důležité.“

„V jakém smyslu?“

„Je v určitém rozporu s pozdějšími prohlášeními obžalované.“

„Dobře,“ řekl soudce Madison, „nejsou-li proti tomu žádné námitky.“

„Vznáším námitku,“ ozval se Mason.

„Kdybyste ji byl uplatnil hned, když byla otázka položena,“ zabručel soudce Madison, „nemuselo se kolem toho tolik namluvit.“

Mason se vlídně usmál. „Vznáším námitku v tuto chvíli.“

„Námitce obhajoby se vyhovuje. Je právně podložena,“ řekl soudce Madison a poněkud příkřeji dodal: „Vaše taktika je soudu jasná, pane obhájce. Chtěl jste slyšet, proč státní zástupce pokládá onen rozhovor za důležitý. Dobrá, už jste se to dověděl, námitku jste vznesl a bylo jí vyhověno.“

„Povolám tedy na svědecké stanoviště slečnu Streetovou, aby nás o tomto rozhovoru informovala ona sama,“ pravil Dexter, „a odvolávám prozatím poručíka Tragga, který dokončí svou svědeckou výpověď později.“

„Je to sice poněkud neobvyklý postup,“ řekl soudce Madison, ale domnívám se, že je možný. Kdyby si však pan Mason přál položit poručíkovi Traggovi kontrolní otázky stran svědectví, které poručík právě složil, může tak učinit, dřív než svědek opustí stanoviště.“

„Jsem ochoten podrobit svědka křížovému výslechu později,“ řekl Mason.

„Tak dobře,“ souhlasil soudce Madison, „ať předstoupí slečna Streetová.“

Della Streetová předstoupila, zvedla pravou ruku, složila přísahu a zaujala místo na stanovišti.

„Znáte obžalovanou Maxine Lindsayovou?“ zeptal se jí Dexter.

„Znám.“

„Znala jste ji třináctého tohoto měsíce večer?“

„Ano.“

„Viděla jste ji v onen večer?“

„Ano.“

„Hovořila jste s ní?“

„Ano.“

„V kolik to bylo hodin?“

„Asi v devět večer.“

„Kdo byl přítomen?“

„Pan Mason a já a samozřejmě Maxine Lindsayová,“

„Co vám říkala? O čem jste hovořili?“

„Okamžik, prosím,“ zasáhl Mason, „jestliže soud dovolí, rád bych svědkyni položil otázku.“

„Prosím,“ řekl soudce Madison.

„V době, kdy došlo k tomuto rozhovoru, jaké bylo vaše zaměstnání, slečno Streetová?“

„Byla jsem vaší sekretářkou.“

„A jaké bylo moje zaměstnání?“

„Právní zástupce.“

Mason se usmál na soudce Madisona a řekl: „Vaše Ctihodnosti, protestuji proti otázce pana státního zástupce, protože se dotýká důvěrného sdělení právnímu zástupci.“

„Počkat,“ řekl Dexter vztekle, „mám ještě jednu otázku. Slečno Streetová, byla Maxine Lindsayová v době této konverzace klientkou pana Masona?“

Della Streetová zaváhala. „Já nevím,“ řekla.

„Zeptám se vás na to trochu jinak,“ řekl Dexter. „Složila nějakou zálohu na palmáre?“

„Zálohu na palmáre nesložila,“ řekla Della Streetová. Dexter se vítězoslavně usmál. „Jak račte vidět, Vaše Ctihodnosti, nebyla Maxine Lindsayová v té době klientkou Perry Masona. Nemohlo tedy jít v onen večer o vztah právního zástupce ke klientovi.“

„Rád bych se slečny Streetové zeptal ještě na jednu věc,“ řekl Mason. „Je Maxine Lindsayová mou klientkou nyní?“

„To je naprosto samozřejmá věc,“ vmísil se soudce Madison. „Nevím, proč o tom vůbec hovoříte. Zastupujete ji zde teď přece jako její obhájce.“

„Nejsou-li tedy nejmenší pochybnosti o tom, že je slečna Lindsayová nyní mou mandantkou a já jejím soudním obhájcem, rád bych svědkyni předložil ještě jednu otázku: Složila slečna Lindsayová vůbec někdy nějakou zálohu na palmáre?“

„Ne,“ odpověděla Della Streetová. „Nesložila.“

Soudce Madison se usmál. „Omlouvám se vám, pane obhájce, že jsem nepostřehl a podcenil záměr vašeho křížového výslechu.“

Dexter řekl: „Já bych se vás, slečno Streetová, chtěl taky ještě na něco zeptat. Oznámil vám pan Mason, že bude slečnu Lindsayovou zastupovat?“

„Ano.“

„Kdy vám to oznámil?“

„Čtrnáctého, někdy během dne.“

„Takže vám neřekl třináctého, že je jeho klientkou?“

„Ne, třináctého mi to neřekl.“

Soudce Madison si přejel rukou po hlavě. „Myslím, že bychom si měli především ujasnit základní skutečnosti případu, než soud rozhodne o námitce obhajoby.“

Mason pravil: „Dovolte mi ještě jednu otázku. Slečno Streetová, je vám něco známo o tom, že by mezi mnou a slečnou Lindsayovou existoval přátelský vztah? To jest, že bychom byli přátelé?“

„O ničem podobném nevím.“

„Naznačovalo něco při onom rozhovoru, že se se mnou radí spíše jako s přítelem než právníkem?“

„Ne. Radila se s vámi, protože vás předtím navštívila ve vaší

kanceláři.“

„Prohlásila to?“

„Vyplynulo to z rozhovoru, ano.“

Mason řekl: „Jestliže soud dovolí, obnovím svou předchozí námitku.“

„Námitce se až na další vyhovuje,“ rozhodl soudce Madison. „A státní zastupitelství ať dokončí provádění důkazů. Budou-li shledány dostačujícími k uvalení vyšetřovací vazby na obžalovanou i bez zamítnutí námitky, pak může obžaloba od oněch otázek upustit, protože nebude nutné, aby byly zodpovězeny. Argumentace, kterou soud právě vyslechl, obsahuje sporné prvky a soud se domnívá, že by bylo namístě nahlédnout do precedentích případů. Přesto se přiklání k názoru námitce vyhovět.“

„Prosím, prosím,“ řekl Dexter se špatně skrývanou nevolí. „Podívám se na tu věc. Nečekal jsem žádné námitky proti Traggově výpovědi stran jeho rozhovoru se slečnou Streetovou. Pokládám tento rozhovor za část res gestae.“

„Co Traggovi sdělila o nálezu mrtvoly, by mohlo být částí res gestae,“ opáčil soudce Madison, „avšak její sdělení o rozmluvě s obžalovanou z předešlého dne, vlastně večera, už k res gestae nepatří.“

„Prosím,“ řekl Dexter, „ať se tedy na stanoviště svědků vrátí poručík Tragg.“

Della Streetová se zase šla posadit na své místo.

„Poručíku, viděl jste obžalovanou Maxine Lindsayovou čtrnáctého tohoto měsíce odpoledne?“

„Viděl.“

„Kde?“

„V Reddingu, stát Kalifornie.“

„Byla sama či byl v tu dobu někdo s ní?“

„Byl s ní pan Perry Mason.“

„Hovořil jste s ní v přítomnosti pana Masona?“

„Ano. Řekl jsem jí, že ji chci vyslechnout v záležitosti vraždy pana Collina Maxe Duranta.“

„Učinila nějakou výpověď?“

„Ne. Pan Perry Mason jí poradil, aby se jakékoliv výpovědi zdržela.“

„Vrátil jste se do Los Angeles?“

„Ano.“

„Kdo se vrátil s vámi?“

„Pan Perry Mason a obžalovaná Maxine Lindsayová.“

„Byla Maxine Lindsayová později vyslýchána v nepřítomnosti pana Masona?“

„Ano, byla.“

„Udělala nějaké prohlášení?“

„Nejdřív odmítala o čemkoliv vypovídat. Vysvětlil jsem jí, že jí nechceme ukřivdit, ale že máme důkazy, které ukazují na její vinu. Ale jestli nám řekne, jak to bylo, že si její výpověď přešetříme, a potvrdí-li ji pádné důkazy, že ji propustíme. Také jsem jí řekl, že ten její útěk z města by v tomto státě mohl být pokládán za důkaz viny. Řekla mi na to, že nešlo o žádný útěk, že se pouze rozhodla navštívit svou sestru, paní Phoebe Stiglerovou, bytem v Eugene, Oregon. Zeptal jsem se obžalované, jak dlouho byla na cestě, a dozvěděl jsem se od ní, že opustila Los Angeles přibližně v devět hodin čtyřicet minut večer. Že krátce po půlnoci dojela do Bakersfieldu. Že měla málo peněz a chvíli jí trvalo, než našla nejlevnější místní motel.“

„To vše jste se dověděl od obžalované?“

„Ano.“

„Byla poučena o svých zákonných právech?“

„Byla.“

„Co ještě vám sdělila?“

„Že poslala své sestře telegram, v němž ji požádala o peníze. A že jí byly telegraficky poukázány do Reddingu.“

„Mluvil jste, poručíku, i se sestrou obžalované?“

„Hovořil jsem s ní později.“

„Potvrdila vám…“

„Okamžik,“ přerušil ho Mason, „otázka, která byla právě položena, je zavádějící. Dále je právně nepřípustná, irelevantní a jde o svědectví z druhé ruky. Sestřina výpověď nemůže být v žádném případě závazná pro posouzení věci.“

„Tak já to beru zpátky,“ řekl Dexter rozmrzele. „Chtěl jsem jenom šetřit časem.“

„A já zas chránit oprávněné zájmy obžalované,“ řekl Mason.

„Sdělila vám potom obžalovaná ještě něco?“

„Ano, sdělila. Ptal jsem se jí, jestli si s panem Masonem to setkání v Reddingu domluvila, ale popřela to. Potom jsem se jí otázal, kdy viděla pana Masona předtím naposled. Odpověděla, že se s ním setkala asi v půl desáté večer, třináctého tohoto měsíce. A že se tehdy rozhodla k návštěvě své sestry, a dala proto slečně Streetové klíč od bytu. Zeptal jsem se jí, jak dobře se znala se zavražděným Collinem Durantem, a ona odpověděla, že ho skoro neznala. Později výpověď změnila a doznala, že s ním byla jednu dobu spřátelena, a když přesídlila do Los Angeles, že se s ním čas od času vídala.“

„Ptal jste se jí, zda měla někdy dítě?“ řekl Dexter.

„Protestuji,“ zvolal Mason. „Ta otázka je zavádějící a sugestivní. Navíc je právně naprosto nepřípustná, irelevantní a netýká se podstaty věci.“

„Souhlasím, že je nepřípustná,“ pravil soudce Madison, „alespoň v té podobě, jak byla formulována.“

„Dobře, tak na to půjdem jinak,“ zavrčel Dexter. „Zeptal jste se jí, jestli měla dítě se zesnulým Collinem Durantem?“

„Ne, tenkrát ne.“

„Zeptal jste se jí na to později?“

„Ano.“

„Co vám odpověděla?“

„Ohrazuji se proti celému tomuto sledu otázek, jakožto zavádějícímu a sugestivnímu,“ namítl Mason.

„Je zavádějící,“ řekl soudce Madison, „ale pan zástupce obžaloby se snaží dostat do důkazního řízení jednu speciální část výpovědi. Proto námitku zamítám. Otázku pokládám nyní za věcnou, protože bude souviset s otázkou motivace.“

„Co vám odpověděla?“ opakoval Dexter.

„Popřela to.“

„Popřela, že kdy měla dítě, nebo popřela, že by otcem dítěte byl zesnulý Collin Durant?“

„Okamžik, okamžik,“ vmísil se Mason. „Než svědek odpoví na tuto otázku, hodlám proti ní, s dovolením soudu, protestovat a poukázat na to, že takto položená otázka je právně nepřípustná. Soud již dříve rozhodl, že otázka, zda měla obžalovaná dítě, vůbec s projednávaným případem nesouvisí, pokud by nešlo o dítě Durantovo. Jestliže ale státní zástupce přistupuje k věci tímto způsobem a formuluje otázku takto, budí tím dojem, jako by chtěl postavit obžalovanou před veřejností do špatného světla a poskytnout novinářům senzaci.“

Soudce Madison ho přerušil: „Není třeba, abyste pokračoval, pane Masone. Soud již dospěl k rozhodnutí a uděluje státnímu zástupci výtku, že otázka byla položena nevhodným způsobem. Soud tuto otázku sice připustil, avšak pouze v omezeném rozsahu, a to zda byla svědkyně dotázána, jestli měla s Durantem dítě, a jak zněla její odpověď ?“

„Popřela to,“ řekl Tragg. „Položte kontrolní otázky,“ vyštěkl Dexter.

Mason řekl: „Zeptal jste se obžalované, poručíku Traggu, jestli má dítě a jestli otcem tohoto dítěte je Thomas Albert Dexter, státní zástupce?“

Dexter vyskočil ze židle, jako by ho štípla vosa. „Vaše Ctihodnosti, to je. to je hrubé porušení procesních zvyklostí. To už se rovná pohrdání státním zastupitelstvím.“

„Proč?“ zeptal se Mason. „Vy jste položil poručíkovi zavádějící otázku, jestli obžalovanou obvinil, že měla dítě s Collinem Durantem. Je to domněnka zrovna tak nepodložená jako moje otázka, zda jste měl s obžalovanou dítě vy. Chtěl jsem tím jenom jasně ozřejmit své stanovisko. A pro případ,“ dodal Mason s odzbrojujícím úsměvem, „že by tisk chtěl tu vaši nevhodnou otázku

nafouknout a udělat z ní vrcholnou senzaci přelíčení, má otázka tu vaši určitě zastíní tedy kromě toho, že markantně ilustrovala moje stanovisko.“

Soudce Madison pobaveně řekl: „Pokračujte ve výslechu, pane Masone. Ozřejmil jste nám své stanovisko víc než jasně.“

„Přesvědčil jste se, že má obžalovaná skutečně sestru, paní Phoebe Stiglerovou, žijící v Eugene?“ zeptal se Mason.

„Ano.“

„A že tato sestra obdržela od obžalované telegram a poukázala jí požadovaných pětadvacet dolarů?“

„Ano.“

„Nemám další otázky,“ oznámil Mason.

„Jednu věc jsem přehlédl,“ pravil Dexter. „Poručíku Traggu, řekla vám obžalovaná, jakým způsobem navázala spojení s panem Masonem večer, třináctého tohoto měsíce?“

„Řekla mi, že mu zavolala z autobusového nádraží asi ve čtvrt na osm. Totiž že zavolala do kanceláře pana Paula Drakea, chtěla mluvit s panem Masonem a pak se zeptala, jestli by mu od ní nevyřídili vzkaz. Na tom nádraží prý čekala asi do čtvrt na devět, kdy ji tam pan Mason zavolal a ujednal si s ní, že se setkají za tři čtvrtě hodiny před domem slečny Streetové. Tam se také potom s panem Masonem a slečnou Streetovou sešla a dala slečně Streetové klíč od bytu.“

„Vyptával jste se obžalované ještě na jiné věci?“

„Ano. Položili jsme jí některé další otázky, ale odmítla nám na ně odpovědět. Informovali jsme ji, že zatím ještě nepřipravujeme žalobu, že je případ teprve ve stadiu vyšetřování a že se jí ptáme proto, aby nám pomohla určité věci objasnit.“

„Chcete pokračovat v křížovém výslechu?“ zeptal se Masona Dexter.

„Nemám další otázky,“ odpověděl Mason. „Mým druhým svědkem je doktor Phillíp C. Foley,“ oznámil Dexter.

Doktor Foley předstoupil, složil přísahu a prohlásil o sobě, že je patologem v kanceláři okresního koronera.

„Vyhrazuji si možnost přezkoumat odbornou způsobilost doktora Foleyho v rámci svého práva na křížový výslech,“ oznámil Mason. „Chci však, aby bylo jasné, že tímto neuplatňuji výhrady k jeho kvalifikaci jako takové. Činím pouze předběžné prohlášení o svém oprávnění podrobit ji zkoumání při křížovém výslechu.

„Zajisté,“ souhlasil soudce Madison. „A vy, pane žalobce, začněte klást otázky!“

„Budeme hovořit o mrtvém muži identifikovaném jako Collin Max Durant, vedeném v koronerově seznamu pod číslem tři tisíce šest set sedmdesát čtyři?“

„Ano.“

„Kdo provedl pitvu toho mrtvého muže?“

„Já osobně.“

„Kdy?“

„Asi ve dvě hodiny odpoledne čtrnáctého tohoto měsíce.“

„Kdy jste viděl mrtvého poprvé?“

„Dopoledne v deset. Přesněji řečeno bylo už několik minut po desáté. Asi tři nebo čtyři minuty. Ale nebylo to ještě plných pět minut po desáté.“

„Jak dlouho byl ten člověk podle vašeho názoru mrtev, když jste ho prohlížel, pane doktore? Jinými slovy: Kdy nastala smrt?“

„Řekl bych, že smrt nastala třináctého večer, mezi sedmou hodinou čtyřicet minut a osmou hodinou dvacet minut.“

„Stanovil jste příčinu smrti?“

„Ano. Utrpěl tři střelné rány. Jedna z nich byla způsobilá přivodit smrt. Druhé dvě byly smrtelné téměř okamžitě. Projektil, o němž se domnívám, že byl vystřelen jako první, pronikl do páteře u čtvrtého obratle. Druhý projektil, který podle mého názoru způsobil skoro okamžitou smrt, protrhl hrudní aortu. Třetí uvízl v plicích. Všechny tři výstřely byly vedeny zezadu.“

„Máte všechny tři projektily?“

„Mám všechny tři.“

„Co jste s nimi udělal?“

„Předal jsem je balistickému oddělení k eventuální identifikaci, když jsem je nejprve označil tak, abych je bezpečně poznal.“

„Začněte s křížovým výslechem,“ vyzval Dexter Masona.

„Posmrtná ztuhlost čili rigor mortis je fenomén proměnlivý, že ano?“ zeptal se Mason.

„Ano, je.“

„Jsou známy případy, kdy se u vojáků zabitých v prudkém boji za velkého psychického rozrušení a v tropickém vedru předsmrtná ztuhlost vyvinula téměř okamžitě?“

„Domnívám se, že tomu tak je. Sám jsem se sice s něčím podobným nesetkal, ale platí to za medicínsky uznaný fakt.“

„A může se zase naopak za určitých okolností vyvíjet posmrtná ztuhlost velmi pomalu?“ zeptal se Mason.

„Ano, může.“

„Začíná v čelistech a v krčních svalech a postupně zasahuje celé tělo?“

„Ano.“

„A když ustupuje, děje se tak ve stejném sledu?“

„Ano.“

„A posmrtná změna barvy pleti probíhá u různých jedinců rovněž rozdílně?“

„Dá se tak říci.“

„Je to fyziologický jev, v němž na sebe vzájemně působí gravitační síla a rozklad či srážlivost krve?“

„V určitém směru ano. Myslím, že se to tak dá vyjádřit.“

„Krev se přemisťuje do spodních cév, kromě partií, kde jsou tyto cévy blokovány nějakým tlakem?“

„Ano.“

„Probíhá tento pochod docela jednoznačně? Podle obecně platných zákonitostí?“

„Ano“

„A jakmile posmrtná ztuhlost nastala, zůstává konstantní, pokud se nezmění poloha mrtvého těla?“

„Přesně tak.“

„Takže z posmrtné bledosti může profesionální patolog určit dobu smrti jen velmi přibližně?“

„Řekl bych, že ano. Ano.“

„A posmrtná ztuhlost je rovněž tak proměnlivá, že i z ní můžete určit dobu smrti jen velmi přibližně?“

„Ano.“

„A pokud jde o tělesnou teplotu, co nám o tom můžete říci?“

„Tělo ztrácí tělesnou teplotu konstantní rychlostí.“

„Závisí to ovšem i od teploty místnosti, ne?“

„Ano.“

„A na tělesné teplotě v okamžiku smrti?“

„V případech, jako je tento, vždycky předpokládáme ve chvíli úmrtí normální tělesnou teplotu.“

„Jisté to ovšem není. Je to pouhý předpoklad.“

„Ano.“

„Záleží rychlost ubývání tělesné teploty i na oblečení?“

„Ano. Dokonce do značné míry.“

„Znáte teplotu místnosti, v níž se mrtvý nacházel, dokud ho neodvezla policie?“

„Ano. Bylo tam 24 stupňů Celsia.“

„Byl jste v té místnosti?“

„Byl.“

„Za jakým účelem?“

„Zjišťoval jsem tam dobu úmrtí zavražděného pomocí nejnovější, takzvané Lushbaughovy metody. Aplikací této metody, při níž se pracuje s elektrickým teploměrem na principu termistoru v plastické sondě, jsem mohl přesně stanovit rychlost ubývání tělesné teploty mrtvého. Tato metoda umožňuje určit dobu smrti s přesností v rozmezí třiceti až čtyřiceti minut. V tomto případě jsem použil takzvané metody posmrtného měření a výsledek souhlasil se všemi ostatními fyzikálními úkazy, které jsem měl možnost zhodnotit, a přesně stanovil dobu smrti.“

„Která podle vašich výpočtů mohla nastat nejdříve v sedm hodin čtyřicet minut?“

„Ano, to je krajní hodnota vypočítaná touto metodou.“

„A nejpozději v osm dvacet?“

„Ano.“

„Mohla smrt nastat v sedm hodin třicet devět minut?“

„To je hraní si se slovy.“

„Mohla smrt nastat v sedm hodin třicet devět minut?“

„Snad.“

„Mohla smrt nastat v sedm hodin třicet osm minut?“

„Pane Masone, já vám na to odpovím asi takhle: určil jsem dva časové limity jako krajní hodnoty vyplývající z tohoto testu. Pravděpodobná doba smrti leží někde uprostřed tohoto časového rozmezí, znovu opakuji a zdůrazňuji podle tohoto testu.“

„To je všechno,“ řekl Mason.

„Zavolejte paní Matildu Penderovou,“ řekl Dexter.

Matilda Penderová, hezká třicátnice, složila svědeckou přísahu a prohlásila, že prodává jízdenky na autobusovém nádraží a že třináctého večer viděla na nádraží Maxine Lindsayovou a že si jí všimla

především proto, že obžalovaná byla nápadně rozrušená a nervózní.

„V jakém časovém intervalu jste ji pozorovala?“ zeptal se jí Dexter.

„Přibližně mezi osmi a osmi dvaceti.“

„Co dělala?“

„Stála u telefonní budky.“

„Viděla jste ji už před touto dobou?“

„Neviděla.“

„Dávejte kontrolní otázky,“ řekl Dexter.

„Mohla tam obžalovaná být už před osmou, aniž jste si jí všimla?“

„Všimla jsem si jí, protože byla děsně nervózní.“

„Rozumím,“ řekl Mason. „Kdyby nebyla tak nervózní, nebyla byste si ji všimla. Jinak řečeno od těch stovek lidí, kteří během dne projdou autobusovým nádražím, ji odlišovalo jen její nervózní chování.“

„Říkám jen tolik, že jsem si jí všimla, protože byla nervózní.“

„Táži se vás, jestli to byl důvod, proč jste si jí všimla?“

„Vždyť jsem vám to už řekla. Ano.“

„Kdyby nebyla tak nervózní, nebyla byste si jí všimla?“

„Ne.“

„Takže kdyby tam byla už před osmou a nebyla nervózní, nebyla byste si jí všimla?“

„Asi ne. Ne.“

„Takže kdyby nebyla nervózní, mohla tam být už od šesti a vy byste si jí nevšimla?“

„To zas ne. Kdyby tam byla takhle dlouho, tak bych si jí všimla.“

„Od šesti do osmi dvaceti?“

„Ano.“

„Ale přestože byla tak nervózní, nevšimla jste si jí okamžitě.“

„To asi ne.“

„Takže si nyní uvědomujete, že tam už nějakou dobu musela být, než jste si jí všimla, i přes tu její velkou nervozitu, o níž jste tu hovořila?“

„To ano, ale nemyslím, že tam mohla být nějak moc dlouho.“

„Ale musela tam být už před osmou," řekl Mason, „protože když upoutala vaši pozornost, stála nervózně u telefonní budky. Vy jste ji neviděla, když přišla na nádraží?"

„Ne."

„To znamená, že přišla na nádraží dřív, než jste si jí všimla?"

„Ano."

„Vy ale nevíte, v kolik to bylo hodin?"

„Ne."

„Třeba se v těch osm hodin přihodilo něco, co ji tak znervóznilo, že jste si jí povšimla?"

„Všimla jsem si jí, protože se nehnula od telefonu a počínala si nervózně."

„Jistě," řekl Mason. „Vaše svědectví se tedy de facto týká toho, že se tato žena stala v osm hodin tak nervózní, že jste si jí všimla?"

„Ano."

„Co myslíte, mohl tu její nervozitu vyvolat nějaký telefonický hovor, který měla v té budce? Nějaká zpráva, kterou tam obdržela?"

„To mohlo mít bůhvíjaké příčiny. To já nemůžu vědět, proč byla nervózní. Říkám jen, že byla nervózní."

„A protože byla tak nervózní, tak jste si jí všimla?"

„Ano."

„To je všechno," prohlásil Mason.

„Přiveďte Alexandra Redfielda," řekl Dexter.

Mason pravil: „Pokud jde o pana Redfielda, vyhrazuji si možnost přezkoušet v rámci svého práva na křížový výslech jeho kvalifikační předpoklady jakožto soudního znalce z oboru balistiky a identifikace střelných zbraní. Tuto výhradu činím jen proto, abych ušetřil čas na přímém výslechu, a vymiňuji si právo křížového výslechu pana Redfielda, pouze pokud bych to uznal za vhodné.

„Prosím, soud s tím zcela souhlasí."

Dexter se obrátil ke svědkovi: „Pane Redfielde, obdržel jste od doktora Phillípa C. Foleyho tři střely?"

„Obdržel."

„Uložil jste je tak, aby s nimi nemohlo být žádným způsobem manipulováno?"

„Ano."

„Porovnal jste je se zbraní, která vám byla předána, abyste zjistil, zda byly tyto střely vystřeleny z ní?"

„Ano."

„Můžete nám něco obecně povědět o metodách identifikace střelných zbraní a porovnávání střel?"

„Každá hlaveň je trochu jiná," začal Redfield. „Především má každá své typické druhové znaky, jako je počet polí a drážek, jejich šíře, směr a stoupání rotace a samozřejmě ráže. Tomu všemu říkáme druhové znaky. Tak například firma Colt Firearms vyrábí hlavně s typickými druhovými znaky. Hlavně firmy Smith and Wesson mají druhové znaky docela jiné. K těmto druhovým znakům přistupují pak znaky, kterým říkáme individuální. Ty jsou působeny zcela nepatrnými nedokonalostmi vnitřního povrchu hlavně a zanechávají stopy na střele, která tou hlavní byla vystřelena. Jestliže máme smrtící střelu, nepříliš zdeformovanou dopadem, a zbraň, je téměř vždycky účelné vystřelit z této zbraně zkušební střelu. Porovnáním zkušební střely se střelou smrtící můžeme s jistotou určit, jestli byla smrtící střela z dané zbraně vystřelena či ne."

„Testoval jste střely, které vám byly předány doktorem Foleym, s nějakou zbraní?

„Ano, s devítiranným revolverem ráže dvaadvacet, značky HiStandard. Tento typ revolveru je znám pod jménem Sentinel. Je to speciální typ, vyráběný firmou High Standard Manufacturing Corporation. Výrobní číslo této zbraně je 1111884. Má bubínek na devět nábojů a hlaveň dlouhou dva celé tři osminy palce."

„Jakého kalibru je tato zbraň?"

„Dvaadvacet."

„Co nám o této zbrani můžete ještě povědět?"

„Je to devítiranný revolver. Bylo vystřeleno ze tří komor. V bubínku zůstaly tři prázdné nábojnice a šest nevystřelených nábojů. Revolver byl zaregistrován na jméno obžalované.“

„A co nám můžete říct o třech střelách ráže dvaadvacet, které vám předal doktor Foley?“

„Všechny tři byly vystřeleny z tohoto revolveru.“

„Začněte s kontrolním výslechem,“ řekl Dexter.

„Nemám žádné otázky,“ řekl Mason s úsměvem.

A soudce Madison prohlásil: „Je právě poledne, pánové, a přelíčení se odročuje na půldruhé odpoledne. Obžalovaná se ponechává ve vazbě.“

15. KAPITOLA

Mason, Della Streetová a Paul Drake seděli v malém soukromém salónku restaurace poblíž Paláce spravedlnosti, kde obvykle obědvali, když měli soudní přelíčení.

Jakmile si objednali, vstal Mason od stolu a začal přecházet místností.

„Ten zatracený revolver je ta největší záhada,“ řekl Mason.

„Je to její revolver, s tím nehneš,“ řekl Drake.

„Samozřejmě že to je její revolver,“ vybafl Mason. „Je registrovaný na její jméno. Ale musí v tom být ještě něco víc.“

„Co víc proti ní ještě potřebují,“ řekl Drake.

„Maxine tvrdí, že ho měla v zásuvce toaletky u postele. Ale to mohl vědět každý z jejích častějších návštěvníků! A někdo ho mohl vzít a spáchat s ním tu vraždu.“

„A kde by ho pak nechal?“ zeptala se Della Streetová.

„Asi někde v bytě,“ řekl Mason.

„Ale my ho tam nikde neviděli,“ připomněla Della Streetová. „Na podlahu ho tedy vrah neodhodil.“

Mason přikývl. „To ještě neznamená, že tam někde nebyl. Třeba ho dal vrah zpátky do zásuvky.“

„To je nejpravděpodobnější místo, kde mohl být,“ usoudil Drake. „Kdyby si ho byla Maxine vzala s sebou, tak by ti to snad řekla, ne?“

„Čert ví,“ zabručel Mason. „Nikdy nemůžeš vědět, co klient udělá, zvlášť když je to žena. Zapletou se do nejneuvěřitelnějších volovin, uváznou v nich jako v pasti a ze zásady se pokoušejí obelhat svého právního zástupce.“

„U sebe ho neměla, když ji zašili, to vím určitě,“ řekl Drake.

„Třeba ho někam schovala,“ nadhodila Della Streetová.

„Pak by ho ale policajti nebyli našli,“ namítl Drake. „Podle mého názoru si s tím revolverem nemusíš tak moc lámat hlavu, Perry. Já vím, je to jednou její revolver, a už sám ten fakt poskytl státnímu zastupitelství právní důvod k obžalobě. Přinejmenším pro předběžné přelíčení.“

„Oni proti ní určitě mají ještě něco,“ prohodil Mason a s ustaranou tváří znovu začal přecházet salónkem.

Najednou se zarazil a řekl: „Paule, ty mi musíš zjistit, jak často se Olney zdržoval v posledních třech měsících na jachtě. A taky by mě velmi zajímalo, jak mají v tom jachtařském klubu zorganizovanou dozorčí službu, to jest kolik lidí zaměstnávají jako dozorce nebo hlídače. Abychom věděli, kolik osob bychom museli přešetřit, kdybychom chtěli zjistit, jestli se někdo cizí nedostal na palubu úplatkem. Musíme se zase víc zaměřit na ty Durantovy švindle.“

„Mně to připadá docela jednoduché,“ řekl Drake. „Našel si malíře, který mu namaloval tu kopii. Pak rozhlásil, že jeden vážený obchodník s obrazy prodal bohatému sběrateli padělaný obraz. Obchodník začal trojčit, sběratel se naštval, sehnali si pár znalců, kteří obraz opuncovali na originál, a pak milého Duranta zažalovali. Durant

chtěl mezitím nahradit originál kopií. A až by přišel případ před soud, byl by Durant dokázal, že obraz je opravdu padělek, a začal by Olneyho dojit.“

Mason už zase pochodoval salónkem.

„Nemyslíš, že je to tak?“ zeptal se Drake.

„Já nevím,“ odpověděl Mason. „Řekl Maxine, že jde o podvržený obraz. Překontroloval si, jestli to skutečně Rankinovi oznámila. To všechno do sebe dobře zapadá ale řekni mi, kde ten chlap najednou splašil deset tisíc dolarů a proč chtěl dostat Maxine z Los Angeles? Proč? Kdyby ten obraz nebyl padělaný, pak by mohl mít zájem

na tom, aby se Maxine někam ztratila, aby mu nemohla dokázat, co o tom obrazu řekl. Ale jestliže mohl dokázat, že jde o podvrh, pak by Maxinino svědectví bylo tak jako tak bezpředmětné!

.

Tyhle dvě teorie si diametrálně odporují. Zaprvé: k čemu vůbec potřeboval tu kopii Feteeta? Za druhé: proč měla Maxine zmizet? Musí v tom být ještě něco, co neznáme, nějaký důležitý faktor, který jsme buď přehlédli, nebo jsme na něj ještě nenarazili.“

Prudce se otočil k Paulu Drakeovi: „Dělej s tím obědem, Paule. Pak zajdi rychle k soudu, obstarej svazek soudních obsílek pro obhajobu a doruč obsílku všem lidem, kteří mají s tím obrazem něco společného, Ottovi Olneymu a tomu znalci Howellovi. A vyšetři mi v zápisech, kdy byla jachta venku na moři. A pokus se vypátrat, kolik času na ní Olney strávil. A když už ho budeš mít v práci, posviť si taky na jeho rodinný život. Zjisti mi něco o paní Olneyové. A taky jí doruč obsílku. Asi si žijí víceméně každý pro sebe, když Olney pobývá tak často na jachtě. Formálně rozloučeni sice nejsou, ale nepřipadá mi, že by jejich vztahy byly zrovna srdečné.“

Číšník přinesl oběd.

„A co s tím Gilbertem?“ zeptal se Drake. „Chceš ho taky obeslat?“

„Tomu jsem už poslal soudní výzvu duces tecum,“ odpověděl Mason. „Je obeslán na dnešní odpoledne i s tou svou kopií.“

„To vyvolá pěkný poprask, co?“ mínil Drake.

„Možná. Poslal jsem mu duces tecum vyzývající ho, aby se dostavil k soudu se vším, co kdy namaloval ve stylu Phellipa Feteeta, především s každým obrazem znázorňujícím domorodé ženy pod stromem s dětmi hrajícími si v pozadí a se sluneční září v listoví na zadním plánu obrazu.“

„Myslíš, že přijde?“

„Jestliže nepřijde, udělám takový cirkus, že si celé státní zastupitelství bude toužebně přát, aby už tam byl. Budu řádit jak tajfun, jen abych ten obraz dostal do důkazního materiálu.“

„Nebude se Dexter snažit vám v tom zabránit?“ zeptala se Della Streetová.

„Bude se rvát jako divoký mustang,“ odpověděl Mason. „Budeme ho muset odtahovat centimetr po centimetru, aby nám nestál v cestě.“

„A proč?“

„Především,“ odpověděl Mason, „se bude obávat, aby se tím celý případ moc nezkomplikoval. Za druhé mě bude chtít donutit, abych soudu prokázal právní důvod pro předložení obrazu tím, že pošlu Maxine svědčit. Kdyby totiž odpřísáhla, že ji Durant poslal za Rankinem s informací o podvrženém Feteetovi, pak by se celá věc stala legálně podloženou. Jenomže každý obhájce, který pošle klienta svědčit při předběžném přelíčení hrdelního procesu, je všeobecně pokládán za zralého pro cvokhaus. Protože to jediné, čeho může obžalovaná svým svědectvím dosáhnout, je vyvolání rozporů v důkazním řízení, ale v rámci předběžného přelíčení se žádný smírčí soud nebude zabývat řešením takových rozporů proti záměrům státního zastupitelství. Pokud ovšem nevyjde najevo něco, co zcela jednoznačně vyvrátí teorii státního zástupce. Vyhlídka, že se něco takového povede, je jedna ku deseti tisícům.“

„Ale vám už se to kdysi podařilo, viďte?“ zeptala se Della Streetová.

„Udělal jsem to celkem dvakrát,“ řekl Mason. „Ale byly to mimořádné případy. Věděl jsem, že když pošlu obžalovaného svědčit, že tím umožním přijetí důkazu, který by byl jinak nepřijatelný. Ten důkaz pak účinně podkopal celý plán obžaloby státního zástupce.“

„A teď uděláš totéž?“ zeptal se Paul Drake.

Mason stále ještě přecházeje salónkem řekl: „Právě se o tom rozhoduji, Paule. Uvalím tím sice na sebe odpovědnost, které bych se raději vyhnul ale právě si s tou myšlenkou pohrávám.“

Mason si sedl ke stolu, ale stěží vložil sousto do úst, jen se vidličkou rýpal v jídle, zamyšlený, s nepřítomným pohledem upřeným někam na ubrus.

Pojednou odstrčil od sebe talíř a vyskočil od stolu. „Udělám to,“ řekl.

„Co uděláš?“

„Pošlu ji svědčit. Není vyloučeno, že to bude má profesionální sebevražda,“ řekl Mason. „Jestli to kiksne, bude se o mně po celých Státech vykládat, že jsem provedl největší volovinu roku, ale risknu to. Jinak ten zatracený obraz do důkazního řízení nedostanu a chci ho tam mít, než se s ním něco stane.“

„Co by se s ním mohlo stát?“ zeptal se Drake.

„Leccos,“ odpověděl Mason. „Mohl by zmizet nebo být ukraden nebo být prostě zničen. A Gilbert by se mohl někam vypařit. Kdo by se tak moc staral o to, kam se poděje jeden beatnik?“

Po chvíli Mason řekl: „Dělej, Paule. Najíst se můžeš večer. Teď hned zařiď ty soudní obsílky pro Olneyho, jeho ženu, Howella, Rankina a hlídače v jachtařském klubu.“

„Nač ti hlídači?“ zeptal se Drake.

„Abych se dověděl, kdy dělal Gilbert tu kopii.“

„Myslíš, že ti tohle všechno přijmou do důkazního řízení?“

„To nevím,“ řekl Mason. „Budu se za to bít. Jedna věc je ale jistá. Ten obraz si zajistím, aby se s ním nic nestalo. Vystavím ho v soudní síni.“

„Toho nepravého Feteeta?“ zeptala se Della Streetová.

Mason přikývl. „Tak půjdem, Paule.“

16. KAPITOLA

Přesně o půl druhé usedl soudce Madison do soudcovského křesla a Thomas Dexter okamžitě hodil na Masona bombu v podobě dopolední svědkyně.

„Rád bych znovu zavolal na stanoviště svědků paní Matildu Penderovou,“ oznámil.

Mladá žena se odebrala k svědeckému stanovišti.

„Chci se vás otázat ještě na jednu věc,“ začal Dexter. „Viděla jste obžalovanou a připadala vám nervózní. Stála poblíž telefonní budky a zřejmě čekala.“

„Jaképak zřejmě,“ skočil mu do řeči Mason. „Nás zajímají fakta, závěry si z nich vyvodíme sami.

„Prosím,“ řekl Dexter. „Tady mám plánek autobusového nádraží. Jsou na něm zakresleny telefonní budky, úschovné skříňky, pokladna, čekárna a odpočívárna. Také jsou na něm vyznačeny vchody a východy pro cestující. Ukázala byste nám laskavě, paní svědkyně, na tomto plánku místo, kde jste viděla obžalovanou se zdržovat? Nejprve si ovšem plánek dobře prohlédněte a řekněte mi, jestli přesně odpovídá půdorysu nádražního objektu.“

„Ano, pane. Odpovídá.“

„Dobře,“ pravil Dexter, „tak nám označte místo, kde jste viděla obžalovanou stát večer třináctého tohoto měsíce.“

Svědkyně zabodla do plánku tužku.

„Asi v tomto místě?“ zeptal se Dexter.

„Ano.“

„Jak dlouho jste ji tam viděla stát?“

„Byla buď tady, nebo poblíž tohoto místa určitě dobrou čtvrt hodinu.“

„A co se stalo potom?“

„Pak byla v telefonní budce.“

„Z plánku je vidět, že v blízkosti telefonních budek jsou úschovné skříňky.“

„Ano, hned za nimi.“

„Povězte mi, jestli víte, kde se nalézá skříňka číslo 23 W?“

„Ano, vím.“

„Která to je skříňka?“

„Je to třetí skříňka odshora,“ odpověděla.

„Znáte muže jménem Fulton, Franklin Fulton?“

„Ano, znám.“

„Viděla jste ho čtrnáctého či patnáctého tohoto měsíce?“

„Viděla jsem ho patnáctého.“

„Kde jste ho viděla a za jakých okolností?“

„Já kontroluji úschovné skříňky na nádraží,“ odpověděla. „Kdykoliv je některá skříňka zamčená déle než čtyřiadvacet hodin, prohlédneme ji a v souhlase se směrnicemi, s nimiž je obecenstvo seznámeno, odneseme obsah do kanceláře. Skříňku pak uvedeme znovu do provozu.“

„Jakým způsobem?“

„Když vhodíte do štěrbiny minci, aby zámek skříňky začal fungovat,“ jala se vysvětlovat svědkyně, „naskočí vám nahoře na automatickém počitadle další číslice. Každý večer před odchodem z práce prohlížím všechny skříňky a napíšu seznam čísel vyznačených na počitadlech. Pak porovnám každé z těchto čísel s čísly, která počitadla vykazovala během uplynulých čtyřiadvaceti hodin, a když najdu stejné číslo, vyndám z té skříňky celý zámek.“

„Vy ji tedy prostě neotevřete?“

„Ne. Vyndáme celý zámek i s automatickým počitadlem, pak ze skříňky všechno vybereme a odneseme to do skladu. Do skříňky pak zamontujeme nový zámek s novým počitadlem, a tím ji uvedeme znovu do chodu.“

„Provedla jste tuto operaci s některou z vašich úschovných skříněk patnáctého tohoto měsíce?“

„Ano.“

„O kterou skříňku šlo?“

„O skříňku číslo 23 W, o níž jste se předtím zmínil.“

„A když jste z ní vyndala zámek a otevřela ji, co jste v ní našla?“

„Našli jsme v ní revolver.“

„Kdo vám při tom asistoval?“

„V tu chvíli nikdo. Ale zavolala jsem policii a za okamžik se dostavil Franklin Fulton. Myslím, že má hodnost seržanta.“

„Je příslušníkem metropolitní policie?“

„Pokud vím, tak je.“

„Navrhl vám, abyste si pistoli nějak označila, abyste ji kdykoliv zase poznala?“

„Ano, udělali jsme si na ní znaménko, já i on.“

„Já vám teď podám revolver značky HiStandard Sentinel ráže dvaadvacet, který byl přijat k důkazu a označen pro identifikaci jako doličný předmět G. Pozorně si ten revolver prohlédněte a řekněte mi, jestli jste ho už někdy předtím viděla.“

Svědkyně vzala revolver do ruky, několikrát ho otočila a řekla: „Ano. Je to revolver, který jsme našli ve skříňce.“

„V té skříňce, v jejíž blízkosti jste viděla třináctého večer stát obžalovanou?“

„Ano.“

„Dávejte kontrolní otázky,“ řekl Dexter;

„Viděla jste obžalovanou tu skříňku otvírat?“ zeptal se Mason.

„Ne.“

„Sejmula policie s té skříňky otisky prstů?“

„Ano.“

„Řekli vám o tom něco bližšího?“

„Jen to, že našli několik otisků prstů, ale že nevědí, čí to jsou.“

Mason se usmál. „Děkuji vám, to je všechno.“

„Mou další svědkyní je Agnes H. Newtonová,“ oznámil Dexter. Agnes Newtonová, s hlavou čerstvě od holiče, naparáděná a nažehlená, jako by čekala, že se na ni vrhne houf chtivých fotoreportérů, se nesla ke svědeckému stanovišti krokem primadony kráčející na jeviště.

„Zvedněte pravou ruku a složte svědeckou přísahu,“ vyzval ji soudní úředník. „Pak mi řeknete své jméno a adresu.“

Stalo se a úředník se jí zeptal: „Slečna nebo paní?“

„Paní,“ odpověděla. „Jsem vdova.“

„Dobře, posaďte se.“

„Bydlíte v témže domě jako obžalovaná?“ zeptal se jí Dexter.

„Ano.“

„Můžete nám říci, jestli jste obžalovanou viděla večer třináctého tohoto měsíce?“

„Viděla.“

„Kde jste ji viděla?“

„Právě vyšla ze dveří svého bytu a šla ke schodišti. Já to hned vysvětlím blíže,“ dodala paní Newtonová, přetékajíc ochotou. „Ona totiž bydlí ve třetím patře a jezdí většinou výtahem, nahoru i dolů. Tentokrát ale tak spěchala, že…“

„Okamžik, prosím,“ přerušil ji Dexter. „Bude lepší, když to probereme formou otázek a odpovědí, paní Newtonová. Víte snad, kolik bylo hodin, když jste ji viděla?“

„Ano, vím to naprosto přesně.“

„Kdy to tedy bylo?“

„Za dvě minuty osm, večer třináctého.“

„Co dělala, když jste ji viděla?“

„Odcházela z bytu a šla rychlými kroky ke schodišti.“

„Měla něco v ruce?“

„Nesla klec s kanárkem.“

„Začněte s kontrolním výslechem,“ řekl Dexter.

Mason přistoupil k výslechu s velkou obezřelostí. Státní zástupce mu právě předhodil svědkyni a Mason věděl, že ji musí vyslechnout. Ale jako ostřílený obhájce si uvědomoval, že každá její odpověď na jeho kontrolní otázky může obžalovanou uvrhnout do ještě svízelnějšího postavení.

Začal proto opatrně: „Jak dlouho už v tom domě bydlíte, paní Newtonová?“

„Čtyři roky.“

„Víte, jak dlouho v něm bydlí obžalovaná?“

„Asi půldruhého roku.“

„Jste zadobře s ostatními nájemníky?“ zeptal se s úsměvem.

„Já si hledím svého, ale jsem k lidem přívětivá.“

„Jste zaměstnaná?“ zeptal se Mason. „Nebo jste stále doma?“

„Nejsem zaměstnaná, ani nejsem stále doma,“ odpověděla. „Chodím ven a vracím se domů, jak se mi zachce. Mám svůj vlastní příjem a nepotřebuji pracovat.“

„To je velká výhoda,“ podotkl Mason. „Kdy jste se poprvé seznámila s obžalovanou?“

„Viděla jsem ji, hned jak se přistěhovala k nám do domu.“

„Na to jsem se vás neptal,“ řekl Mason. „Chtěl jsem vědět, kdy jste se s ní seznámila. Kdy jste s ní poprvé mluvila.“

„To už sama nevím. Popřála jsem jí dobré jitro a prohodila jsem pár slov. Myslím, že to bylo krátce potom, co se přistěhovala.“

„Hm. Zeptám se vás na to tedy trochu jinak. Kdy jste začala obžalovanou navštěvovat? Hovořit s ní?“

„No, já jsem s ní toho nikdy moc nenapovídala. Ona byla vždycky hodně uzavřená a z toho, co jsem zaslechla po domě.“

„To, co jste zaslechla po domě, nás nezajímá,“ řekl Mason, „nesnažte se nám prosím sdělovat informace z druhé ruky, paní Newtonová. Soudní jednání se řídí přesnými zákonnými předpisy. Já vám kladu otázky a žádám vás, abyste odpovídala pouze na ně a nezatěžovala soud jinými informacemi. Jinak bych byl nucen soud požádat, aby byla z protokolu vaší výpovědi vyškrtnuta místa, která nejsou přímou odpovědí.“

„Nehovořte o ničem, na co nejste tázána,“ poučil svědkyni soudce Madison. „Vyslechněte prostě otázku a odpovězte na ni. Rozumíte?“

„Ano, Vaše Ctihodnosti.“

Mason pravil: „Mohu požádat soud o chvíli strpení, prosím?“

Obrátil se k Maxine a pošeptal jí: „Co o ní víte? Kdo je to?“

„Hrozná drbna,“ odpověděla šeptem Maxine. „Leze lidem do bytu a vyzvídá na nich a pak je pomlouvá. A lže. Sice bydlí ve stejném patře jako já, ale já v osm neodcházela a nenesla jsem kanára. Nevím, co se s ním stalo. Já… já…“

„To mi stačí,“ zašeptal Mason, „chtěl jsem si o ní jen udělat nějaký obrázek. Něco tu totiž nehraje. Buď mě chce Dexter vyprovokovat k otázkám, na něž by mohla dát fatální odpověď, nebo má její svědectví slabá místa, která se snažil tím stručným výslechem obejít.“

Dexter se zaklonil ve své otáčecí židli a škodolibě se na Masona šklebil přes stůl. Z vlastní dlouholeté praxe dobře věděl; do jaké prekérní situace Masona přivedl.

„Tahle svědkyně,“ pošeptal Mason Maxine, „je maskovaná nálož dynamitu. Já si ani netroufám přijít s nějakým novým tahem, a přitom ji mám vyslýchat.“

Právník zvedl hlavu a setkal se s lehce ironickým, tázavým pohledem soudce Madisona.

„Váš byt je ve stejném patře jako byt obžalované, paní Newtonová?“ pokračoval Mason znovu ve výslechu.

„Ano, ve stejném patře.“

„Byla jste ve svém bytě, když jste pozorovala obžalovanou?“

„Nebyla.“

„Šla jste právě chodbou k výtahu?“

„Nešla.“

Mason se zamyslel, jestli má ve výslechu vůbec pokračovat či ho raději ukončit, a když zahlédl výraz Dexterovy tváře, bylo mu jasné, že leze do pasti.

„Stála jste tedy na chodbě, paní Newtonová?“ zeptal se.

„Stála jsem na chodbě,“ odpověděla. „Kdosi z mých přátel jel právě nahoru výtahem a já jsem stála přede dveřmi svého bytu.“

„Aby dotyčná osoba hladce našla váš byt?“

„Ano.“

„Byla ta spřátelená osoba žena či muž?“ zeptal se Mason.

„Ohrazuji se proti této otázce jakožto právně nepřípustné, irelevantní a netýkající se podstaty věci,“ zvolal Dexter.

„Námitka se zamítá,“ řekl soudce Madison. „Soud není dnešní, pane Dextere, a neušlo mu, jaké techniky jste užil při přímém výslechu této svědkyně. Prohlašuji proto, že obhajobě bude poskytnuta možnost kontrolního výslechu v jakémkoliv rozsahu. Pokračujte, pane Masone, a svědkyně ať zodpoví vaši otázku.“

„Byl to muž,“ zasyčela svědkyně.

„A zavolal vám, že jede nahoru výtahem?“

„Ano.“

„Z čeho usuzujete, že bylo přesně za dvě minuty osm?“

Dexterův škodolibý úsměšek se roztáhl v triumfální úsměv.

„Protože jsme se chtěli spolu dívat na jeden program v televizi. Ale dlouho nešel a já jsem už měla strach, že zmeškám začátek. A tak když zavolal, podívala jsem se na hodiny a viděla jsem, že už bude za pár minut osm, a šla jsem a otevřela jsem dveře na chodbu a nechala jsem je už otevřené.“

„Jak je váš byt situován?“ zeptal se Mason. „Je ve stejném patře jako byt obžalované?“

„Ano.“

„Řekla jste před chvílí, že když obžalovaná odcházela ze svého bytu, že zamířila ke schodišti místo k výtahu?“

„Ano.“

„Je schodiště poblíž výtahu?“

„Není. Je na opačném konci chodby.“

„A byt obžalované leží mezi vaším bytem a výtahem?“

„Mezi mým bytem a schodištěm.“

„Aha,“ řekl Mason. „A vy jste stála na chodbě u dveří svého bytu a napjatě čekala na příchod svého snoubence.“

„Neřekla jsem ani že to byl můj snoubenec, ani že jsem čekala napjatě,“ ohradila se svědkyně dotčeně.

„Dobrá, vyjádřím se tedy trochu jinak," pravil Mason. „Čekala jste návštěvu jednoho pána. Byla jste v tu dobu sama v bytě?"

„Ano."

„Chtěli jste se spolu dívat na televizi?"

„Ano. Kromě jiného."

„Chápu," pravil Mason a trochu výsměšně dodal: „Kromě jiného, tak jste to myslím řekla, že ano?"

„Ano, tak jsem to řekla."

„A vy jste čekala na chodbě u dveří svého bytu, aby je ten pán neminul, paní Newtonová?"

„No, abych mu ukázala dveře svého bytu."

„Byl tedy u vás poprvé?"

„To jsem neřekla."

„Ale já se vás na to ptám. Byl u vás poprvé?"

„Ne. Nebyl."

Mason povytáhl obočí. „Hm, byl snad ten mladý muž v podrouš eném stavu?"

„To tedy rozhodně nebyl."

„Pokud je vám známo, byl plně při smyslech?"

„Samozřejmě."

„Proč jste tedy považovala za nutné stát u dveří a ukázat mu, kde je váš byt, když to už tak jako tak věděl?"

„Asi jsem si chtěla počínat jako dobrá hostitelka."

„To je ovšem něco docela jiného, než jste právě vypověděla. Tvrdila jste nám, že jste stála u dveří, abyste mu ukázala, kde je váš byt."

„Ano, to jsem udělala."

„Ale on už přece věděl, kde je váš byt?"

„Chtěla jsem mít jistotu, že to nezapomněl."

„Kolikrát už byl předtím u vás v bytě?"

„Nevím."

„Vaše Ctihodnosti," zvolal Dexter rozhořčeně, „tohle už přesahuje všechny meze. Vždyť se z toho stává výslech o společenském životě svědkyně a je tu činěn pokus zesměšnit ji před veřejností jen proto, že udělala něco naprosto přirozeného: stála ve dveřích svého bytu, aby přivítala hosta."

„S otevřenou náručí?" zeptal se Mason.

Soudce Madison se pousmál.

Dexter se nasupeně otočil k Masonovi a řekl: „Bylo to naprosto přirozené společenské gesto a vy to dobře víte. Celým tím výslechem sledujete jen jedno, přivést svědkyni do trapné situace."

„Ale co vás napadá," řekl vlídně Mason. „Snažím se přijít na kloub tomu, jak je možné, že svědkyně stála u dveří a pozorovala výtah, aby spatřila svého přítele, hned jak z něho vystoupí, a mohla ho dovést do bytu, a přesto současně viděla za sebe a všimla si obžalované, jak odchází z bytu a kráčí opačným směrem. Předpokládám, že nikdo nebude tvrdit, že má oči vzadu na hlavě."

Soudce Madison řekl: „Pánové, prosím vás, zanechte osobních invektiv! Adresujte všechny své připomínky přímo soudu. Máme zde jasný případ přímého výslechu, který byl veden velmi povšechně, a žalobce nyní očekává od obhajoby rozvinutí svědecké výpovědi. Za těchto okolností je kontrolní výslech svědka, abych tak řekl, přímo nabit třaskavinou. Zástupce obhajoby je nucen vést kontrolní výslech, ale pohybuje se po neznámé půdě a je si pochopitelně vědom skrytých nebezpečí. Soud sleduje vývoj této situace se značným zaujetím, státní zástupce se zřejmě dobře baví. Soud ale nemá nejmenší úmysl do věci zasahovat, pokud se kontrolní výslech bude pohybovat v rozumných mezích. Soud přiznává, že sám dost dobře nechápe, jak mohla paní svědkyně vidět obžalovanou vycházet z bytu položeného právě na opačné straně, než kam hleděla, a jak ji mohla pozorovat cestou ke schodišti a současně mít přitom na očích výtah."

„Přece jsem na ten výtah nekoukala v jednom kuse," utrhla se na soudce paní Newtonová. „Uvědomovala jsem si, co se děje kolem mě. Neměla jsem oči upřené jenom na ten výtah."

„Nehádejte se se mnou,“ napomenul ji soudce, „a nemluvte o věcech, na něž nejste tázána. Pan Mason si to jistě prošetří formou kontrolních otázek, na něž budete odpovídat.“

Vítězoslavný škleb se zvolna vytrácel z Dexterovy tváře. Náměstek státního zástupce začínal vypadat spíše ustaraně.

Mason pokračoval: „Řekla jste, že se to odehrálo za dvě minuty osm, paní Newtonová?“

„Ano.“

„K tomuto odhadu jste došla.“

„To není žádný odhad. To je přesný čas.“

„A podle čeho jste ho stanovila?“

„Podle toho, že televizní program, na který jsme se chtěli dívat, začínal v osm.“

„A toho mladého muže jste očekávala o něco dříve?“

„Já jsem neřekla, že to byl mladý muž.“

„Byl to tedy někdo už trochu starší?“

„Ano.“

„Přítel?“

„Pochopitelně.“

„Pak ho tedy budu nadále nazývat starším přítelem,“ prohlásil Mason. „Čekala jste ho před osmou?“

„Čekala jsem na něj od… no, asi od půl osmé.“

„V tu dobu měl přijít?“

„Od té doby jsem ho čekala.“

„Takže jste byla rozmrzelá, že nejde?“

„Byla jsem trochu zneklidněná.“

„Zneklidněná?“ opakoval Mason. „Myslela jste, že už nepřijde?“

„To ne, ale napadlo mě, jestli se mu něco nestalo.“

„Navštívil vás už předtím?“

„Už jsem vám přeci řekla, že ano.“

„Měl ve zvyku chodit pozdě?“

„Já si nedělám schůzky přesně na minutu.“

„Ale tentokrát jste si ji tak udělala?“

„Ano, kvůli té televizi.“

„Navrhla jste toto setkání vy nebo on?“

„Navrhla jsem, abychom. já vlastně nevím. Nějak to tak přišlo samo.“

„Takže jste byla trochu zneklidněná, když jste pozorovala výtah?“

„Zneklidněná jsem byla předtím. Když jsem dávala pozor na výtah, tak jsem zneklidněná nebyla, byla jsem soustředěná.“

„Stála už obžalovaná v chodbě, když jste otevřela dveře svého bytu?“

„Ne, vyšla až později.“

„Viděla jste ji vycházet z bytu?“

„No, já vlastně… ano.“

„Viděla jste ji vycházet z bytu?“ opakoval Mason otázku.

„Jak to myslíte?“

„Viděla jste ji v tu chvíli, kdy otevřela dveře?“

„Dveře se jednou otevřely a pak se zase zavřely a potom se otevřely podruhé a vyšla z nich obžalovaná. V ruce držela kanáří klec. Zavřela za sebou a spěchala chodbou.“

„Mluvila jste s ní?“

„Neměla jsem příležitost.“

„Co tím chcete říct?“

„Ani se neohlédla.“

„Ona k vám byla otočena zády?“ zeptal se Mason.

„Samozřejmě. Když šla ke schodišti, musela být ke mně obrácená zády. Jinak by musela jít pozpátku.“

V soudní síni se ozvalo slabé chichotání. Soudce Madison už chtěl něco říct, pak se usmál a opřel se pohodlně o opěradlo křesla.

„Když vyšla ze dveří, byla k vám obrácena zády?“ zeptal se Mason.

„Ano.“

„Na výtah jste se nedívala, když jste ji pozorovala?“

„Ne, já… já jsem se dívala na obě strany.“

„Současně?“

„To ne, střídavě přece.“

„Otáčela jste hlavu hned nalevo, hned napravo, tak rychle, jak to šlo?“

„To samozřejmě ne. Především mě zajímal ten výtah. Obžalovanou jsem viděla jen… jako když něco náhodou zahlédnete.“

„A byla k vám otočena zády, když vyšla z bytu s tou kanáří kleci?“

„Ano. Vyšla z bytu pozpátku, protože držela tu klec.“

„Přibouchla dveře a rychlými kroky šla ke schodišti?“

„Už jsem vám to přece řekla kolikrát.“

„Takže jste jí vlastně vůbec neviděla do tváře?“

„Viděla jsem její oblečení.“

„Její obličej jste neviděla?“

„Ne. „

„Co měla na sobě?“

„Tvídový kabát.“

„Můžete nám ho popsat? Byl to kabát k tělu nebo… ?“

„Ne, byl to široký, volný tvídový kabát.“

„Dlouhý nebo krátký?“

„Dlouhý kabát. Sahal jí ke kolenům, vlastně kousek pod ně.“

„Viděla jste ji už někdy v tom kabátě?“

„Mnohokrát.“

„A během té doby jste čekala, až vás starší přítel přijede výtahem?“

„Ano.“

„A upírala jste na výtah oči, abyste ho nepropásla a on neminul vaše dveře?“

„Chtěla jsem ho přivítat.“

„Takže jste nestála na chodbě proto, abyste mu ukázala, kde je váš byt, ale protože jste ho chtěla osobně přivítat?“

„Jestli soud dovolí,“ zasáhl Dexter, „rád bych upozornil, že tuto otázku svědkyně zodpověděla už několikrát.“

„A několika různými způsoby,“ konstatoval soudce Madison. „Svědkyně odpoví na tuto otázku,“ nařídil soudce.

„Tak třeba jo,“ odsekla. „Já ani nevím, proč jsem tam vlastně stála. Bylo to prostě takové přirozené gesto. Stála jsem tam… protože… snad je to jedno, proč jsem tam stála, ne? Stála jsem tam a viděla jsem tuhletu obžalovanou vyjít z bytu s kanáří klecí.“

„Když váš starší přítel vystoupil z výtahu, rozběhla jste se k němu ?“

„Ne.“

„Šla jste k němu?“

„Ne.“

„Zůstala jste dál stát u dveří a nechala ho, aby přišel on k vám?“

„No, pár kroků jsem udělala.“

„Skutečně kroků, nebo jste běžela?“

„Udělala jsem pár kroků.“

„Takže jste mu šla naproti?“

„Ale ne až k výtahu.“

„Jen kousek cesty?“

„Ano.“

„V té době jste byla k obžalované obrácena zády?“

„Ta už byla pryč. Otevřela dveře na schodiště a vyběhla ven.“

„Dřív než váš starší přítel vystoupil z výtahu?“

„Asi ve stejnou chvíli.“

„Jak je osvětlena chodba vašeho domu, paní Newtonová? Předpokládám, že tam bylo asi značné šero, ne?“

„To se moc pletete,“ odpověděla. „Stěžovala jsem si na špatné osvětlení, já a ještě někteří jiní nájemníci, a správa domu dala hned začátkem roku instalovat řadu světel do všech chodeb. Však taky bylo na čase, protože tam byla tma jak v pytli. I mrtvý by se tam zabil.“

„Takže chodba byla jasně osvětlená?“

„To byla.“

Mason se na chvíli zamyslel. „Máte řidičský průkaz, paní Newtonová?“

„Samozřejmě že mám.“

„Ukázala byste mi ho?“

„Já ale nechápu, jak to s tím souvisí,“ namítla svědkyně.

„Ani já to nechápu,“ řekl Dexter a povstal. „Jestli soud dovolí, pokládám tento požadavek za právně nepřípustný, irelevantní a netýkající se podstaty věci.“

Soudce Madison zavrtěl hlavou: „Je to křížový výslech,“ řekl.

„Tato svědkyně vypověděla pod přísahou, že poznala obžalovanou za okolností pro obhajobu tak mimořádně závažných, že nehodlám pana obhájce nikterak omezovat, pokud bude držet výslech v rozumných mezích. Soud se navíc domnívá, že chápe, k čemu pan obhájce směřuje, a pokládá to za relevantní.“

Svědkyně zdráhavě otevřela kabelku a vyndala z ní řidičský průkaz. „Je tam datum mého narození,“ poznamenala, a nechci, aby se ocitlo v novinách. Myslím si, že do toho nikomu nic není.“

„O to mi vůbec nejde,“ řekl Mason a vzal si od ní řidičský průkaz. „Zajímá mě, jestli v něm nejsou uvedeny nějaké výhrady. Aha, ano, stojí tu, že musíte nosit brýle.“

„No a co má být?“ osopila se na Masona svědkyně.

„Ale teď brýle nemáte.“

„Taky teď neřídím auto.“

„Ani jste neřídila auto třináctého večer, kdy jste viděla nějakou osobu, o níž jste usoudila, že to je obžalovaná.“

„Já jsem neviděla nějakou osobu, o níž bych usoudila, že to je obžalovaná. Já jsem viděla obžalovanou. Vyšla z bytu a nesla ptačí klec a já jsem si hned řekla, hned jsem si řekla…“

„To nechme stranou, co jste si hned řekla,“ přerušil ji Mason s úsměvem, „to by bylo svědectví z druhé ruky. Řekněte mi, paní Newtonová, jestli vidíte titulky novin, které teď držím v ruce?“

„Samozřejmě že je vidím. Mohu je i přečíst. Přečtu vám i podtitulky. Mohu vám třeba přečíst titulek v pravém rohu nahoře: Prezidentovým cílem je dosažení vyrovnaného státního rozpočtu pro příští finanční rok.“

Mason zamyšleně svraštil čelo. Pojednou řekl: „Nosíte kontaktní čočky, paní Newtonová?“

„Ano.“

„Kdy jste je měla nasazené ponejprv?“

„Dostala jsem je dvanáctého odpoledne.“

„Odložila jste své ostatní brýle?“

„Ne najednou. Střídala jsem je a někdy je ještě nosím.“

„Takže toho třináctého jste dosud nemohla být na kontaktní čočky úplně zvyklá?“

„Ale přesto jsem přes ně dobře viděla.“

„Máte je nasazené na očích denně jen kratší dobu?“

„Ano.“

„Měla jste je, když jste vyšla před dveře svého bytu a viděla osobu, o níž se domníváte, že to byla obžalovaná?“

„Nevzpomínám si.“

„Pokusím se vám trochu osvěžit paměť,“ řekl Mason. „Kdy jste si je třináctého nasadila? Bylo to ráno?“ „Nevzpomínám si.“

„Poznala jste osobu, o níž říkáte, že to byla obžalovaná, podle oděvu?“

„Ten její tvíďák poznám vždycky a všude.“

„Není šitý k tělu?“

„Už jsem vám jednou řekla, že ne. Je to volný plášť.“

Mason pravil: „Takže jste neviděla ani obličej, ani postavu. Viděla jste pouze kabát a kanáří klec.“

„Co byste ještě chtěl?“

„Já vůbec nic,“ usmál se Mason, „jen to, abyste mluvila pravdu. Tak půjdeme dál. Nemohla jste obžalovanou poznat podle tvaru její postavy, protože jste v tom kabátě žádné tvary nemohla vidět. Je to tak?“

„Protestuji proti této otázce jakožto argumentativní,“ řekl Dexter.

„Přesto se povoluje,“ prohlásil soudce Madison. „Situace je podle mého názoru dosti průhledná, a jestliže si ji pan obhájce přeje rozvinout pro protokolaci, nemám nic proti tomu.“

„Nemohla jsem vidět tvar její postavy. Měla na sobě oděv.“

„Myslíte tím ten široký, volný tvídový plášť?“

„Měla na sobě i jiný oděv.“

„Který jste vy ovšem neviděla.“

„Jak bych mohla vidět pod kabát? Copak mám místo očí rentgen?“

„Takže to jediné, co jste viděla, byla postava v širokém tvídovém plášti.“

„Když ten kabát vidím, tak ho bezpečně poznám.“

„…nesoucí v kleci nějakého ptáka.“

„Kanára v kleci.“

„Viděla jste toho ptáka?“

„Viděla jsem ho natolik dobře, abych poznala, že to byl kanár.“

„A protože jste neměla v úmyslu řídit vůz,“ pokračoval Mason, „je pravděpodobné, že jste byla bez brýlí. Bylo to tak?“

„Bylo,“ zavrčela svědkyně, „neměla jsem brýle. Ale, pane Masone, já nejsem slepá.“

„Děkuji vám,“ řekl Mason. „To mi stačí.“

„Také nemám další otázky,“ řekl Dexter.

„Zavolejte tedy dalšího svědka,“ přikázal soudce Madison.

„To je všechno,“ řekl Dexter. „Státní zastupitelství skončilo důkazní řízení.“

„Tak tedy,“ řekl soudce Madison, „je nesporné, že svědecké výpovědi mají mezery, jak nám tak názorně předvedl pan Mason. Obžalovaná byla spatřena poblíž úschovní skříňky. Ale nikdo ji neviděl skříňku otvírat, ani do ní nic vkládat. Přitom je to její revolver. A přestože páně obhájcův dramatický výslech poslední svědkyně ukázal, že jsou v jejím svědectví slabá místa, nevidí soud jinou možnost než uvalit na obžalovanou vyšetřovací vazbu.“

Mason se vztyčil.

„A protože jde o hrdelní proces,“ pokračoval soudce Madison, „nebude povoleno propuštění na kauci.“

„Jestliže soud dovolí,“ ozval se Mason, „něco bych rád oznámil.“

„Prosím, prosím,“ řekl soudce Madison.

„Obžalovaná si přeje svědčit ve své při.“

Soudce Madison svraštil čelo a chvíli o něčem přemýšlel, než promluvil, opatrně zvažuje každé slovo: „Soud je dalek toho bránit obžalované ve svědecké výpovědi. Soud se přirozeně domníval, že obhajoba žádné důkazy nepředloží, protože tu jde pouze o předběžné přelíčení. Soud se omlouvá panu zástupci obhajoby, že začal dávat příkazy k zajištění obžalované, aniž se otázal jejího právního zástupce, zda si nepřeje nabídnout nějaké svědectví. Přesto by soud rád zdůraznil, že při přelíčení tohoto druhu, kdy soudu přísluší v základě jen rozhodnutí o otázce, zda byl spáchán zločin a zda jsou dostačující důvody k předpokladu, že tento zločin spáchala obžalovaná, není radno vnášet do

důkazního řízení rozpor. Úloha příslušející soudu je zřejmá. Domnívám se, že obhajoba chápe tuto řekl bych základní skutečnost.“

„Obhajoba si je toho plně vědoma,“ odvětil Mason.

„Dobrá,“ řekl soudce Madison, „jestli si tedy přejete začít s obhajobou, zavolejte svého svědka.“

Mason řekl: „Jako prvního svědka obhajoby povolávám pana Goringa Gilberta.“

Gilbert, tentokrát v košili zapnuté a zastrčené do kalhot, v botách a sportovním saku, předstoupil, zvedl pravou ruku a usadil se na svědecké lavici. Sotva řekl soudnímu úředníkovi své jméno a adresu, už na něj Mason vychrlil první otázku: „Znal jste Collina Maxe Duranta za jeho života?“

„Znal.“

„Byl jste s ním v nějakém obchodním spojení?“

„Byl.“

„Měl jste s ním nějaké obchodní jednání v posledních týdnech?“

„Ano.“

„Dostal jste od něho v souvislosti s tímto obchodem nějaké peníze?“

„Ano. Zaplatil mi za práci, kterou jsem udělal.“

„Jakým způsobem? V hotovosti, nebo šekem?“

„V hotovosti.“

„V jakém oběživu? Byly mezi tím i bankovky vyšší hodnoty?“

„Poslední peníze, které jsem od něho dostal, byly stodolarové bankovky.“

Soudce Madison stáhl obočí a naklonil se kupředu, aby si mohl svědka lépe prohlédnout.

„Jakou práci si u vás objednal?“

„Objednal si různé obrazy.“

„Namaloval jste je?“

„Ano.“

„Co jste s nimi udělal?“

„Dodal jsem je Collinu Maxi Durantovi.“

„Víte, kde jsou ty obrazy nyní?“

„Ne.“

„Cože?“ vykřikl Mason.

„Řekl jsem, že nevím, kde teď jsou.“

„Vzpomeňte si na obraz, který jsem si prohlížel ve vašem ateliéru, namalovaný ve stylu malíře…“

„Vím, který obraz máte na mysli.“

„Kde je ten obraz?“

„Ten mám.“

„Byla vám doručena soudní výzva duces tecum, vyzývající vás, abyste ten obraz přinesl s sebou k soudu?“

„Ano.“

„Je to týž obraz, který jsem si prohlédl ve vašem ateliéru?

„Je.“

„A máte ho tady?“

„Mám. Zabalený v papíře v místnosti pro svědky.“

„Přinesl byste ho laskavě sem?“

„Okamžik,“ zvolal Dexter. „Neuplatnil jsem až dosud námitku proti této linii výslechu, protože jsem s určitostí čekal, že obhájce zamýšlí navrhnout zajištění věcných důkazů soudem. Pokud jde o ty stodolarové bankovky, připouštím možnost, zdůrazňuji, pouhou možnost, že by mohly být jako důkaz důležité. Ale co se týče toho obrazu, pokládám ho jako důkazní prostředek za naprosto irelevantní, právně nepřípustný a nesouvisející s podstatou případu, takže proti němu vznáším námitku.“

„Taky bych se na to tak díval,“ prohlásil soudce Madison. „Finanční vyrovnání ve stodolarových bankovkách je sice nový, zajímavý aspekt, ale pokud by tyto bankovky nebylo možno nějakým způsobem identifikovat předpokládám, že pan obhájce zamýšlí navrhnout jejich zajištění.“

Soudce Madison pohlédl na Perry Masona a ten řekl: „Jestli soud dovolí, mám v úmyslu navrhnout, aby soud zajistil jako důkaz ten obraz.“

Soudce Madison zavrtěl hlavou: „Nezdá se mi, že by ten obraz byl tak důležitý. Peníze, které byly za ten obraz vyplaceny, by však mohly mít k případu nějaký vztah.“

Mason řekl: „Mám v úmyslu trvat na tom, aby soud pojal ten obraz mezi důkazní prostředky, Vaše Ctihodnosti.“

„Tak snadno to nepůjde,“ prohlásil soudce Madison. „Musel byste postupovat obráceně, pane obhájce. Nejdříve byste musel soud přesvědčit, že ten obraz je důležitý pro některou fázi případu, a pak teprve se snažit o jeho zařazení do důkazních prostředků.“

„Ano, to chci udělat,“ odpověděl Mason.

„No prosím, tak to tak udělejte.“

„Jestliže tedy soud zamítá můj požadavek pojmout onen obraz mezi důkazní prostředky,“ řekl Mason, „pak alespoň pokud tu máme tohoto svědka bych velmi rád viděl, kdyby ten obraz byl označen pro identifikaci a vzat soudem do úschovy, dokud neprokáži jeho právní význam pro posouzení žaloby.“

„Mám za to, že proti takovému postupu nebudete mít námitky,“ pravil soudce Madison Dexterovi.

Dexter se tvářil poněkud nerozhodně. Po chvíli povstal. „Jestliže soud dovolí, poznamenal bych, že se tento svědek dostavil na výzvu duces tecum a obraz přinesl s sebou a že ten obraz přece nikam neuteče.“

„Obrazy neutíkají, to je pravda,“ pronesl Mason, „ale mohl by ho někdo odnést.“

„Teď je ale tady a může sem být opět později přinesen.“

„Bude-li označen pro identifikaci a ponechán v úschově u soudu, pak…“

„Dobře,“ přerušil Masona soudce Madison. „Soud to tedy nařídí. Předložte obraz, pane obhájce.“

Mason požádal Gilberta: „Přinesl byste sem laskavě ten obraz?“

Gilbert se zaškaredil a řekl s neskrývaným nepřátelstvím: „Je to můj obraz. Nikdo nemá právo mi ho brát.“

„Ukažte nám ho prosím, podíváme se na něj,“ řekl soudce Madison a dodal: „Soud vám to nařizuje.“

Gilbert opustil svědecké stanoviště a odešel do předsíně, odkud se za chvíli vrátil s obrazem, zabaleným do balicího papíru. Zlostně papír strhl a ukázal obraz.

Soudce Madison se na obraz podíval, zamrkal a pak pohlédl na Gilberta. „To jste maloval vy, mladý muži?“

„Ano, Vaše Ctihodnosti.“

„To je velmi dobrý obraz,“ řekl soudce Madison.

„Děkuji vám.“

„Můžete zase zaujmout místo na svědeckém stanovišti.“

Gilbert se vrátil na křeslo svědků.

„Obraz, který jste nám právě ukázal,“ zeptal se Mason, „je jedním z těch, které si u vás objednal nyní zesnulý Collin M. Durant?“

„Byla to objednávka, ale…“ začal Gilbert.

„Moment, moment,“ přerušil ho Dexter, „ještě než začnete odpovídat, chci proti této otázce protestovat, protože je právně nepřípustná, irelevantní a netýká se podstaty věci. Ten obraz nemá absolutně žádnou souvislost s podstatou případu.“

„V dané chvíli s tím souhlasím. Námitce se vyhovuje,“ řekl soudce Madison.

„Jestliže soud dovolí, požádal bych tedy, aby byl obraz označen pro identifikaci.“ řekl Mason.

„Nařizuji to,“ řekl soudce Madison.

„A ponechán v úschově u soudního úředníka.“

„Na jak dlouho?“ zeptal se soudce Madison. „Jak dlouho myslíte, pane obhájce, že vám potrvá, než si tu věc vyřídíte?“

„Rád bych s tím byl hotov do zítřka,“ odpověděl Mason.

„Vy se domníváte, že provádění vašich důkazů zabere celé odpoledne?“ zeptal se soudce Madison.

„Jestliže soud dovolí,“ prohlásil Mason, „mám v úmyslu povolat na stanoviště svědků obžalovanou.“

„Vy chcete posadit na svědecké křeslo obžalovanou?“ opakoval soudce Madison nevěřícně.

„Ano, Vaše Ctihodnosti.“

Dexter vyskočil ze židle, chvíli na Masona zíral s otevřenými ústy a pak si zase pomalu sedl.

„A proto si dovoluji soud požádat o odročení dalšího jednání na půl čtvrtou odpoledne, abych měl čas připravit se na tento poněkud nečekaný vývoj situace. Rád bych soud ujistil, že jsem k rozhodnutí zahájit provádění důkazů obhajoby ještě dnes dospěl teprve několik minut předtím, než státní zástupce ukončil své důkazní řízení.“

„Máte jistě právo k zahájení obhajoby a rovněž máte právo na přiměřené odročení dalšího soudního jednání, abyste měl možnost dostat k soudu svědky,“ řekl soudce Madison. „Vy tedy skutečně prohlašujete, pane Masone, že pošlete svědčit obžalovanou?“

„Ano, hodlám vyslechnout i obžalovanou,“ potvrdil Mason.

„Prosím, prosím, máte na to plné právo,“ řekl soudce Madison. „Rád bych jen připomněl, že se to děje velmi zřídka, pakliže vůbec někdy, při předběžném přelíčení v hrdelním procesu.“

„Jistě, Vaše Ctihodnosti.“

„Předpokládám, že víte, co děláte,“ řekl soudce Madison. „Soud se tedy odročuje na půl čtvrtou. Prosím pana zástupce obhajoby, aby za mnou přišel do mé úřadovny.“

„Prosím, Vaše Ctihodnosti.“

Soudce Madison opustil soudcovské křeslo a odebral se do své kanceláře. Dexter se naklonil k Masonovi: „Zas další trik, pane kolego?“

„Vůbec žádný trik,“ odpověděl Mason. „Obžalovaná má přece právo seznámit soud s tím, co ji potkalo.“

„Chcete říct seznámit s tím novináře, ne?“

„Vyberte si z toho, co sám chcete,“ odtušil Mason.

„Bude to vaše exhibice,“ vyštěkl Dexter, „i exekuce!“ Popadl aktovku a vyběhl ze soudní síně.

Mason vstoupil do soudcovy úřadovny a soudce Madison, který si zrovna věšel talár do skříně, se k němu obrátil a řekl: „Podívejte, Masone, znám vás už řadu let. Jste bystrý, schopný právník. Máte hezkou mandantku, která pravděpodobně vzbudí u poroty sympatie i soucit. Ale taky už znáte tenhle soud dost dlouho na to, abyste věděl, že na mě ženské slzy neplatí a nemají nejmenší vliv na má rozhodnutí.“

„To vím, pane soudce.“

„Tak vidíte. Nedělejte to!“

„Co nemám dělat?“

„Neposílejte obžalovanou svědčit. Nač tolik riskovat? Pošlete ji na stanoviště svědků, její výpověď bude zaprotokolovaná, rozcupují ji na cucky při kontrolním výslechu, a až přijde před Nejvyšší soud, bude muset čelit dvojímu nebezpečí. Všechno, co řekne, každá její odpověď bude muset do puntíku přesně souhlasit s tím, co prohlásila při předběžném přelíčení. Díval bych se na to jinak, kdyby se tím dalo aspoň něco dosáhnout. Ale chci vám teď říct mezi čtyřma očima to, co jsem vám předtím sdělil oficiálně v soudní síni. Uvalím na obžalovanou vyšetřovací vazbu a žádné vysvětlování ani zapírání z její strany mě od toho neodradí. Durant byl zastřelen z jejího revolveru. V jejím bytě. Po vraždě se dala okamžitě na útěk. Opustila byt v takovém spěchu, že si ani nesbalila své věci. Jediné, co si vzala s sebou, byl kanárek v kleci. Neřekla policejním úředníkům podle pravdy, v kolik hodin opustila svůj byt a odjela na autobusové nádraží, kde potom čekala, až se s vámi telefonicky domluví. Uložila revolver do úschovní skříňky a nechala ho tam. Pak dala vaší sekretářce klíč od bytu a zmizela.

Není vyloučeno, že se vám podaří vyhrát ten případ před porotou. Jste chytrý a máte hezkou mandantku. Ale těžko můžete vyčarovat takovou kombinaci faktů, která by za stávajících okolností pohnula soud k tomu, aby na obžalovanou neuvalil vyšetřovací vazbu, tak proč nastavovat zbytečně krk?“

Mason odpověděl: „Beru na sebe toto riziko s plným vědomím.“

Soudce Madison pokračoval: „V tu chvíli, kdy uvalím na obžalovanou soudní vazbu, začnou se všichni advokáti po celé zemi křenit a chytat jeden druhého za rukáv a říkat: ‚Slyšels, jakou udělal Perry Mason botu? „

„Jsem si toho plně vědom, „ řekl Mason.

„Co mám s vámi dělat?“ zvolal soudce Madison vyčítavě. „Jsem váš přítel a snažím se vás odvrátit od kroku, kterého budete litovat.“

„Riskuji to s plným vědomím následků, které by mohly vzniknout,“ odpověděl Mason.

„Jak myslíte,“ řekl soudce Madison rezignovaně. „Riskujte to, když chcete. Ale pamatujte si, že ženské slzy na mě v nejmenším neplatí.“

„Budu si to pamatovat,“ řekl Mason.

17. KAPITOLA

V cele pro osoby ve vazbě se Mason povzbudivě usmál na Maxine Lindsayovou, kterou tam právě přivedla policistka.

„Maxine,“ řekl, „chystám se udělat něco, co v právnických kruzích všeobecně platí za velký omyl. Chci vás v tomto předběžném přelíčení poslat na stanoviště svědků a nechat vás vypovídat.“

„Budu jen ráda,“ řekla.

„Podrobí vás křížovému výslechu. Vrhnou se na vás jak smečka vlků.“

„To předpokládám.“

„Budou vás tupit a ponižovat, budou na vás líčit pasti.“

„Jaké pasti?“

„Budou vám klást všechny možné otázky a doufat, že v něčem zalžete. Budou se vás vyptávat na vaši minulost.“

„Myslíte, že se mě budou ptát i na…“

„Budou to dělat opatrně,“ přerušil ji Mason, „ale zeptají se vás, jak dlouho jste žila v tom kterém místě a na jaké adrese. Budou se vás ptát, jestli jste tam žila pod svým nebo pod cizím jménem. Jinými slovy budou se snažit z vás něco vytáhnout. Budou se ptát, jestli jste žila s nějakým mužem jako jeho žena.“

„Nežila jsem s nikým.“

„Já vás jenom na to upozorňuji,“ řekl Mason. „Pokusím se křížový výslech co možná zkrátit. Zavolám vás na svědecké křeslo, nechám vás vypovědět část vašeho příběhu a pak požádám, abyste mohla dočasně ze svědeckého stanoviště odejít. Uvidíme, jestli mi to vyjde nebo ne.“

„Ale tím se celá věc jenom odloží, nemyslíte?“ zeptala se.

„Ano, odloží,“ přitakal Mason, „ale třeba se mi ji podaří odložit na tak dlouho, že mezitím s celým případem pořádně zamíchám. Jak se věci mají teď, nemáte vůbec žádnou naději. Soudce vás ponechá ve vazbě. To znamená, že budete až do soudního přelíčení držena v base na základě obvinění z vraždy prvního stupně a že vám ani nebude povoleno dočasné propuštění na kauci. A k tomu nechci nechat dojít. Vy jistě taky ne.“

„Což o to,“ řekla, „tu vazbu bych snad ještě snesla. ale rozhodně nechci být usvědčena před porotou…, zvlášť když jsem se ničeho nedopustila.“

„No právě,“ řekl Mason, „a proto musíme vsadit všechno na jednu kartu. Bude to riskantní hra, ale myslím, že stojí za to, abychom se jí odvážili. Je to ovšem na vás, Maxine, jestli nechcete.“

„Udělejme to, co vy sám pokládáte za nejsprávnější, pane Masone,“ řekla.

„Chci vás mít na stanovišti svědků jen tak dlouho,“ pokračoval Mason, „dokud se mi nepodaří dostat toho nepravého Feteeta mezi důkazní materiál. Na základě vašeho svědectví by se to podařit mohlo. A teď, Maxine, uvědomte si, že vám je devětadvacet roků. Jste zralá žena. Dnes už je jiná doba a nikdo nebude očekávat, že byste. Zkrátka chci tím říct, že jestli jste někdy s někým žila jako

manželka, nezapírejte to, a kdyby se vás ptali, jestli jste někdy užívala cizího jména, i to přiznejte. Mohla byste říct, že jste byli druh a družka. Hlavně nesmíte dopustit, aby vás dopadli při lži. Ať jde o cokoliv, řekněte pravdu. Nezapomeňte, že budou mít , celé týdny na to, aby přezkoušeli každé vaše tvrzení. Kdyby uspěli a vy byste musela před porotou přiznat, že jste lhala na svědeckém křesle, pak vaše šance, že vyváznete se zdravou kůží by byly opravdu minimální.“

„Rozumím,“ řekla.

„Dobrá,“ pravil Mason, „tak jsme dohodnuti. Ale jestli jste mi v něčem zalhala, tak jste si podepsala vlastní ortel.“ A Mason odešel a připojil se zase k Delle Streetové. Ta pohlédla do svého stenografického bloku a řekla: „Šéfe, všiml jste si, jak podivně začal Gilbert odpovídat na vaši otázku ohledně toho obrazu? Dělalo to na mě dojem, jako by tenhle nepravý Feteet snad ani nepatřil mezi obrazy, které si u něho objednal Durant.“

„Všiml jsem si toho,“ řekl Mason, „ale nevím, co si o tom mám myslet. Jenže už jsem stejně zašel tak daleko, že nemohu zpátky, ani kdybych chtěl. Musím v tom pokračovat. Třeba správně nepochopil mou otázku. Ať tak či tak, teď už bych se neodvážil couvnout.

Třeba s ním o tom Durant nejednal přímo a chtěl tu kopii koupit, až bude hotová… Počkejte, neříkal nám, že si ji Durant u něho objednal, když jsme byli u něho v ateliéru? Ne, ne, tak výslovně to neřekl.“

„Mně se zdá, že to řekl,“ mínila Della Streetová.

„Ba ne,“ řekl Mason s obočím zamyšleně staženým. „Ptali jsme se ho, jestli maloval obrazy pro Duranta, a on řekl, že ano. Pak jsme mu řekli, že to byly podvrhy a že je Durant vydával za originály, ale on se ohradil, že to podvrhy v pravém slova smyslu nebyly. Že je Durant prodával za babku jako malířské kuriozity. Potom jsem

se ho zeptal, jestli namaloval obraz domorodých žen pod stromem ve stylu Phellipa Feteeta, a on zaváhal a pak šel k hromadě pláten, vytáhl z ní právě tenhle obraz a zeptal se mě, jestli je to odpověď na mou otázku.“

„Takže?“ opáčila Della Streetová.

„Něco tu nehraje,“ odpověděl Mason. „V každém případě musím ten obraz dostat do důkazního materiálu. A až se tak stane, pak udělám panu státnímu zástupci z jeho případu fašírku. Aspoň se o to pokusím.“

„Paul Drake má teď plno práce s doručováním obsílek?“

„Paul Drake právě doručuje soudní obsílky,“ odpověděl Mason. „Uvidíte, jaká se z toho za chvíli strhne vřava. Olney zavolá soudce a řekne mu, že ho ani nenapadne svědčit, že o celém případu vůbec nic neví, a jeho advokáti se přiženou k soudu a osočí mě, že zneužívám úředního postavení, a než se nadějeme, máme tu cirkus na kolečkách i s řvoucími lvy.“

„A co udělá soudce?“ zeptala se Della Streetová.

„Jestli nevytáhnu z cylindru velkého, tlustého, živého králíka,“ odpověděl Mason, „uvalí na Maxine vyšetřovací vazbu, ale co se dá dělat, couvnout už nemohu. Kdybych to udělal, vypadalo by to, že jsem ji během odročení shledal vinnou, že se mi třeba přiznala nebo něco podobného, a že jsem se proto neodvážil ji nechat svědčit. To by jí hrozně uškodilo u poroty, až by případ přišel před Nejvyšší soud. Nezbyde mi nic jiného, než se rvát a řádit a mlátit a kopat kolem sebe jako ďas, aby nikdo nevěděl, kdo vlastně koho z čeho obviňuje.“

„A co tomu bude říkat pan zástupce obžaloby?“

„Zástupce obžaloby,“ odvětil Mason, „bude mít tentokrát na devadesát devět procent po boku našeho váženého současníka Hamiltona Burgera, státního zástupce, který se dostaví osobně k přelíčení, aby se mohl radovat z mé porážky, až pošlu obžalovanou svědčit a vyhodím tak celý případ oknem.

Hamilton Burger si hodlá ověnčit skráně vavřínem za to, že mě přiměje udělat právnický kopanec.“

„On je chytrý,“ varovala Della Streetová.

„Já vím,“ řekl Mason. „Ale už jsem skočil do člunu a odrazil jsem se doprostřed řeky. Jsem právě nad peřejemi. Buď je propluju, nebo se převrhnu i s člunem. Nemohu otočit a pádlovat nazpátek proti proudu. To by bylo ještě mnohem horší, než kdybych se v peřejích převrhl. Takže mi

nezbývá nic jiného než pádlovat dolů po řece a tvářit se, jako bych bezpečně věděl kudy proklouznu mezi skalami.“

18. KAPITOLA

Na odpolední soudní jednání se vskutku dostavil i sám státní zástupce Hamilton Burger. Seděl vedle svého náměstka Dextera a čišelo z něho nijak neskrývané přesvědčení, že se Perry Mason dopouští hrubé a nepochopitelné chyby. Státní zástupce Hamilton Burger, který s Perrym Masonem léta zápasil v soudních síních, si rozhodně nechtěl nechat ujít takovou podívanou.

„Volám na stanoviště svědků Maxine Lindsayovou,“ oznámil Mason. „Předstupte, Maxine, a zvedněte pravou ruku. A,“ dodal Mason, „mluvte pravdu.“

„Nač ta pompéznost?“ podotkl Hamilton Burger. „Nemáme tu přece porotu.“

Soudce Madison se usmál, ale klidně řekl: „Prosím pana státního zástupce, aby upustil od osobních narážek.“

Mason řekl: „Maxine, pamatujete se na večer třináctého tohoto měsíce?“

„Velmi dobře se na něj pamatuji,“ odpověděla.

„Znala jste Collina Duranta za jeho života?“

„Ano.“

„Jak dlouho jste ho znala?“

„Několik, nevzpomínám si přesně. Tři nebo čtyři roky.“

„Byli jste přátelé?“

„Byla jsem s ním spřátelena a byl to můj známý. Leccos jsem pro něj udělala.“

„A nyní dávejte dobrý pozor na mou otázku, Maxine,“ řekl Mason důrazně, „a odpovězte jen na to, nač jste tázána, a na nic jiného.“

„Ano.“

„Znáte pana Ottu Olneyho?“

„Znám.“

„Byla jste pozvána na jeho jachtu a měla tam rozhovor s panem Durantem o jednom z obrazů pana Olneyho?“

„Ano.“

„A co vám pan Durant říkal?“

Soudce Madison našpulil rty a namítl: „Touhle otázkou se ovšem dostáváme někam, kam…“

Hamilton Burger vyskočil ze židle. Jestliže soud dovolí,“ řekl, „nejsou z naší strany žádné námitky. Chceme, aby pan Mason pokračoval ve výslechu. Každý nový aspekt, který uvede, rozšiřuje naše možnosti při křížovém výslechu.“

„Já sice chápu stanovisko státního zástupce,“ řekl soudce Madison, „ale chtěl bych připomenout, že soud je v časové tísni. Nicméně nebyly proti otázce námitky, takže svědkyně na ni odpoví.“

„Můžete nám říci, co se dalo v souvislosti s tím obrazem?“ otázal se Mason.

„Přišel ke mně pan Durant a řekl mi, že obraz připisovaný Phellipu Feteetovi, který má pan Olney na své jachtě, je falsum. Později mi řekl, abych o té rozmluvě informovala pana Rankina.“

„Kdo je pan Rankin?“

„Je to obchodník s obrazy, pan Lattimer Rankin. On tuším prodal panu Olneymu zmíněný obraz.“

„A co vám pan Durant řekl o tom obraze?“

„Vybídl mě, abych sdělila panu Rankinovi, že on, Durant, prohlásil onen obraz za padělek a že to taky skutečně padělek je.“

„Jde o obraz představující skupinku žen pod stromem?“

„Ano.“

Mason pravil: „Teď vám ukážu obraz, který byl označen pro identifikaci, a zeptám se vás, jestli je to ten obraz.“

Soudce Madison pohlédl na Hamiltona Burgera. „Nemám námitek,“ řekl Hamilton Burger se spokojeným úsměvem. „Jen ať si pan obhájce počíná, jak uzná sám za vhodné.“

Soudce Madison upozornil: „Patrně půjde o zdůvodnění požadavku zařazení obrazu mezi důkazní prostředky.“

„Jestli je kvůli tomu ochoten posadit obžalovanou na lavici svědků, ať tam ten obraz má,“ prohlásil Hamilton Burger. „Dejme mu možnost přijít se vším, co sám uzná za vhodné, dejme mu možnost poskytnout nám co nejobsáhlejší látku pro křížový výslech.“

„Prosím,“ řekl soudce Madison poněkud ledově.

Mason pokračoval: „Vyjádřím se teď trochu jinak, Maxine. Ukážu vám obraz, který byl označen pro identifikaci. Viděla jste ten obraz, když byl přinesen sem do soudní síně?“

„Viděla.“

„Tak a teď dávejte dobrý pozor na mou otázku, Maxine. Je tento obraz, který vám nyní ukazuji a který byl prozatímně označen pro identifikaci jako doličný předmět obhajoby číslo l, je to týž obraz, na nějž vás upozornil pan Durant a o němž jste panu Rankinovi na Durantovo přání měla sdělit, že je to padělek?“

„Já nevím.“

„Nemůžete na tu otázku odpovědět určitěji?“

„Řekla bych, že vypadá naprosto stejně. Jestliže to není tentýž obraz, který visel na jachtě, pak ale vypadá, jako by to on byl.“

„Tak a teď mi řekněte, jestli jste večer třináctého hovořila s panem Durantem.“

„Ano.“

„V kolik hodin?“

„Asi v šest večer.“

„A co vám při té příležitosti Durant řekl?“

„Řekl mi, abych opustila Los Angeles, co nejrychleji a naprosto nenápadně abych si nebrala nic s sebou a prostě odjela.“

„Kdy vám řekl, že máte odjet?“

„Nejpozději za hodinu. Řekl mi, že nesmím zůstat ve svém bytě ani o chvíli déle.“

„Hovořili jste o penězích?“

„Řekla jsem mu, že nemám dost peněz na cestu, a on odpověděl, že se bude snažit nějaké peníze pro mě sehnat. Řekl mi, že mám na něj čekat hodinu v bytě. Jestli se mu podaří obstarat peníze, že mi je přinese. Jestli se mu to nepodaří, že se musím snažit protlouci se jak se dá, i kdybych měla jet stopem nebo zatelegrafovat o peníze

sestře.“

„Máte vdanou sestru žijící v Eugene, ve státě Oregon?“

„Ano.“

„Ohlásila jste panu Durantovi, že jste panu Rankinovi sdělila, že obraz připisovaný Phellipu Feteetovi, který visel v salónu jachty pana Otty Olneyho, je padělek?“

„Ano.“

„Informovala jste ho o tom, co jste učinila v souvislosti s tímto jeho prohlášením?“

„Ano. Sdělila jsem mu, že jsem podepsala ve vaší kanceláři místopřísežné prohlášení, potvrzující, že mi pan Durant řekl, že Feteet na jachtě pana Olneyho je podvrh.“

„A potom, co jste ho informovala o tomto svém kroku, vás pan Durant vyzval, abyste opustila Los Angeles?“

„Ano.“

„Řekněte mi, Maxine, držel vás Durant něčím v šachu?“

„Ano.“

„Věděl na vás něco a vyhrožoval vám, že to prozradí, jestli nebudete dělat, co si on přeje?“

„Ano.“

Mason řekl: „Jestliže soud dovolí, domnívám se, že teď už by ten obraz měl být uveden do důkazního materiálu.“

„Protestujeme, aby byl obraz uveden do důkazního materiálu v tuto chvíli,“ ozval se Hamilton Burger. „Nic nenasvědčuje, že by to byl podvržený Phellipe Feteet, nic nenasvědčuje, že vůbec kdy visel v salónu Olneyho jachty a…“

„Netvrdíme, že tam kdy visel," přerušil ho Mason. „Myslíme si, že tam nevisel."

„Cože?" zeptal se soudce Madison překvapeně.

„Já si myslím," řekl Mason, „že celý případ je mnohem komplikovanější, než by se na první pohled zdálo."

Hamilton Burger řekl: „Slavný soude, podle našeho názoru je tato záležitost nepodstatná, kromě jednoho aspektu, že totiž odhaluje motiv vraždy. Avšak se zřetelem ke křížovému výslechu chceme manévrům pana obhájce poskytnout volné pole. Dejme tomu, že zabitý byl podvodník a pokoušel se podvést pana Olneyho či pana Rankina nebo oba dva. Ale to ještě neopravňuje obžalovanou k tomu, aby ho zavraždila. Nemáme honební sezónu na podvodníky a vyděrače."

Soudce Madison pravil: „Je nesporné, pane Masone, že tento obraz, který byl označen pro identifikaci, zůstává i nadále jen izolovaným aspektem případu. Jinak řečeno, jeden svědek nám tu odpřísáhl, že mu zemřelý zaplatil za to, že pro něj namaloval několik obrazů. Svědek sice řekl, pokud jsem tomu dobře rozuměl, že tento obraz dělal na objednávku, ale výslovně nepotvrdil, že by byl tuto objednávku dostal od Duranta. A teď nám obžalovaná dosvědčila, že ten obraz vypadá jako obraz v salónu jachty, o němž Durant prohlásil, že to je podvrh. Ale zatím ani nevíme, jestli je to podvrh či kopie či originál."

„Správně," řekl Mason, „a já bych si rád vyhradil možnost přesně určit, co ten obraz vlastně je."

„Prosím, jen pokračujte a určete to," řekl soudce Madison. „Soudě podle dosavadních svědeckých výpovědí, by to mohl být originál. Vypadá příliš dobře na to, aby to byla kopie."

„Abych to mohl určit," řekl Mason zamyšleně a jakoby váhavě, „musel bych dočasně odvolat obžalovanou ze svědecké lavice a položit několik dalších otázek předešlému svědkovi Goringovi Gilbertovi."

„Jistě," řekl soudce Madison, „jestliže chcete dostat obraz mezi důkazní prostředky už nyní, provedeme výslech voir dire, zaměřený k tomuto obrazu. Můžete odstoupit, slečno Lindsayová, na stanoviště svědků se dostaví pan Gilbert."

Hamilton Burger se napůl vztyčil, jako by se chystal protestovat, chvilku otálel a potom si zase sedl.

Mason se naoko otráveně kousal do rtů. Pak se otočil ke státnímu zástupci zády a konejšivě kývl na Dellu Streetovou.

Gilbert se opět postavil na stanoviště svědků.

„Dostal jste objednávku, abyste namaloval kopii obrazu visícího na jachtě pana Otty Olneyho?" zeptal se ho Mason.

„Ano."

„A zhotovil jste tu kopii?"

„Ano."

„Obraz, který vám nyní ukazuji a který je označen pro identifikaci jako doličný předmět obhajoby číslo l, je to ona kopie?"

„Je."

„Dostal jste za ni zaplaceno?"

„Ano."

„Kolik?"

„Dva tisíce dolarů."

„Jakým způsobem vám byly ty peníze proplaceny?"

„Nezjišťovali jsme to všechno už předtím?" otázal se soudce

Madison.

„Jsou to úvodní otázky, ale chci mít jistotu, že odpovědi prokáží právní důvod k přijetí obrazu mezi důkazní prostředky," řekl Mason a nenápadně se podíval na hodinky.

„Dobře, dobře," řekl soudce Madison. „Pokračujte."

„Dostal jsem dva tisíce dolarů na hotovosti ve dvaceti stodolarových bankovkách."

„A zhotovil jste tu kopii?"

„Ano."

„Myslím, že jsem tím vyčerpal všechny otázky,“ řekl Mason. „Mám za to, že státní zástupce si nebude přát podrobit tohoto svědka křížovému výslechu.“

„Právě naopak,“ řekl Hamilton Burger, „zástupce obžaloby určitě zamýšlí vyslechnout tohoto svědka. A ačkoliv státní zastupitelství má v úmyslu poskytovat panu obhájci veškerou volnost při výslechu obžalované, má rovněž v úmyslu protestovat proti přijetí obrazu do důkazních prostředků v této chvíli. Zatím totiž nebyl prokázán jeho právní význam pro posouzení obžaloby.“

„Byl to výslech voir dire za účelem identifikace obrazu, „připomněl soudce Madison. „Šlo o řešení předběžné otázky, jehož účelem je získání právního důvodu pro přijetí důkazního prostředku.“

„Právě proto chci svědka podrobit křížovému výslechu.“

„Prosím, tak začněte,“ řekl soudce Madison. „Ještě zbývá několik minut do odročení.“

„Pochybuji, že bych byl s kontrolním výslechem hotov za několik minut.“

„To nevadí. Začněte klást otázky.“

„Kdy jste hovořil s Durantem poprvé o kopírování obrazů?“ zeptal se Hamilton Burger.

„Asi před rokem.“

„A udělal jste pro něj kopie několika obrazů?“

„Nebyly to přesně vzato kopie. Kopíroval jsem styl, nikoliv obraz.“

„Ale tento obraz je přesná kopie?“

„Ano.“

„Obrazu patřícího panu Ottovi Olneymu?“

„Ano.“

„A Durant vám za ni zaplatil?“

„Ne.“

„Cože?“

„Řekl jsem ne.“

„Aha. Nezaplatil vám, proto zůstal obraz ve vašem majetku. Je to tak?“

„Není.“

„Neřekl jste že jste za namalování této kopie dostal dva tisíce dolarů ve stodolarových bankovkách?“

„Ano.“

„A pak jste si obraz ponechal?“

„Ano.“

Hamiltona Burgera pojednou napadlo, že by to mohla být nějaká léčka. Sklonil se ke stolku a o něčem se radil s Dexterem. Po několika vteřinách se napřímil a řekl:

„Zaplatila vám za tu kopii obžalovaná?“

„Ne.“

„Tak kdo?“

„S tímto případem to nijak nesouvisí, takže jméno svého zákazníka neprozradím.“

„Jestli to s případem souvisí nebo nesouvisí, to vy nemůžete posuzovat, mladý muži,“ zahřměl Hamilton Burger. „Chci, abyste mi odpověděl na mou otázku.“

„Okamžik, prosím,“ řekl Mason. „Státní zástupce nemá právo vyžadovat odpověď na tuto otázku, dokud neuzná důležitost obrazu pro projednávaný případ. Jestliže podle jeho názoru obraz nemá s případem žádnou souvislost, pak státní zástupce nemá nárok na svědkovu odpověď.“

„Vy jste ho přičlenil k případu,“ řekl Hamilton Burger, „a já mám právo podrobit svědka kontrolním otázkám o všem, čeho jste se dotkl při přímém výslechu.“

„Já jsem se ovšem v nejmenším nedotkl totožnosti osoby, která si svědka najala ke zhotovení kopie Feteeta,“ ohradil se Mason.

„Mel jsem za to, že šlo o Collina Duranta,“ řekl Burger.

„Tak se podívejte do protokolu,“ vybídl ho Mason, „a uvidíte, že svědek nikdy neřekl, že by to byl Collin Durant.“

„Přesto ale trvám na tom, že mi zákon dává právo slyšet odpověď na svou otázku,“ zahřímal Burger.

Mason řekl: „Jestliže soud dovolí, rád bych tu připomněl jedno staré přísloví, že nikdo nemůže sníst koláč a dál ho mít na talířku. Jestliže je státní zastupitelství ochotno uznat ten obraz za faktor přináležící k tomuto procesnímu jednání a týkající se podstaty případu, pak já tím nabydu práva uvést obraz mezi důkazní prostředky a státní zástupce pak může nutit svědka k odpovědi na svou otázku, pokud ovšem," Mason se odmlčel, významně pohlédl na svědka a pak pokračoval zvolna a s důrazem „opakuji, pokud ovšem by svědek neprohlásil, že by odpovědí na tuto otázku na sebe uvalil podezření ze zločinu, v kterémžto případě by nemohl být k odpovědi nucen."

Soudce pohlédl na Burgerův zbrunátnělý obličej, potom na Masona a na obžalovanou. „Tohle je mimořádně zapeklitá situace," pronesl.

„Zákon mi dává právo podrobit křížovému výslechu každého svědka obhajoby a ohledně všeho, k čemu se svědectví vztahovalo, trval zarytě na svém Hamilton Burger.

„Ale my tu máme procesní situaci voir dire," namítl soudce Madison.

„To nehraje žádnou roli. Já jsem v každém případě oprávněn ke kontrolnímu výslechu."

„Za předpokladu, že se sporná otázka týká problému, který je pro případ relevantní. Nemůžete podrobit svědka křížovému výslechu ve věci, která je irelevantní, i když byl na ni svědek dotazován při přímém výslechu. Jistě si vzpomínáte, pane státní zástupce, že vás soud upozorňoval na to, že některé otázky obhajoby vyústí v irelevantní svědectví. Vy jste však prohlásil, že proti nim protestovat nebudete, protože si přejete, aby vám obhajoba poskytla co nejvíc materiálu pro váš křížový výslech. I když jste vy sám zastával toto stanovisko, pro soud závazné není. Soud není povinen tu sedět a poslouchat spoustu naprosto nepodstatných svědectví. Soud se přiklání k názoru, že pan Mason má pravdu, a pokud trváte na odpovědi na něco, co nebylo předmětem přímého výslechu a co je irelevantní, že má obhajoba právo proti tomu protestovat. Abyste byl oprávněn pátrat po historii tohoto obrazu, musel by být uveden v důkazním materiálu."

„To je právě to, oč se zástupce obhajoby snaží," řekl Burger.

„A vy se tomu všemožně bráníte," řekl soudce Madison. „Mou snahou je poskytnout oběma stranám veškerou příležitost k předložení podstatných důkazů, ale nemohu mařit čas vedlejšími věcmi. Všiml jsem si už předtím, že svědek výslovně neřekl, že si projednávaný obraz u něho objednal Collin Durant, a teď šel svědek ještě dále a řekl zcela jasně, že to Collin Durant nebyl. Vy se chcete dovědět, kdo to byl. Tato otázka je zcela jasně irelevantní, pokud nemá souvislost s případem. A tu mít nemůže, pokud se obraz nestane přijatým důkazním prostředkem."

„Já ale trvám na tom, že se to chci dovědět," řekl Hamilton Burger hádavě, „a jsem přesvědčen, že na to mám plné právo."

„Uznáváte tedy, že obraz je jedním z důkazních prostředků obhajoby?"

„Ne, to neuznávám."

„Jestliže soud dovolí," řekl Mason, „podávám nyní návrh, aby onen obraz, který byl předběžně označen pro identifikaci jako doličný předmět obhajoby, byl v tuto chvíli přijat k důkaznímu řízení jakožto součást důkazních prostředků obžalované."

„Protestuji proti tomuto návrhu," zvolal Hamilton Burger. „Nebyl řádně zdůvodněn."

Soudce Madison s úsměvem řekl: „V tom případě vyhovím námitce pana obhájce proti otázce pana žalobce. Myslím si, že si ta věc vyžádá další šetření. Je do značné míry technického rázu, nicméně se týká začlenění nepodstatného předmětu mezi důkazní prostředky, jakož i problematiky kontrolního výslechu svědka ve věci, kterou dokonce sám vykonavatel kontrolního výslechu pokládá za irelevantní k projednávanému případu."

„Není však irelevantní k voir dire," namítl Burger.

„Ale obraz sám irelevantní je?"

„Ano."

„Pak ovšem," dovozoval dále soudce Madison, „nebyl-li obraz objednán ani zavražděným, ani obžalovanou, jaký by tu byl vlastně důvod pro zjištění, kdo byl jeho objednavatelem?"

„Chci to vědět," odpověděl Burger, „už abych ukojil svou zvědavost."

„Zvědavost ovšem nepatří k právní podstatě případu," řekl soudce Madison. „Snažím se omezit svědecké výpovědi na podstatné otázky. Jestliže se nyní stavíte proti zařazení obrazu do důkazního řízení, mohu předpokládat, že dříve nebo později přijdete s požadavkem vypustit z evidence

všechno, co se vztahuje k tomuto obrazu jakožto právně nepřípustné, irelevantní a netýkající se podstaty věci.“

„To je pravda, Vaše Ctihodnosti,“ řekl Burger.

„Za těchto okolností,“ pravil soudce Madison, „a dokud nebude obraz blíže identifikován, nebudu svědka nutit, aby nám prozradil jména svých zákazníků, tím spíše ne, že všechno se zdá nasvědčovat tomu, že jméno objednavatele zmíněného obrazu nemá s případem nic společného. Anebo, abych to vyjádřil ještě jasněji, dokud se nevyskytne něco, co by ukazovalo, že jméno tohoto objednavatele s případem souvisí, budu podporovat námitku pana obhájce. A jelikož dnešní čas vymezený k projednávání případu již uplynul, odročuji další jednání na zítřejší ráno. Upřímně řečeno, chci si totiž vyhledat ve sbírkách judikátů precedenční případy kontrolního výslechu ve věci nepodstatného svědectví.“

Hamilton Burger se znovu krátce šeptem poradil se svým náměstkem a pak řekl: „Jestliže soud dovolí, poznamenal bych, že proti odročení nemám námitek. Také já bych se rád podíval do sbírek judikátů. Můžeme tedy v té věci pokračovat zítra ráno.“

„Výborně,“ řekl soudce Madison. „Soudní jednání se odročuje na zítřek ráno o půl desáté.“

19. KAPITOLA

Po návratu do kanceláře se Mason posadil na čalouněnou otáčecí židli, natáhl paže nad hlavu, zhluboka vydechl a zazubil se.

„Pustit se do takovéhle hazardní hry a tak z toho vybruslit, to není k zahození,“ liboval si.

„Jak myslíš, že jsi z toho vybruslil?“ namítl Drake. „Jen jsi o pár hodin odložil den svého posledního soudu.“ „Zítra o půl desáté musíš zpátky do soudní síně a znovu čelit stejné situaci.“

„Kdepak,“ řekl Mason.

„Proč myslíš, že ne?“ zeptal se Drake.

„Za prvé,“ odpověděl Mason, „se po celé soudní budově rozneslo, že budu při předběžném přelíčení vyslýchat obžalovanou. Proto se k stání dostavil i náš věrný přítel Hamilton Burger, aby nezmeškal tu zabijačku. A když se dostavil na zabijačku i sám velký Hamilton Burger, pospíšili si honem k soudu i všichni novinářští reportéři, aby nepřišli o takovou estrádu.“

„No a?“ řekl Drake. „Zabijačka, jak ty říkáš, byla odložena na zítřek. A zítra tam zas budou novináři a tvá mandantka bude stát pod křížovou palbou a Hamilton Burger z ní bude páčit, co na ni Durant věděl, že ho poslouchala jak hodiny, a zeptá se jí, jestli byla opravdu ochotna obětovat přátele, jen aby si zachránila vlastní kůži, a zeptá se jí, jestli si neuvědomovala, že spolupůsobí při podvodu, a jestli nezradila přátelství pana Rankina prostě ji rozdupe na placku!“

Mason řekl: „Mám pro tebe novinku, Paule. Žádný zítřek se konat nebude.“

„Jak to myslíš?“

„Uvažuj logicky. Celá věc se začínala vyjasňovat, když jsem se dověděl, že tu kopii Feteeta si neobjednal Collin Durant a že ji Goring Gilbert nikdy neodevzdal objednavateli.“

„Co to s tím má společného?“

„Všecko.“

„No tak dobře,“ řekl Drake, „byla v tom nějaká chytristika. Ale jaká?“

„Byla to zajímavá chytristika,“ odpověděl Mason. „A ten, kdo si tu kopii Feteeta objednal a zaplatil za ni, ten má v ruce klíč k celému případu.“

„A kdo vlastně za tu kopii zaplatil?“ zeptal se Drake.

Mason zavrtěl s vědoucím úsměvem hlavou. „To nevíme, zatím ne.

„Hraje si na sfingu, Paule,“ řekla Della Streetová. „Bude vás napínat jak cukršpagát, a dokud nebudete zvědavý až k prasknutí, tak nepovolí.“

„Já už jsem zvědavý, divže neprasknu,“ řekl Paul Drake, „a stejně to nechápu.“

„Všechna fakta máme pěkně pohromadě,“ řekl Mason. „Obraz byl okopírován. Stál dva tisíce dolarů. Nebyl nikdy dodán. Bylo za něj zaplaceno ve stodolarových bankovkách. Collin Max Durant měl deset tisíc dolarů ve stodolarových bankovkách v kapse a byl zavražděn. A ještě mám jednu bombu, kterou můžu odpálit každou vteřinu. Byl jsem v pokušení to udělat už dnes, ale nechám si ji na zítřejší velký ohňostroj.“

„Jakou bombu?“ zeptal se Drake. „Aspoň to bys mi mohl, člověče, říct.“

„Ten revolver ve skříňce,“ odpověděl Mason.

„Jak to? To je přece ta tečka za Maxinin případem,“ řekl Drake. „Ty neurčitelné otisky prstů jí nijak nepomůžou. Ty se tam mohly dostat kdykoliv, předtím nebo potom.“

Mason se usmíval. „Všem to uniklo,“ řekl.

„Co všem uniklo?“

„Úschovní skříňky jsou kontrolovány každých čtyřiadvacet hodin. Jakmile je některá obsazená déle než čtyřiadvacet hodin, je úředně otevřena. U skříňky s revolverem bylo zjištěno, že je zavřená čtyřiadvacet hodin večer patnáctého. Revolver byl tedy do ní vložen nikoliv třináctého, ale čtrnáctého, protože od čtrnáctého od patnáctého byla obsazená. To znamená, že vrah vložil revolver do skříňky až potom, kdy tam byla Maxine viděna. Dal ho tam až potom, kdy Maxine odjela z této části státu, ale je to vražedný nástroj a nikdo jiný ho tam nemohl zanechat než skutečný vrah.“

Drake jen široce rozevřel oči.

„No, já budu jen…“

Zadrnčel telefon.

Della Streetová zvedla sluchátko a řekla: „Ano, Gertie. Co je? Ó! Momentík.“

Obrátila se k Masonovi: „Pan Otto Olney je v druhé kanceláři a Gertie říká, že vyvádí jak šílenec. Mává prý kolem sebe soudní obsílkou a křičí, co prý si to dovolujete poslat mu obsílku, když musí být zítra v Honolulu.“

„Budeme si s ním muset zřejmě promluvit,“ pravil Mason. „Řekněte Gertii, že na něj budu mít čas za dvě, maximálně za pět minut.“

Della Streetová předala tu zprávu Gertii.

„Nemůžete z toho mít nějaký malér, že jste poslal soudní obsílku takovému velkému zvířeti, když ani přesně nevíte, nač se ho chcete ptát?“

„Já vím, na co se ho chci zeptat,“ odpověděl Mason, „Zavolejte mi, prosím vás, Dello, poručíka Tragga z kriminálky.“

Della Streetová to učinila a za okamžik už hlásila: „Poručík Tragg je na drátě.“

„Haló, poručíku,“ řekl Mason, „tak jak si stojíme?“

„Pokud jde o nás, tak výborně,“ odpověděl Tragg zvesela. „Ale mrzelo mě, že posíláte obžalovanou svědčit v předběžném přelíčení, Masone.“

„Proč?“

„Vyvolalo to spoustu všelijakých řečí a jistě si uvědomujete, že ne pro vás zrovna příznivých.“

„To bude v pořádku,“ odpověděl Mason, „já věřím, že mě nerad vidíte ve srabu.“

„Opravdu ne, Perry. Jsme přece docela dobří kamarádi, vy a já, i když většinou stojíme na opačné straně sítě.“

„Svatá pravda,“ řekl Mason, „a abych naše přátelství ještě víc utužil, tak bych vám rád řekl, že vím, kdo zabil Collina Duranta.“

„Já myslím, že už to vím taky,“ odpověděl Tragg. „A nepochybuju o tom, že to ví i Hamilton Burger a pravděpodobně i soudce Madison.“

„Chtěl byste slyšet doznání viny?“

„Na škodu by to nebylo, což o to,“ řekl Tragg. „Co chcete dělat? Prohlásit ji vinnou?“

„To nevím,“ odpověděl Mason, „ale kdybyste za mnou přijel hned teď do mé kanceláře, tak bych o tom zauvažoval. Mám tu ještě jednoho klienta, a až ho odbudu, budu vám zcela k službám.“

„To je od vás opravdu laskavé,“ řek Tragg. „Přijdu.“

„Počkejte, poručíku! Rozuměl jste mi doufám dobře, že jsem řekl hned teď?“

„Jak to myslíte, hned teď?“

„Myslím tím hned teď.“

„Je to tak důležité?“

„Je to tak důležité,“ potvrdil Mason. „Mrskněte sebou!“

Právník zavěsil, ušklíbl se na vyjeveného Drakea a řekl: „Jdi teď k sobě, Paule. Zavolám tě, až tě budu potřebovat.“

Počkal, až Drake odešel zadním východem, a řekl Delle: „Požádejte pana Olneyho, aby sem laskavě přišel.“

Della odešla do druhé kanceláře, ale za okamžik už byla ve dveřích a ustoupila stranou, když se rozčilený Olney hrnul do Masonovy úřadovny.

„Co to má znamenat, Masone? Jak vám mohlo napadnout poslat mi obsílku na ten hrdelní proces?“ osopil se na Masona milionář. „Upřímně řečeno, já si nemyslím, že ho zabila Maxine. A přál bych jí, aby se z toho dostala. Až to přijde před Nejvyšší soud, pak budu bedlivě uvažovat, jestli třeba nevím o něčem, co by jí mohlo pomoci nebo co bych pro ni mohl udělat, ale rozhodně se nehodlám dopustit křivého svědectví a ani mě nenapadne ztrácet čas jednáním u nějakého druhořadého soudu, kde kašlou na všechnu diskrétnost a budou si chtít na mně smlsnout, že se snažím pomoci z bryndy nějaké modelce. A taky si uvědomte, že se státní zástupce zeptá každého svědka, kterého pošlete svědčit v její prospěch, jestli ji někdy viděl svlečenou , protože byla modelka.“

„Viděl jste ji někdy svlečenou?“ zeptal se Mason.

„Abych řekl pravdu, viděl, a k čertu Masone, jak já k tomu vůbec přijdu! Má žena je neobyčejně… ona teď prožívá kritické období a je… až chorobně žárlivá.“

„Samozřejmě,“ řekl Mason, „bych vám nerad způsobil nějaké domácí rozmíšky.“

„To jsem rád, že to říkáte, a já zase… Upřímně řečeno, můj advokát, mladý Hollister od firmy Warton, Warton, Cosgrove a Hollister se kvůli tomu hrozně rozčilil. Chtěl, abych na vás u soudu podal stížnost pro zneužívání procesních oprávnění a bůhvíco ještě. Ale já mu řekl, že je to nesmysl. Mason je rozumný člověk, řekl jsem mu, jistě má pro to nějaký důvod, tak si za ním zajdu a promluvím si s ním. Zjistím, co vlastně chce a jestli bych mu mohl být v něčem nápomocný.“

„Raději mi řekněte, co chcete vy,“ prohodil Mason.

„Předně bych rád věděl, co bych pro vás mohl já udělat,“ odpověděl Olney, „a zadruhé bych chtěl, abyste mi dal dopis, v němž mě zprostíte povinnosti dostavit se k soudu. Pro vaši informaci letím dnes v deset hodin do Honolulu a pak možná na Východ.“

Mason se podíval na hodinky a řekl: „Očekávám každou chvíli návštěvu, pane Olney. Vyřídím to s vámi rychle. Dello, mohu vám něco nadiktovat?“

Della si vzala stenografický blok a tužku.

„Bude to dopis panu Ottovi Olneymu, s kopií pro soudce Madisona. Druhou kopii pošleme Hollisterovi od firmy Warton, Warton, Cosgrove a Hollister. ‚Vážený pane Olney, na základě Vašeho ujištění dnes odpoledne v mé kanceláři, že Vám není o případu nic známo, to jest, že nemáte žádné vědomosti o nepravém obrazu Phellipa Feteeta, že neznáte Goringa Gilberta, který onu kopii Feteeta namaloval, že Vám není nic známo o tom, že tato kopie byla zhotovena, a že jste nebyl v žádném obchodním spojení s Collinem Durantem, jsem dal souhlas zprostit Vás povinnosti dostavit se zítra k soudnímu přelíčení Stát Kalifornie proti Maxine Lindsayové. Souhlasím tudíž s odvoláním soudní obsílky, která Vám byla doručena, a povoluji Vám vzdálit se z obvodu jurisdikce soudu. „

Mason se na chvíli zamyslel a pak řekl: „Myslím, že tam je uvedeno všechno, že ano, pane Olney? Byl bych rád, kdybyste to ukázal panu Hollisterovi.“

„Ano, ano, to je docela postačující,“ souhlasil Olney. „Není vůbec třeba s tím chodit na Hollistera. A taky bych se vám chtěl omluvit, pane Masone, že jsem na vás šel trochu zhurta. Ale byl jsem přece jen rozrušen.“

„To nic,“ řekl Mason, „a ještě tam, Dello, připište dolů poznámku, kterou nám pan Olney podepíše a která bude znít takto: ‚Potvrzuji, že všechna fakta, jež v dopise uvádíte, se zakládají na pravdě a že jsem Vás ujistil, že mi není nic známo o věcech, o nichž se zmiňujete.“

Mason se opět na chvíli odmlčel a pak řekl: „Nechte tam volnou řádku pro podpis pana Olneyho a pod to napište Otto Olney, a to bude všechno. Můžete mi to naklepnout hned?“

„Za pár minut to bude,“ řekla Della Streetová a podívala se zvědavě na Masona, jestli jí nedá nějaké znamení.

S tváří bezvýraznou jako hráč pokeru Mason přikývl. „Tak dobře, Dello.“

Della přelétla pohledem z Masona na Olneyho. Mason vyndal pouzdro na cigarety a nabídl Olneymu. „Zapálíte si, pane Olney?“

„Ne, děkuji,“ odpověděl Olney. „Já už raději půjdu. Musím ještě zařídit spoustu věcí. Ale vždyť vy vlastně budete chtít, abych vám podepsal ten dopis, a já bych ho taky měl mít u sebe pro případ, že by se něco semlelo kolem toho, že jsem se nedostavil k soudu.“

„Ano, musíte si na to počkat,“ řekl Mason. „Bude to jen několik minut. Nemyslíte, že byste se měl přece jen poradit s Hollisterem?“

Olney pohlédl na své hodinky, užuž chtěl něco říct, pak si to rozmyslel, zase se opřel o opěradlo a řekl: „Ne, není důvod, proč bych ho s tím zatěžoval. Vyřídím to sám. Byl to pro mě jedno s druhým pořádný šok. Já si na tom svém Feteetovi strašně zakládám a požádal jsem už Rankina, aby pro mě ještě nějaké Feteety koupil, jestli je sežene za trochu rozumnou cenu. Říkám vám to důvěrně, pane Masone, nechci, aby se to dostalo do novin.“

„Chápu,“ přisvědčil Mason.

„Já jsem do Feteeta úplný blázen,“ rozpovídal se Olney. „Neprodal bych toho svého ani za sto tisíc dolarů a za každého dalšího jsem ochoten dát až třicet tisíc.“

Mason řekl: „Ten Goring Gilbert je opravdu mimořádný člověk. Ohromně schopný. Namaloval opravdu pozoruhodnou kopii vašeho Feteeta.“

Olney podotkl: „Jestli dovolíte, pane Masone, opravil bych vás v jedné věci. To není kopie, ale podvrh.“

„Bylo by vůbec možné udělat takový podvrh zpaměti?“ zeptal se Mason.

„Pravděpodobně ano. Jistě existují barevné fotografie tohoto obrazu. A koneckonců patřil přece přede mnou už dvěma různým majitelům.“

„To předpokládám,“ řekl Mason. „Ale ať už tu kopii dělal jakýmkoli způsobem, jistě je k tomu třeba vysoký stupeň dovednosti.“

„V tom s vámi plně souhlasím,“ řekl Olney.

Della Streetová se vrátila s dopisem.

Mason ho přelétl očima, pak ho podal Olneymu a řekl: „Tady to račte podepsat, pane Olney.“

Olney dopis podepsal.

A Mason dodal: „A abychom plně uspokojili soud, myslím, Dello, že by bylo dobře, aby nám to pan Olney odpřísáhl zvedněte jen pravou ruku a přísahejte, že údaje obsažené v dopise jsou pravdivé, pane Olney. Della Streetová je veřejný notář.“

Olney však řekl: „Počkejte, počkejte. O přísaze nebyla žádná řeč.“

„Je to pouhá formalita,“ řekl Mason. „Semhle pak dejte notářské prohlášení, Dello, a vy, pane Olney, kdybyste laskavě zvedl pravou ruku.“

„Nepodepíšu nic pod přísahou bez předchozí porady se svým advokátem,“ prohlásil Olney.

„Je v tom nějaký rozdíl, podepsat prohlášení normálně,“ řekl Mason, „nebo pod přísahou?“

„To vy dobře víte, jaký je v tom rozdíl,“ připomněl Olney.

„Ale vaše prohlášení se zakládá na pravdě, či ne?“ zeptal se Mason.

Olney pravil: „Vysvětlil jsem vám svou situaci, pane Masone. Ale nejsem si už vůbec jist, že chápu váš postoj, a jestli ho i chápu, pak s ním těžko mohu souhlasit.“

„Jestli s ním nesouhlasíte, pak ho nejspíš nechápete,“ řekl Mason. „Mimochodem, já se taky snažím zjistit, kde sebral Durant ty stodolarové bankovky. Není přece myslitelné, aby jich člověk splašil takové množství tím způsobem, že by si dal v nějakém obchodě proplatit šek. Ty bankovky musely pocházet z nějaké banky.“

„Taky bych myslel,“ řekl Olney a ostražitě se zahleděl na Masona.

„Já vám něco řeknu,“ prohlásil najednou Mason, „dejte mi místopřísežné prohlášení, které já pak předložím soudu, že o celém případu nic nevíte, že jste nedal Durantovi žádné stodolarové bankovky, že jste.“

„Kdo říká, že jsem mu nedal žádné stodolarové bankovky?“ zeptal se nečekaně Olney.

„Pane Olney,“ řekl Mason, „v dopise přece výslovně stojí, že jste s ním nebyl v žádném obchodním spojení.“

„To přece neznamená. No, v pravém slova smyslu jsem nebyl, ale. Mohl jsem mu ty peníze taky půjčit!“

„Půjčil jste mu ty peníze?“ zeptal se Mason.

„O tom teď nehodlám debatovat, pane Masone.“

Mason řekl: „Hm, hm, to je špatné, pane Olney. Jestli jste mu dal nějakou částku ve stodolarových bankovkách, musíte zítra k soudu.“

Olney řekl: „Jak to, Masone? Vždyť jste mi právě řekl, že k soudu nemusím.“

„Ano, na základě vašeho ujištění, že o celé věci nic nevíte a že jste neměl žádné obchodní transakce s Durantem,“ odpověděl Mason.

Vtom se otevřely dveře z druhé kanceláře a do místnosti se vhrnul jako velká voda poručík Tragg. „Tak už mě tu máte, Perry,“ zahalekal, „říkal jste, abych přijel ihned, tak jsem chtě nechtě přestoupil několik předpisů o použití sirén a červených reflektorů, ale zvládl jsem to k vám rychle.“

„To je dobře,“ řekl Mason. „Znáte pana Olneyho, poručíku Traggu?“

„Znám,“ řekl Tragg.

„Pan Olney mi právě sdělil, že půjčil Durantovi nějaké peníze ve stodolarových bankovkách. Kolik to dělalo, pane Olney?“

Olney zaprotestoval: „Moment, moment! Co to má znamenat? Přece mě nechcete tady vyslýchat, to za prvé, a za druhé jsem vám nic podobného neřekl.“

„Já ale docela jasně slyšel, jak říkáte, že jste dal Durantovi nějaké stodolarové bankovky,“ řekl Mason.

„Řekl jsem, že jsem mu je mohl dát. Mohl jsem mu půjčit nějaké peníze. Mohl jsem si dát proplatit šek.“

„Udělal jste to?“ zeptal se Mason a vyměnil si s Traggem výmluvný pohled.

„Já de facto… víte, bylo mi toho chlapíka líto, a proto jsem byl tak naprosto šokovaný, když prohlásil mého Feteeta za podvrh. Ten obraz je totiž nejcennější exemplář mé sbírky.“

„Mohu se vás tedy zeptat, kolik jste mu čas od času dal peněz a kdy to bylo?“

„Nemůžete,“ opáčil Olney, „naopak čím déle pozoruji vaše jednání, pane Masone, tím víc si uvědomuji, že jsem vám neměl tak důvěřovat a přijít za vámi bez svého právního zástupce. Zavolám ho tedy.“

„Počkejte, pane Olney,“ skočil mu do řeči poručík Tragg. „Jestli nechcete odpovědět tady panu Masonovi, tak odpovězte mně. Durant měl u sebe kolem deseti tisíc dolarů, když byl nalezen mrtev. Kolik z těch peněz pocházelo od vás?“

„Kdo říká, že vůbec něco z toho bylo ode mě?“ vykrucoval se Olney.

„Nikdo to neříká,“ odpověděl Tragg. „Já se vás jen ptám, kolik z té částky pocházelo od vás. A buďte opatrný s odpovědí. Jde o vraždu, Olney!“

„Vy nemáte vůbec právo mě sem vytáhnout a pak mě tu obtěžovat podobnými otázkami.“

„Já vás neobtěžuju. Já jenom vyšetřuju vraždu,“ řekl Tragg. „Na něco jsem se vás zeptal. Nikam jsem vás nevytáhl. Vy jste sem přišel sám.“

„Jenže vaše otázka je toho druhu, že na ni nehodlám odpovědět. Ne že bych musel něco skrývat, ale mám rozdělané jakési složité transakce a mám pocit, že bych radši neměl nic dělat bez svého advokáta.“

„V tom případě mu hned zavolejte a požádejte ho, aby sem přišel,“ řekl Mason. „Slečna Streetová to za vás vyřídí. Dello, zavolejte prosím pana Hollistera a řekněte mu, že pan Olney ho tady nutně potřebuje.“

„Ne, nevolejte mu,“ řekl Olney. „Nechci, aby sem chodil. Půjdu za ním sám. Musím se s ním poradit, než cokoliv řeknu.“

„Ten Feteet je nejcennější obraz z vaší sbírky?“ zeptal se Mason.

„Bezesporu je.“

„Pak mi ale vysvětlete, jak to, že jste ho nepostrádal ten týden, co byl odnesen z vaší jachty, aby ho Gilbert mohl okopírovat ve svém ateliéru?“

„Kdo říká, že byl odnesen?“

„Musel být,“ prohlásil Mason pevně.

Tragg řekl: „Mě především zajímá, kolik z těch peněz, které měl Durant u sebe, pocházelo od vás. A přes všechny ohledy k vašemu postavení, pane Olney, já se to dozvím, než opustíte tuto kancelář.“

„Já ale nejsem povinen vám nic sdělit, než opustím tuto kancelář.“

„Ne, to nejste,“ řekl Tragg, „ale takové odmítnutí vypadá značně podezřele.“

„Co je na tom podezřelého?“

„Proč byste mu dával deset tisíc dolarů?“ naléhal Tragg. „Vydíral vás?“

„Jak to myslíte?“ opáčil Olney.

Mason řekl: „Zeptejte se ho, poručíku, jestli pověřil Gilberta, aby pro něj udělal kopii Feteeta?“

„Proč bych měl mít já zájem na tom, aby někdo okopíroval můj obraz?“ řekl Olney.

„Patrně proto,“ odpověděl Mason, „že máte rozbité manželství, čekáte, že vaše žena podá žalobu o rozvod, a chtěl jste se pojistit proti tomu, aby jí nepřipadl váš nejmilovanější obraz.“

„Uvědomujete si, co jste řekl? Uvědomujete si, že jste mě obvinil z…“

„Přesně tak,“ pravil Mason, „a jestli nám tu všechno nevyklopíte, může se vám stát, že budete obviněn z vraždy. S poručíkem Traggem nejsou žádné žerty. A před chvílí jsem dal doručit soudní obsílku vaší manželce.“

Olney zbledl. „Vy jste poslal soudní obsílku mé ženě na toto přelíčení?“

„Ano.“

„Bože mě netrestej!“ zvolal Olney. „Nic horšího jste mi už nemohl udělat.“

Mason pohlédl na Tragga a řekl: „Toho dne, kdy byl zavražděn, neměl Durant v šest hodin večer ani floka. Kolem osmé, kdy došlo k vraždě, měl v kapse deset tisíc dolarů ve stodolarových bankovkách. Banky byly v tu dobu zavřené. A vy nám teď řekněte, jestli ty stodolarové bankovky dostal od vás!“

„Ano, ano,“ souhlasil Tragg. „To je správný začátek.“

Olney se zvedl, chvíli postál a pak řekl: „Půjdu teď za svým právním zástupcem.“

„Promiňte, pane Olney,“ řekl Tragg. „Ale vy nepůjdete nikam.

Jedině se mnou na komisařství, jestli nám nezodpovíte tu otázku. Teď už s vámi mluvím úředně a ptám se vás, jestli měl Durant ty peníze od vás?“

„Ano,“ řekl Olney za drahnou chvíli. „Dostal je ode mě.“

„To už je lepší,“ pravil Tragg.

„Kdy jste mu je dal?“

„Asi v sedm pětačtyřicet.“

„A proč?“

„Řekl mi, že kdyby měl ty peníze, mohl by zařídit, aby Maxine Lindsayová odjela někam, kde by nebyla k dosažení.“

„Proč jste měl zájem na tom, aby nebyla k dosažení?“

„Protože jsem si nemohl dovolit ani vést proces o ten prokletý podvržený obraz, ani ho odvolat.“

„Konečně začínáte mluvit trochu k věci,“ řekl poručík Tragg. „Takže jste viděl Duranta v sedm pětačtyřicet?“ „Ano.“

„Kde?“

„Před domem Maxine Lindsayové.“

„V tom případě,“ řekl Mason a usmál se na Tragga, „jste pokud vím poslední člověk, který viděl Duranta živého. Maxine Lindsayová má totiž od sedmi pětačtyřiceti dokonalé alibi. Byla v osm hodin na autobusovém nádraží.“

„Vy ovšem nevíte, co dělala potom,“ řekl Olney. „Podle lékařského dobrozdání mohl být Durant zavražděn kdykoliv až do osmi hodin dvaceti minut.“

„Radši nám povězte, co jste dělal vy,“ řekl poručík Tragg. „To bude mnohem užitečnější, pane Olney.“

„Co mi zbývá,“ povzdychl Olney. „Věděl jsem, že moje manželství se dostává do závěrečného kola. Má žena má proti mně všechny potřebné důkazy k rozvodu. Já nemám žádné. Věděl jsem, že se chystá obrat mě o majetek, jak to jen půjde. Několik let jsem si dával stranou peníze na jakýsi

rezervní fond v hotovosti. Mám na něm téměř čtvrt miliónu dolarů v bezpečných bankovních sejfech. Všechno ve stodolarových bankovkách. Pan Mason má pravdu. Chtěl jsem pro sebe zachránit svého Feteeta.

Vidím, pánové, že bude pro mě lepší, když vám vyložím všechny karty na stůl. Zřejmě je to má poslední šance.

Zamiloval jsem se. Trvá to již nějakou dobu. Má žena o tom ví. Rozvod mi nepovolila. Zato využívala a využívá všechny možnosti, které jí poskytuje zákon, aby mi držela meč nad hlavou. Žádala po mně absolutně nemožné finanční narovnání. Ne proto, aby se materiálně zajistila, ale aby mi co nejvíc ublížila. Hrozila mi, že mě bude žalovat jen o rozvod, nikoliv o rozluku. Hodlá mě držet v tak nemožném postavení. Nakonec jsem se rozhodl, že se pokusím si svou svobodu od ní vykoupit. Byl jsem ochoten nechat se odřít dohola. Zatracený život," zaklel Olney, „já vám tu vykládám ty nejdůvěrnější věci. Kromě mého právního zástupce o těchto jednáních nikdo neví."

„Jen pokračujte," pobídl ho Tragg. „Jste pěkně namočený do vraždy. Radši nám nic nezamlčujte."

„Rozhodl jsem se, že má žena Feteeta nedostane! Začal jsem se poptávat mezi známými a dověděl jsem se, že jakýsi mladý malíř umí jedinečně kopírovat obrazy. Dokázal by prý namalovat falzifikáty obrazů proslulých mistrů tak skvěle, že by nebyly k rozeznání od originálů. Napodobí prý styl kteréhokoliv malíře a podle originálu je schopen namalovat kopii tak věrnou, že je doslova nemožné ji odlišit od předlohy."

„Byl to Goring Gilbert?" zeptal se Tragg.

„Nevím, kdo to byl," odpověděl Olney, „ale mám za to, že šlo o něj. Měl jsem při jednáních prostředníka, protože jsem si nemohl dovolit, aby do těchto věcí bylo zataženo moje jméno. Můj prostředník zařídil všechno potřebné k zhotovení kopie. Zaplatil jsem za ni dva tisíce dolarů ve stodolarových bankovkách."

„Gilbertovi?" zeptal se Mason.

„Ne, svému prostředníkovi."

„Byl to Durant?" otázal se Tragg.

„Ten tedy rozhodně ne! Toho jsem si vždycky radši držel co nejdál od těla. On to byl stoprocentní grázl. Tomu bych se nedal do rukou za nic na světě."

„Tak jak to přijde, že jste mu pak dal ty peníze?" zeptal se Tragg.

„Protože jsem mu naletěl. Začalo to tím, že jsem se dověděl, že Durant označil mého Feteeta za podvrh. Hrozně jsem se rozčilil a řekl jsem si, že mu dám za vyučenou. Chtěl jsem zároveň při té příležitosti dát obraz odhadnout, a až by byla jeho pravost odborníky potvrzena, vyměnit ho za tu kopii. Tak jsem svolal tiskovou konferenci a prohlásil Duranta veřejně za lháře. Jenže na to on právě čekal. Třináctého mě navštívil a sdělil mi, že obešle Goringa Gilberta k soudu jako svědka a on sám že vypoví, že jsem si nechal od Goringa Gilberta udělat kopii. Ta že visela v salónu mé jachty to odpoledne, kdy se dal slyšet, že to je podvrh. Něco takového jsem zrovna mohl potřebovat! Kdyby se o tom dověděla má žena, měl bych s ní hotové peklo. A tak jsem mu dal peníze. Balík peněz. Dal jsem tomu padouchovi, tomu sprostému vyděrači jedenáct tisíc dolarů."

„Proč jedenáct tisíc?" zeptal se Mason.

„Tolik žádal."

„Kdy a kde jste mu ty peníze dal?"

„Sešel jsem se s ním před domem, který mi určil a o kterém nyní vím, že v něm bydlí Maxine Lindsayová. Řekl mi, že část těch peněz musí dát jí, aby se zabránilo soudnímu projednávání. Slíbil mi, že se postará, aby Maxine opustila město, aniž by o tom případu ještě s někým jednala. A já bych pak prostě soud neurgoval a celá věc by tím usnula. Nedůvěřoval jsem Durantovi. Vzal jsem si s sebou svědka."

„Probereme teď krok za krokem, jak to bylo," řekl Mason.

„Setkal jste se s Durantem před domem?"

„Ano."

„Ale nebyl jste sám?"

„Ne."

„Dal jste mu tam ty peníze?“

„Ale ne před domem.“

„Tak kde?“

„V Maxinině bytě.“

„Šel jste k ní nahoru?“

„Ano.“

„Kdo byl s vámi?“

„Jedna mladá dáma.“

„A šli jste nahoru do Maxinina bytu?“

„Ano. Řekl mi, že jí dá peníze, aby mohla odjet ze Států a nemohla svědčit, a abyste ji vy nenašel. Nevěřil jsem Durantovi ani slovo. Proto jsem šel s ním, abych se přesvědčil, že opravdu udělá to, co řekl.“

„Zaklepali jste na dveře?“

„Ne. Durant měl klíč.“

„A co se stalo?“

„Maxine byla pryč. Durant řekl, že doufal, že ji ještě zastihne doma.“

„Kolik bylo hodin?“

„Tři čtvrti na osm.“

„Tak co jste udělal?“

„Nemohl jsem tam čekat, až se Maxine vrátí. Dal jsem mu ty peníze, jedenáct tisíc dolarů. Neměl jsem jinou možnost.“

„Je to zvláštní suma,“ řekl Mason. „Proč právě jedenáct tisíc?“

„Řekl mi, že si tisíc dolarů vypůjčil a že je musí vrátit, abychom byli všichni v bezpečí. A že dá Maxine peníze na cestu a já že pak budu moci upustit od soudního postihu vůči němu a on že se postará, aby Maxine s nikým o ničem nemluvila.“

„Takže jste byli v Maxinině bytě tři?“

„Ano.“

„A co se dělo potom?“

„Durant tam zůstal. My odešli. Vrátili jsme se k autu a odjeli. Když jsme byli o několik bloků dál, uvědomila si ona mladá dáma, že v bytě zapomněla kabelku. A vrátila se pro ni.“

„Jen pokračujte,“ vyzval ho Tragg.

„Když tam přišla, našla dveře pouze přivřené. Vešla dovnitř. Durant byl mrtev. Ležel tak, jak jste ho našli. Strašně se vyděsila, otevřela dveře a chtěla utéct, ale všimla si, že na chodbě číhá zvědavá sousedka. Jak se teď ukázalo, čekala ta žena na přítele, který měl přijet nahoru výtahem. Ale ta mladá dáma si myslela, že paní pojala nějaké podezření a hlídá dveře bytu Maxine Lindsayové a zalarmuje policii.“

„Co tedy udělala?“

„To nejjednodušší, co ji v té chvíli napadlo. Je přibližně stejné postavy jako Maxine, stejně velká i stejně štíhlá. Otevřela skříň, našla v ní široký nápadný tvíďák, oblékla si ho, popadla klec s kanárem a balíčkem zobu přivázaným k drátům, jako by Maxine čekala, že si někdo přijde kanára odnést, a vyšla z bytu. Pozpátku, aby k té paní na chodbě byla stále otočena zády. Spěchala ke schodišti, seběhla dolů a připojila se ke mně.“

Mason vzal kus papíru a něco na něj napsal.

Tragg řekl: „No dobře. Kdo je ta mladá žena?“

Olney zavrtěl hlavou. „Poručíku,“ řekl, „půjdu radši do vězení, ale za nic na světě ji do toho nezapletu.“

„Počkat, počkat,“ zvolal Tragg. „Copak si neuvědomujete, že ta mladá žena je osoba, která zabila Duranta? Jestli jste ovšem mluvil pravdu.“

„To je nesmysl!“ obořil se Olney na Tragga. „Ta by nikoho nezabila ani by mi nelhala.“

„Nedělejte ze sebe blázna,“ řekl Tragg. „Tady jde o vraždu. Takhle se nedá jednat.“

„Jednám tak a budu tak jednat dál,“ prohlásil Olney umíněně.

Mason přistrčil před Olneyho papírek, na nějž předtím něco napsal. Olney na papírek pohlédl, pak se zahleděl na Masona, ale než mohl něco říci, Mason pravil: „Zapněme mozky, Traggu. Durant měl všelijaké kšefty s Goringem Gilbertem. A měl dluh v obchodě s malířskými potřebami. Zaplatil ho stodolarovými bankovkami. A to krátce poté, kdy Olneyho prostředník proplatil Gilbertovi honorář za zhotovení kopie Feteeta ve stodolarových bankovkách. Durant řekl panu Olneymu, že si vypůjčil tisíc dolarů a že ten dluh musí splatit. Těch tisíc dolarů si jistě vypůjčil od Gilberta. Přemýšlejme dál. Olney vyplatil Durantovi jedenáct tisíc dolarů. U mrtvého Duranta však bylo nalezeno jenom deset tisíc. Kam se těch tisíc dolarů podělo?“

„No kam?“ řekl Tragg. „Je to vaše teorie, tak ji dopovězte.“

„Vzal si je Durantův vrah,“ řekl Mason. „A tím vrahem byl člověk, kterému byl Durant povinen vrátit tisíc dolarů. Vrah si ty peníze vzal sám. Nevzal si o nic víc, než kolik činila dlužná částka. Tím vrahem je Goring Gilbert.“

„Jak se dostal do bytu?“ zeptal se Tragg.

„Otevřel mu Durant,“ odpověděl Mason. „Gilbert ho hledal a měl důvod předpokládat, že ho najde u Maxine. Byl to první Durantův pokus vydírat Olneyho a vydařil se. Durant by v tom byl pokračoval tak dlouho, dokud by mu to umožňovala Olneyho rodinná situace.

Gilbertovi se ani trochu nelíbilo, že Durant zneužívá jeho kopie Feteeta k tomu, aby Olneyho vydíral. Nebyl ochoten k tomu trpně přihlížet.“

„Jak se vůbec o tom vydírání dověděl?“ zeptal se Tragg.

„Stejnou cestou, jakou se dověděl, že najde Duranta u Maxine. Zhotovení kopie vyjednal s Gilbertem Olneyho prostředník. A když se Durant zahryzl do Olneyho, zavolal týž prostředník, či přesněji prostřednice Gilbertovi a obvinila ho, že se spřáhl s Durantem, a pověděla mu, že Olney musí Durantovi vyplatit jedenáct tisíc dolarů ve tři čtvrti na osm před Maxininým bytem. Gilbert ji ujistil, že o tom nic neví. Durant u něho sice kopii Feteeta viděl, ale Gilberta vůbec nenapadlo, že by byl Durant schopen vyděračství. Proto se Gilbert rozhodl, že zajede autem k Maxininu domu a zaparkuje někde poblíž, aby se přesvědčil, co je na tom pravdy.

Když Olney se svou přítelkyní odjeli, šel Gilbert nahoru vypořádat si účty s Durantem. Durant byl totiž takový špinavec, že dokonce ošidil i Maxine o slíbené cestovné tím, že ji vypudil z bytu a Olneyho si objednal na dobu, až bude Maxine pryč.“

Tragg luskl prsty.

„Jasné?“ zeptal se Mason.

„Úplně,“ řekl Tragg a zvedl se ze židle.

Obrátil se k Olneymu. „Vy půjdete se mnou,“ řekl mu. „Myslím, že by to mohlo jít hladce, ale dokud nedostanu z Gilberta přiznání, budete vy náš hlavní svědek.“

Olney na chvíli zaváhal, ale pak řekl: „Dobře, půjdu s vámi. Nepochybuji o tom, že vrahem je Goring Gilbert. Durant se dověděl, že pro mě dělá kopii Feteeta, dal si dvě a dvě dohromady a pak manévroval, aby mě vyprovokoval k podání žaloby.“

„Nechcete jít taky s námi, Masone?“ zeptal se Tragg. „Snesli bychom ještě jednoho svědka.“

„Děláte to dobře,“ řekl Mason. „Tak jen do toho.“

A Mason vstal a vyprovodil Tragga ke dveřím.

Della zatím rychle popadla papírek, na nějž Mason napsal jméno Corliss Kennerová.

Pak vzala Masonův stolní zapalovač, cvakla páčkou a papírek spálila.

Mason se vrátil ode dveří. „Tak to bychom měli,“ řekl.

„Myslíte, že z Gilberta vymáčknou přiznání?“ zeptala se Della Streetová.

Mason odpověděl: „Dello, nikdy nepodceňujte policii. Když se dostanou na správnou stopu, vyčenichají všechny potřebné důkazy. Vzpomeňte si třeba na ty neznámé otisky prstů na úschovní skříňce. Ty budou zcela určitě Gilbertovy.“

„Já už to teď taky vidím, že to musel být on,“ řekla Della Streetová. „Durant byl švorc a Gilbert dostal peníze za tu kopii a půjčil mu tisícovku. Durant pak vyšpekuloval tu vyděračskou boudu. Gilbertovi to šlo proti srsti. Ale kde splašil Maxinin revolver, šéfe?“

„Našel ho,“ odpověděl Mason. „Když se dostal do bytu, šel k toaletce a otevřel zásuvku, aby se podíval, jestli tam třeba Maxine nenechala něco, co by potvrdilo, že v tom jede s Durantem. A

právě v tu chvíli Duranta napadlo, jestli na něj Olney nenarafičil nějakého svědka schovaného v Maxinině sprše.

Gilbert našel ten revolver a pokušení bylo příliš silné. Opovrhoval Durantem. Kdyby si byl vzal celých jedenáct tisíc, nebyl by se tak moc prozradil. Ale tím, že si vzal jen tu jednu tisícovku, nechal po sobě velmi výmluvnou stopu, ukazující, že vrahovi nezáleželo příliš na penězích a že to byl někdo, komu Durant dlužil rovných tisíc dolarů.“

Della Streetová se zamyslila. „A ještě mi řekněte, co vlastně věděl na Maxine?“ zeptala se nakonec.

„Durant,“ řekl Mason, „byl otcem dítěte Maxininy sestry, které se narodilo, když byl její manžel v zámoří. Durantovi bylo jedno, kdo všechno o tom ví. Maxine to jedno nebylo.“

Della Streetová přikývla. „Už tomu rozumím. Ale co vaše palmáre?“

Mason se zazubil: „Vraťte panu Howellovi jeho šek, Dello. Olney patrně zacvakne Maxininy výlohy.“ Po chvíli dodal: „Všechny výlohy.“